ORAY EĞİN

ÇOK GİZLİ

2002-2011

İMHA PLANI

Medya Nasıl Çökertildi

İMHA PLANI

MEDYA NASIL ÇÖKERTİLDİ

ORAY EĞİN

İMHA PLANI: Medya Nasıl Çökertildi
Oray EĞİN
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk AKŞUN
Editör: Senem YILMAZYERLİ
Teknik Hazırlık: Beste DOĞAN
Kapak: Fikirhane

İnönü Cad. 33/4 Gümüşsuyu
Beyoğlu / İstanbul
Tel: (0212) 252 22 42
Fax: (0212) 252 22 43
www.destekyayinlari.com
info@destekyayinlari.com
İnkılap Yayın Sanayi ve Tic. A.Ş
Çobançeşme Mah. Altay Sk. No:8 Yenibosna-Bahçelievler İSTANBUL
Tel: (0 212) 496 11 11

Oray Eğin, 1979 İstanbul doğumlu. Gazeteciliğe 32.Gün'de başladı, sırayla *Radikal, Yeni Binyıl, Vatan, Akşam*'da çalıştı. Halen *Akşam* gazetesinde günlük köşe yazılarını sürdürüyor. İstanbul'da yaşıyor.

Yayımlanmış kitapları:

- *Kal!* (Roman)
- *Başkalarının Sakatladığı Çocuklar: Türkiye'den Genç Futbolcular*
- *Bunları Kimse Yazamadı: İsim İsim Medya*

Tutuklu gazetecilere

Üç padişah, bir halife ve üç cumhurbaşkanı eskittikleri yarım yüzyıllık yazı hayatları boyunca, üç kavgalı kalemşör, zaman zaman doğru da olan başka birçok suçlamayla birlikte, birbirlerini dinsizlik, jöntürklük, frenklik, milliyetçilik, masonluk, Kemalistlik, cumhuriyetçilik, vatan hainliği, padişahçılık, Batıcılık, tarikatçılık, edebi hırsızlık yapmak, Nazilik, Yahudilik, Araplık, Ermenilik, homoseksüellik, döneklik, şeriatçılık, komünistlik, Amerikancılık ve en son olarak da günün moda konusu egzistansiyallikle suçlamışlardı."

Orhan Pamuk, Kara Kitap

"Hayat'ta öyle anlar vardır ki sessiz kalmak hata, konuşmaksa zorunluluk olur. Bir vatandaşlık görevi, bir ahlaki mücadele, konuşmak için öyle bir şart oluşur ki ne yaparsak yapalım bundan kaçamayız."

Oriana Fallaci, Öfke ve Gurur

Önsöz

GERÇEĞİ VE SADECE GERÇEĞİ...

Bu yılın ilk Sevgililer Günü telefonu sabah saat yedide geldi. Genellikle güne çalan telefonla başlarım, o yüzden hiçbir zaman sessize almam. Ama yine de sabah yedide çalan telefon olağandışıydı.

Ekranda İnternet'ten bulup telefona yüklediğim ve zaman zaman gösterip güldüğümüz komik bir fotoğrafıyla adı belirdi: Soner. Oysa rehberimde sadece Soner olarak kayıtlı olan arkadaşım beni asla bu saatte aramaz ki...

Uykuyla uyanıklık arasında telefonu sessize alıp almama konusunda tereddüt ederken cevaplamaya karar verdim. O ana kadar altı yedi kere çaldı herhalde.

"Alo? Alo?"

Ama karşı taraftan ses gelmedi.

'Herhalde yanlışlıkla aradı' diye düşündüm; dokunmatik ekranlı bir telefon kullanmaya başlamıştı ve teknolojiden hiç anlamayan biri olarak zaman zaman böyle sorunlar yaşıyordu. 'Fark etmeden bastı, telefon kendi kendine beni aradı' diye aklımdan geçti ve yeniden uykuya daldım.

Bir saat sonra bir başka arkadaşım aradığında yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu anladım: Ankara ve İstanbul arasında mekik dokuyan arkadaşımız Ahu Özyurt'un telefonunu doğrudan, "Ne oldu?" diye yanıtladım.

"Soner beni aradı, evine polisler gelmiş, şimdi ona gidiyorum, adresi neydi?" diye hızlı hızlı konuşuyordu.

"Neredesin şu anda?" dedim, tesadüfen İstanbul'daymış.

"Evinin önündeyim," der demez üzerime o an ne bulduysam giydim, yüzümü yıkadım ve aşağı indim.

Arabaya atlayıp Soner Yalçın'ın bana çok yakındaki evine gittik. Biz vardığımızda kapının önü polis kaynıyordu, hâlâ da başkaları gelmeye devam ediyordu.

O gün sıra ona gelmişti...

Evinin yakınındaki buz gibi bir pastanede çaresizce beklemeye koyulduk. Evden haber almaya çalıştık. Haber duyuldukça gazeteciler kapının önünde toplaşmaya başladı. Merak edenler arayıp, "Ne oluyor?" diye sordu.

Konuşacak takatim yoktu, söyleyecek bir çift sözüm de. İnsanın elinden hiçbir şeyin gelmediği, kendisini çaresiz hissettiği o anlar var ya...

Bir ara, kapının önündeki polisle göz göze geldim. Kendimi bir şey sormak zorunda hissettim, "Ne oluyor içeride, bilgi alabilir miyim?" gibi saçma bir cümle çıktı ağzımdan.

"Bilemiyoruz, bir bilgimiz yok," dedi polis memuru.

Derken kapı açıldı, içeriden elinde naylon eldivenli biri çıktı. Belli ki delil arama oyunu başlamıştı.

Kütüphanesini düşündüm; sırf kitapları bir önceki dairesine sığmadığı için bu eve taşınmıştı. Binlerce kitap... Özenle, belli bir sıraya göre yerleştirilmiş. Hepsini didik didik edecekler, yerlerinden indirecekler, dağıtacaklar.

O an böyle saçma şeyler geçiyor aklımdan.

Evden yüze yakın CD almışlar bir de... O CD'leri anımsadım, güldüm. Yeni evine yeni bir CD dolabı yaptırmıştı, henüz o dolabı dolduracak kadar CD'si yoktu. O yüzden sırf göstermelik olsun diye uyduruk CD'ler getirmiştim ona. Promosyon olarak gazetecilere yollanan, adı sanı bilinmeyen şarkıcılardan.

Ortak bir arkadaşımızla alınan bu CD'leri konuşurken, "Benim de filmlerim vardı onda, şimdi onları da almışlardır," dedi.

"Merak etme," dedim, "Senin filmlerini ben epey zaman önce çalmıştım zaten."

Bizler, Soner ve ben, bizim arkadaşlarımız hayatı böyle yaşarız; eğlenerek, kendimizle dalga geçerek, insani zaaflarını saklamadan, gülmeyi ihmal etmeden.

Uzaktan görenler Soner Yalçın hakkında bir sürü efsane uydurur durur; çünkü asosyaldir, pek kimseyle görüşmez, dışarılarda gezmez, bütün gün oturur çalışır ve haftalık programı da bellidir.

Perşembe yazı yazar, Cumartesi oğlunu spora götürür, hafta içi bir gün Asmalımescit'teki çok sevdiğimiz meyhane Cavit'te buluşuruz...

O gün evine gelen polisler bunu bilmezler mi?

Nasıl bir hayat yaşadığını, az-çok kim olduğunu?

Uzun süredir "teknik takip" altındaymış zaten; fiziki takip olduğu da söyleniyor. Anladığım kadarıyla üç senedir telefon konuşmalarını da dinliyorlarmış. Onunla yaptığım konuşmaları da basına sızdırmaktan hiç rahatsızlık duymadı polis. Bütün hayatımızdan, güldüğümüz kızdığımız üzüldüğümüz anlardan devlet haberdar demek ki...

Gerçi bu ihtimale karşı, "İyi ki dinliyorlar, en azından kim olduğumuzu, nasıl bir hayat yaşadığımızı biliyorlar," diyorduk.

Gözaltına alınmadan birkaç hafta önce evde yemek yapıyordum, Soner de tesadüfen uğramıştı ve bir türlü pişmeyen fasulyeler üzerine konuşuyorduk. Evet, taze fasulye üzerine... İlk kez etli fasulye deniyordum ve bir türlü yumuşamıyordu.

Bu işlerden hiç anlamamasına rağmen bana "Düdüklü tencere alman lazım," demişti. Sonra uzun bir düdüklü tencere muhabbeti başladı aramızda. "Kaç para, çok mu pahalı, acaba Amerika'dan mı getirtsem," diye... İnternet'e girdim, araştırma yaptım. "Sen bunları nereden duydun?" diye sordum.

Bir an, "Bilmeyen de bizleri kendi aramızda çok gizli ve ciddi şeyler konuşuyor, darbe planı yapıyor zanneder," diye espri yaptı.

Hangi şakayı yaptıysak gerçek oldu o andan sonra: Hayat sanatı mı taklit ediyor bilmiyorum ama belli ki Türk devleti şakayı taklit eder hale geldi.

Kendi kendime kafamın bir kenarına yazdım: Yaptığımız şakalar hayatımızı belirlemeye başladı.

Şaka yapmaktan da çekinir hale geldim artık.

Soner Yalçın'a sabah altı baskınının yapıldığı gün eş zamanlı olarak dört adrese daha gitti polis. Mesai arkadaşları, kurucusu olduğu odatv.com'un yöneticileri Barış Terkoğlu, Barış Pehlivan ve Ayhan Bozkurt'un evlerine ve haber sitesinin merkezine baskın düzenlendi.

Dört gün içinde gözaltına alınanlardan sadece bir kişi serbest bırakıldı.

Soner Yalçın ve iki meslektaşımız "Ergenekon Örgütü'ne" üye olmak ve "halkı kin ve nefrete sürüklemek" suçundan tutuklandı.

Ha, bir de "devlete ait olan gizli belgeleri yayınlanma" suçları vardı. Kastedilen belgelerin neredeyse tamamı Ergenekon sanıklarının avukatları tarafından muhabirlere iletilmiş, mahkemeye delil olarak sunulan ya da sunulmak üzere olan belgeler. Genç gazetecilerin tek "suçu" herkesin kolaylıkla ulaşabildiği bu bilgilerden yola çıkarak haber yapmak.

Sorgulamada, savcılar gazetecilere telefon kayıtlarından yola çıkarak yaptıkları haberlerle ilgili absürd sorular sordu: "Mısır'daki ayaklanmaları neden Türkiye'yle kıyaslayarak haber yapıyorsunuz?" Ya da "Polis sana bu haberi yapma demiş, neden yapıyorsun?" Hatta, AKP hükümetini zor durumda bırakan ve hakkında pek çok yolsuzluk içeren Wikileaks belgelerini neden yayınladıklarını da.

"Terör" suçundan tutuklanan Soner Yalçın saatlerce sorgulandı, 132 soru soruldu ve bu sorulardan hiçbiri tutuklama sebebiyle ilgili değildi: Sadece gazetecilik konularını didik didik etti savcı. Bu sorular da ne yazık ki ilkokul düzeyini aşamadı. Bir gazetecinin not defterinin, kaynaklarının sorulamayacağı, bunların dokunulmazlığı olduğu gerçeği bile görmezden gelindi. Tıpkı Türkiye'nin de altında imzası bulunan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin gazetecilerin haber kaynağıyla ilişkisinin gizliliğini koruma haklarını koruyan kanunu gibi...

Avukatların iddiasına göre "2010 Ulusal Medya" isimli bir dosya da odatv.com bilgisayarlarının hard disc'lerine uzaktan yüklenmiş, yüklenir yüklenmez de silinmiş. Belli ki bir "iz" bırakılsın diye...

Bu "olmayan" belge de suçlama unsuru olarak kullanılmaktan çekinilmedi.

Aslında Soner Yalçın operasyonuyla beraber üç-dört yıldır devam eden, artık kamuoyu nezdinde hiçbir inandırıcılığı olmayan Ergenekon davasını da yeniden diriltmek istediler.

Sonuçta Ergenekon, Balyoz gibi davalar büyük gürültülerle başlamış ama iş bir süre sonra hayal edilen düşmanlara, herkesin Ergenekoncu diye etiketlenmesine kadar varmıştı: ÇYDD derneğinde çalışmalar yapan eğitimci Türkan Saylan'dan doktor Mehmet Haberal'a kadar farklı kesimlerden bir sürü kişi bu etiketi taşımak zorunda kaldı, asker-sivil yüzlerce insanın kapısına çarpı atıldı ve cadı avı başlatıldı.

Bütün bu davalarda da onlarca fabrikasyon delil, iddianamelerde muazzam çelişkiler, çarpıklıklar, inandırıcılığı zedeleyecek açıklar ortaya çıktı...

Ve Ergenekon tutuklamalarında, birbirlerini tanımadıkları halde aynı örgüte üye olmakla suçlanan, hedef alınan insanlarda giderek tek bir ortak motif görüldü: Cemaat'e dokunmak.

Fethullah Gülen Cemaati'nin emniyetteki yapılanmasını araştırdığı bir kitabı yayımlamak üzereyken tutuklanan Ahmet Şık, "Dokunan yanıyor," diye iki kelimeyle çok net özetledi.

Önce televizyonlar çökertildi. Sonra gazetelerin kimyasıyla oynandı, yazarların kalemi kırıldı. Ardından sıra İnternet sitelerine geldi...

Hemen hemen bütün medyanın sindirildiği, pek çok haberi vermekten çekindiği bir ortamda günde 100-150 bin tekil izleyiciye hitap eden odatv.com bir "vaha" gibiydi: Hükümetin ve Cemaat'in hoşuna gitmeyecek haberler bir tek burada yayınlanıyordu.

Ergenekon ve Balyoz davalarındaki çarpıklıklar hiç çekinilmeden, belgeleriyle haber yapılıyordu.

Bu haberlerin neredeyse tamamı da göz önündeki belgelerden, başka haberlerin satır aralarından yola çıkarak hazırlanıyordu. Pek çok kişinin konuştuğu, haber değeri olan ama korkulan haberlerdi odatv.com'un yayınlandıkları.

Çok basit ve temel bir gazetecilik yapılıyordu kısacası.

Ama Türk medyası iddianame okumadan iddianame üzerine haber yapan gazetecilerle dolu olduğundan odatv.com'un tamamen ortalıkta duran belgelerden yaptığı haberler "şok" etkisi yaratıyordu tabii.

Aslında mesele odatv.com'un her biri hayati önem taşıyan bu haberleri neden yaptığı değil, medyanın geri kalanının neden yapmadığı.

Neden çelişkilere başka gazeteler dikkat çekmiyor? Neden birkaç köşe yazarı dışında hiç kimse bu konulara girmiyor? Neden muhalif yayın yapmak sadece birkaç bağımsız gazetecinin büyük fedakarlıkla kurduğu bir web sitesine kalıyor?

Son sekiz yılda Türkiye'de medya çökertildi de ondan.

Son sekiz yılda bütün büyük gazetelerin Genel Yayın Yönetmenleri değişti mesela... Aynı durum televizyon kanalları için de geçerli.

Kendi gazetesiyle özdeşlemiş, gazetenin logosuyla beraber anılan köşe yazarları yerlerinden oldu. Bir kısmı işsiz kaldı, bir kısmı başka yerlere transfer oldu.

Medya gruplarına vergi cezası gibi baskılar yapıldı, bazılarına el koyuldu, dönüştürüldü, yeni patronlar, yeni gazeteciler yerleştirildi.

Zamanla anladık ki AKP iktidarının, özellikle de Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın sadece kendi aleyhindeki "bazı" haberlere itirazı yok: O hakkında olumsuz herhangi bir şeyin çıkmasını istemiyor. Ne olursa olsun, ufak ya da büyük fark etmiyor. Birilerinin onu sevmeyeceğini, onu eleştireceğini bir türü kabul etmiyor. Sevmeyenleri, karşı çıkanları, direnen ve ısrar edenleri de sindirmek yolunu seçiyor.

Soner Yalçın, bu baskın olmasaydı odatv.com'u ekrana taşımayı düşünüyordu. Bu iş için bütün hazırlıklar tamamlanmış, kadrolar oluşturulmaya başlanmış ve birkaç gün içinde yayına geçecek hale gelmişti Oda TV.

Web sitesi bile bu kadar kuvvetliyken televizyon kanalının yaratacağı etkiyi tahmin etmek güç değil.

Dahası, Oda TV büyük ihtimalle CHP'nin atıl durumdaki televizyonu Halk TV'nin frekansı üzerine kurulacaktı. CHP'den bu kanalın satın alınması için görüşmeler başlamıştı.

"İçeriden" avukatı aracılığıyla gönderdiği mesajda "AKP seçim kampanyasını benimle başlattı," demesi boşuna değil; böylece bir taşla hem muhalefet susturuldu, hem Ergenekon ve CHP vurulmuş oldu hem de ve çok daha kuvvetli bir mecranın önü büyük ölçüde kesildi. Sonradan bu operasyonla ilgili sızdırılan bütün haberler de zaten CHP'yi hedef alıyordu: Halk TV'nin devri için yapılan görüşmelerdeki ayrıntılar, kanala program yapması düşünülen potansiyel isimler, odatv.com muhabirlerinin CHP'liler hakkında gündelik (ve haber olmayan) konuşmaları, anlaşma şartları vs...

Haberler CHP'yi vurmaya başlayınca, ilk gün bu operasyona karşı sesini yükselten CHP de korktu, sindi, kompleks yaptı ve davayı sahiplenmedi. Seçim öncesi ana muhalefet partisini Ergenekon'la, medyayı yeniden tasarlamak gibi ütopik fikirlerle bir araya getirerek itibarsızlaştırmaya, yıpratmaya yönelik bir operasyona bile sesini yükseltemedi...

Soner Yalçın'ın Silivri Cezaevi'nden yolladığı mektuptan bir bölümü paylaşmak istiyorum:

> Bundan yıllar önce bir karar verdim:
>
> TV'lere, gazetelere demeç, röportaj vermeyecek; imza günlerine gitmeyecek, panellere, programlara katılmayacaktım.
>
> İstedim ki; sadece yazdıklarım var olsun, fiziki varlığım gözükmesin.
>
> Popüler kültürün "ünlü" etmek modası dışında kalmayı arzuladım.
>
> Can güvenliğimi sağlamanın, toplum içinde rahat hareket etmenin yolu olarak da tanınmış olmamayı seçtim.
>
> Fakat, umduğum gibi olmadı, siz ne kadar gözükmeseniz de "gizemli adam" damgası vuruluveriyor. Kimine göre ise "karanlık adam!"
>
> Siz insanı yok eden yozluğa direndikçe, birileri sizi hep oyuna davet ediyor, size ısrarla "rol" vermek istiyorlar.
>
> Sonuçta ne kadar istemesem de bu "rolü" dayattılar bana.

Bir aydır Türkiye'nin gündemindeyim!

Silivri'de beni en yaralayan, iç dünyamı parçalayan bu çirkin, acımasız tertiptir.

Düşünsel olarak rahatım, dört duvar arasına neden atıldığımı bilecek bilinçte, olgunluktayım. Bununla mücadele ederim.

Bunu yenecek yeterlilikte görürüm kendimi.

Ama...

Kirli bir oyun oynanıyor; hem de çok kirli.

12 Mart-12 Eylül darbelerinde bile bu kadarı görülmedi.

Darbe dönemlerinde kavga mertçeydi, açıkça söylüyorlardı "muhalif olduğunuz; düşündüğünüz; yazdığınız için sizi hapsediyoruz"...

Ya şimdi...

Şimdi bel altından vuruyorlar sadece. Tertip yapıyorlar.

"Ergenekon örgütü üyesi olma" iddiasıyla cezaevindeyim.

Bunun kavgasını veririm.

Hiç düşünemedim böylesine pis bir tezgahla karşılaşacağımı. Aklıma gelmedi, 20 yıl önce ajandaya yazdığım notların manşetlere düşeceğini...

İnsan karşısındakini kendi gibi biliyor.

Farklı görüşlerde olabiliriz, hayatı yaşayış biçimlerimiz farklı olabilir, habere bakışımız ayrı olabilir ama bu karşıt mücadele mertçe yapılır. Bel altı vurulmaz. Namussuzluk yapılmaz.

Evleri basıp, binlerce kitap, belge, not defteri arasından bir–iki cümle bulup, bunu itibarsızlaştırma aracı olarak kullanmak hangi hukuka sığar? Bu nasıl insanlık? Evimdeki özel yazılarımdan kime ne? "Menderes'in kasasından kadın külotu çıkmasını" haber yapanlara muhalif olanlar, şimdi aynı tezgahın piyonu rolündedirler. Yazık.

Neyse, kime ne anlatıyorum ki; faşizmdir bunun adı.

Ama tertipçiler bilsinler ki hiç pes etmeyeceğim.

Bu kirli oyunu tezgahlayanları, bir gün Silivri Cezaevi'ne sokana kadar mücadele edeceğim.

El mi yaman, bey mi yaman göreceğiz...

Ben bu cadı avının hepimiz susana kadar süreceğini düşünüyorum.

Bir gün işlerine gelmeyen herkesin kapısını çalabilirler, neyle suçlandığımızı bilmeden kendimizi bir hapishane odasında bulabiliriz. Gazetecilik yapmanın, düşüncelerini açıklamanın bedeli AKP'nin kurduğu "ileri demokrasi" düzeninde bu çünkü.

Gelmeseler, bizleri götürmeseler bile bu ortamda daha fazla yaşanabilir mi: Telefonda ne konuştuğumuza dikkat edeceğiz, sanki arkadaşımızla dertleşmiyoruz da kamuoyuna demeç veriyormuşuz gibi davranacağız. Bütün özel hayatımızı yeraltına indireceğiz, hiçbir açık vermeyeceğiz çünkü bunlar da ileride aleyhimize kullanılabilir.

Dahası, durmaksızın "Bir gün yazdıklarım yüzünden işimden olur muyum," korkusuyla klavyenin başına oturacağız.

Her gece "Bu sabah kapımı çalarlar mı," diye tedirginlik içinde uyuyacağız.

Soner Yalçın, son sekiz yılda hapse atılmış gazetecilerden sadece biri. 12 Eylül 1980 darbesinde 31 gazeteci içerideydi, AKP döneminde 61... Halen 700'den fazla gazeteci hapis istemiyle yargılanıyor.

Mustafa Balbay, Tuncay Özkan, Deniz Yıldırım, Ufuk Akkaya, Hikmet Çiçek, Emcet Olcaytu, Ergun Poyraz gibi isimlerin uzayan tutukluluk sürelerinin nereye vardığını ben unuttum.

Soner Yalçın'dan sonra gazetecilere yeni bir dalga operasyon daha yapıldı. Tek işleri haber yapmak olan yeni gazeteciler de "terörist" olma iddiasıyla içeriye atıldı: Doğan Yurdakul, Nedim Şener, Ahmet Şık... Tam da doğum günümde, 3 Mart günü...

Türk medyası, muhalif gazeteciler "Benim de kapım çalınacak mı," beklentisi içinde.

"Bugün de özgürüm," diye şükredecek hale geldik.

Dünya basını ayaklanıyor, Avrupa Birliği'nden eleştiriler geliyor, Amerikan Büyükelçisi rahatsızlığını dile getiriyor, gazeteciler haklarını aramak ve tutuklulukları protesto etmek için sokaklara dökülüyor... Ama hükümet umursamıyor.

"Gazeteciler gazetecilik faaliyetleri yüzünden tutuklanmadı," diye bir söylem tutturmuşlar; Başbakan'ından Bakan'ına her yerde bunu söylüyorlar. Yargılama sürecini nereden bildikleri ayrı bir konu, hadi onu geçtim ama "Neden tutuklandılar?" sorusunun somut bir cevabı yok. Savcılar tutuklanmalarına neden olan delilleri gizliyor! Türkiye'de medya böyle böyle çökertiliyor işte. İmha planı böyle yürürlüğe konuyor.

Benim için odatv.com operasyonu bir milat oldu.

Medya bir karakter testinden geçti, kendilerine "demokrat" ve "liberal" diyen gazetecilerin gerçek yüzünü, çirkinliklerini gördük: "Ben sevindim, oh olsun," diyenler bile çıktı. Herhangi bir somut delile dayanmadan köşelerde yargısız infaz ettiler.

Ama bir yandan da onca değişikliğe, yeniden tasarlanmaya, sonradan iliştirilen adamlara rağmen medyada hâlâ bir mesleki dayanışma ruhu olduğunu gördüm. Soner Yalçın hakkında da, diğer gazeteciler için de güzel yazılar yazıldı; bu operasyonun gerçek niyetini ortaya koyan çok nitelikli analizler yapıldı.

Benim şahsi olarak minnettar olduğum yazarlar da oldu bu süreçte; bazılarına zamanında çok orantısız saldırdığımı, hak etmedikleri kadar çok eleştirdiğimi düşündüm. Açıkçası biraz ayıp etmişim gibi geldi...

Aynı şekilde kendime yakın bulduğum ama beni hayal kırıklığına uğratanlar da oldu ama.

Dost olduğumuzu düşündüğüm, aynı masalarda oturduğumuz kimi köşe yazarları ablaların, ağabeylerin korkaklığı, yarım ağızla verdikleri destekler onları da yeniden değerlendirmeme neden oldu.

Sonuçta bu bir karakter testiydi işte...

Soner Yalçın'la yakın arkadaş olmamdan, hemen her gün günde bir-iki kere telefonda olur olmaz konuşmamızdan, hiç çekinmeden ve göğsümü

gere gere her ortamda odatv.com'a verdiğim destekten dolayı benim adıma endişelenenler de oldu.

Tabii medyanın bir kesiminin beni hedef gösterme çabalarının da etkisinde kaldılar.

Hiç unutamayacağım tavsiyelerden birini adını şimdilik saklı tutacağım –anılarımı bekleyin!– bir gazeteciden aldım: "Sen de yazılarını artık biraz yumuşat, biraz dengeli yaz, biraz merkeze gel hadi... Sürekli eleştirme, arada sırada da öv..."

Gazeteciliğin bu dönemde ne hale geldiğini bundan daha iyi bir tavsiye anlatamaz herhalde.

Tabii ki ilk haftanın şokuyla düşündüm.

Ne yapmalıyım, nasıl davranmalıyım diye... Kendi içimde bir iç yolculuğa çıktım. Yetmedi, tek başıma yollara düştüm ve otel odalarında günlerce düşündüm.

Birkaç ay rahatsızlık vermeyen konulardan yazarım; kitaplardan, filmlerden, restoranlardan, konserlerden bahsederim ve hiç yazı sıkıntısı çekmem sonuçta. Bu konuda pek çok köşe yazarına kıyasla iyi beslenen biriyim...

İtiraf ediyorum, birkaç tane denedim de...

Ama baktım ki popüler kültür, yaşam tarzı yazarlığını 10 sene öncesinde bırakmışım.

Artık bana bir tat vermiyor, yazdıklarımdan hiç hoşlanmıyorum; bir de Türkiye bu haldeyken insanlarla dalga geçmek gibi geliyor böyle yazılar.

Ben okumadıktan sonra, kim okusun ki...

Bir haftada nehir kenarında sıkıldım. "Sıra sana geldi," diye parmağını yüzüme doğrultmuş koroya boyun eğmeyi kabul edemedim.

Sonuçta istenen de bu değil mi: Korkmam, sinmem, susmam... Korkmayı anlarım, insanı bir duygudur. Zaman zaman ben de korkarım. Olmadık bir tıkırtıdan uyanırım ve uykum kaçar. Ya da hayatımla ilgili endişelenirim herkes gibi: İşimi kaybetmekten, yazı yazamayacak olmaktan...

Ama başkaları istediği için korkmanın da ahlakla ilgili bir tarafı var. Ne yazık ki başkaları istedi diye korkmayı da kendime yediremem.

Endişelerim bir köşede duruyor.

Ama şimdi bildiğimizi bağıra bağıra söyleme vakti bence. Artık gördük ki sırayla geliyorlar, teker teker yok ediyorlar, yavaş yavaş susturuyorlar. Bazen köprüden önce son çıkış misali bir seçenek sunuyorlar: "İster misin, yol yakınken döner misin, vazgeçer misin, bize biat eder misin?" diye. O zaman garantiye alıyorsunuz kendinizi.

Ben köprüden bodoslama karşıya geçmekten yanayım. Köprüden geçerken de bildiğimi söylemekten vazgeçmem. Nereden kaynaklandığı belli olmayan bir özgüven de değil bu: Sadece yapım böyle galiba, aksini düşünemiyorum.

Yaptıklarımdan memnunum.

Soner Yalçın'ı gözaltına alındığı günden birkaç hafta öncesine kadar görmemiştim. Eve kapanmış, gazetedeki yazılarıma da kısa bir ara vermiş ve harıl harıl bu kitabı bitirmeye çalışıyordum. Bu arada hemen hemen hiç sosyalleşmiyor, gündüzleri uyuyor ve geceleri durmaksızın okuyup, yazıyordum.

Yaşananlar bu kitabın da seyrini değiştirdi doğal olarak. Birçok bölüme yeni eklemeler, güncellemeler yapmak zorunda kaldım. Kendi planladığım takvime uyamadım.

Ama sonunda bitirdim...

Bu kitabı yazmış, yazabilmiş olmaktan dolayı da mutluyum. Bazen bu yaptığımın katlanıp şişeye konulan ve denize bırakılan bir mektup olduğunu düşünüyorum. Akıbetini kestirmek zor ama biri illa ki okur... Biri illa ki duyar.

Bu kitabı yaşananlar unutulmasın, şu son sekiz yılda gazetecilik ne hale dönüştü görülsün, tarihe belge olsun diye yazdım en çok.

Türkiye'nin, medyanın aile sırlarını deşifre etmek için... Kol kırılıp, yen içinde kalmasın diye...

Bir de mümkün olduğu kadar objektif olmaya çalıştım. Köşe yazılarımdaki dilin dışına çıkmaya, bir polemik kitabı olmamasına özen gösterdim. Sonuçta bu kitabın bir dönemi anlatma iddiasını da gölgeleyebilirdi.

Yaşananları, yazılanlardan, okuduklarımdan; en önemlisi duyduklarımdan ve kendi tanık olduklarımdan yola çıkarak kaleme aldım. Ama bu bir anı kitabı değil, belki bir tanıklık kitabı olabilir.

Neredeyse bir yabancı gazeteci gibi yaklaşmaya çalıştım bazı konulara. Çok daha serinkanlı, doğrudan ve verilere dayalı yazmaya çalıştım. Pek çok kaynaktan, kitaptan yararlandım. Olayların akışında boşluk olmasın diye birçok kaynağa 'off the record' danıştım, görüşlerini ve bilgilerini aldım.

Bu kitabı basan bir yayınevi bulabildiğim için de şanslıyım.

Sanmayın ki bu işler öyle kolay... Tanıdıkla, isimle, şöhretle bile bir yere varamadığınız oluyor.

Öyle korkutuldu ki insanlar... En yakın arkadaşların bile gözümün önünde nasıl korktuğunu gördüm ben.

Neler olduğu, nelerle mücadele ettiğimiz, nasıl günlerden geçtiğimiz bilinsin. İleride birileri faydalanır belki. Medya nasıl çökertildi, bu imha planı nasıl hazırlandı kayıtlara geçsin.

Gazetecilik ateşten gömlek. Bütün tutuklu gazetecilere adıyorum bu kitabı.

Oray Eğin

Nisan 2011

Amiral battı

DOĞAN GRUBU ÜZERİNDE

OYNANAN OYUNLAR

Aydın Doğan isteseydi hükümeti devirirdi.

Sekiz yıllık AKP hükümeti boyunca medya iktidar tarafından ne zaman tartışmaya açılsa bunu düşündüm: Doğan Grubu'na yönelik astronomik vergi cezaları kesildiğinde, Başbakan canını sıkan medya gruplarına öfkeyle çıkıştığında ve de tabii ki bazı yazarlar köşelerinden olduğunda.

Türkiye'nin en güçlü medya patronu söz konusu... Gücü sadece rakamsal değil. Piyasanın yarısına hâkim olmakla beraber etkinliği olan, kamuoyuna nüfuz eden, kanaatleri belirleyen bir medya grubunun patronu Aydın Doğan.

Düşünmeden edemiyorum...

Eğer AKP iktidarına zamanında gazetecilikle topyekûn savaş açılsaydı, dört bir koldan yüklenilseydi nasıl bir medya ve nasıl bir Türkiye tablosuyla karşı karşıya olurduk?

Doğan Grubu'nun kadrosunda bu psikolojik savaşın altyapısını hazırlayacak beyin takımı mevcuttu. Bu isimlerle ortak girilen taktik savaşından AKP kurtulur muydu, yoksa yara alarak mı çıkardı?

Kehanette bulunmak çok zor tabii ki. Bir de geçmişe mazi derler ama...

Ama hepimiz biliyoruz ki geçmişte sadece Doğan Grubu değil, diğer medya grupları da iktidar oyununu oynadı, zaman zaman da kazançlı çıktı. Türkiye, bir manşetle iktidarların sarsıldığı süreçlerden geçti. Bu manşetler Türkiye siyasetini tasarladı, yepyeni aktörler ilk kez bu medya gücüyle arkalarına kamuoyunun rüzgârını aldılar. Gazeteciler, seçim sonuçlarına göre "ideal" koalisyon önerileriyle siyasi iklime katkıda bulundu.

Ama bir tek AKP kontrol altına alınamadı.

Çünkü AKP her şeyden önce medyayı kontrol altına alması gerektiğini biliyordu.

Bu hükümetin diğerlerinden bir farkı daha var: Daha isyankar, daha dirençli ve kuşkusuz daha gözü kara.

AKP'yle mücadele etmenin geçmişte "Çok güçlü," denen iktidarlarla karşı karşıya gelmekten bile daha zor olduğu zaten kısa sürede anlaşıldı.

Belki ilk başta mücadele edileceği, eski yöntemlerle bu iktidarla da uzlaşılacağı düşünülmüştü. Ama kısa sürede vazgeçildi.

Bu iktidar Türkiye'de her şeyi ama her şeyi değiştirmek, bütün kurulu düzeni, müesses nizamı baştan aşağı yenilemek, kendine göre çizmek için gelmişti.

Bunu da dokunulmazlar üzerinden yapmaya kararlıydı. Yargı, ordu, iş dünyası ve de tabii ki medya...

Medyadan kasıt da elbette Doğan Grubu.

Kendine güveni sonsuz, her şeyi yapabilecek kadar cüretkar bir iktidara karşı mevcut savunma yöntemlerinin hepsi geçersizdi. Sadece medyada değil, ele geçirilmek istenen bütün kurumlarda da bu böyle olmadı mı?

2009'un Şubat ayında ilk kurşun sıkıldı: Doğan Grubu'na 826 milyon TL'lik bir vergi cezası kesildi.

Gerekçesi, Doğan TV'nin yüzde 25'inin Almanya'nın önemli medya grubu Axel Springer'e satışı sırasındaki yükümlülüklerini yerine getirmemesi olarak gösterildi.

Ve hemen aynı yılın Eylül ayında ikinci bir şok, bir uyanış daha yaşadı medya: Doğan Grubu'na bu sefer 3 milyar 755 milyon TL'lik ikinci vergi cezası kesildi.

Türkiye'nin en büyük medya grubu bir sene içinde sırtında yaklaşık beş milyar TL'lik vergi cezasıyla karşı karşıya kaldı.

Beş milyar TL nasıl bir para?

Forbes'un geleneksel olarak açıkladığı "En zengin 100" listesine göre Türkiye'nin en zengini Hüsnü Özyeğin'in o yılki serveti 2.9 milyar dolar.

Aynı listede 750 milyon dolarla 23. sırada yer alan Aydın Doğan'a hem kendi hem de Türkiye'nin en zengin insanın toplam servetinden daha fazla vergi cezası kesilmiş demek ki.

Vergi cezasından sonra hiçbir şey eskisi gibi olmadı.

Ne Aydın Doğan'ın medya dışı işlerinde, ne Doğan Grubu'nda... Ne de Türk medyasında.

Aydın Doğan'ın medyadan tasfiye edilmesini hedefleyen süreç de başlamış oldu.

Eskiden iktidarlar üzerinde neredeyse tam söz söyleyebilen medya grupları vardı. Artık Başbakan'ın gölgesinden bile korkan bir medya var. Konu sadece Aydın Doğan da değil zaten; mesajı diğer gazeteler, diğer patronlar da hemen anladı.

Başbakan bana "abi" derdi

Aydın Doğan'ın anlattığına göre Başbakan Erdoğan özel sohbetlerde ona "Abi" diye hitap edermiş; bu kadar yakın, dostane ilişkileri var geçmişte. Erdoğan'ın İstanbul'daki belediye başkanlığı döneminde de sık sık görüşüyorlar; Erdoğan hapse girdiğinde de Doğan ona geçmiş olsun mesajı yolluyor hatta.[1]

AKP'nin ilk döneminde de *Hürriyet*'le AKP arasında ciddi bir problem yok zaten. Hatta, AKP'nin başarılı icraatlarına, ekonomideki istikrara, Avrupa Birliği yolunda yapılan reformlara Hürriyet temelde destek veriyordu. O günlerde kamuoyundaki genel hava da böyleydi: AKP'nin gerçekten demokrasinin yolunu açtığı, kendilerini yeniledikleri, üzerlerindeki İslamcı kıyafeti çoktan çıkardıklarını ve bir merkez sağ partisine dönüştüklerini düşünenler hiç de az değildi.

Hükümet, *Hürriyet*'ten memnundu... *Hürriyet* de hükümetten. Ancak buna rağmen hiçbir iktidarın hoşlanmadığı yazar Emin Çölaşan'la ilgili bir rahatsızlık vardı.

Her zaman iktidarlara yönelik sert eleştiri, hatta kavgalarıyla tanınan Emin Çölaşan Başbakan Erdoğan hakkında haber olarak gördüğü hemen

her şeyi yazıyordu. Yolsuzluk, medyanın çürümüşlüğü gibi klasik temalarına bu iktidar döneminde de devam ediyordu Çölaşan.

Ve bu dönemde de tıpkı eski liderlerin olduğu gibi Başbakan Erdoğan'ın ailesi de yazı malzemesiydi onun için. Emine Erdoğan'dan tutun da oğlunun çürük raporu alıp askerlik yapmadığına kadar...

Basın, AKP'nin ilk döneminde Başbakan Erdoğan'ı tam çözememiş, sınırlarını tam anlayamamıştı.

Zamanla, bu yazılara tepki oluştukça da Erdoğan'ın ailesine hiçbir şartta bulaşmama refleksi otomatik olarak bütün medyada gelişti...

Hürriyet gazetesinin iktidarla iyi giden ilişkilerinde çok fazla sorun yaratmasın diye Emin Çölaşan'ı dengelemeye başladığı sır değildi. Köşesini nadiren boş bırakmasıyla bilinen Çölaşan da sık sık "yıllık izne" çıkmaya başladı.

Hükümet isterse batırır

Bir gün Emin Çölaşan'ın köşesinde "Dün bazı özel işlerim uzadığı için günlük yazımı yetiştiremedim," gibi bir not okudum. Şaşırdım. Çok iyi biliyordum ki Çölaşan, bütün gününü *Hürriyet*'in Ankara bürosundaki odasında geçirir, sabah erkenden gazeteye girer, öğlen yemeklerini gazetede yerdi. Hayatı işi olan bir gazeteci gündelik işlerini elbette gazete yazısının önünde tutmazdı... Zaten karı-koca Çölaşanlar öyle çok fazla sosyal hayatı olan, seyahatlere, tatillere çıkan bir aile de değil.

Belli ki o gün gazetenin kendisine yaklaşımıyla ilgili bazı sıkıntıları vardı.

Ve gazetesinin de ondan belli beklentileri, ricaları, dengeyi tutturma arzuları vardı.

Zaten Emin Çölaşan da AKP döneminde Hürriyet'te yaşadıklarını *Kovulduk Ey Halkım Unutma Bizi* isimli kitabında ayrıntılarıyla anlatıyor.[2]

Ancak bugün bu kitaba, Çölaşan'ın yaşadıklarına baktığımda her iki tarafta da karşılıklı bir şaşkınlık ve AKP'nin kodlarını tam olarak kestirememe ortaya çıkıyor.

Hürriyet, yayın politikasıyla çok fazla çelişmesin diye Emin Çölaşan'dan bazı tavizler vermesini bekliyordu; bu anlaşılır bir durum. Dünyanın bütün gazetelerinde yazarlara yazıişleri yayın politikası ve kırmızı çizgiler doğrultusunda bu gibi müdahalelerde bulunulur; yazarlar da aşağı yukarı bunu bilir.

Emin Çölaşan ise sadece Türk basını için değil, bu bağlamda medya sistemi için de istisnai bir örnekti. Bir kere yıllarca Turgut Özal'la, Tansu Çiller'le, Melih Gökçek'le birebir mücadelede denge gözetmemesi ve kendinden başka hiç kimseyi dinlememesiyle tanındı: Denge gözettiyse ve başkalarını dinlediyse bile en azından imajını bunun aksi yönünde yaptı.

Özerk, kendi gazetesinin bile üstünde, Ertuğrul Özkök'ün olumlu anlamda kullanmadığı bir tabirle "tanrı yazar" statüsündeydi.[3]

Çölaşan'ın "tanrı yazar" mertebesine ulaşması pek çok kişiyi rahatsız ediyordu.

Başta da Aydın Doğan'ı. Medya kulisleri çok iyi biliyor ki daha AKP'yle problemler ayyuka çıkmadan *Hürriyet* grubunda Çölaşan sıkıntıları baş göstermeye başlamıştı.

Mesela, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'ten köşesinde sürekli "İ. Melih" diye bahsetmesi, bir kere de "İ nokta Melih" yazıp tazminata mahkum olması Emin Çölaşan krizlerinin en bilinenlerindendir.

Hatta rivayet odur ki grubun yayın ilkelerinin çerçevesini çizen Doğan Etik Kurulu da Emin Çölaşan'a "İ. Melih" yazdırmamak için kurulmuştur.

Bütün şöhretini özerklik üzerine kurmuş Emin Çölaşan'ın editöryel müdahaleleri olağandışı ve belki de haddinden fazla bulduğunu düşünmemek olanaksız. AKP döneminde bu gibi müdahaleler için siyasi zemin de vardı. Herhalde bundan dolayı geçmişte olmadığı kadar çok kriz dışarıya yansıyor, piyasada "Emin Çölaşan'ı gönderecekler," dedikoduları dolanıyordu.

Aydın Doğan'ın, Emin Çölaşan'ın biletini çok uzun yıllar öncesinden kestiği, yazara küstüğü, Ertuğrul Özkök'ün de sürekli ikisi arasında tampon vaziyeti gördüğü de sıkça konuşulurdu.

Emin Çölaşan, *Hürriyet*'ten gönderilmeden birkaç gün önce bile bu dedikodu dolaştığında "Şaka yapıyorsunuz," demiştim. Hiçbirimiz inanmıyorduk ki... Her şey bir yana, Emin Çölaşan sıkıntı yaratabilirdi ama çok okunan bir yazardı. Bir gazete çok okunan bir yazarını, sırf iktidar istedi diye atmazdı sanıyordum...

Başka iktidarlar da gelmişti, başka dönemlerde de gazetesiyle Çölaşan karşı karşıya gelmişti, geçmişte de kara listelere alınmış ve atılması için patrona baskı yapılmıştı. Ama Çölaşan, *Hürriyet*'in beşinci sayfasındaki köşesini hep korumuştu.

Hepimizin saf ve iyi niyetli olduğu günlermiş...

Diyorum ya, o zamanlar AKP döneminin farkını hiçbirimiz tam olarak bilmiyorduk. Medya üzerindeki etkilerinin, müdahalelerinin de Özal'ın, Yılmaz'ın, Çiller'inkinden pek de farklı, hatta daha fazla olabileceğine ihtimal verilmiyordu.

Emin Çölaşan, *Kovulduk Ey Halkım* kitabının hemen başında o dönem *Hürriyet*'in Genel Yayın Yönetmeni olan Ertuğrul Özkök'le yaptığı bir konuşmayı anlatıyor. Bu konuşmadan bir tek Ertuğrul Özkök'ün olacakları önceden kestirdiği anlaşılıyor:

> Şubat 2004. Ertuğrul [Özkök] Ankara'da. "Özel bir şeyler konuşalım" diye odama geldi. Limonlu çay söyledik ve konuşmaya başladı:
>
> "Bak, Doğan Medya Grubu'nun bütün kuruluşları şu anda çok iyi gidiyor. Fakat hükümet isterse en sağlam kuruluşları, en sağlam bankaları bile bir günde batırır. Müfettiş gönderir, maliyeci gönderir, nasıl olsa bir eksik veya yanlış bulur. (...)"

Tam da böyle oldu.

Vur vur inlesin,

Aydın Doğan dinlesin!

Aydın Doğan, AKP'yle yakın ilişlerinin bitiminin miladı olarak 2008'in Eylül ayında *Hürriyet*'in manşetine taşıdığı ve ısrarla takipçisi olduğu Deniz Feneri haberlerini söylüyor: "Deniz Feneri olayından evvel de artık şey başlamıştı, bizimle ilgiyi azaltmaya. İlgi demeyeyim de, bize kızmaya başlamıştı. Soğukluk başlamıştı."[4]

Oysa hükümet 2008 yılının Nisan ayında olacakların habercisi olabilecek küçük bir uyarı mesajı yollamıştı Doğan Holding'e.

O gün yaşananlar, ileride olacakların da sadece işaret fişeğiydi. Ve ortada henüz Deniz Feneri yoktu.

Ancak Anayasa Mahkemesi AKP'ye kapatma davası açmıştı aynı yılın Mart ayında. Ve ne tesadüf ki tam bir ay sonra da Doğan Holding'de Maliye Bakanlığı vergi müfettişleri inceleme başlattı.

Bu sıradan bir inceleme ya da bir ihbar değerlendirmesi değildi.

Zira birden çok şirkette, aynı anda inceleme başladı. Üstelik sadece medya şirketleri de değildi hedef.

"Birinci dalga"da Doğan Yayın Holding, *Hürriyet* Gazetecilik A.Ş., *Milliyet-Posta-Fanatik*'i bünyesinde barındıran Doğan Gazetecilik A.Ş., Petrol Ofisi A.Ş., Doğan Dış Ticaret A.Ş., Işıl Dış Ticaret A.Ş. ve aile şirketi Adil Bey Holding A.Ş. inceleme altına alındı.

Hükümetin kapatma davası açılmasının ardından ilk verdiği tepkiydi bu. Aynı zamanda da medyaya karşı alınacak tavırlarla ilgili verilmiş açık ve net bir gözdağıydı.

30 Temmuz 2008'de Anayasa Mahkemesi'nden AKP'yi "kapatmama" kararı çıktı.

Bu aşamada tarihlere dikkat etmek gerekiyor.

2008'in Nisan ayında gerçekleşen birinci dalganın ardından kesilen vergi cezası 2009'un Şubat'ında geldi.

Yani, ceza kesildiğinde kapatma davasından yırtan bir iktidar partisi vardı. Doğan Grubu da kapatmaya sonuna kadar destek çıkmış, Ertuğrul Özkök Dolmabahçe'deki Başbakanlık özel ofisinde Erdoğan'la iki gün süren bir söyleşi yapmış ve bütün yazarlarıyla beraber gazeteler de kapatmaya net bir şekilde karşı tavır almışlardı.

Fakat kapatma kararının ardından da Eylül ayında Deniz Feneri haberleri yapılmaya başlanmıştı.

İkinci dalga ise 2009 yılının Haziran ayında gerçekleşti. Kesilen ilk cezadan yaklaşık bir, bir buçuk sene sonra. Bu inceleme kapsamında da Maliye Bakanlığı müfettişlerinin hedefinde Doğan Holding A.Ş., Kanal D-Star-CNN Türk ve bütün radyo ve TV kanallarından oluşan Doğan TV Holding A.Ş., D Yapım Reklamcılık ve Dağıtım A.Ş., D Production Hizmetleri A.Ş.'yle Alp Görsel İletişim Hizmetleri A.Ş. vardı.

İkinci dalganın ardından cezanın kesilmesi de çok uzun sürmedi ve astronomik vergi cezası 2009'un Eylül'ünde kesildi.

Hürriyet gazetesinin İnternet arşivinde arama yapıldığında Deniz Feneri haberleri en çok 2008 yılının Eylül ayında yoğunlaşıyor. Tam 439 adet sonuç çıkıyor

Eylül 2008, Deniz Feneri'nin Türkiye'nin gündemine oturduğu ay. Ve Doğan Grubu'nun üzerinin çizilmesinin de miladı.

Özetle, nedir bu Deniz Feneri e.V. Davası?

Yakın tarihin yeteri kadar yankı bulmayan, yankı bulmasına izin verilmeyen en büyük yolsuzluk davalarından biri.

Almanya'nın Frankfurt şehrinde federal polis, Deniz Feneri isimli derneğinin topladığı bağış paralarını incelemeye başlıyor. Yapılan soruşturmada paraların amacından farklı yerlere aktarıldığı ortaya çıkıyor, dava açılıyor ve kısa sürede karar açıklanıyor.

16 milyon Euro çalınmış!

"AKP'nin Kızılay'ı" denilen Deniz Feneri'nin paraları aralarında Kanal 7'nin de olduğu şirketlere aktardığı bu dava sonucunda ortaya çıktı.

AKP'nin atadığı dönemin RTÜK başkanı Zahid Akman'ın da dahil olduğu, siyasete uzanan bir skandaldı.

Hürriyet yazarı Cüneyt Ülsever'in yazısı, davayı özetliyor:[5]

> Almanya'da süren "Deniz Feneri Davası" sonuçlandı. Yargılanan üç kişi çeşitli cezalar aldılar. Yargıca göre toplanan bağışların içinden 16 milyon Euro çalınmış! Yani sanıklar hırsızlık yapmışlar.
>
> Yine yargıca göre sanıklar gereğinden ağır ceza almışlar. Zira, hırsızlığı yöneten esas kişiler Türkiye'deymişler. Sanıklardan birisi hariç diğerleri bu konuda bilgi vermedikleri için yüksek ceza almışlar. Deniz Feneri-Almanya'yı Deniz Feneri-Türkiye ve Kanal 7 yöneticileri yönlendiriyormuş ve onlar esas suçlu oldukları halde Türkiye'de oldukları için yargılanamamışlar.
>
> Mahkemeye göre ortada uluslararası bir suç şebekesi var ve şebekenin lideri Kanal 7 Yönetim Kurulu Başkanı Zekeriya Karaman! Şebeke üyeleri arasında Kanal 7 Genel Yayın Yönetmeni Mustafa Çelik ve RTÜK Başkanı Zahid Akman'ın da adları geçiyor.
>
> Yargıç dün karara bağlanan davanın Almanya tarihinin en büyük dolandırıcılık olayı olduğunu da vurguluyor.
>
> Adı geçen bütün kişilerin bir ortak yönü daha var.
>
> Hepsi T.C. Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dava arkadaşları, dostları!
>
> Erdoğan bir belediye kanalı olan Kanal 7'yi zamanında bugünkü yönetime satan kişi. Ayrıca Deniz Feneri başbakanlığı sırasında özel haklarla donatılmış. Deniz Baykal'a göre bu haklar Mehmetçik Vakfı'na dahi verilmemiş.

Frankfurt'taki Deniz Feneri davasını orada büroları bulunan *Hürriyet* ve *Milliyet* gazeteleri muhabirleri yakından takip ettiler. İşin ilginci, karara bağlanmış, resmiyet kazanmış bir dava hakkında hükümete yakın gazeteler, başta da *Sabah* tek bir satır yazmadı.

Zaten Başbakan da Ankara'da katıldığı bir iftar yemeğinde halkı "Deniz Feneri davasını yazan gazeteleri almamaya," davet etti.

Açıklamanın hedefi belliydi; Doğan Grubu gazetelerinin boykot edilmesini istiyordu:[6]

> "Bu ülkede medya güvenilirliğini yitirmiştir, kendini bitirmiştir. Partimin mensupları olarak yalan yanlış haberleri yapan medyaya karşı sizler de kampanyanızı yapın, bu gazeteleri evlerinize sokmayın, bu kadar açık konuşuyorum. Siz mi bize karşı yalan yanlış bu tür kampanyalar yapıyorsunuz, biz de en doğal hakkımızı kullanıyoruz, biz de size karşı bu kampanyayı başlatıyoruz, almayacağız. Hangi dilden anlarsanız o dilden konuşacağız. Biz ülkede bu hizmetleri canla başla sürdürürken bir de sizinle mi uğraşacağız ya, bizim işimiz gücümüz var."

Basın boykotu, karşılıklı restleşme derken sonunda Başbakan'ın Aydın Doğan'a yönelik uyarıları, "Benden ne istediğini açıklamak için bir hafta süre veriyorum, yoksa ben açıklayacağım," demeçleri, miting meydanlarında "Vur vur inlesin, Aydın Doğan dinlesin," sloganları atılmasına kadar vardı bu iş.

Erdoğan, Deniz Feneri haberlerinin Doğan Grubu'nun bir isteğini yerine getirmedikleri için yapıldığına inanıyordu. Ya da o sırada Hilton meselesine sarılmak, bunu kullanmak iyi bir taktikti ona göre... Aydın Doğan'ın Hilton arazisine izin verilmediği için hükümet aleyhindeki haberler yaptığını açık açık söyledi. "Bir hafta süre, açıklayacağım," dediği de buydu.

Aydın Doğan, Hilton arazisiyle ilgili iddialar için "Yok üç emsal istedi, hepsi uydurma yalan. O üç emsal lafı Şişli Belediyesi'nin kendi bölgesi için yaptığı şey, bana da yaptırdılar. Ama şimdi Hilton diyorlar. Hilton diye benim bir meselem yok. 65 dönüm yer var Hilton'un bulunduğu yerde. Orayı sonunda Aydın Doğan Parkı yapacağım herhalde. Halk da istifade edebilir," dedi.[7]

Ve böyle böyle ipler koptu...

Doğan Grubu'na yönelik cezalar Batı basınında da yer buldu. Hatta o an'a kadar AKP yanlısı bir yayın politikası izleyen *New York Times*'da bile ilk

kez ciddi hükümet eleştirileri çıkmaya başladı. Batı basınında AKP'ye yönelik ilk soru işaretleri iki vergi cezasıyla gündeme geldi.

Amerika'da "Ilımlı İslam," Avrupa'da "Müslüman demokrat," diye sunulan bir modelin ne sanıldığı kadar ılımlı, ne de yeteri kadar demokrat olduğu ortaya çıktı bir anlamda. Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda Doğan Grubu'na kesilen vergi cezası basın özgürlüğüne yapılan bir tehdit olarak yer aldı.

Ama daha da vahimi, bu cezalar 22 Temmuz 2007 seçimlerinde yüzde 46.7 gibi çok yüksek bir oy alan hükümete yönelik endişeleri haklı çıkardı.

22 Temmuz 2007 seçimleri başta medyanın belli başlı yazarları olmak üzere, Türkiye'nin tam anlamıyla yarısı için bir şoktu zaten. Artık sokakta gördüğümüz her iki kişiden birisi AKP'liydi. Yüzde 46.7'ye sahip bir iktidar da istediği her şeyi yapabilirdi...

Başbakan Erdoğan o gece tarihe "balkon konuşması" diye geçen bir seçim değerlendirmesi yaptı AKP Genel Merkezi'nde. Bütün halkı kucaklayan, herkesi temsil eden bir iktidar olmayı vaat etti.

Seçimden önce olası bir CHP-MHP koalisyonu hesapları yapan, kartlarını buna göre oynayan medyanın büyük bölümü de şoktan nasibini alıyor ama kendilerini bu balkon konuşmasıyla teselli etmeye çalışıyordu.

Belki bu konuşma yeniden AKP'nin "eskiden bildiğimiz hükümetler gibi" olabileceği inancını yaratmış bile olabilirdi.

Bu konuşmanın kullanım süresi ve inandırıcılığı medyaya yönelik operasyonlarla dolmuş oldu.

Hürriyet *ve* Milliyet'*e baskın*

Tarih 5 Ağustos 2009, Çarşamba.

Rutin bir çalışma günü...

Milliyet'in yer aldığı Doğan Medya Center ve *Hürriyet*'in yer aldığı *Hürriyet* Medya Towers'da çalışanlar her zamanki gibi mesaiye başlamak için kartlarını gösteriyorlar, turnikeden geçiyorlar.

Sabah saat 9:00 civarı.

O gün iki binaya da çalışanların dışında takım elbiseli adamlar geliyor. Ellerinde çantalarıyla, girişteki bankoya yanaşıyorlar... Kendilerini tanıtıyorlar: "Rekabet Kurulu'ndan geliyoruz, bir ihbar üzerine inceleme yapacağız."

Kimliklerine bakılıyor, içeriye buyur ediliyorlar...

İstikamet reklam servisi... Her iki gazeteyi de basan müfettişler dosdoğru reklam servisinin belgelerini incelemeye başlıyorlar. Masalara yerleşiyorlar, dosyalar teker teker açılıyor, faaliyet raporları isteniyor... Bu arada yoğun bir fotokopi trafiği yaşanıyor.

İhbar dedikleri, ekonomi gazetecisi Yavuz Semerci'nin bir köşe yazısında Doğan Grubu'nun piyasadaki hâkim konumunu kötüye kullandığına ilişkin yorumu. Normalde, bu gibi pek çok köşe yazısı yayımlanıyor ama neredeyse hiçbiri ciddiye alınmıyor.

Nedense, grubun tam da vergi cezalarıyla sindirilmeye çalışıldığı dönemde bu köşe yazısı "ihbar" sayılıyor.

Her iki gazetede de 600'er sayfa belgenin fotokopisi çekiliyor. Müfettişler her iki gazetede de tam gün mesai yapıyorlar, kapıdan 19:00 civarında çıkıyorlar.

"Başka gazeteleri de inceliyor musunuz?" diye soruluyor müfettişlere.

"Hayır," diye yanıt veriyorlar, "Biz buraya ihbar üzerine geldik, bizim için bu gazeteler önemli sadece."

Doğan Medya Center'da 2008 yılının Nisan ayından beri Maliye Bakanlığı'na bağlı müfettişler zaten inceleme yapıyorlar. Patronların yer aldığı beşinci kata yerleşen müfettişler o gün bugündür medya grubunu gözlem altında tutuyorlar. Ayrıca Doğan Grubu'nun 12 ayrı şirketi de Maliye Bakanlığı'nca aylardır inceleniyor.

Rekabet Kurulu'nun ziyaret ettiği reklam servisi ise binanın giriş katında.

Böylece Doğan Medya Center binası tepeden zemine ağır bir inceleme altında kalıyor.

Reklam servisinde incelemenin başladığı tarih çok ilginç.

Doğan Grubu'nun belli sektörlerde küçülmek ve çekilmek için ilk adımı attığı güne denk geliyor.

O gün, Petrol Ofisi'nin Avustralyalı ortağı OMV'ye devri için görüşmelere başlanıyor. Hatta bu devir görüşmeleri "Acaba Doğan Grubu, bu adımları atarak hükümetle uzlaşma yoluna mı gidiyor, hükümet de karşılığında geri mi adım atacak," diye yorumlanıyor.

Bu baskın "kuşatmaya" bir örnek daha.[8]

Emin Çölaşan'ın gidişi ve

Başbakan'ın Hürriyet'*ten "ricası"*

22 Temmuz 2007'ye geri dönelim. Seçimin üzerinden henüz bir ay geçmemişken 14 Ağustos 2007'de "İmkansız," denilen gerçek oldu.

Gazetecilerin kendi aralarında "Hadi canım, yalandır," "Emin misin, tekrar bir kontrol etsene," diye inanmamakta ısrar ettikleri haber, televizyonda Tuncay Özkan tarafından açıklandı: *Hürriyet* gazetesi Emin Çölaşan'ın yazılarına son verdi.

Çölaşan'la Doğan arasındaki ilişki zaten dört-beş yıldır artık dönülmez, çözülemez bir noktadaydı.

Ancak zamanlamanın, bu operasyonun hemen seçimin ardından gerçekleşmesinin bir de "psikolojik etkisi" oldu:

Kim ne derse desin, algı Emin Çölaşan'ın hükümet istemediği için gönderildiğiydi.

Medyaya da iktidarın verdiği bir balans ayarı, bir sinyaldi.

Okur bu mesaja tepki gösterdi, *Hürriyet*'in tirajı kimilerine göre 40, kimilerine göre 70 bin civarında düştü.[9] Bu tirajı alabilmek için gazetelerin milyonlarca dolar promosyon parası harcadığı düşülünce Emin Çölaşan'ın gidişinin yarattığı "ticari şok" da anlaşılır.

Tam o günlerde Türkiye'nin yeni Cumhurbaşkanı seçilecekti. Zaten 22 Temmuz'da da seçimlere Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı seçilmesinin önü kesildiği için gidilmişti.

Hürriyet, yayın politikası olarak Gül'ün adaylığına karşıydı. Ertuğrul Özkök sürmanşetten de sunduğu yazısında açık açık bunu beyan etti, Gül'e aday olmaması çağrısında bulundu.

O dönem medya kulislerinde bu tavrın hükümete jest olduğu bile konuşulmuştu.

Herkes Başbakan Erdoğan'la Abdullah Gül'ün arasının bozuk olduğunu, aslında Erdoğan'ın "Kardeşim Abdullah Gül," diye hitap etmesine rağmen Cumhurbaşkanlığı adaylığına çok da sıcak bakmadığı biliniyordu.

Medyaya yönelik Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığına karşı kamuoyu oluşturulması için bakanlardan Binali Yıldırım ve Başbakanlık basın sözcüsü Akif Beki'nin iletişim çalışması yaptığı bile kulislere yansıdı.

Hürriyet'in Gül'e yönelik "Aday olmayın," çağrısının yankı bulacağını, Abdullah Gül'ün belki bu sayede ısrarından vazgeçeceğini umanlar arasında Başbakan Erdoğan da vardı.

İddialara göre, Başbakan'ın bu dileğini gazete sayfasına taşıyan *Hürriyet* bir anlamda jest yapmıştı.

Ama Abdullah Gül, Türkiye'nin yeni Cumhurbaşkanı oldu.

Kuşkusuz bu, yeni bir kırılma noktasıydı.

O günlerde bir tek Bekir Coşkun "O benim Cumhurbaşkanım değil," diye açıkça yazdı; yazdı ama bu sefer de Başbakan Erdoğan'ın hışmına uğrayan o oldu. Hem de hiç öyle patrona şikâyet edilerek ya da baskıyla değil.

Başbakan, açık açık ve kamuoyu önünde dillendirdi tepkisini. Uğur Dündar'ın "Arena" programına çıkıp "Edep adap bilmeyenler de var. Onu diyebilen insanın önce Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından çıkması lazım. Bu da benim hakkım. Çünkü bu ülkede Cumhurbaşkanı kim olursa olsun hepimizin Cumhurbaşkanıdır. Senin değilse o zaman çık buranın vatandaşlığından, kimi seçiyorsan oraya git. Oradaki Cumhurbaşkanı senin Cumhurbaşkanın olsun," dedi.

Ne garip değil mi?

Bekir Coşkun'un yabancı eşi Andree Coşkun yıllardır Fransız vatandaşlığını kabul etmeyip "Benim ülkem Türkiye," derken, Türkiye'nin önemli bir yazarına Başbakan böylesi bir çağrı yapabildi. Bunu da yaşadık, gördük...

Ama bu haber yazıişleri masasında bir "yönetici" Ertuğrul Özkök manevrasına da vesile oldu.

Hürriyet ilk gün haberi büyüterek verdi. Gece, birinci sayfa tamamen yıkılarak Başbakan'ın çağrısı sürmanşete çekildi.

Ertesi gün, aynı büyüklükte Bekir Coşkun'un "Gidemem, benim gidecek başka yerim yok," yanıtını birinci sayfada yer aldı.

Özkök, bu meseleyi büyüterek kamuoyunun gündemine taşımak niyetindeydi. Tam da istediği oldu.

"Tüm bunlar Emin Çölaşan kovulduktan hemen sonra oldu," diye anlatıyor Bekir Coşkun, "Emin'i kovan *Hürriyet* neden benim iktidarla kavgamda destek oluyor, yanıtı ise çok basitti. Çünkü Emin'in ayrılması ile gazete 70 bin gibi önemli bir tiraj kaybına uğramıştı, bunu toparlamaya çalışıyordu yönetim. İyi bir fırsattı bu. Tüm Türkiye *Hürriyet*'i konuşuyor, bayilerde erkenden gazete tükeniyor, herkes bir gün sonra ne olacağını merakla bekliyordu. Yönetimin bundan iyi bir tiraj artışı beklediğini bal gibi biliyordum."[10]

Öyle de oldu zaten. Bekir Coşkun'un arkasında duran Hürriyet giden tirajın bir kısmını ama en önemlisi kaybetmek üzere olduğu itibarını, "muhalif yazarına sahip çıkarak" yeniden kazandı.

Bu Başbakan için çok önemli değildi gerçi. Çünkü Coşkun'un üzeri bir kere çizilmiş, kara listeye konmuştu zaten.

Ve Erdoğan "futbolcu yöntemleri ile imam kültürünü birleştirmiş bir garip insandı" Bekir Coşkun'a göre: "Son derece kindar, acımasız, devlet adamlığından nasibini almamış birisiydi. (...) Tayyip Erdoğan'ın bir yaban ilkesi vardı: Yaralayınca öldüreceksin. Eğer yaralı bırakırsan o yaralı bir gün intikam için geri dönebilir."[11]

Aydın Doğan'ın bir türlü anlamak istemediği de bu oldu.

Bekir Coşkun olayı

Eğer Bekir Coşkun, Emin Çölaşan'ın yazılarına son verildiği gün Hürriyet'ten istifa etseydi...

"Emin sadece arkadaşım değil ayrıca yoldaşım, birimiz hepimiz için," diyerek rest çekseydi ve gitseydi...

Sadece günün kahramanı olacaktı.

Bir gün alkışlanacak, ertesi gün unutulacaktı.

O kalmayı, kalesini korumayı ve mücadelesini o kaleden sürdürmeyi tercih etti... İyi de etti.

Bugünler pire için deve yakmanın değil, aksine mücadele edebildiğin kadar mücadele etmenin, giderek daralan sınırları zorlamanın, ne kadar kıstırılırsan kıstır sana bırakılan alanın içinde mücadele etmenin günleri çünkü. Hepimiz için bu geçerli; yazabildiğimiz her gün kârdır.

Ama tam da bu yüzden yazarların kritik zamanlarda aldıkları kararlar onlara büyük bir yük olarak geri dönüyor. Nitelikli okur sırtlarına belki de pek çoğunun aslında taşımaya gönüllü olmadığı bir misyon yüklüyor. Bu yazarın adımlarını bireysel atmasını engelliyor. Algı, beklenti ve okurun gücü devreye giriyor.

Bekir Coşkun da son birkaç yıl içinde tam da böyle bir misyonun yazarı oldu.

Muhaliflerin, sesi kıstırılmışların, baskı altındakilerin sesine dönüştü.

"Göbeğini kaşıyan adam"la savaşmak isteyenlerin, birinci Cumhuriyet'çilerin, isyanın kalesiydi Onuncu Köy. Sorumluluğu da arttıkça arttı.

Tek kişilik bir ordu gibi gördü okur onu, ona inandı, güvendi ve yatırım yaptı...

Bekir Coşkun'un *Hürriyet*'te kalması bir anlamda da nitelikli okurun gücüne bir taahhüttü:

Bu kaleyi bırakmıyorum, bir yere gitmeye niyetim yok, buradayım ve sonuna kadar savaşacağım...

Kaldı ve kazandı.

Ama sonunda Bekir Coşkun da gitti...

Aydın Doğan'la Ankara'da görüştüğünde "Size bir tasfiye listesi verildi mi?" diye sormuş. Medyada Doğan Grubu'ndan gitmesi istenen yazarlardan oluşan bir listenin varlığından epeydir söz ediliyordu.

Aydın Doğan, onu doğrulamış. İkinci sırada Bekir Coşkun, üçüncü sırada da Oktay Ekşi varmış. Birinci sırada belli ki çoktan *Hürriyet*'ten giden Emin

Çölaşan vardı.

"Anladım ki çakallar bir sarı inek daha istiyorlar," diye anlatıyor o günleri Bekir Coşkun, "O zaman istifa etmeyi düşünmeye başladım. Ve oturup 'Birini asacaklar' başlıklı bir yazı yazdım, mutsuz, keyifsiz, kara düşünceler içinde... Hürriyet'te sondan ikinci yazımdı o."[12]

Burada bir konunun özellikle altını çizmek gerekiyor: Bekir Coşkun, *Hürriyet*'ten kovulmadı. Zaten Emin Çölaşan'ın yarattığı hasarın ardından *Hürriyet*'in Bekir Coşkun'u kovmaya gücü yoktu. Böylesi bir operasyonu ne açıklayabilirler, ne de taşıyabilirlerdi.

Ayrıca Coşkun'a Emin Çölaşan'ın aksine ayrı bir ilgi de gösterildi: Gitmesin diye hem Doğan Ailesi, hem de Ertuğrul Özkök sık sık onu aradı, ikna etmek için uğraştı. Ama başarılı olamadılar.

Hürriyet yazıişleri müdürü ve yazarı Tufan Türenç sürecin tanığı:[13]

> Son günlerde internette Bekir Coşkun'un bir yazısı dolaşıyor.
>
> Bu yazının Bekir Coşkun'un son yazısı olduğu ve *Hürriyet* tarafından yayınlanmadığı iddia ediliyor.
>
> Sonra deniyor ki: "Maalesef Bekir Coşkun kendisine yapılan baskılar nedeniyle *Hürriyet*'ten istifa etmek zorunda kaldı."
>
> Bu doğru değil.
>
> (...)
>
> Arkadaşlar arşive girip geriye doğru bir tarama yaptılar.
>
> "*Hürriyet*'in yayımlamadığı" denilen yazı 5 Ağustos 2005 tarihinde 3'üncü sayfadaki köşede çıkmıştı.
>
> Yani bundan tam dört yıl önce...
>
> O zamanlar Bekir'in *Hürriyet*'ten ayrılması gibi bir durum da yoktu.
>
> *Hürriyet*'e neden böyle bir iftira atılmaya çalışıyor anlayamadım.
>
> Birileri Bekir Coşkun'un *Hürriyet*'ten ayrılışını başka bir havaya sokmak için büyük çaba harcıyor.
>
> Oysa Bekir'in ayrılmasını hiç kimse istemedi.

> Tersine, gitmemesi için başta yönetim olmak üzere hepimiz büyük çaba harcadık.
>
> İşin aslı şu:
>
> Bekir'e *Habertürk* Gazetesi'nden çok iyi bir teklif yapıldı.
>
> O da düşündü taşındı ve profesyonelce bir karara vardı.
>
> Teklifi kabul etti ve uygar bir insan gibi *Hürriyet*'le el sıkışıp ayrıldı.
>
> Olay budur.

Bekir Coşkun, Fatih Altaylı'nın arzusuyla *Habertürk* gazetesinin üçüncü sayfasına transfer oldu. Onuncu Köy, kendisine yeni bir durak buldu böylece. Bekir Coşkun'u transfer etmek, daha gazetenin kuruluş aşamasında Fatih Altaylı'nın kafasındaydı zaten...

Hatta Emin Çölaşan'ı da almak istiyordu *Habertürk*'e. Eski *Hürriyet*'çi olduğu için bu yazarların mevcut durumdan huzursuz olduğunu biliyor, *Habertürk*'te de onların katkısıyla eskinin güçlü kuvvetli *Hürriyet*'ini yaratmak istiyordu.

Emin Çölaşan'la da anlaştı; hatta banka hesabına birkaç maaş bile yatırıldı. Ancak gazetenin çıkış aşamasında çok sudan bir sebepten bu iş olmadı: Emin Çölaşan'ın bir İnternet sitesine verdiği bir söyleşiye bozulmuştu güya patronajı!

Tabii ki hiç inandırıcı değildi bu gerekçe. Belli ki birileri "Emin'i almayın," diye mesaj yollamış... Bu yüzden de gazete daha kuruluş aşamasında ilk star transferini gerçekleştirememişti.

Emin Çölaşan'ı daha gazetede yazmaya başlamadan taşıyamayan *Habertürk*, Bekir Coşkun'a ne kadar katlanabilirdi ki?

Nitekim, katlanamadı da.

Her şey bir yana, Bekir Coşkun profesyonel olarak yanlış bir tercih yapmıştı öncelikle. *Habertürk*'te yazıları kayboldu, bir türlü *Hürriyet*'teki eski havayı yakalayamadı.

Hürriyet'te onun boşalttığı köşeye gelen Yılmaz Özdil ise neredeyse bir rock yıldızına dönüştü; sert, net, mizahi, kısa ve öz yazılarıyla gazetenin en çok okunan yazarı oluverdi.

Oysa *Habertürk*'te sanki büyük bir yazı ustası olan Bekir Coşkun'a birileri elini korkak alıştırmasını tembihliyordu. En azından okur olarak algı bu yöndeydi; çünkü *Hürriyet*'teki o hava yoktu.

Ona referandum döneminde, tam da seçimden birkaç gün önce "izne çıkması" önerildi. Kritik bir dönemeç öncesi, gazetenin kamuoyuna en fazla nüfuz eden yazarından tuhaf bir istekti.

Bekir Coşkun'un sadece referandum sürecinde değil, hiç yazması istenmiyordu. Emin Çölaşan'ın burada işe başlamasını kim istemediyse, aynı güç Bekir Coşkun'un da yazılarına son verilmesine karar vermişti.

Bu görünmez güç gazetenin Genel Yayın Yönetmeni'nin bile üstündeydi. Belki patronajın bile!

Onu gazeteye getiren Fatih Altaylı'nın bile engelleyemediği bir operasyonla *Habertürk*'ten gönderildi Bekir Coşkun. Gönderildiğini yolda, cep telefonundan haber aldı: Arayan kişi Coşkun'un kovulduğunu İnternet'te okumuştu ve Coşkun ilk kez ondan duyuyordu!

Bekir Coşkun'un gidişiyle beraber *Habertürk*'ün bir yazar öğütme makinesi olduğu ortaya çıktı. Deniz Feneri'ni en iyi bilen gazeteci Ali Gülen'i transfer etmişlerdi mesela; onunla da bir süre sonra "yollar ayrıldı." Washington temsilcisi olarak atanan Tülin Daloğlu da Erdoğan'ın İsrail çıkışını eleştirdiği için gönderildi.[14]

Neyse...

AKP kapanacaktı...

Ve Hürriyet *devreye girdi*

AKP ve Doğan Grubu uzlaşır mıydı? İlk günlerdeki yakınlık neden sonradan bozuldu, bunun altında neler yatıyordu.

Bilinen nedenler ortada...

Deniz Feneri haberi... Emin Çölaşan, Bekir Coşkun, Yılmaz Özdil gibi yazarlar... Eski bir "İslamcı" olan ve kendini deyimiyle "dönen", artık o hayat tarzını benimsemeyen ve hatta hükümete muhalefet eden Ahmet Hakan'ın yıldızının parlatılması... Bunları zaten herkes biliyor; ama tabii ki tek bir faktör yok.

Farklı farklı şikâyetler toplamının hükümet nezdinde yarattığı bir sıkıntı söz konusu...

Tabii "411 el kaosa kalktı" manşetini de unutmamak gerek.

Başbakan Erdoğan'ın hiçbir zaman affetmediği, asla unutmadığı, yandaş medyanın da *Hürriyet*'e sık sık vurmak için hatırlattığı o manşet.

10 Şubat 2008 günü *Hürriyet*'in birinci sayfasında yer alan "Başörtüsüne üniversitelerde serbestlik getirecek olan anayasa değişikliğinin TBMM'de kabul edilmesine" ilişkin haberin manşeti.

Bu manşet, sorunun çözülmediğini aksine daha da karmaşıklaştığını belirtiyordu. Sonunda yasayı Anayasa Mahkemesi reddetti. Ve toplumsal mutabakat sağlanmadan alelacele Meclis'ten geçirilen bu yasa iptal oldu. Başörtülü öğrencilerin hayali suya düştü.

Doğan Grubu'nun tamamen üzerinin çizilmesinin, hatta Ertuğrul Özkök'ün görevden alınmasının nedeni olarak da bu manşet gösteriliyor.

Sahiden öyle mi?

Gelin, asıl bir başka manşete bakalım.

Açıkçası, AKP'yle Doğan Grubu arasındaki dramatik dönüşümün en simgesel manşeti kapatma davasından dört gün önce atıldı.

Ertuğrul Özkök, Dolmabahçe'de Başbakan Erdoğan'la buluştu ve bir söyleşi yaptı:

BAŞBAKAN: BİZİM DE HATAMIZ OLDU

ÖZEL OFİSTE İKİ SAAT

İÇ BARIŞI KURMALIYIZ

Başbakan Tayyip Erdoğan, Ertuğrul Özkök'ün sorularını yanıtladı ve Türkiye'de iç barışı kurma ve sosyal restorasyon çağrısı yaptı.

Dünün bugünün hesabı yapılmalı

Telaş

Hukuki açıdan konuşmuyorum

Kapatma davası hakkında ne düşünüyor?

"Sonucun ne olacağını bilmiyorum.

İnşallah memleketimiz için hayırlı bir sonuç çıkar."

Sohbet buraya geldiğinde, sokakta en çok konuşulan konulardan birine geliyorum.

AKP kapatılmadığı takdirde Erdoğan'ın tutumu ne olacak?

Yaygın bir kanaate göre, "sertleşecek", hatta "diktatörleşecek" ve kendine muhalif diye gördüğü herkesi yok etmeye çalışacak.

"Sonucun ne olacağını bilmiyorum. İnşallah memleketimiz için hayırlı bir sonuç çıkar. Size şunu söyleyebilirim. Benim milletime karşı hiçbir zaman kinle, nefretle davranmam mümkün değildir."[15]

Hürriyet bu söyleşiyle beraber AKP'nin kapatılmasına karşı açık tavır aldı.

İşin ilginci, o sıralarda kulislerde "AKP kesin kapatılacak," bilgisi dolaşıyordu. Son dakikada, aniden iki üye karar değiştirdi.

Bu karar değişikliğine de Özkök'ün söyleşisinin neden olduğu sıkça konuşuldu.

Doğan Grubu ve Özkök'ün yaptığı doğru muydu, derseniz doğrudur. Hiçbir medya kuruluşu parti kapatmayı savunmaz, savunamaz ve savunmamalı da.

Demokrasiyle varolan bir medya anti demokratik müdahalelerin destekçisi olamaz.

Ama bu desteğin ardından gelen vergi cezaları, sürekli aşağılanma, hedef gösterilme sürecinde de insan düşünmeden edemiyor.

Ne "411 el kaosa kalktı", ne de Deniz Feneri haberleri.

Ve bu söyleşi Özkök'ün kendi koltuğundan olmasının yanı sıra başta *Hürriyet* olmak üzere Doğan Grubu'ndan başka kellelerin de gitmesine ve Doğan Grubu'nu bitirme operasyonunun hız kazanmasına neden oldu.

Yandaş gazeteci, tek hedefin* Hürriyet'*tir

Aydın Doğan iyi, çevresi kötü...

Adamları yüzünden Aydın Doğan bu hale düştü...

Aydın Doğan'a sesleniyorum: Onları at, beni al...

Geçmişte Aydın Doğan da başkalarına kötülük yaptı, şimdi cezasını çeksin...

Bu gibi yorumlar, Doğan Grubu'na kesilen cezanın ardından sık sık dillendirilir oldu. Yandaş medya, hükümetin attığı adımı sahiplendi ve hemen Doğan Grubu'nu bitirme planına ortak oldu.

Niyetleri belliydi... *Hürriyet, Milliyet* gibi gazetelerde muhalefet yapan yazarları ayıklamak, bu gazeteleri dönüştürmek... Hatta mümkünse kendileri ele geçirmek.

AKP, kendi medyasını yaratmaya çalışıp durdu ama bir türlü başarılı olamadı. *Zaman, Bugün, Star, Vakit* (sonradan adını *Yeni Akit*'e değiştirdiler), *Yeni Şafak* gibi iktidar bültenlerinin toplam satışı bir *Hürriyet* etmiyor.

Dahası, kamuoyu gözünde etkinlikleri, itibarları da yok.

El konulan, dönüştürülen *Sabah* da bekleneni vermedi.

Yandaş yazarların da gözü *Hürriyet*'teydi.

Fehmi Koru gibi yazarlar Aydın Doğan'a çağrıda bulunmaktan hiç çekinmedi. "Aydın Doğan iyi, çevresi kötü," gibi sözler de hep onun yaydığı mesajlardı.

Neredeyse bu vergi cezasından sonra binada oda, gazetede sayfa seçmeye hazırlanıyordu.

Tabii bu arada birilerinin gerçek yüzü de göründü.

Kendisine yönelik eleştirilerde, yazan gazeteciyi değil de köşesinden sürekli patronu hedef alan Mehmet Barlas da koroya katıldı. Yazarları patronlarına şikâyet eden, patronlarla şahsi ilişkileri çok önemseyen ve yıllarca Aydın Doğan'la çalışan Barlas da "Yöneticiler sorumlu" diyordu.

Aydın Doğan'ın ve daha genel olarak Doğan Grubu gazetelerinin kuşkusuz hataları, hatta belki affedilemez günahları da olmuştur geçmişte.

Ama bu vergi cezası hesaplaşmanın, eski defterleri açmanın günü değildi. Besbelli burada başka bir oyun dönüyordu, bu oyuna da gazeteciler ortak olmaktan çekinmiyordu.

Aydın Doğan batsın, gazeteleri ve televizyonları elinden alınsın ve herhangi bir müteahhite verilsin... Sanki o zaman Türk Basını daha ileriye gidecek, düzelecek, çıta yukarıya mı çıkacak?..

Bilakis, yepyeni bir patron medyayı öğrenme süreci içinde pek çok gazeteciyi kıyıp atacak, öğütecek ve bu arada gazetecilik biraz daha darbe alacak...

Geçmişte de böyle olmadı mı?

Mesele Aydın Doğan'a indirgenecek kadar basit ve kişisel değil.

Doğan Grubu artık "bizden biri" değildi iktidar için; dahası kamuoyunu etkilemek için Doğan Grubu gazetelerine de ihtiyacı vardı bu iktidarın. Başbakan belli ki *Pravda* gibi sadece iktidarın hoşuna giden, iktidarı öven haberler veren gazeteler olsun istiyordu.

Bu vergi cezası bu yüzden kesildi.

Bu operasyona destek veren, Doğan Grubu'na verilen vergi cezasına sevinen gazetecileri acaba unutacak mıyız?

Medya gruplarına çeşitli baskılar yapıldığında hiçbir zaman "Rakibimiz, oh olsun onlara," diye düşünmediğim için vicdanım rahat...

Ciner'in *Sabah*'ına el konmasında da, Doğan Grubu'na aşırı yüksek vergi cezası kesilmesinde de hep bu ülkede gazetecilik yapmanın giderek zorlaşacağından endişe ettim.

Hâlâ aynı şekilde endişeliyim.

Benzer baskılardan, benzer cezalardan Çukurova grubu da nasibini almadı mı? Hadi ben oranın bir çalışanıyım, tarafım; bu konuyu o yüzden geçiyorum.

Bu gibi durumlarda sektör içi tavırların da "Bugün sana, yarın bana," olması gerektiğine inanırım. Bugün Türk medyasının ödemek zorunda olduğu bedeller hep gazeteciliğe çıkartılan faturalar.

Mesleğimiz içindeki bazı arkadaşlar "Türkiye demokratikleşiyor," diyor... Bu mudur demokrasi ve özgürlükten anladığımız; basının susturulması, herkesin tek üniforma tipine indirgenmesi, aynı dili konuşması mı?

Bu ayıpları sineye çekecek, bu dönem bitince hiçbir şey olmamış gibi gazetecilik yapmaya devam edecekler mi acaba?

Gerçekten merak ediyorum.

AKP'nin **Hürriyet'e** ***çıkardığı fatura***

Vergi cezası süreci ve genel olarak AKP iktidarı Doğan Grubu'nda nelere mâl oldu?

Öncelikle Aydın Doğan, Hilton arazisini yeniden değerlendirmekten vazgeçti.

Borçlarının bir kısmını ödemek için Petrol Ofisi'ni satıp büyük hevesle girilen petrol işinden vazgeçildi. Halbuki rafineri kurmak istiyordu, bu işte ilerlemeyi planlıyordu.

Aralarında *Hürriyet* ve Kanal D gibi grubun lokomotiflerinin de yer aldığı medya kuruluşlarının satışı için düğmeye basıldı. Teklifler alındı, görüşmeler başladı. Bu satışın hiçbir zaman gerçekleşmeyeceği, hükümeti 12 Haziran 2011 seçimlerine kadar oyalamak için bu lafların çıkartıldığı da konuşuluyor. Ama AKP'nin iktidarda kaldığı sürece Doğan Grubu'na yaşam şansı tanımayacağı da çok belli.

Ve tabii kadro değişiklikleri...

Doğan Grubu hem holding, hem de medya yönetimi bazında yeniden yapılandı. Aydın Doğan "onursal başkanlığa" yükseltildi, kızları medya grubundan çekildi, *Hürriyet* ve *Milliyet*'e profesyonel CEO'lar atandı. Bazı profesyonel yöneticilerle yollar ayrıldı.

Künyeler, gazetelerin yazar kadroları da bu değişimden nasibini aldı.

20 yıllık Ertuğrul Özkök dönemi bitti. Yerine Ankara temsilcisi Enis Berberoğlu getirildi.[16]

Emin Çölaşan, Bekir Coşkun'dan sonra *Hürriyet*'ten Oktay Ekşi de gitti. İnternet sitelerine birkaç kere *Hürriyet* yazarlarının yazılarının sansürlendiği iddiaları sızdı; bir seferinde Yılmaz Özdil ve Mehmet Y. Yılmaz'ın köşeleri yazı günlerinde boş kaldı, bir kere Cüneyt Ülsever ve Yalçın Doğan'ın yazıları basılmadı.[17]

Hürriyet'te yazar operasyonu bununla da sınırlı kalmadı: Gazetenin yazıişleri müdürü ve kıdemli yazarı Tufan Türenç'in köşesine son verildi. Yazılarıyla hükümetin, Cemaat'in tepkisini çeken ve belli bir kesimce persona non grata ilan edilen Özdemir İnce'ye sadece haftada bir yazması söylendi. Tıpkı Cüneyt Ülsever gibi, onun da köşesi sessiz sedasız kaldırıldı ve gazeteyle ilişiği kesildi.

Yazdığı ısrarlı yazılarla Başbakan'ın ticari işlerini devretmesini sağlayan Sedat Ergin, *Milliyet*'in yayın yönetmenliğinden alındı. Ergin, eskiden olduğu gibi *Hürriyet*'te yazıyor.

Vatan gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Tayfun Devecioğlu, *Milliyet*'e atandı. Muhalif yazar Mehmet Tezkan da *Milliyet*'te yazmaya başladı.

Ancak *Vatan* gazetesinin içi boşaltıldı. Önce Necati Doğru'nun İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ı eleştiren yazısı sansürlendi, usta yazar da istifa etti.[18] Ardından Mine G. Kırıkkanat'ın yazılarına son verildi: Gerekçe, daha önce sekiz kere yazısı sansürlenen Kırıkkanat'ın dayanamayıp dokuzuncuyu Facebook sayfasında yayınlamasıymış!

Başbakan'ın basın sözcülüğünden ayrıldıktan sonra kendisine köşe arayan Akif Beki, *Radikal*'de yazmaya başladı. *Radikal*, *Zaman* gazetesi kökenli Eyüp Can Sağlık'a teslim edildi ve Haluk Şahin, Türker Alkan gibi muhalif yazarlarından arındırıldı. Bir ara Eyüp Can'a *Hürriyet*'in Genel Yayın Yönetmenliği sözü verildiği, hatta Aydın Doğan'ın da son anda bu karardan döndüğü bile konuşuldu. Nitekim, Özkök'ün gidişinden bir süre önce o sıralar Referans'ı çıkartan Eyüp Can, *Hürriyet*'e "Haber koordinatörü" olarak atanmıştı. Berberoğlu'nun gazetenin başına gelmesinden sonra da istifa etti.

Bir değişim de televizyonda yaşandı.

Her Pazar günü Star TV'de siyasetin nabzını tutan ve mutlaka en çok izlenen ilk 10 program arasına giren Ruhat Mengi'nin "Her Açıdan"ı aniden ekrana veda etti.

CNN Türk'te Pazar günleri muhalif bir haber programı yapan Mehmet Tezkan'ın ekran macerası da "kısa" kesildi.

Ve son olarak da bu dönemin en etkili muhalefet sitesi odatv.com'un kurucusu ve *Hürriyet* yazarı Soner Yalçın'ın CNN Türk'te yaptığı haftalık belgesel serisi "Oradaydım" yayından kaldırıldı. Ergenekon operasyonunda tutuklandıktan sonra *Hürriyet*'teki yazılarına devam eden Yalçın'ın haftalık köşesi birkaç haftanın ardından sessiz sedasız kaldırıldı.

Aydın Doğan'ın anlamak istemediği

Artık iyice anlaşıldı ki Başbakan Erdoğan siyasette propaganda metodu olarak halkın karşısına kimi kişi ya da kurumları direkt hedef gösteriyor. Referandumu "Yargıyı dedeler ele geçiriyor," ya da "soy-sop" meselesi üzerine kurdu, Anadolu'daki bastırılmış Alevifobi'yi hortlatarak kendine oy topladı.

Benzer şekilde, Aydın Doğan da iktidarın şamar oğlanı oldu. Üç konuşmadan birinde mutlaka medyaya çatıldı. "Sen bu köşe yazarlarının parasını vermiyorsun, bunları at," diye açık açık şikâyetler dile getirildi. "Gazeteciler kim oluyor ki, en fazla bu ülkenin yüzde 15'isiniz," diye küçümsendi. Aydın Doğan miting meydanlarından örtülü tehdit edildi, köşe yazarlarına "Bu ülkeden çek git," dendi.

Ve Erdoğan bütün medyayı sindirmeyi başardı.

Aydın Doğan istese AKP'yi devirirdi diyorum ya...

Artık mücadele etse de faydasız; iş işten geçti. Kaç kişi kaldı şunun şurasında: Ele geçirilmeyen, dönüştürülmeyen; direğine yeni bir bayrak asılmayan kaç kale daha var ki?

Kalanların da mücadele gücü var mı, yeterli sayıda mı, emin değilim. Referandumda "Hayır" oylarının yüzde 42 çıkması, ne olursa olsun yüzde 58'in yenilmeyeceğine dair bir umutsuzluk da oluşturdu hepimizde.

Aydın Doğan, bu tavizleri vererek uzlaşacağını zannediyor ama yanılıyor: Nitekim medya grubunun yeniden tasarlanmasının ardından yaşanan gelişmeler de bunu doğruluyor.

Doğan Grubu bir sonraki dönem de –hemen herkes gibi– Erdoğan'ın iktidarda kalacağını düşünüyor ve buna göre hesap yapıyor.

Bu süreci de en az hasarla atlatıp elinde ne var ne yoksa çıkarmak istiyor. Ya her şeyi satacak, ya iyice küçülecek, ya da durumu idare edip, zamana yayıp aynen malvarlığını koruyacak.

Diğer yandan, hükümetle uzlaştığı ve gerekli tavizleri verdiği için medyasını satmaya gerek kalmadığını bile düşündüğü konuşuluyor. Aydın Doğan'ın bizzat "Gazetelerimde başımı ağrıtacak hiçbir şey olmasın," dediği, medyada görev yapan dört kızından bazılarıyla da hükümetle savaşma konusunda çatıştığı rivayetler arasında.

Aydın Doğan medyada kalsa da, medyadan gitse de bilmeli ki bu "hesaplaşma" öyle kolay bitmeyecek.

Bitmediğini yakın tarihimizden iyi biliyoruz.

Başyazar ağzını bozdu

OKTAY EKŞİ NEDEN DELİRDİ?

Nuriye Akman bir aralar çok güzel medya söyleşileri yapardı. Tabii onun sorularına yanıt vermeyi kabul etmek boks ringine çıkmak gibiydi. Müdanasızdı, kontrolsüzdü, sorularıyla dövmekten beter ederdi. Bazen konuştuğu insanı inatçılığı ve takıntılarıyla yoldan çıkarmakta üzerine yoktu.

Rahmetli Ufuk Güldemir dayanamamıştı mesela, röportajı yarıda kesmişti.

Oktay Ekşi soyadının aksine çok tatlı biridir; gerçek bir beyefendidir.

Bir gün Ayşe Arman yazmıştı; Oktay Bey'e kitabını yollamış ve ondan imzalı bir teşekkür mektubu almış. E-mail değil; bildiğimiz ıslak imzalı mektup. Bir başka yüzyılda kalan bir nezaket örneği.

Aynı nezaket Nuriye Akman'da da karşılığını bulmuş; bu sefer Oktay Ekşi'ye saldırmamış ama çok güzel anlattırmış:

> O günkü yazımdan dolayı patron gece yatağında sağdan sola dönerken "bu adamı kovalım" diye düşünürse, ertesi gün benim işim biter. Ben 53 seneyi, 'ertesi sabah kovulabilirim' düşüncesiyle yaşadım. Hiçbir zaman bu kapıdan içeriye ben bugün 24 saat burada kalacağım diye girmedim.[19]

Hadi canım sen de... Amma da abartmış değil mi...

Zaten Nuriye Akman da "Bunca sene kovulmadığınıza göre rolünüzü iyi oynadınız," diyor.

Aynı hislerle okumuştum söyleşiyi... Oktay Bey kim, kovulmak nerede; ne alaka, diye. Onun Türk basınının taşınmazlarından biri olduğunu bir tek ben düşünmüyordum herhalde.

Meğerse doğru söylüyormuş... Meğerse "işten atılma korkusu" Oktay Ekşi için bile geçerliymiş.

Bir ortak dostumuz vesilesiyle *Hürriyet*'ten ayrıldıktan kısa süre sonra çok küçük bir grupla Oktay Bey'le Bebek'teki Les Ambassadeurs lokantasında buluştuk. Lokantanın adını özellikle vurguluyorum, çünkü Bebek Oteli'nin hemen altında yer alan bu haddinden fazla sakin balıkçı 80'ler sonrası medya tarihinde önemli bir yer işgal etmiştir.

Burada neredeyse bütün masalar boştur... Arada sırada buraya gelip bazı büyük iş görüşmelerinde bulunacak ve gözlerden uzak kalmayı tercih edecek patronları bekler adeta.

Büyük medya görüşmeleri de burada olur genelde...

Buluştuğumuz Cuma öğleninin de olağanüstü bir gün olacağı belliydi.

En geç ben gittim yemeğe. Ve daha merhaba der demez Oktay Ekşi bana "Bir dakika," dedi, cebinden telefonunu çıkardı ve iki görüşme yaptı: "Merhaba, Oktay Ekşi ben. Bugünkü randevumuzu mümkünse önümüzdeki haftaya erteleyelim çünkü saat 14:00'e yetişemiyorum, çok acil bir işim çıktı."

Oktay Bey, bizleri bir arada görünce bunun sadece bir öğlen yemeği süresince sınırlı kalmayacağını, uzun uzun sohbet edeceğimizi hemen kestiriyor.

Biz ise telefonda mazeret bildirirkenki o kibarlığı, mahcubiyeti görünce kıs kıs gülüyoruz: Alışık olmadığımız bir kibarlık böylesi.

Oktay Bey'e Nuriye Akman'a söyleşide söylediğini hatırlatıyorum. "Bunu da göreceğimiz günleri yaşayacakmışız demek ki," diyorum.

Hürriyet gazetesinin bazı değişmezleri vardı benim için. Hiç kimsenin gücünün logosundaki Türk bayrağını, "Türkiye Türklerindir," sloganını söküp atmaya yetmeyeceğini düşünürüm hâlâ. Katılın katılmayın, hatta gerekirse tartışın da ama bunlar gazetenin taşınmazlarıdır. Zaten sık sık vurgulanır, o "Türkiye Türklerindir," yazısını değiştirmeye patronun bile gücü yetmez ama.

Oktay Ekşi de *Hürriyet* için böyleydi doğrusu.

Basın sözlüklerinde "Başyazar" kelimesinin karşılığıydı ve bir sabah uyandığımızda, o sarsılmaz konumunu bir anda bıraktığını gördük.

Resmi açıklaması "Oktay Ekşi'nin istifası" tıpkı Ertuğrul Özkök'ün "istifası" gibi.

"Hükümet istemedi"nin kibarcası oluyor.

O gün neler yaşanıyor?

27 Ekim 2010'u 28'ina bağlayan gece Oktay Ekşi'nin başyazısı evine fakslanıyor. O saatte yazıyı yeniden okuyor, üzerinden bir kez daha geçmeye karar veriyor. *Hürriyet*'in denetim mekanizmaları o saatte görevde değil. Hatta taşra baskıları dönmüş, şehrin de bir kısmı tamamlanmış.

Yazısında hidroelektrik santrallerinin özelleştirilmesini konu almış o gün. [20]

Sonuna da "Bu zihniyet her şeyi satar," cümlesini eklemiş.

O sırada, nereden aklına geliyor bilinmez, eski Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın "Babalar gibi satarız," sözünü düşünüyor. Buradan yola çıkarak yazısının sonunu "Bu zihniyet anaları da satar," diye düzeltiyor. Sırf daha çarpıcı olsun, dikkat çeksin diye.

AKP'nin her şeyi satma, özelleştirme tutkusuna, bir de bunu "Babalar gibi satarız," diyerek övünç kaynağı yapmasına bir gönderme.

28 Ekim'de yazı *Hürriyet*'te çıkıyor.

Ses yok... Tepki yok... Okur farkında değil. Hiç kimse bu yazının üzerinde durmuyor, hatta okurdan tepki mail'i bile almıyor.

Gelelim ikinci güne.

29 Ekim sabahı Oktay Ekşi evde torunlarıyla oynuyor, gazeteye her zamankinden biraz daha geç gidiyor. Gidiyor ve görüyor ki ortalık kızışmış.

Belli ki o gün birileri düğmeye basmış. Bir gün önce hiç kimsenin farkında olmadığı, hiç kimsenin büyütmediği yazı aniden kriz çıkarmış.

Hürriyet'in önüne protestocular yerleştirilmiş, gösteri yapıyorlar.

Belli ki Ankara'dan birileri de aramış ve sıkıntıyı bildirmiş.[21]

Hâlâ herhangi bir okur tepkisi yok ama yazıişlerinde bu konu mesele haline gelince Oktay Ekşi "Madem öyle, ben bunu okur tepkisi kabul ederim," diyor. Köşesinin altına bir özür notu koymak üzere odasına "Günün Yazısı"nı yazmaya çekiliyor.

Ama yetmiyor.

Telefon trafiği, devreye sokulan aracılar, güvenilir isimlerden "İşler büyüyor galiba," haberleri gelirken Oktay Ekşi sonunda patrona çıkıyor ve "Gereğini yaparım," diyor. Gereğini yapmasının grubu rahatlatacağına karar veriliyor.

Oktay Ekşi sonunda istifa ettiriliyor.

Haberi aldığımda New York'ta, Columbus Circle'da bir otel odasındaydım. Her sonbahar kaldığım bu odanın medya tarihinde benim için şahsi bir önemi oldu.

Daha evvel Sedat Ergin'in *Milliyet*'te görevden alındığını da bu otel odasında öğrenmiştim.

Kendi kendime "Bir daha bu otelde kalamayacağım," diyor ama bu krizin bir şekilde çözüleceğini düşünüyordum. Hâlâ iyimserim ya da saf. Uyandığımda Türkiye'de mesai bitmek üzereydi; birkaç telefon trafiğinden sonra olayın uzaktan göründüğünden daha ciddi olduğunu anladım.

O an ilk başta aklıma gelen komplo teorisi hemen çöktü: 'Oktay Ekşi gibi bir kurt gazeteci böyle bir cümleyi sonuçlarının ne olacağını bile bile yazmaz, acaba patronun işini mi kolaylaştırmak istedi' diye düşünmüştüm.

Keşke bu yüksekten uçan komplo teorim doğru olsaymış.

Oktay Bey'le bu olayın üzerinden bir süre geçtikten sonra Bebek'te konuştuğumda bütün sürecin plansız kendi kendine geliştiğine ikna oldum.

O gün "Ne tetikledi, nereden aklınıza düştü, nasıl hesaplayamadınız?" diye de sordum.

"İnan bilmiyorum, sadece yazıyı daha çarpıcı hale getirmek istedim," diye yanıtladı; biz bize samimi bir ortamdı, politik bir yanıt verme ihtiyacından

böyle dememişti. Hakikaten hesaplamamıştı, bu cümlenin nasıl bu kadar abartıldığını anlamamıştı.

"Yazının şehveti," diye bir şey gerçekten var demek ki...

En gencinden en deneyimlisine hepimiz bu şehvete kapılıyoruz. Bazen istismar edileceğini bilmeden, cümlenin nereye çekileceğini ancak basılı kâğıdı elimize aldığımızda anlıyoruz.

Hadi diyelim çok sert bir laf... Gerçekten iktidarın dediği gibi Ekşi'nin cümlesi bir küfür...

Bana göre tartışılması gereken de Oktay Ekşi'nin bu cümlesi değil, Oktay Ekşi'ye bu cümleyi yazdıran güç ve süreç.

Nasıl oldu da Oktay Ekşi delirdi, böyle bir hata yaptı?

Yanlış anlaşılmasın, akıl sağlığından şüphe ediyorum değilim "delirdi" derken.

Ama Türkiye'deki dönüşümün, sadece Oktay Ekşi'yi değil sizi, beni, bu ülkenin gidişatından endişe duyan herkesi delirtmek üzere olduğu ortada.

Giderek tahammül sınırımız azalıyor ve öfkemizi kontrol etmekte zorlanıyoruz.

Çünkü Türkiye'de bugün olağandışı bir süreç yaşanıyor.

Tarih, Oktay Ekşi'nin yazısını yargılarken umarım bunu dönemle birlikte değerlendirir.

Çünkü bu yazı Türkiye'nin akıl tutulmasından geçtiği günlerde yazıldı. Aklın, mantığın kabul etmediği gelişmelerin normalmiş gibi sunulduğu...

"Yargı ele geçiriliyor," diyorsunuz: Karşı taraf "Ne olacak, bu sefer de başkaları ele geçirsin," diyor...

"Medya yok ediliyor," diyorsunuz: "Olsun canım Aydın Doğan da geçmişte çok kötülük etti," diye bahaneleri hazır...

"Sokakta içki içene saldırılıyor," diyorsunuz: "Aman canım siz de evde için içkinizi," diye karşılık veriyorlar...

Böyle böyle Türkiye'ye "demokrasi" gelmiyor, "idiokrasi" geliyor.

Oktay Ekşi gibi bir duayen gazeteci benim gibi birinin kitaplardan öğrendiği tarihi bizzat yaşayarak, tanık olarak gördü. Cumhuriyet'in nasıl kurulduğunu, ne bedeller ödendiğini biliyor. Zorluklarla kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin neye dönüştürüldüğünü de görüyor, endişe ediyor haklı olarak.

Kendi itirazlarını ve hassasiyetlerini paylaşanların da sindirildiğini görünce öfkesi daha da artıyor.

Hadi, Oktay Ekşi'yi bir anlık öfkesine kurban verdik.

Bizi bu hale düşürenlerden, delirtenlerden hiç mi hesap sormayacağız?

Sahiden sakıncalı bir cümle mi?

"Bu cümlenin savunulacak hiçbir tarafı yok. İşin kötüsü, Oktay Ekşi kendisini uzun yıllardır takdir eden benim gibi insanların bile elini boşalttı böyle bir cümle yazması," diye yazmışım istifa üzerine.

Belki çocukça bir denge kaygısından, belki tepki çekmekten çekindiğim için.

Bugün "savunulacak hiçbir tarafı olmadığına" inanmıyorum.

İstismara açık olduğu ortada... Ama yine de çok abartılacak bir durum yok ortada.

Bunu bana düşündüren Hakkı Devrim'in bir yazısı oldu. O yazıyı burada paylaşıyorum:[22]

> Lafı uzatmadan soralım, nedir Oktay'ın dediği? «...analarını bile satan zihniyet» değil mi? Görünüşe bakılırsa herkes anladı bu lafı; lafı da ne demek, bu çok ağır küfrü(?).
>
> Benzer ahvalde ben her şeyden önce sözlüklere bakarım. Hukuk mezunuyum, ama avukatlık brövem yok. Olsaydı Oktay'a «Başbakan ve taifesinin açacağı davalarda, müsaade et seni ben savunayım» derdim.

* Satmak fiilinden başlıyorum. Tek anlamı varmış gibi burada «Kadın satmak» diye algılanıyor. Mecazî anlamı: «menfaat karşılığında fedâ etmek, (o şey veya kimseye) ihanet etmek »'tir : vicdanını satmak, dostunu satmak, vatanını satmak, müvekkilini satmak gibi... Deyimleri de bileceksiniz: afi satmak, akıl satmak, bir pula satmak, çalım satmak, kargayı bülbül diye satmak... Sözlükler kelime ve deyişleri, küfür niteliği varsa belirtir: anasının ipini satmış veya pazara çıkarmış deyiminde bile böyle bir not yok.

* Anasını satayım, ver bir kadeh daha!, deriz. («Önemi yok, ne olursa olsun» anlamındadır.) Argo'daki anlamı: «Boşver, aldırma!»

* Anasını sattığım, «Allah belasını veresice, meret...» demektir.

* Anasını sat'ın anlamı (hepsini sözlüklerden aynen alıyorum) «Önem verme, aldırma!»

* Gene argo'da: Anasını satmak, «Bir şeye anasını bile satacak kadar önem vermemek, umursamamak.» (Burhan Felek.) «İnkâr ediyorsun demek,» dedi. «İkrar ediyorum anasını sattığım, dedim» (Haldun Taner). Anasını sattığımın... «Bir kimsenin hükmünü geçiremediği, elde edemediği bir şeye karşı duyduğu hasret ve esefi dile getiren serzeniş ve sitem sözü.» Örnek, «Anasını sattığımın dünyası, bize hiç rahat yüzü göstermedi.»

* Argomuzda «Anasının ırzına geçmek anlamında küfür olarak kullanılır» diye tarif edilen çirkin bir söz var. Kusuruma bakmayın buraya aynen alıyorum: «Anasını bellemek (veya fallamak.)»

Benim Türkçe bilmez cahillerim –gördüğünüz gibi hepsi; ama başbakanından yazar geçinenlerine kadar hepsi- iki farklı deyişi birbirine karıştırarak, dört gündür tozu dumana kattılar da... İçlerinden «Gelin bir de sözlüğe bakalım» diyecek bir Allah'ın kulu çıkmadı.

Bir Ertuğrul Özkök sit-com'u

TAVŞAN KARDEŞİ KİM VURDU?

Ertuğrul Özkök'ün *Hürriyet*'i yönettiği 20 yıl boyunca medya çevrelerinde tartışılan konuları aklıma geldiği şekliyle rastgele saymak istiyorum: Bir kere bıyıklarını kesmesi, sonra bir gün gazeteye Bugs Bunny kıyafetiyle gelmek istediğini açıkladığından beri kendisinin alter-ego'su olan "Tavşan Kardeş"i, Sharon Stone'la söyleşisi, Ahmet Kaya için attığı "Vay Şerefsiz" [23] ve Tansu Çiller'e bir anlamda Başbakanlık yolunu açan "Leydi'nin Topuk Sesleri" manşetleri, Ayşe Arman'dan Serdar Turgut'a keşfedip önünü açtığı köşe yazarları, Pazar günleri köşe yazarlarının daha "hafif" konulardan bahsetmesi geleneği, zeytinyağı devrimi, şarap uzmanlığı, pop müzik tutkusu, damadı Ercan Saatçi, Özal'a yakınlığı ve kendisine "Özköşk" diye isim takılması...

20. yılın sonundaysa Ertuğrul Özkök artık "nehir kenarında." Bu metaforu da "Nehrin kenarında yeteri kadar beklersen düşmanlarının cesetlerinin önünden geçtiğini görürsün," diyen Çin atasözünden yola çıkarak kendisi yaygınlaştırdı.

Yayın yönetmenliği görevini bırakıp, sadece köşe yazmaya başlayınca kendisinin "nehir kenarına" çekildiğini beyan etti Özkök. *Hürriyet* gazetesinde, bizzat Ertuğrul Özkök tarafından başlatılan bir Ertuğrul Özkök parodisi olan Latif Demirci'nin "Press Bey" karakteri de onunla eş zamanlı nehrin kenarına çekildi.

Günde üç-dört saat uyuyan, geceleri televizyon izleyen, gündüzleri de yoğun bir tempoda çalışmaya alışık Özkök aynı zamanda Türkiye'nin en hızlı yazı yazan gazetecilerinden biri: Günde en fazla yarım saat sürüyor köşesini yazması... Geriye hiçbir mesainin olmadığı koskoca bir zaman dilimi kalıyor.

İşte o kalan boş vaktin, bir anlamda o zorunlu sürgünün adı nehir kenarı.

Peki neden bu sürgün, neden bu zorunlu ara?

Yanıtı çok belli: AKP onu istemedi de ondan.

Bugüne kadar Türkiye'deki bütün iktidarla (asker ve hükümet dahil) hep çok iyi ilişkiler kurmuş olan Özkök ilk kez AKP döneminde Ankara'da kabul görmedi. Bunun birkaç sebebi var ama en somutu Başbakan Erdoğan'ın kendisine yönelik hiçbir eleştiriden hoşlanmaması. Bütün eleştirilerin de kaynağı olan medyanın en göz önündeki Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ü sorumlu tutması. Unutmamak gerekir ki aynı Özkök, AKP'yi en zor duruma sokan Deniz Feneri skandalını da gündeme getiren gazeteci.

Sekiz yıllık AKP döneminde arayı düzeltemez miydi peki? Bir şekilde kendisini Başbakan'a sevdiremez miydi? Onun dümen suyuna gidip, sadece istediği haberleri yapamaz mıydı?

O zamanlar verilen bir karar, çoktan yapılmış bir tercih üzerine ahkam kesmek kolay tabii şimdi.

Ama bana öyle geliyor ki Özkök isteseydi de bu iktidarla uzlaşamazdı. Bu biraz da yapı meselesi, insanın kendisini tutamaması, gazeteci kimliğinin ne kadar baskın olduğuyla ilgili: Bu dönemde hem gazetecilik yapıp, hem iktidarla iyi geçinmek mümkün değil. Halbuki geçmiş yıllarda Başbakanlar kendilerine yönelik eleştiriler olduğunda kızsalar bile, yaptırımı AKP dönemi kadar ağır olmuyordu.

Özkök gazeteciliği seçti AKP döneminde. Zaten daha Genel Yayın Yönetmenliği yaparken bile AKP iktidarının beş senelik döneminde muhalif bir yorumcu olmayı seçti. Bunun bedelini ödemeye de razı oldu...

20 yıl olmasına rağmen Özkök'ün henüz nehrin kenarına gitme niyeti yoktu. En azından birkaç sene daha görevde kalma niyetindeydi. Her şey bir yana, *Hürriyet*'i yeniden tasarlamak, güncellemek, yenilemek, bir sonraki yöneticiye yepyeni bir şekilde teslim etme niyetindeydi.

Hürriyet, yeniliklerin hızlıca yapılacağı bir gazete olmadığı için de zamana yaymıştı yapmak istediklerini.

Köşe yazarlarında değişikliğe gidecekti mesela; ama daha da önemlisi köşe yazarlığı tanımını değiştirme niyetindeydi. Ona göre gazetenin köşe yazarları birer yıldız olmalıydı, yazdıkları kadar kendileri de merak edilmeliydi. Bu yüzden de yazarları sahaya sürecek, haberin öldüğü bir dönemde gazete okurunun ilgisi bu sayede yakalayabilecekti. Ekonomi

sayfalarının rakamların sıkıcı dilinden kurtulması, daha fazla hayat haberi vermesi de yapmak istediklerinden biriydi.

Ömrü yetmedi, diyelim.

Ama Özkök böyle bir gazetecidir işte...

Kendisini Türk medyasındaki kısır tartışmaların içinde kaybetmektense dünya medyasıyla ölçmeyi, tanımlamayı tercih eden bir gazetecidir. Tam da bu yüzden uluslararası medya çevrelerinden etkin bir arkadaş çevresi vardır: Her yıl Davos'ta bir restoranda *Bild*'in başındaki Kai Diekmann ve News Corp. yöneticisi Rebekah Brooks'la bir araya geldiği, dünyayı ve medyanın geleceğini tartıştıkları geleneksel bir akşam yemekleri vardır mesela. Özkök, aynı zamanda dünyadan 100 gazetecinin katıldığı "Dünya Editörler Birliği"nin de üyesidir.

Kulüp üyelikleri, unvanlar, kurulan dostluklar tek başına bir şey ifade etmeyebilir tabii ki. Ama bütün bunları sadece bir Türk gazetesinin çıtayı nereye koyduğunu göstermek için vurguluyorum.

Nehrin kenarı, ya da tavşan kardeş metaforları bir yana Ertuğrul Özkök'ün durumu biraz da kendisinin yıllar önce Enis Batur için söylediği bir söz gibidir. Eski arkadaşı için "Türk aydını ikiye ayrılır, Enis Batur'u sevenler ve sevmeyenler," diye yazmıştı.

Türk medyası da ikiye ayrılır: Ertuğrul Özkök'ü sevenler ve sevemeyenler. Çoğu zaman bu iki kamp arasında çok kalın bir çizgi vardır.

Yıllarca bu gazete etrafında ne efsaneler örüldüğü malum. *Hürriyet*'in bir devlet gazetesi olduğu, *Hürriyet*'i yönetenin Türkiye'yi yönettiği gibi...

Efsaneler bir yana, *Hürriyet*'i yönetmek de başlı başına bir diplomasi ustalığı gerektiriyor. Patronu yönetmek, siyaseti dengelemek, gazetecilerin egolarıyla boğuşmak gibi bir sürü yan işi var bu görevin. Keşke Genel Yayın Yönetmenliği sadece en güzel gazeteyi yapma yeri olsaydı. Oysa bu kısmı işin sadece yüzde 20'si...

Önce Erol Simavi, ardından da Aydın Doğan'ın patronajı altında *Hürriyet*'i 20 sene yönetti Özkök. Bu 20 yılda sadece Genel Yayın Yönetmenliği yapmadı, ayrıca Türk basınını temelinden sarstı. Bütün devrimciler gibi tepki topladı, destekçiler de buldu.

Ama en önemlisi bütün devrimciler gibi tek başına kalmayı her zaman göze aldı.

Bu 20 yıl içinde özellikle İstanbul çevreleri sosyalleşen, davetlerde, kokteyllerde, restoranlarda gözüken bir Ertuğrul Özkök görmedi. Buna rağmen kendi içine kapanık, anti sosyal, bir münzevi de değildi. Bilakis, belki de etrafında neler olduğundan en fazla haberi olan, dünyayı ve Türkiye'yi en yakından takip eden gazetecilerden biriydi.

20 yılda kendi kendine bir mitos yarattı Özkök: En kuvvetli konumun en ulaşılmaz adamı. Bir aralar *Hürriyet*'in yazarlarının bile kendisinden kolay kolay randevu alamadıkları konuşulurdu.

Öte yandan, akşamları *Hürriyet*'in barında, öğlenleri Hürriyet'in kafeteryasında espresso içerken yakalamak da mümkündü onu.

16-17 yaşında bir çocukken Ertuğrul Özkök'le o sayede tanıştım zaten. Gazeteci olmak istiyordum, yazarlık yapma hayalleri kuruyordum ve daha o yaşlarda köşe yazarı olmayı kafama koymuştum. Bunun için de tek hedefim Ertuğrul Özkök'tü; beni sadece onun anlayacağına inanmıştım.

Çünkü Özkök siyaset yazılarını bir kenara bırakırsanız 90'lı yıllarda insanlara Pazar günleri "dolu dolu bir dünya" vaat ediyordu. Hiç kimsenin bahsetmediği konulara değiniyor, köşe yazısının asık suratını değiştiriyordu. Hazır giyim, pop müzik, zeytinyağı, özel radyolar, televizyon programları, rock şarkıları. Ben de bu yazılardan yola çıkarak Özkök'ü kendime yakın bulmuştum.

Gazeteciliğe başladıktan sonra da Ertuğrul Özkök gazeteciliği hep kendime yakın bulduğum bir ekol oldu...

Bugün "Hepimiz Özkök'ün paltosundan çıktık," diyorum her seferinde: Köşe yazısında her şeyin yazılabilir olduğunu, hiçbir komplekse kapılmadan neyi ilginç buluyorsan ona değinebileceğimizi Özkök öğretmiştir Türk basınına.

Onunla çalışan kadar çalışmayan, hiç tanışmayan ama bugün adlarını bildiğimiz pek çok köşe yazarı da basında onun açtığı yoldan ilerleyerek kendine yer bulmuştur.

Her devrimci gibi sevilir, her devrimci gibi sevilmez.

Gazeteciler de onu sevenler ve sevmeyenler olarak bu yüzden ikiye ayrılır.

20 yıl bu konumlarda görev yapmış birinin belli tavizler vermeden, zaman zaman kendisiyle bile çelişmeden bu görevde kalması mümkün değil. Sadece Ertuğrul Özkök için değil dünyanın bütün yönetici sınıfı için geçerli belki de bu durum. Bir yerde uzun süre kalınca düşmanlar da edinirsiniz çünkü.

Özkök hatalar, yanlış tercihler yapmadı mı? Elbette yaptı, sayısız hatası, yanlış çıkan öngörüleri vardı. Onun gazetesi yüzünden eminim birçok kişinin canı yanmıştır.

Tarih, kuşkusuz Özkök'ü günahları ve sevaplarıyla birlikte yazacak. Kimi zaman günahları ön plana çıkacak, kimi zaman sevapları.

Tanıdığım Özkök, kendisine yöneltilebilecek bütün eleştirileri önceden tahmin eden, göze alan, bunları hesaplamış bir gazeteci.

Bütün kariyerindeki yanlışları ve doğruları bir teraziye konduğunda, bana hep Özkök'ün yaptığı iyi işler daha ağır basmış gibi gelir. Yepyeni bir gazetecilik kültürünün, dilinin oluşması, Türkiye'de bildiğimiz şekliyle gazeteleri değiştirmesi başlı başına Özkök'ün en büyük hasleti olarak anılabilir.

Bu yüzden Genel Yayın Yönetmeni'nin karşılığıdır hâlâ Özkök. Ve Türk basınında da kendisini Ertuğrul Özkök'le ölçen bir yönetici klanı oluşmuştur. Henüz onun izinden gidebilecek, sektörün lider yöneticisi olabilecek birinin çıkmaması da bu konumun nasıl zor elde edildiğinin kanıtı olsa gerek.

Kuşkusuz, Özkök gazeteciliği Türk basınında kolay kabul görmediği gibi hâlâ tartışılmaya devam eder.

Şu kırmızı şarap mevzuu

Zaman zaman birlikte çalıştığı isimler bile Özkök'ü sorgular. En çarpıcı örneklerden biri Emin Çölaşan'ın Özkök hakkındaki gözlemleridir.

Kovulduk Ey Halkım Unutma Bizi kitabında Ankara'da Süreyya Üzmez'in meşhur lokantası Trilye'de bir akşam yemeğinden bahseder Çölaşan. Birinin yazar, diğerinin yönetici olarak yine çatıştığı günlerin birinde, bir "kriz yemeği"dir bahsettiği.

Zaten kitabın aktardığı süreç içinde Ertuğrul Özkök ve Emin Çölaşan sık sık, çoğu zaman da kriz yönetmek üzere bir araya geliyorlar, fazlaca telefonla konuşuyorlar. Çölaşan alıştığımız gazeteci titizliğiyle bu görüşmelerin ve telefonların kaydını tutmuş. Her şeyin yeri zamanı belli.

Bu buluşmaların pek çoğunda Çölaşan mutsuz ve sinirli. Ya yazılarından cümle çıkartılmış oluyor ya da kendisine yeni bir tebligat yapılıyor. Ancak karşı taraf, yani Ertuğrul Özkök olabildiğince rahat.

Mesela, Çölaşan'ın haklı olarak yazısı üzerinde titizlendiği bir kriz gecesi Özkök'le konuşuyorlar. Yayın yönetmeni yurtdışında olduğunu, dönünce ilgileneceğini söylüyor. Çölaşan ertesi gün gazeteyi açıyor ve Özkök'ün Claudia Schiffer'la söyleşi yaptığını görüyor. Doğal olarak da Çölaşan kendi krizinin hacmi karşısında Schiffer röportajını önemsiz buluyor, hatta küçümsüyor. Kırılıyor.

Bir gün yemekteler ve teknolojiye ilgisini bildiğimiz Özkök belli ki çok heyecanlı. Blackberry almış ve daha yeni aldığı anlaşılıyor. Çölaşan hiç oralarda değil tabii ki. Ama Özkök cebinden Blackberry'sini çıkartıyor ve aletin özelliklerini anlatmaya başlıyor. Sürekli e-mail alıp gönderen alet için "Böylece yazıların artık ben neredeysem bana ulaşacak," diyor. Çölaşan'ın buna karşılık yanıtı: "Demek artık bununla makaslayacaksın."

Trilye'deki söz konusu yemek ise ikilinin sadece karakter çatışmasının, ya da yazar yönetici olarak anlaşamamasının yansıması değil sadece. İstanbul gazetecisiyle Ankara gazeteciliğinin de karşı karşıya gelişi yine...

Veya Özkök gazeteciliğiyle geleneksel gazeteciliğin çatışması da denebilir...

O akşam çok kısıtlı vakitleri var. Bir saatliğine buluşmuşlar. Ardından Özkök havaalanına gidip uçağa yetişecek.

Yemeğin büyük bölümünde Özkök cep telefonundan Reşit Soley'i bulmaya çalışıyor. Çünkü onun Bozcaada'da ürettiği yeni şaraptan edinmek

istiyor. Soley'in Corvus şarapları hakikaten de Türkiye'nin en iyi yerli şaraplarından; bir şarap severi heyecanlandırması da çok doğal. Ama bu Özkök'ün dünyası ve Çölaşan'da bir karşılığı yok...

İkilinin hayata bakışları şüphesiz gazetecilik anlayışlarına da yansıyor. Özkök, sadece siyasetle beslenmeyen, hayatın başka renklerine de açık bir gazeteciliği tercih ediyor. Ankara'da yaşayan Çölaşan'ın dünyasında ise en önemli şeyler iktidarlar, yolsuzluklar, dosyalar...

Biri için bardağın yarısı dolu, diğeri için boş...

Biri diğerinden daha kötüdür, üstündür ya da gereklidir dediğim de düşünülmesin. Gazetecilik, içine hepsini alabilecek bir dünya.

Viva La Vida:

Özkök'ten şifreli mesajı

Ertuğrul Özkök'ün benim için milat olan bir pazar yazısı 2009'un temmuz ayında yayımlandı. Okur okumaz heyecanımı paylaştığım pek çok kişi "Aman her zamanki yazılarından biri, altında gizli bir mesaj yok," derken ben içten içe o yazının sıradan bir pazar makalesi olmadığını biliyordum.

Özkök o yazıda yıllardır sık sık kullandığı tavşan kardeş metaforuna yine başvurmuş ve bir gün o kostümü giyerek her şeye, her koltuğa veda edeceğini söylemişti. Fonda da yeni hayatı için Coldplay'in "Viva La Vida" şarkısı seçmişti.

Şarkının sözlerine dikkat edince bunun niye manidar bir seçim olduğu da anlaşılıyor:

"Eskiden dünyayı yönetirdim / Bir sözümle denizler yükselirdi / Şimdi sabahları yalnız uyuyorum / Sahibi olduğum sokakları geziyorum / Eskiden zarları ben atardım / Düşmanımın gözündeki korkuyu hissederdim / Kalabalıkları duyardım / "Kral öldü yaşasın yeni kral!" diye haykıranları / Bir an anahtar bendeydi / Sonra kapılar üzerime kapandı / Anladım ki kalelerim kum yığınları üzerine kurulmuş / Devrimciler bekler durur / Kellem gümüş tabakta sunulsun diye / Yalnız bir ipte bir kukla / Kim kral olmak ister ki..."

Özkök neden Coldplay'in tahtını kaybetmiş kral metaforunu kullanıyordu bu yazıda?

Hele hele bu şarkıdan bahsettiği "18 Eylül akşamı" yazısında hâlâ "kral" konumundaydı:[24]

> Bundan dört yıl önce bir dolunay gecesi, Akbük'teki köyde, iskelenin ucunda oturmuş, düşünüyordum.
>
> Her şeyi düşünüyordum.
>
> Geldiğim yeri, gideceğim yeri, bulunduğum yeri.
>
> Haruki Murakami'nin *İmkânsızın Şarkısı* romanındaki gibiydim.

İlk sevgilisine dönen bir erkek gibi, geride kalan her şeyime dönmeye çalışıyordum.

Hiçbiri artık döndüğüm yer değildi, hiçbir şey ölmüş bir aşk kadar ölü değildi ve o iskelenin ucunda yapabileceğim tek şey, şükretmekti.

Ve o gece orada kendi kendime söz vermiştim.

Bir gün son nefesimi verirken, eğer hâlâ gücüm kalmışsa, hayatımın bilançosunu çıkaracak ve aldığım ilk nefes gibi, verdiğim son nefeste kendi kendime şunu haykıracaktım:

"That was a good life..."

Güzel bir hayattı...

O gece dolunayın içimden serbest bıraktığı tuhaf ruhla bir şeye daha karar vermiştim.

Bir kitap yazacaktım ve adı şu olacaktı:

İskelenin ucundaki mabet...

Akbük'teki o iskele yıkıldı.

Önümde bomboş bir deniz uzanıyor.

Artık bu limanda ruhumu bağlayabileceğim bir karış su kalmadı.

O yüzden nomad bir hayata başlıyorum.

Bitmeyen, hiç bitmeyecek bir yolculuğa çıkıyorum.

Bir gün bir yerde şunu okumuştum ve kimbilir kaç defa oraya buraya yazmıştım.

Bazen yolculuk, gidilecek yerden daha güzeldir.

Daha heyecan vericidir.

Hatta bazen değil hep...

O günden beri yolculuklara hazırlanıyorum.

İç dünyam her an heyecan verici bir yolculuk telaşında ve kalbim pırpır.

Ruhumun saatini işte böyle keyif verici bir taşikardide ayarlıyor.

Ölmeden önce yapmak istediğim şeylerin çetelesini tutuyorum.

Son durağı olmayan, terminus'suz yolculuklara çıkmak istiyorum.

Son durağı hep erteleyecek, geriye itecek ara istasyonlar hayal ediyorum.

18 Eylül akşamı Londra'da olacağım.

Coldplay konserini dinleyeceğim.

O akşam, içimdeki küçücük tarikatta bir doğum gününü kutlayacağım.

Şeyhi de müridi de aynı ruhtan mürekkep tarikatımda, Mesih o gece inecek.

Geçenlerde bir akşam Paris'te tek başıma otururken fark etmiştim.

Coldplay'in "Viva la Vida"sını beş kere üst üste dinleyince, içimdeki nomad pılısını pırtısını topluyor ve başka bir yere, kimsenin cüret edemeyeceği maceralara göç ediyor.

Londra'da o ayin gecesinden sonra, kimse mani olamayacak, istediklerimi yapacağım.

Mesela, Mehmet Ergüven'e diyeceğim ki, "Gel birlikte İtalya'ya gidelim, Caravaggio'ları, Da Vinci'leri, Michelangelo'ları seyredelim. Sonra bir sayfaya sen yaz, ötekine ben. Hepsini bir şişeye koyup denize atalım. Balık bilmezse Halik bilir."

Yemen'e gideceğim.

Çölün ortasında Positano gibi yükselen şehirlerde güneşin batmasını, sonra da doğmasını bekleyeceğim.

Paris'te Furstenberg meydanına bakan bir evde bir süre yaşayacağım.

Bir akşam bir arkadaşımın çok ağır üzüntüsünde açtığım Romanee Conti'den bir şişe daha alıp, bu defa ağır bir gecede kendi hüznüme kadeh kaldıracağım.

Beyrut'ta bir bütün gün ve gece Wagner dinleyeceğim.

Key West'e bir kere daha gidip, Hemingway'in barlarından birinde maraza çıkartacak ve eşek sudan gelinceye kadar dayak yiyeceğim.

Küpe takacağım.

Hayatımın en güzel sabah kahvelerini içtiğim şehirleri tavaf edeceğim.

Her birinin bir köşesine kimsenin fark edemeyeceği izler bırakacağım.

Ve bir gün, yıllardır çalıştığım bu odaya tavşan kardeş kıyafetinde gelip, herkese, her şeye veda edeceğim.

İnsanlar eşit doğmazlarsa, eşit ölmemeleri gerektiğini ispat etmek lazım.

Yani ölümün de şaşırtıcı bir yanı olmalı.

Eğer Tolstoy gibi, Goethe gibi ölemeyeceksem;

Eğer geriye bir efsane bırakacak ne zamanım, ne de mecalim kalmışsa, bari tavşan kardeş kıyafetine bürünüp öyle öleyim.

Kefen yerine bir tavşan kardeş kıyafeti.

Ne diyordu o atasözü: "Ne de olsa farklı olmak adaba aykırıdır."

Eğer o adap, benim adabımsa, onun ahlakı tek kişilik tarikatımın kutsal kitabında yazılıysa; Tavşan kardeş kıyafeti üstümde çok iyi durur.

Ertuğrul Özkök bu yazıda aldığı kararların hiçbirini yerine getiremedi. Paris'te Furstenberg Meydanı'na bakan evi tam satın almayı düşünürken daha iyi teklif veren bir başkası kaptı. Dinci basının ısrarla "kaçak" diye sayfalarına taşıdığı, yıkılması için günlerce yayın yaptığı Akbük'teki o iskele yıkıldı ve yerine yenisi bir daha yapılmadı. Mehmet Ergüven'le o kitabı henüz yazmadı, Key West'te bir barda dayak da yemedi. Küpe takmadı. Ve tabii ki Bugs Bunny kostümünü giymedi.

Ama en önemlisi 18 Eylül akşamı Londra'da Coldplay konserine gidemedi. Üstelik, bütün koltukların satıldığı konsere İnternet'teki karaborsa üzerinden epey fazla para vererek bilet alabilmişti. Biletler yandı. Çünkü o akşam Başbakan Erdoğan'ın İstanbul'da gazete yayın yönetmenlerine bir toplantısı vardı.

Sanki biliyorlarmış gibi tam da o akşama denk gelmişti.

Söylediklerinden sadece birini gerçekleştirdi.

"That was a good life," dedi.

Temmuz ayında bu vaat yazısını kaleme aldıktan sonra, Aralık ayının son günlerinde bir gün *Hürriyet* yazıişlerine indi ve "İyi bir hayattı," diyerek 20 yıldır oturduğu koltuğa veda etti.

Washinton Post'un Watergate skandalı sırasındaki efsanevi Genel Yayın Yönetmeni Ben Bradlee'nin anı kitabının adıydı *A Good Life*. Özkök de kendi yöneticilik macerasını böyle özetlemişti.

Haberi, günübirlik gittiğim Ankara'da Sevil Yurdakul'un cenazesinde, Kocatepe Camii'nde aldım. Türk medyasına bomba gibi düşmüştü bu gelişme; bir gün önce *Akşam*'a "Medyada 2009" değerlendirmesi yazmış ve "Özkök bu sene de koltuğunu bütün dedikodulara rağmen korudu," yazmıştım.

Hepimiz şaşırmıştık. İlk şokun ardındansa ben "istifa" diye sunulan bu görev değişikliğinin yeni bir karar olmadığını, uzun zamandır planlandığını düşündüm. Bunun için elimde yazılı ve işitsel bir kanıtım vardı: Coldplay'in bir şarkısı, o şarkıdan bahseden bir Pazar yazısı...

Resmi açıklama "Özkök'ün istifası" olarak kayıtlara geçti. 20 yıldır bu görevi yaptığı, artık yorulduğu ve bayrağı başkalarına devretmek için köşesine çekildiği...

Oysa herkes bunun bir istifa olmadığını, Doğan Grubu'nun vergi cezaları yüzünden hükümete verilen yeni bir taviz olduğunu biliyorduk; daha devamı gelecek tavizlerden sadece biri. Bundan bir an bile tereddüt edenin olduğunu zannetmiyorum.

Özkök'ün kellesi hükümete verilecek en büyük armağandı. Doğan'la hükümetin uzlaşma yolunun ilk adımıydı. Bir açıdan da Özkök'le Erdoğan'ın Dolmabahçe görüşmesi ilk kurbanını vermişti işte...

O gece:

Hürriyet'*te yeni yapılanma*

Aydın Doğan, işler kötü gitmeye başladığından beri *Hürriyet*'in tepesinde bir değişiklik düşünüyordu. Bunun için bazı resmi adımlar da atılmıştı.

Gülen Cemaati'nin *Zaman* gazetesinden transfer edilen Eyüp Can pek de başarılı olmayan Referans gazetesini çıkartmaya devam ederken bir yandan da *Hürriyet'*e "Haber Koordinatörü" olarak atanmıştı. Bu alışılmadık uygulamayla beraber Eyüp Can'ın yazıları Referans'la *Hürriyet*'te eş zamanlı yayımlanmaya başlandı.

Eyüp Can bir yandan *Hürriyet* yazıişlerini tanıyacak, bir yandan da yumuşak geçişle yavaş yavaş kendisini *Hürriyet*'e kabul ettirecekti. İlk hamlelerinden biri Cemaat içinden Faruk Mercan'ın bir haberinin *Hürriyet*'in manşetine yerleşmesiydi...

Bu manşet çok gürültü koparmamakla beraber dikkat çekiciydi. Bir kriz yaratılmadı, fazla da eleştiri toplamadan konu kapandı: Bir daha benzeri yaşanmadı.

Aynı operasyonla eş zamanlı olarak *Hürriyet*'in Ankara temsilcisi Enis Berberoğlu da icra kuruluna dahil edildi.

Mesaj açıktı: *Hürriyet'*in yayın yönetmenliği için iki aday arasında kararsız kalınmıştı. Yarışı "hükümete yakınlık" kriteri belirleyecekti.

Eyüp Can, Cemaat'ten gelen bir isim olmakla beraber AKP çevrelerinde pek de kabul görmüyordu. Başbakan'ın uçağında yoktu mesela, o kulübe dahil edilmemişti. Ankara temsilciliği yapmadığı için Meclis ve hükümet çevrelerinde bir ağırlığı yoktu henüz.

Doğan Grubu yıllardır onu "harika çocuk" olarak sunmaya çalışıyordu, sürekli Harvard'da eğitim gördüğünün altını çiziyordu. Verilen gaza rağmen ne yazılarında, ne yaptığı gazetede bu parıltı bir türlü ortaya çıkmıyordu. Ancak patronlar katı kendisine inanmış, hatta bir gün *Hürriyet*'in başına getirileceği sözü de verilmişti.

Özkök'ün "istifasının" açıklandığı gün *Hürriyet*'in yeni yayın yönetmeni de belli oldu: Enis Berberoğlu.

Hemen ardından da Eyüp Can, *Hürriyet*'teki "görevinden" istifa etti.

Aydın Doğan'ın kararını kim etkilemişti acaba?

Enis Berberoğlu'nun adı yıllardır *Hürriyet* için geçiyordu. Ancak son zamanlarda ibre iyiden iyiye Eyüp Can'a dönmüştü. Patron Aydın Doğan da onun hakkında pompalanan "harika çocuk" havasına kapılmıştı.

Görev değişiminin yaşandığı günlerde Doğan Grubu üst düzeyinde kısa bir görüşme oldu.

Kendisini her ne kadar o çevreden soyutlamış gibi gözükse de Cemaat kökenli birinin *Hürriyet*'in imajıyla örtüşmeyeceği, Eyüp Can'ı kırmadan bu geçişin zararsız yapılması gerektiği anlatıldı. Emin Çölaşan ve Bekir Coşkun'un gidişiyle okurlar zaten kuşku duyar hale gelmişti *Hürriyet*'ten; Eyüp Can'ı taşıyamazdı gazete.[25]

Hele hele Özkök'ten sonra...

İşleri rayına oturtacak, okurun tepkisini çekmeyecek, hükümetle de arası iyi bir gazeteci gerekiyordu *Hürriyet*'in başına. Ağırlık Enis Berberoğlu'ndan yana kondu. Bu kararı destekleyenler arasında *Hürriyet*'in çalışanları, yazarları, görevi devralacağı yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök de vardı.

Bu sancısız değişim bir anlamda *Hürriyet*'in "imajını" da kurtardı. Özkök'ün gidişi iyi yönetildi.

Peki *Hürriyet*, Ertuğrul Özkök'süz eskisi gibi oldu mu?..

Gazete temelden değişmedi... Köşe yazarlarının azalması, birinci sayfadaki haberlerin dengesi, muhalefetin tonunun azalması zaten dönemsel zorunluluktan.

Bunlar başka ama en çok Hürriyet'in "içi" yara aldı. Hafta sonu eklerindeki dinamizm, yenilik kayboldu. Yaratıcılık neredeyse yok edildi. Spor sayfaları yenilenmeye başlanmıştı ama Özkök'ün atadığı –eski– damadı Ercan Saatçi spor müdürlüğü görevinden alındı, ekonomi sayfaları şirket haberlerine teslim oldu, rutine bindi...

Okurun hemen fark etmediği ama dikkatli gözle bakıldığında anlaşılacak "Özkök dokunuşları" eksildi.

20 sene önce başlatılan devrim Özkök'ün vedasıyla bitmiş oldu kısacası.

Tam anlamıyla, somut olarak nasıl bir gazetecidir Ertuğrul Özkök?

Herkes kuşkusuz işin sırrını merak ediyor. Bana kalırsa o formül Ertuğrul Özkök'ün veda partisi için hazırlanan ve davetlilere dağıtılan özel baskı *Hürriyet*'teki bir promosyon parodisinde gizli:

> *Hürriyet*'ten Türkiye'nin önünü açacak dev hizmet: Ertuğrul Özkök kafası! 20 yıl garantili! Kupon yok! Beklemek yok! Eski kafanızı atın, bu kafayı alın! Şirketler, devlet daireleri, üniversiteler! Bu kafa herkese, her eve lazım! İster alın, tabuları yıkın ister çağ atlayın! Bu kafayla yeni yetenekler keşfedin, yeri geldiğinde gelenekleri koruyun, yeri geldiğinde yıkın! Siyasi ve askeri darbelere dayanıklı! Kırılmaz, gücenmez, paslanmaz, yanmaz, yaşlanmaz! Her türlü krizi anında çözer, yüz elli beş bin kişiyi aynı anda idare eder! Tevazu gösterme, detayları yakalama, problem çözme özellikle ve daha neler neler! İhramlı modellerimiz de mevcuttur!

Ama Özkök ayrıca bir el kitabı yazmalı...

"Ertuğrul Özkök gazeteciliği" üzerine bir kitap hazırlamalı. Bu kitap İletişim Fakülteleri'nde ders kitabı olarak anlatılmalı: Her gün birinci sayfada konuşulacak bir haber olması zorunluluğu, gazetecilerin kendilerinden bahsetmeleri, haberin siyasetten ibaret olmadığı gibi formüller. Hangi manşet nasıl atılır, hangi fotoğraf nasıl büyütülür, nelere dikkat edilir.

Bir anlamda büyük gazete yapma kılavuzu... Keşke bir gün kaleme alsa...

Sedat Ergin'in kaleminden:

Ertuğrul Özkök gazeteciliği

Ertuğrul Özkök gazeteciliğini anlamak için Sedat Ergin'in bir yazısına yer vermek istiyorum.

Özkök'ün çok yakın arkadaş olan, farklı mesleki disiplinleri temsil etseler de beraber çok uyumlu çalıştığı Sedat Ergin onun kodlarını da en iyi okuyan gazeteci.

"Ertuğrul Özkök'ün Genel Yayın Yönetmenliğinin Anglo Sakson bakış zaviyesinden analizi" başlıklı yazısı da o özel baskı *Hürriyet*'te yer aldı ve davetliler dışında hiç kimse okumadı bugüne kadar.

Ergin'in bu yazısı akademik bir Özkök çalışması niteliğinde:

> Ertuğrul Özkök'ün bu ayın başında *Hürriyet* Genel Yayın Yönetmenliği görevinden ayrılması, Türkiye'nin en önemli haber başlıklarından birini oluşturdu. Bu konuda basında sayısız haber çıkarken, köşe yazarları arasında da Özkök'ün genel yayın yönetmenliğinin nasıl değerlendirilmesi gerektiğine dönük geniş bir tartışma cereyan etti. Bu tartışmada, Özkök'ün genel yayın yönetmenliği dönemini ve şahsını öven pek çok yazı çıkarken, bazı köşelerde ayrılmasından dolayı memnuniyetini ifade edenler de oldu. Ayrıca, köşe yazarı olarak *Hürriyet*'te kariyerine devam edecek olmasını eleştirenler de çıktı.
>
> Bir genel yayın yönetmeninin görevinden ayrılmasının bu ölçüde önemli bir gündem maddesi haline gelmesi ve böylesine canlı bir tartışmayı tetiklemesinin örneğini pek hatırlamıyoruz. Bundan ne anlamalıyız?
>
> Bu durumu, öncelikle *Hürriyet* gazetesinin Türkiye'de ve Türk basınında sahip olduğu ağırlıkla açıklamamız gerekir. Bu gazetenin komuta merkezindeki bir değişiklik, üstelik ayrılan kişinin bu koltukta 20 yıl oturduğu gerçeğini de dikkate alırsanız, Türkiye için kuşkusuz önemli bir haberdir ve tartışma yaratacaktır.
>
> İkinci olarak tartışmanın kazandığı boyutların gerisinde Ertuğrul Özkök'ün kişiliğinin yanı sıra ve 20 yıl boyunca ortaya koyduğu

mesainin, Türk basınına getirdiği değişikliklerin, tanıştırdığı kavramların ve aldığı bazı editoryal kararların önemli bir rol oynadığı inkar edilemez. Görevi boyunca hep tartışılmış, paratoner gibi yıldırımları hep üzerine çekmiş birinin, görevden ayrıldığında uzun süreli bir tartışmanın öznesi olması kaçınılmazdır.

Ertuğrul Özkök'ün genel yayın yönetmenliği nasıl değerlendirilmelidir? Bu konuda artıları ve eksileriyle birlikte değerlendirmeye kalkarsak, şu gözlemleri sıralayabilmemiz mümkündür:

Özkök hakkındaki objektif bir değerlendirme, öncelikle göreve başladığı dönemde devraldığı gazete ile bu görevi devrettiği tarihteki gazete arasında yapılacak bir karşılaştırma ile başlamak durumundadır. Bu kıyaslama yapıldığında, geçen 20 yıl içinde Hürriyet'in çok büyük bir dönüşümden geçtiğini bir olgu olarak saptamamız gerekir. Logosu hariç tutulursa, gerek görsel açıdan gerek içeriği itibarıyla 20 yıl sonra bambaşka bir gazete bırakmıştır geride Ertuğrul Özkök. Batı'da herhangi bir büyük gazetede iki on yıl içinde bu ölçüde köklü bir değişiklik düşünülemez.

Özkök'ün isminin künyede genel yayın yönetmeni olarak ilk kez kendini gösterdiği gazete 17 Nisan 1990 tarihini taşıyor. Bu tarihli gazeteyi incelediğimizde şu tabloyla karşılaşıyoruz: Daha çok toplumsal olaylar, polisiye haberlere ayrılan 2 ve 3'üncü sayfalardan hemen sonra 4'üncü sayfada ekonomiye geçiliyor. Ekonomiye 4 ve 5 olmak üzere yalnızca iki sayfa ayrılmış. Ekonomi bölümünde köşe yazarı yok. İlginç bir tesadüfle, Özkök'ün 20 yıl sonraki halefine de 4'üncü sayfada rastlıyoruz. "Zorla Kestiler, Zor Ödeyecekler" başlıklı, Çalışanlar Tasarruf Teşvik Fonu ödemelerindeki gecikmeyi konu olan haberin üstünde imzası bulunan kişi dönemin Ankara Bürosu İstihbarat Şefi Enis Berberoğlu'ndan başkası değil.

Seri ilanlar ve küçük ticari ilanlar gazetede toplam 10 sayfa yer tutuyor. Dış haberler sayfası göbekte solda yer alıyor. Sağ göbekte insan öykülerine ağırlık verilen "yaşamın içinden" sayfası var. Gazetenin 19-24 sayfaları, yüzölçümü olarak büyük ticari ilanların oldukça geniş yer tuttuğu gündem sayfaları. Gündem sayfalarını üç sayfa spor bölümü izliyor. Gazete toplam 28 sayfa.

Köşe yazarı olarak bugün olduğu gibi baş sayfada Oktay Ekşi ile Emin Çölaşan ve Ertuğrul Özkök'ün imzalarıyla karşılaşıyoruz. Bu üç isim dışında köşe yazarı yok *Hürriyet* gazetesinde o tarihte. Künyeye bakıldığında ise bugünkü künyede de aynı görevlerini koruyan yalnızca iki isim var: Yazı İşleri Müdürü Tufan Türenç ve Sorumlu Müdür Hasan Kılıç. Sahibi de dahil olmak üzere diğer bütün isimler değişmiş *Hürriyet*'in künyesinde.

Bundan 20 yıl önce hafta içinde en çok 28-30 sayfaya çıkan Hürriyet, 2010 yılına gelindiğinde 40 sayfanın altına nadiren iniyor hafta içinde. *Hürriyet*'in 20 yıl önceki ve sonraki nüshalarının karşılaştırmasında aslında geçen iki on yıl içinde Türkiye'nin geçirdiği dönüşümü de okuyabiliyoruz.

Ekonomiye ancak 2 sayfa ayrılırken *Hürriyet*'in ekonomi sayfaları artık 8 sayfanın altına inmiyor, hatta hafta sonlarında 13-14 sayfaya çıktığı oluyor.

Geçen 20 yıl içinde köşe yazarları anlamında çok büyük bir değişimin yaşandığı ortada. Sayıca muazzam bir artış ve çeşitlenme var köşe yazarlarında. Bu yazarların önemli bir bölümü, bizzat Özkök'ün keşfederek önünü açtığı isimler. Keza, Cuma, Cumartesi ve Pazar ekleri yine çok önemli bir yenilik olarak gözüküyor. *Hürriyet* Pazar günleri, Keyif, İnsan Kaynakları, Pazar ve Bulmaca ekleriyle birlikte toplam 100 sayfaya yaklaşan, sıkça bu sınırı da geçen bir sayfa hacmiyle okura ulaşıyor. Ayrıca *Hürriyet*'in bugünkü 12 sayfalık dolgun Kelebek ekinin de o günkü 4 sayfalık Kelebek eki ile kıyaslanamayacağını teslim etmemiz gerekiyor.

Ayrıca, 20 yıl öncenin *Hürriyet*'i bugünün estetik kaygılarından oldukça uzak, dağınık bir mizanpaj anlayışını yansıtıyor. Bugünkü *Hürriyet*'in ise modern, gelişmiş, ileri bir mizanpaj çizgisinde durduğu söylenebilir.

Bu karşılaştırma, tiraj ve reklam gelirlerini de hesaba katmak durumunda. O dönemde 700-750 bin aralığında dolayındaki haftalık ortalama tiraj bugün 500-600 bin aralığında seyrediyor. Ancak o dönemde Türkiye'de yalnızca TRT olmak üzere tek bir TRT kanalının olduğunu, gazete pazarının da bugünkü çeşitliliğe sahip olmadığını bir faktör olarak değerlendirmeye dahil etmemiz gerekir.

Buna karşılık *Hürriyet*, reklam gelirlerindeki tartışmasız üstünlüğünü bugün de koruyor. Gazetenin burada çekim merkezi olmasında, gazetenin tirajının yanı sıra içeriğindeki bileşim ile gazetenin algılanan gücünün de belirleyici olduğu aşikardır. *Hürriyet*, bugün Türkiye'de yazılı basında kâr edebilen sınırlı sayıda gazeteden biri. Bütün dünyada gazetelerde bir gerileme dönemi yaşanırken, *Hürriyet*'in bu trendlerden etkilenmeden karlı bir işletme olarak yoluna devam etmesi bir başarı öyküsü olarak görülmelidir. Kuşkusuz, bu başarının gerisinde Özkök ile gazetenin yayın dışındaki diğer bütün faaliyetlerinin operasyonel sorumluluğunu taşıyan İcra Kurulu Başkanı Vuslat Doğan Sabancı arasındaki ahenkli mesai de önemli bir faktördür.

Tabii bu karşılaştırmada altı çizilmesi gereken bir nokta, gazetenin içeriğinde muazzam bir değişimin yaşanmış olmasıdır. Özkök'ün genel yayın yönetmeni olarak yalnızca *Hürriyet*'e değil, Türk basınına getirdiği önemli bir yenilik "lifestyle" dediğimiz tarzı Türk okuru ile tanıştırmış olmasıdır. *Hürriyet*, bu yenilikçi anlayış ile insanların yaşam zevkine, hobilerine, gustosuna da seslenmeyi hedeflemiş, şaraptan, yemeğe, müziğe, buradan sağlıklı hayatın bütün püf noktalarına kadar yaşamın tüm alanlarını kapsamayı hedeflemiştir. Özkök, bu alanda pek çok ilke imza atmıştır. İlk hafta sonu ekleri *Hürriyet* tarafından yayımlanmıştır. Düzenli sağlık ve 'cockpit' köşeleri de yine Özkök döneminde başlamıştır. Bu gibi adımlar genelde sonradan diğer gazeteler tarafından takip edilmiştir. Özetle, siyasi ve toplumsal olaylar dışında yaşamın tüm renklerini kucaklayan, aynı zamanda eğlendiren bir gazete hedeflemiştir. Bu yönde attığı adımlarla Türk basınını yeni alanlara soktuğunu teslim etmek gerekiyor.

Gelgelelim, Ertuğrul Özkök, Anglo Sakson gazeteciliğinden hiç hazzetmemiş, bu hissiyatını gizlememiştir de. Ayrıca gazetecilikte Uğur Mumcu ve Abdi İpekçi ekollerine de isim vererek açıkça tavır almıştır. Bu satırların yazarı, kendisini Özkök'ün eleştirdiği Anglo Sakson geleneğe bağlı hissetmektedir ve bu geleneğin de basın için çok önemli olduğuna inanmakta, gazeteler dünyada yayımlandığı sürece bu gazetecilik tarzına olan ihtiyacın ortadan kalkmayacağını düşünmektedir.

Anglo Sakson gazeteciliğinde, olguların, deyim yerindeyse sinirleri alınarak bütün çıplaklığı ile aktarılması amaçlanır; özü itibarıyla soğuktur bu gazetecilik türü. Bu noktada *Hürriyet* gibi tiraj kaygısı olan, toplumun çok geniş bir kesimine seslenmek durumunda olan popüler gazete kulvarındaki bir gazetenin Anglo Sakson bir anlayışla hazırlanmasını beklemek de gerçekçi olmayabilir. Özkök'ün bu açıdan daha heyecanlı, duyguların da sayfaların içine serpiştirildiği, insan unsurunu ön planda tutan "Akdeniz gazeteciliği" ekolüne bağlı olduğunu söyleyebiliriz.

Galiba genel yayın yönetmeni olarak en önemli özelliklerinden biri bazı editoryal kararları verirken, bazı pozisyonları alırken, doğuracağı tepkileri göze alarak bile bile bu basıncın altına girebilmesidir. Çok tartışmalı pozisyonlar almaktan kaçınmamış, eleştirilmekten çekinmemiştir. Orhan Pamuk'un Nobel ödülünü kazanmasına açıkça tavır alması bu çerçevede hatırlatılabilir.

Keza gazetecilik ölçüleri açısından da yerleşik geleneksel ölçüleri tartışmaya açmaktan çekinmemiş, bu nedenle ağır eleştiri almıştır. Başlattığı son tartışma sit-com gazeteciliğidir. Bu, bir gazetenin mensuplarının, köşe yazarlarının yaşam öykülerinin de gazete sayfalarında okurla paylaşıldığı bir gazetecilik anlayışını anlatıyor.

Özkök'ün genel yayın yönetmenliği siyasi konjonktür bakımından çoğunluk çalkantılı dönemler içinde geçmiştir. Merkez sağdaki büyük kavganın damgasını vurduğu 1990'lı yıllar sürekli kurulup dağılan koalisyon hükümetleriyle geçmiş, 28 Şubat sürecine sahne olmuştur. 2000'li yıllara ise Milli Görüş soyağacından serpilip gelen bir partinin yerleşik sistemle olan çatışması ve bu değişim sürecinde yaşanan sancılar damgasını vurmuştur. Özellikle 2007 yılıyla birlikte girilen toplumdaki büyük kutuplaşma döneminde de gözler hep *Hürriyet*'in üzerinde olmuştur.

Özkök'ün en çok eleştirilebilecek yönlerinden biri, detaylarla, nüanslarla uğraşmayı sevmemesi, ihtiyat payı bırakmamasıdır. Bu yüzden başı çok ağrımıştır. Çok kritik kararlarında sıkça sezgilerini, iç seslerini dinleyerek hareket etmiştir. Çok süratli karar alması önemli bir hasletidir. Bu haslet bazen avantaja, bazen de dezavantaja dönüşebilir.

Özetle, 1990 yılında devraldığı Hürriyet'i gerçek anlamda dönüştürmüş, ülkenin en güçlü kurumlarından biri olarak halefine devretmiştir. Özkök döneminin en önemli sonucu toplumda ve ülkenin karar vericilerinde *Hürriyet*'e atfedilen güç'tür. Kendisi bir genel yayın yönetmeni olarak en büyük stratejik önceliğini gazetenin gündem yaratma, gündemi etkileme gücüne vermiştir. "Leydi'nin Topuk Sesleri" bu açıdan Özkök döneminin belki de en çarpıcı manşetlerinden biridir.

Ertuğrul Özkök'ün genel yayın yönetmenliği bu açıdan Türkiye'nin son 20 yıllık tarihi ile paralel bir düzlemde seyreder. İleride bu dönem yazılırken kendisine sıkça atıf yapılacaktır. Bu haliyle Ertuğrul Özkök'le ilgili tartışmanın daha yeni başladığı söylenebilir.

Devlet eliyle yandaş medya

İKİNCİ *SABAH* OLAYI

Metin Münir, Dinç Bilgin'in İzmir'den çıkıp İstanbul'a gelmesini ve yerleşik medyayı temelden sarsma sürecini *Sabah Olayı* kitabında anlatır. Zafer Mutlu'nun isteğiyle yazılan kitap medya tarihinin en ayrıntılı belgelerinden biridir.

Ne aktörler, ne hikâyeler yok ki *Sabah Olayı'*nda...

Güneri Cıvaoğlu'nun transferi mesela; Bebek Bar'da Dinç Bilgin'in önüne cebinden Dunhill marka sigara paketini çıkartıp "Birinci sayfada böyle bir yer istiyorum," demesi...

Ben size "İkinci *Sabah Olayı*"nı anlatacağım.

Bu sefer, İzmir'den gelip "yükselen değerlerin" gazetesini kuranlar yok... Bu seferki o gazeteyi ekseninden kaydırıp, bambaşka bir yere sürükleyenlerin hikâyesi.

2007 yılından başlayalım.

Toplumsal sorumluluk örneği mi, yoksa Başbakan'ın gözüne girmek için bir adım mıydı o gece acaba?..

29 Mart 2007'de artık eskimesine rağmen hâlâ siyasetin nabzının attığı Ankara Sheraton Oteli'nde *Sabah* gazetesinin "Temiz İnternet" kampanyasını tanıtma daveti vardı.

Başbakan Erdoğan'a bakanların eşlik ettiği kuvvetli ve kalabalık bir kadro Sabah'ın o zamanki sahibi Turgay Ciner'in ev sahipliğinde toplanmıştı.

İnternet sitelerinde çocuk pornosu, şiddet ve zararlı yayınlara karşı başlatılan "Temiz İnternet" kampanyası bahane tabii. Özünde Ankara'da medyayla hükümetin bir araya geldiği bir zirve bu, bu gövde gösterisi için bir başka vesile.

Ancak o davetin Turgay Ciner için bir başka anlamı vardı.

Zaten bir süre sonra Sheraton'da yukarı çağırıldı. Kendisine tahsis edilen odada Başbakan'ın Ciner'le görüşmek istediği bildirildi.

Erdoğan gelir gelmez ona, "Dinç Bilgin'in elinde bir kâğıt varmış, ne iş," diye sordu –tam olarak bu kelimeleri kullanmasa da.

Turgay Ciner, *Sabah*'ın tek sahibi olduğunu, bunun da kendisi olduğunu söyledi. Dinç Bilgin'den bu gazeteyi satın aldığını, hiçbir ilgilerinin kalmadığını, böyle bir belgenin de geçerli olmadığını anlatmaya çalıştı. "Önemli değil," diye geçiştirdi.

Turgay Ciner rahattı, kendine güveniyordu. Başbakan'ın bu davete gelerek kendi yanında durduğunu düşünüyordu. Dahası, bu kâğıttan bir sonuç çıkmayacağına da inanmıştı.

Zaten sadece bir hafta öncesinde bu kâğıttan haberi olmuştu. TMSF başkanı, gazetecilere verdiği bir yemekte kâğıtın varlığından söz etmiş, bir anlamda haberin Ciner'e uçurulmasını sağlamıştı.

Yavuz Semerci bu süreci yakından takip edip yazan gazetecilerden biri. TMSF Başkanı Ertürk'ün yemeğini ondan okuyalım:[26]

> Tarih: 21 Mart 2007, Çarşamba.
>
> Yer: İstanbul, Kadir Has Üniversitesi'nin yanındaki Ottoman lokantası.
>
> Bir grup gazeteci, TMSF Başkanı Ahmet Ertürk ile koyu bir sohbete dalmıştı. *Sabah* yazarı Abdurrahman Yıldırım, *Takvim* gazetesi Yöneticisi Kadir Kılıçparlar, *Para* dergisi Yayın Yönetmeni Güntay Şimşek, *Zaman* gazetesi Yayın Yönetmeni Ekrem Dumanlı ve *Referans* gazetesi Yayın Yönetmeni Eyüp Can'dan oluşan ekip ile sürdürülen keyifli sohbetin sonlarına yaklaşıldığında Ertürk hafif gülümseyerek, "Sizi çok önemli bir gelişmeden haberdar etmek istiyorum. Detay vereyim mi acaba?..." Masadaki sessizlik derinleşirken, devam etti: "Söyleyeyim ama yazılmamak kaydıyla..."
>
> Merak iyice artmış, konuklar bilgiyi özümseyecek pozisyona gelmişti. Başladı anlatmaya:
>
> "Dinç Bilgin elinde çok önemli bir belge ile bize başvurdu. Belgeye göre Turgay Ciner ile bizim haberimiz olmadan muvazaalı işlemler yapmışlar. Dinç Bilgin, Merkez Grubu'nun (atv, *Sabah*,

> *Takvim* gibi mecraların sahibi olan şirket) yüzde 50 ortağı olduğunu ileri sürüyor. Çok ilginç bir gelişme..."
>
> Kısa bir sessizlik ve ardından peşpeşe gelen sorular... Ertürk o gece daha fazla bilgi vermedi.

Haber hemen ertesi gün Turgay Ciner'e ulaşınca hemen TMSF Başkanı Ahmet Ertürk'ü arayarak randevu talep eder. Ertürk, zaten hazırlıklıdır Ciner'le görüşmeye. Buluşurlar. Bir hafta sonra Başbakan'a anlatacaklarının benzerini Ertürk'e de anlatır. Hatta Dinç Bilgin'in iddiasını çürütecek üç belge daha verir...

Ertürk'ün yanından ayrılınca bir şey daha yapar Ciner. Gazeteye geri dönüp hâlâ *Sabah* yönetiminde tuttuğu Önay Bilgin'i kovar.

Ama ne yaparsa yapsın kısa süre içinde, Başbakan'la baş başa görüşmesinden birkaç gün sonra 1 Nisan 2007 tarihinde kendi kurumlarına el konmasının önüne geçemez.

Ve Türkiye'de AKP döneminin "yandaş medyası"sının kurulmasının ilk adımı da böylece atılır.

Aslında *Sabah'*a el konmasını Uzanlar'ın batırılıp, sonunda Türkiye'nin dışına kaçmak zorunda bırakıldıkları o süreçten bağımsız düşünemeyiz. Kemal Uzan, Hakan Uzan ve Cem Uzan yıllardır eleştirilmelerine rağmen bir şekilde hükümetlerle geçinip kendi varlıklarını sürdürüyorlardı.

Ancak Cem Uzan'ın siyasete girmesi, üstelik seçimlerde yüzde yedi gibi hiç de yabana atılmayacak bir sonuç alması AKP'nin dikkatinden kaçmadı. Ve bunun bedelini ödediler. Önce onların medyasına el kondu, parça parça satıldı.

Star TV, Doğan Grubu'nun oldu. Kral TV için ihale açıldı, sonra iptal edildi, sonunda Ferit Şahenk'in Doğuş Grubu'na satıldı.

Aynı grubun gazetesi ise daha evvel *Zaman*'ı kuran Alaattin Kaya tarafından alındı. Bir türlü kâr edemeyen gazete hükümete yakın işadamlarının da başına dert oldu. Birkaç kere sahip değiştirdikten sonra Rixos Otelleri'nin sahibi, hem Başbakan'ın hem Cemaat'in yakını Fettah Tamince'ye satıldı.

Ancak bütün bunlar yeterli değildi tabii...

Yeni Şafak, Star, Zaman gibi gazeteleri, *Samanyolu*, Kanal 7 gibi televizyonları toplasanız bir türlü *Hürriyet* ya da Kanal D etmiyordu. Etkinlikleri yoktu, para kazanmıyorlardı, izlenmiyorlardı. Hâlâ da durum böyle; satamıyorlar, okutamıyorlar, izletemiyorlar.

O yıllarda büyük bir bağımsız gazeteye ihtiyaç olduğu düşünüldü. Belki bu sayede yandaş medya başarıya ulaşan bir proje olabilirdi. Formül basitti: İktidarı destekleyecek ama "merkez medya" görünümünde kalacak. *Sabah* ve atv bu iş için biçilmiş kaftandı.

Sonuçta *Sabah* öyle ya da böyle Türkiye'nin her zaman ikinci büyük gazetesi; gerek tirajıyla, gerek aldığı reklam bakımından... Belli bir okur kitlesi, imajı, tirajı vardı. Yandaşlığı da diğer gazeteler gibi tescilli olmayacaktı. Zaten bünyesinde hükümete destek veren çok sayıda yazar vardı, yumuşak geçiş yapılabilirdi.

Tabii bunlar işler iyice karıştıktan, *Sabah* ve atv'ye el konduktan sonra yapılan hesaplar. Yoksa Sheraton'daki davet esnasında Başbakan'ın da, yakınlarının da medya işine girmek gibi bir niyeti başta yoktu.

Dahası, o sırada iktidara ve hükümete yeni alışan AKP medya işinin bu kadar kolay kontrol edilebileceğini de bilmiyordu. Eski, bildik yöntemlerle hareket ediyorlardı. Gazetelerin kimyasıyla oynamak yerine, gazetecileri ve patronları arayıp ikna ederek, şikâyetlerini ileterek sürdürüyorlardı ilişkileri. Bu açıdan geçmişteki iktidarlardan farksızlardı.

Hem ne Başbakan'ın, ne AKP'nin *Sabah* gazetesiyle öyle ciddi bir sorunu vardı. *Sabah*, zaman zaman hükümeti çok da sert olmayan bir üslupla eleştiriyor, arada sırada tepkilerini çekiyor ama ertesi gün hemen gönül almayı iyi biliyordu. O zamanki medya ortamında, tıpkı *Hürriyet* gibi yer yer hükümete genelde destek veren ama merkezdeki görüntüsü de bozmayan bir gazeteydi.

Zaten Turgay Ciner de, Başbakan'la bir ara yakınlığı bilinen Fatih Altaylı ve eski yönetici Ergun Babahan da AKP'yi hedefe oturtmak gibi bir yayın çizgisi benimsemiyorlardı.

Genelde *Sabah*'a hükümetin el konduğu söylenir. Oysa bu tam doğru değil. Hükümetin elbette haberi vardı. Ama asıl sorumlu, bütün operasyonun başından sonuna mimarı olan isim Ahmet Ertürk oldu. Hükümeti ikna eden, sonraki sürecin orkestra şefliğini düzenleyen de.

İktidarda büyük çatlak:

Gül-Erdoğan çekişmesi

"Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tasarruf sahiplerinin haklarını korumak, bankacılık siteminin güven ve istikrarına katkıda bulunmak amacıyla tasarruf mevduatını ve katılım fonlarını sigortalar, kendisine devredilen bankaları ve varlıkları en uygun şekilde çözümler."

TMSF, kendi kurumsal web sitesinde misyonunu böyle tanımlıyor. Bu tanımın hiçbir yerinde medya patronluğu, medya kurumlarının yönetilmesi ya da bu alanda faaliyet yer almıyor.

Ama gelin görün ki TMSF bu işi çok sevdi, bu konuda da epey ihtisas yaptı.

Önce Uzanlar'ın Star TV'sine el kondu ve satışa kadar TMSF yönetiminde kaldı. Bu süre boyunca iktidara yakın isimler kanalın yönetimine atandı, Star TV'yi öylesine izlenmez bir hale soktular ki sonradan satın alan Doğan Grubu bile toparlayamadı.

Kral TV'de devam eden bu medya yönetme hobisi, *Sabah* ve atv'de doruk noktasına ulaştı. Öyle hikâyeler var ki bu dönemden... Şimdi bile Cine 5'in yönetimi hâlâ TMSF'de.

Medya kuruluşlarına borçları yüzünden el konup uzun süre TMSF yönetiminde kalması kuşkusuz televizyon programcılarına, gazetecilere de yansıdı. Artık karşılarında yepyeni bir muhatap vardı. Bugüne kadar medya patronlarıyla çalışanlar şimdi bir bürokratla iş yapacaklardı. Bir bürokratla iş yapma için de onun yakın olduğu siyasilerle temas, onlarla kurulan mesafe, yakınlık önemliydi. Nitekim öyle de oldu.

Ahmet Ertürk, *Sabah*'ın bir nev'i "patronu" konumundayken tanıdığı insanların gazetede iş bulmasına yardımcı oldu. Onunla kurulan ilişki sayesinde Fehmi Koru gibi isimler atv'den program kapıp astronomik ücretler almaya başladılar. Devletin parası TMSF'nin atadığı isimlerce İstanbul gece hayatında harcandı da harcandı...

TMSF bütçesinden *Sabah* yöneticilerine pahalı jipler alındı, sınırsız kullanımlı kredi kartları tahsis edildi... Yöneticilerin abartılı yemek faturalarını, otel masraflarını TMSF üstlendi.

Bütün bunlarla beraber Ahmet Ertürk çok güçlendi... Belki haddinden fazla güçlendi, hatta Başbakan'ın çevresini rahatsız edecek kadar etkin olmaya başladı.

Başbakan Erdoğan'la Cumhurbaşkanı Abdullah Gül arasındaki ilk gözle görülür kırılmanın *Sabah*'a el konma sürecinde yaşandığı söylenir. Hatta Turgay Ciner'in ve etrafının iktidarla ilişkileri çok iyiyken bu operasyonun arkasında Gül'ün olduğuna inandıkları da.

Ciner'in buna inanmak için gerekçeleri de az değil... Ertürk, Gül'e yakın bir bürokrat. Sonradan da ona danışman oldu zaten. *Sabah* grubuna el konduktan sonra Cumhurbaşkanı'nın hem akrabası, hem arkadaşı Fehmi Koru çok etkin oldu: Onun önerisiyle Yavuz Onursal "medya grup başkanı" olarak atandı mesela... Yine atv'de birden alışılmadık yüksek bir ücretle program yapan da o oldu.

Sabah'ta Genel Yayın Yönetmenliği değişikliğinde de Gül'e yakınlık etkiliydi. Ciner'in görevden aldığı eski yönetici Ergun Babahan, gazetenin çizeri ve AKP milletvekili Nursuna Memecan'ın eşi Salih Memecan üzerinden Abdullah Gül'e yakınlaştı. Ankara'da o dönem etkili olan gazeteci ve eski Sabah'çı Bilal Çetin ve Yavuz Onursal'la ittifak yapıp kendisini TMSF'ye Genel Yayın Yönetmeni olarak kabul ettirdi...

Ama bütün bunlardan önce, daha el konma işleminde bile başta Başbakan'ın o dönemki basın müşaviri Akif Beki olmak üzere yakın çevresi Ertürk'e karşı çıkıyordu. Sabah'a el konmasını açıklayamayacaklarını, bu işin doğru olmayacağını anlatmaya çalışıyordu.

Hatta zaman zaman Beki'yle Ertürk'ün çok gerildiği bile söylenmişti o dönem. Tabii bunların hiçbiri medyaya yansımadı, kapalı kapılar ardında kaldı.

Sonuçta süreç başladı ama. Onca diplomasi trafiğine, temaslara rağmen bir bürokrat kendi kendine medyanın yeniden inşa edilmesi sürecinde başrolü oynadı.

Ahmet Ertürk "Eğer bu işi yapmazsak ileride bizden hesap sorarlar, hepimiz Yüce Divan'lık oluruz," diye iktidarı ikna etti. Ve 1 Nisan 2007'de aralarında *Sabah*, *atv*, *Takvim*, *Fotomaç*, *Yeni Asır* gibi markaların da bulunduğu toplam 25 şirkete el kondu.

Dinç Bilgin'in kurduğu tuzak

Konu aslında çok basit.

Turgay Ciner, medya grubunu Dinç Bilgin'den aldı zamanında. Bilgin, zor durumdaydı. Etibank'tan dolayı borçları vardı, hapis yatmıştı ve "Kara gün dostum," dediği Ciner bir nevi onu kurtarmıştı.

Dinç Bilgin kendini kurtarmak için pek çok kapıyı çaldı. Doğan Grubu'yla anlaşmaya çalıştı ama yürümedi. Ardından *Sabah* ve atv'nin "isim haklarını" Ciner Grubu'na kiraladı. Ciner de, böylece Etibank'tan kalan borçları TMSF'ye ödemeye başladı.

Bu anlaşma Doğan Grubu'nun hoşuna gitmedi. Çünkü karşılarında zayıflayan bir *Sabah* yerine yeniden güçlenmeye başlayan, dirilen bir rakip vardı. Gazetelerde sık sık bu anlaşmayı hedef alan yazılar çıktı.

Bir de zaten *Sabah*'la savaş halindeydiler.

Medya, tıpkı 90'lı yıllardaki ansiklopedi savaşlarında olduğu gibi gerilmişti. Bir yandan Doğan Grubu, Sabah'ın satışına vuruyor, öte yandan da *Sabah*'ta Aydın Doğan'ın Petrol Ofisi'ni satın almasıyla, Hilton'da yapacağı inşaatla ilgili haberler çıkıyordu.

Önce TMSF Bilgin'in yaptığı kira sözleşmesini iptal etti, ardından da Ciner'e *Sabah* grubunu sattı. Artık Dinç Bilgin faktörü ortadan kalkmış, Turgay Ciner'in medyada büyümesi için hiçbir engel kalmamıştı. Aynı isimle ama yeni bir şirket olarak etkili bir medya grubu kurmak için çalışmalara başladılar.

2006'nın Ağustos ayında *Sabah* ve atv'yi halka arza hazırlanıyorlardı. Yabancı yatırımcılarla görüşülüyor, gruba ekonomik katkı sağlayacak bu hamle için uğraşılıyordu.

Devreye bu sefer Zafer Mutlu'nun "bağımsız" *Vatan* gazetesi girdi. Daha sonra Doğan Grubu'na satılacak olan bu gazete, Dinç Bilgin'in *Sabah*'ına Etibank yüzünden ilk el konma sürecinde ayrılan gazeteciler tarafından kurulmuştu. Aydın Doğan'dan maddi destek almışlar, Doğan Grubu tarafından dağıtılıp Doğan matbaalarında basılır hale gelmişlerdi.

Vatan gazetesi *Sabah*'ın halka arzını önlemek için arka arkaya haberler yaptı. Geçmişte, zaten halka arz edildiğini bunun bir daha hukuken mümkün olmayacağını söylüyorlardı. Bu yayınlar da etkili oldu ve *Sabah*'ın halka arzı engellendi.

Zamanlama ilginç... Ağustos 2006'da halka arz engelleniyor... 1 Nisan 2007'de ise *Sabah* grubuna el konuyor.

İşte aradaki bu süreçte ise Dinç Bilgin devreye girdi.

Medyasını Ciner'e satan Bilgin "Ben hâlâ bu şirketin yarısının sahibiyim," diye bir protokolle TMSF'ye başvurdu.

Bu belge dört yıldır elindeydi... Ama dört yıl boyunca bunu kullanmak aklına gelmemişti.

Onu kimler kullandı, neden şimdi gaza getirdiler, devreye soktular ve *Sabah*'a el konmasına varan bu süreci başlattılar...

O sırada ne pazarlıklar döndü...

Aslında bu olabilecekleri İlhan Selçuk öngörmüştü. Ergenekon soruşturması kapsamında bir telefon konuşması sızdırıldı. *Cumhuriyet*'in Genel Yayın Yönetmeni'ne üç medya patronundan bahsediyordu: "Doğan, Ciner ve Karamehmet birbirleriyle uğraşıyorlar, bu arada medyada Cemaat aldı başını gidiyor," mealinden bir tespit yapmıştı.

Türk medyası AKP dönemine, yeni alışkanlıklara hazırlıklı değildi. İşlerin eskisi gibi yürüyeceğini zannediyordu o sırada. Pazar payından daha fazla pasta kapmak dışında başka hiçbir şey önemli değildi. Bir de geçmiş tecrübeler vardı: Bütün hükümetler, başta da Özal kendi medyasını kurmaya çalışmış ama bunlar başarılı olmamıştı. Şimdiki dönemin ne farkı vardı ki? Hiç kimse *Sabah*'ta olabilecekleri, bunun medyaya etkisini kestiremiyordu belli ki. Ya da bu hesap hiç yapılmıyordu...

Dinç Bilgin de girdiği oyunun farkında değildi. Sandı ki TMSF'yle işbirliği yaparak Ciner'i devre dışı bırakırsa tekrar kurduğu medya grubunun başına bir şekilde geçer.

Zaten TMSF tarafından grubun başına atanan Yavuz Onursal geçmişten yakın adamıydı. Sık sık telefonla konuşuyorlar, Akmerkez'deki Beymen'in

içindeki cafe'de gündüzleri buluşuyorlardı.

O dönem Dinç Bilgin TMSF'nin yönetimi altındaki Sabah'ın manşetlerine bile karışıyordu uzaktan. Tekrar gazete yapma hevesindeydi.

İnsanlarla buluşuyor, kafasındaki gazeteyi anlatıyor, kendince kadro kuruyor, hatta yayın yönetmeni için anlaşmalar bile yapıyordu.

Sık sık Yeniköy'de balıkçıda buluştuğu ve kafasındaki gazeteyi anlattığı, "Bu işi ancak seninle yaparım," dediği yayın yönetmeni adaylarından biri Serdar Turgut'tu.

Bilgin bir yandan da *Sabah* ihalesine girecek sermayedarlarla anlaşıp kendisine "yayımcı" kadrosundan yer açıyordu.

Patron olarak dönmeyecekti belki ama bir başkasının sahipliği altında fiili patron olacaktı. Hesabı buydu... Artık konumu ne olursa: Ortak, danışman, vs.

Tipik Dinç Bilgin işte...

Kaybetmeyi kabullenmeyen, köşesine çekilme sırasının geldiğini düşünmeyen, iktidara fırsat bulduğu anda yanaşan, hemen onlarla oyun çevirebileceği bir imkân kollayan, kendisine hâlâ yer açmaya çalışan.

Üzerinin çizildiğini bir türlü kestiremedi, geri dönme ihtimalinin olmadığını, devrinin kapandığını da kabullenmedi. Yandaş medyanın devlet eliyle kurulması sürecini bizzat başlattı.

Eskiden, *Sabah* zaten gayrıresmi yandaş medyaydı zaten. Bakan atamaları, partilerde söz sahibi olmalar, kimi liderlerle çıkarlar doğrultusunda aleni taraf tutmalar gibi oyunları vardı. Dinç Bilgin'in kurduğu *Sabah* basındaki çürümeye en fazla katkıda bulunan kurumdu herhalde; Uzanlarla beraber.

Dinç Bilgin'in iktidar hırsı, merakı gazetecileri yoldan çıkarmıştı. İhale takipçileri, patronun adamları hep Dinç Bilgin'in Babıali'ye katkılarıdır...

Yaptığı son kötülük de *Sabah* olayında bu entrikaları çevirip, özgür gazeteciliğin kalbine kurşun sıkmak oldu.

Bu ayıp ona yeter mi bilmiyorum.

İşin en acısı da ne biliyor musunuz?

Dinç Bilgin'in dört sene sonra ortaya çıkardığı ve *Sabah*'ın el konmasına neden olan belge mahkemelerce "Geçerliliği ve hükmü kalmadığı tespit edilmiştir," damgası yedi.

Ciner Grubu açtığı davaları kazandı, Dinç Bilgin'in sahte belgeyle bütün bunları yaptığını ortaya çıkardı.

Tabii Sabah, mahkeme kararına rağmen Ciner'e kalmadı. Öncelikle Ciner, TMSF'nin mahkeme kararını uygulamaya pek niyeti olmadığını gördü. Medya patronluğu işini sevmişlerdi bir kere. Çeşitli gerekçeler uydurup mahkeme kararını tanımamanın yollarını buldular.

Hal böyle olunca Turgay Ciner de fazla uğraşmadı. Ya da uğraşamayacağını anladı belki de.

Ciner'in *Sabah*'a getirdiği ve hâlâ beraber çalıştığı Fatih Altaylı "İlgilenmedi," diyor, "Kenan Tekdağ, 'Ben anlaşma yapmaktan yanayım, yargı kararlarını uygulamadıklarını ve uygulamayacaklarını gördük. Boşuna uğraşmayalım,' dedi. Hiç bir yorum yapmadı. 'Sen nasıl istiyorsan öyle yap," dedi. Kenan Bey zaman zaman gelip anlaşma koşulları ile ilgili bilgi verdi. Dinemedi bile."[27]

Altaylı'ya göre Ciner'in yapısı da bu kavgaya müsait değil zaten: "Turgay Bey, benim şimdiye dek hiç görmediğim yapıda birisi. Bakın; TMSF adamın 1 küsur milyar dolar değerinde malına el koydu. 'Ihh!' bile demedi. Gıkını çıkarmadı. Tepki vermedi. Kimseyle kavga etmedi. Kimseyi suçlamadı. Ne muhalefete gidip iktidarı suçladı, ne iktidara gidip bürokrasiyi. Ne de başka birilerine. Evinden işine geldi, işinden evine gitti. Birisi bir şey sorar diye sokağa bile çıkmadı. Ben bile duygularını anlayamadım. Biraz şey gibi, nasıl diyeyim, kızgın demirle adamı dağlarsın da gıkını çıkarmaz ya, öyle. Anlaşma konusunda da öyleydi."[28]

TMSF, Turgay Ciner'le sonunda anlaştı. Ona grubun pek başarılı olmayan ikinci televizyon kanalı Kanal 1'i, bazı dergileri verdiler ve *Sabah*-atv'deki yatırımlarına karşılık açıklanmayan "bir miktar para" ödeme yaptılar.

Ciner'in *Sabah* macerası böylece bitti. Gidip, yeni bir grup kurmaya karar verdi. Önce matbaa yatırımı yaptı, o sırada Ufuk Güldemir'in kurduğu

Habertürk TV, ölümünün ardından satın alındı, büyük paralar harcanarak Kanal 1 diriltilmeye çalışıldı, olmadı. Sonra *Habertürk* gazetesi çıktı...

Önceleri Ciner'in yaşadıklarının da etkisiyle çok etkili bir muhalif medya yaratacağı söyleniyordu...

Ama bu yeni kurulan medya grubunun hali ortada işte...

TMSF* Sabah*'ı darmaduman etti:

Atılanlar, getirilenler, talepler, kulisler

Yavuz Onursal'la *Sabah*'a el konmasının hemen ardından tanıştım. Dinç Bilgin'le yakın olduğu, onun döneminde grubun Ankara'da temsilciliğini yaptığını ama konumunun daha özel olduğunu biliyordum. Gazetenin Ankara temsilcisi değil de, patronun Ankara'daki temsilcisi gibiydi. Banka işlerini, hükümetle meseleleri çözen bir işadamı daha çok.

Gruptaki 15 yılın ardından Cem Uzan'ın yanına gitmişti, Star grubuna... Benzer bir görevde... Ardından Cem Uzan'ın siyasete girme sürecinde de yer aldı, Genç Parti'nin genel başkan yardımcılığını yapıp milletvekilliğine bile aday oldu. Sonra da adı sanı duyulmaz oldu.

Ta ki TMSF gruba el koyana, o da "Medya Grup Başkanı" sıfatıyla İstanbul'a gelinceye kadar.

Sürecin ne kadar uzayacağını bilemediğinden ev tutmamıştı. *Sabah* binasının hemen yakınındaki Plaza Otel'de bir süitte kalıyordu. "Beni tanıdıkları için ayrıca bir ücret ödemeden bir süit açtılar," diye anlatmıştı bir keresinde konu açılınca, "Gelip odayı görsen her yer kitap dolu, başka da bir şey yok."

Yavuz Onursal'ın evi Ankara'daydı. Zaman zaman eşya lazım olduğunda Ankara bürodan bir şoför evine gidiyor, hazırlanmış valizi alıyor ve uçakla İstanbul'a getiriyordu. Şoför hayatında ilk kez bavul taşımak için uçağa binmişti!

Tanışmamıza bir ortak arkadaşımız vesile oldu, bir öğlen yemeğinde Paper moon'da bir araya geldik.

Buluşmamız önce resmi bir yemek olarak başladı, sanırım sonradan birbirimize ısındık ve kısa öğle yemeği uzadıkça uzadı. Kitaplara ilgi duyan, kitaplar hakkında konuşmayı seven birisiydi. Yalçın Küçük'ün araştırmaları da dikkatini çekiyor, ilgiyle takip ediyordu. O sıralar piyasaya yeni çıkan *Erguvaniler* adlı bir kitabı bana hediye etti.

İlk buluşmamız tanışma mahiyetindeydi. Gazete hakkında pek konuşmadık, sadece ben çok genel birkaç soru sordum. "Nasıl gidiyor, ne olacak bundan sonra, kim alacak," gibilerinden.

Sabah ve atv tam bir kaynayan kazandı o günlerde zaten.

Önce başyazar Mehmet Barlas istifa etti, Yayın Yönetmeni Fatih Altaylı görevinden alındı, haber müdürü Ramazan Kurnaz'ın işine son verildi, Almanya *Sabah*'ın başına getirilen Ali Gülen kovuldu ve yerine *Star* gazetesi yayın yönetmeni Mustafa Karaalioğlu'nun kardeşi Mikdat Karaalioğlu geldi...

O günlerde bana "Geldiğimden beri en fazla goygoyu Fatih Altaylı ve Mehmet Barlas'a yaptım," diyordu Onursal. "Goygoy" kelimesini kullanması dikkatimi çekmişti, o yüzden aklımda kalmış olmalı.

TMSF "Olduğu gibi korumak," şartıyla el koyduğu grupta epey gözle görülür değişiklikler yapmaya başlamıştı. Yavuz Onursal da operasyonun başındaydı.

Giderek yayın çizgisine de bu müdahaleler yansıdı.

Mesela, bir Pazar günü Fehmi Koru'yla tam iki sayfalık bir söyleşi yapıldı. Koru, bıyıklarını kestikten sonraki ilk fotoğraflarını *Sabah*'a verdi. Gazetenin sahibiymiş gibi gülümsüyordu fotoğrafta.

AKP'ye kapatma davası açıldığında *Sabah* bütün gazetelerden daha taraf olarak "Meclis'i de kapatın," manşetiyle çıktı.

Meclis'ten türban serbestliği kararı çıkmıştı, *Hürriyet* meşhur "411 el kaosa kalktı" manşetini bunun üzerine vermişti. Türkiye'yi karıştıran bu karar Anayasa Mahkemesi'nce iptal edildi, *Sabah* bu sefer "Yasak kızım" diye manşet attı.

Bir TMSF gazetesi olduğu artık iyice hissedilmeye başlanmıştı.

Yapılan kadro değişiklikleri içinde en çarpıcı olanlardan biri gazetenin Ankara temsilcisi Aslı Aydıntaşbaş'ın görevden alınmasında yaşananlardır.

Mesleğe *Yeni Yüzyıl*'da başlayan Aslı Aydıntaşbaş yıllarca New York'ta, Washington'da çalışmış ve dış politikayı çok iyi bilen bir gazeteci. Ergun Babahan'ın ilk yayın yönetmenliği döneminde Ankara temsilcisi olması teklif edildi, o da bu görevi kabul edip Ankara'ya yerleşti.

AKP hükümetine yakın, iyi bağlantıları olan bir Ankara temsilcisi olarak öne çıktı. "Arkasında Gül var," lafları da çıkmıştı tabii ama aslında hem Başbakan Erdoğan'la arası iyiydi, hem de Cumhurbaşkanı Gül'le.

Fatih Altaylı göreve geldikten sonra önce Aydıntaşbaş'ı görevden almak istedi. Bunun için ta Best FM'den tanıdığı Metehan Demir'i *Sabah*'a temsilcisi yardımcısı olarak atadı. Medya kulisleri ve Demir'in kendisi de temsilci olmasını beklerken bu atama aylarca gerçekleşmedi.

Çünkü Altaylı'yla da uyum içinde çalışıyordu o sırada Aslı Aydıntaşbaş; hükümet nezdinde de bir problem yoktu.

Ama Ankara temsilciliği, büyük gazete, talibi her zaman çok olan bir koltuk.

TMSF'nin el koymasının ardından Aslı Aydıntaşbaş'ın da arkasından işler çevrilmeye başlandı.

Temsilci olmak isteyenlerden biri Okan Müderrisoğlu'ydu. Babası ordudan atılan, muhafazakâr bir aileden gelen Müderrisoğlu gazetede Cuma namazlarına giden tek isimdi. Muhafazakâr kimliğinin "yükselen değerlerin" gazetesi eski Sabah'ta değil de şimdiki değişen ortamda prim yapacağını biliyordu.

Bu yüzden de durmaksızın Ahmet Ertürk nezdinde kulislere başladı. Ankara büroda olan bitenleri anında Ahmet Ertürk'e bildiriyor, TMSF'nin gönüllü muhbiri gibi davranıyordu. Ankara temsilcisi ne yapıyorsa Ertürk'ün haberi oluyordu.

Sonunda Müderrisoğlu'nun kulisleri etkili oldu ve bir gün temsilci yardımcısı olarak atandığı e-mail'le bildirildi. Bu atamadan ne gazetenin Ankara temsilcisinin, ne de Genel Yayın Yönetmeni'nin haberi vardı. TMSF işleri artık böyle uzaktan yönetmeye başlamıştı.

Aydıntaşbaş ekibiyle kendisine danışılmadan yapılan bu atamayı tanımadığını, işlerin aynen devam edeceğini söyledi ertesi gün. Birkaç gün sonra kendi işine son verileceğinden habersiz bir şekilde...

Nitekim, bir akşamüstü Ankara büronun hazırladığı bir manşeti okurken TMSF'nin atadığı mali işler sorumlusu Mehmet Akif Yaşın'dan bir mesaj buldu posta kutusunda. "Kurumsal bir duyurudur," diye açtı mektubu.

Hakikaten de bir kurumsal duyuruydu mektup: Aslı Aydıntaşbaş'ın görevden alındığını tebliğ ediyordu. Yine hiç kimse aramamış, daha önceden söylememişti!

Bir başka olay...

Gazetenin yazıişleri müdürü ve köşe yazarı Balçiçek Pamir de Antalya'da bir toplantıdayken işten atıldığını öğrenmişti. Üstelik o sırada gazeteyi temsil ediyordu!

Pamir, TMSF'nin o sıralar "telekulak yöntemlerine" de başvurduğunu anlatıyor: "Kurumsal iletişimin başında Bahar Şamhili Tanju'nun işten atıldığını öğrenince yayın yönetmeni Ergun Babahan'ı arayarak, kendisine 'Bahar'ı işten atmışlar. Gerekçesi nedir? Olaydan haberin var mı?' diye sordum. Ergun bana 'Telefonları dinliyor bunlar' dedi. Anlamadığımı söyleyince yanıtı kısa oldu: 'Öbür taraf [Ciner Grubu] ile ilişkisi olanları tek tek tespit ediyorlar."[29]

Aslı Aydıntaşbaş'ın görevden alınmasında da belki "öteki tarafla" ilişkisi de etkili olmuştur, kim bilir. Zira temsilciyken evlenmiş, düğününe Ciner Grubu'nun bütün üst düzeyi davet edilmişti: Turgay Ciner, Kenan Tekdağ, Kenan Sönmez... Girişte kocaman çiçekleri vardı.

Ve o düğüne Ahmet Ertürk davet edilmemişti.

Aslı Aydıntaşbaş'ın görevden alınması İstanbul büroda panik yarattı. Yayın koordinatörü Şule Talu herkesin istifa etmesi gerektiğini söyledi, Genel Yayın Yönetmeni Yardımcısı Doğan Satmış "Bu ilk değil, neler oldu kılımızı kıpırdatmadık, bundan sonra kılımızı kıpırdatsak kimin umurunda," dedi.

Ergun Babahan istifayı gerektirecek bir durum olmadığını söyleyince de konu kapandı.

Fatih Altaylı'nın şu yorumuna katılmamak mümkün mü: "Yayın Yönetmeni de istifayı gerektiren bir durum olmadığını söyleyince durumu kabullenmişler. Ne değerli koltukmuş şu yayın yönetmenliği. TMSF tarafından soytarıya çevrileceksin, koltuğunun adı olacak ama içi boş olacak. Yine de orada oturacaksın. Helal olsun vallahi."[30]

Sabah'ta yaşanan tek kriz bu değildi tabii ki.

TMSF bir gün o zamanlar *Sabah*'ta yazan Yılmaz Özdil'in bir yazısını sansürlemişti. Aydın Ayaydın'ın yazılarına dönemin bakanlarından Kürşat Tüzmen'in baskısıyla son verildi.[31] Aynı grubun içindeki *Takvim* gazetesinde köşe yazan Nazlı Ilıcak, TMSF nezdinde kulis yaparak *Sabah*'a geçti.

Altaylı, kendisinden istenenleri özetliyor:[32]

> "Yılmaz Özdil'i işten çıkart, dediler bana. Sonra ben bunun olmayacağını söyleyince, 'Bari yerini değiştir; Emre Aköz'ü öne al, onu arkaya al' dediler. İskender Baydar'ı ondan sonra ATV Haber Müdürü Murat Demirel'i ve atv Genel Müdürü Orhan Girgiç'i çıkart' dediler. Ben de dedim ki 'Bunlardan bir tek Yılmaz benim konum. Diğer konular sizin konunuz. Ben onların başında değilim, onlara ben bakmıyorum. İster alın, ister satın ama Yılmaz Özdil'i ben görevden almam' dedim. 'Bari arkaya at' dediler, onu da kabul etmedim."

Bir de manşetlere karışıldığını, zaman zaman baskı gördüğünü anlatıyor:[33]

> "[Başbakanlık Basın Müşaviri] Mehmet Akif Beki nezaketle bir gün beni aradı. Tam Cumhurbaşkanı [Ahmet Necdet Sezer'in] Harp Akademileri'ndeki konuşma günü. 'Abi, nasıl görüyorsunuz bu haberi?' dedi. 'Manşetten görüyorum' dedi. 'Ya! Yapma abi' dedi. 'Deli misiniz! Başka nasıl görülür?' Adam Cumhurbaşkanı... Yedi senedir ilk defa konuşuyor acayip bir şekilde ve çok ağır laflar ediyor, bunu nasıl görmem ben? 'Abi, küçük görmeni rica etsem' dedi. "Bu küçük görülecek bir şey değil, büyük görülecek bir şey." dedim. Dedi ki; 'Ertuğrul Özkök'le ben konuştum. Onlar da bunu küçük görüyorlar.' Dedim ki 'Ertuğrul Özkök seni kafaya almış, bunu kimse küçük görmez Türkiye'de. Bu büyük bir haber ve büyük görülür.' O, 'Ertuğrul'la ben konuştum onlar üç sütunla bunu küçük

görecekler' diyor. Nitekim ben manşet yaptım. O akşam kıyamet koptu. Yavuz Onursal o manşeti değiştirmeye kalkıştı, 'Abdullah Gül'ü manşet yapalım' dedi bilmem ne, matbaa makineleri durdu... Bunu gazetedeki herkes biliyor. Gece yarıları kavgalar, dövüşler, telefonlar bilmem neler... Neyse sonuçta benim dediğim oldu ama ertesi gün kıyamet koptu gazetede, o ayrı. Ertesi sabah bir baktım *Hürriyet* hakikaten Başbakanlık Basın Müşaviri'nin söylediği gibi üç sütun vermiş. Belli ki Türk medyasının işi tamam."

Akif Beki'nin ise bu hikâyeye bazı itirazları var:[34]

Fatih Altaylı (...) *Sabah*'ın manşetine müdahale edilmesi üzerine yayın yönetmenliğinden istifa ettiğini söylüyor. "Hayır" dememe alınmış, telaş etmiş dün köşesinde. Farfaraya ne hacet! Google'a sorsa kayıtlara geçen sayısız haberle ona aslında görevden alınmış olduğunu hatırlatırdı hazret.

Daha vahimi, görevden alınana kadar hiçbir müdahale iddiasında bulunmadı Altaylı. Ne zamanki alındı, o zaman müdahaleden söz etmeye, Baykal'ı fişteklemeye, internet sitelerini bana karşı dolduruşa getirmeye başladı. TMSF yönetimiyle ters düştüğü için gönderildi ve bile bile siyasi iradenin üstüne yıktı bu idari tasarrufu.

Halbuki görevden alınmasında en ufak bir dahlimin olmadığını, aksine çok rahatsız olduğumu, kalması için kaç kez çaba gösterdiğimi de ondan iyi kimse bilemezdi. Çünkü bir önceki seferde, odasını toplarken beni arayan ondan başkası değildi.

İyi geçinirdik, ikimiz de işimizi yapardık ve beni yormayan yayın yönetmenlerinin başında gelirdi Altaylı. Şikâyetim yoktu iletişimimizden. O da gayet memnun görünürdü. Adına müdahale denilecek bir diyaloğa hiç ihtiyaç yokken aramızda, neden ve nesine müdahale etmiş olabilirdim ki?

Altaylı'nın Ciner ve TMSF dönemlerinde yaptığı gazeteleri arşivden alıp önünüze koyun, ne demek istediğimi anlarsınız. Sormazlar mı, "O şahane gazetelerin hepsi talimatla mı hazırlandı" diye? Eğer müdahale ürünüyse onlar, "Sen niye izin verdin, niye

müdahaleye açtın gazeteni" demezler mi peki? Müdahaleye uğradığın, görevden alınınca mı geldi aklına?

Şecaat arz edeyim derken kendisine de attığı o güzelim manşetlere de haksızlık ettiğinin farkında değil galiba.

TMSF'nin paralarını harcadığım günler:

Napa şarapları, ıstakozlu makarnalar

Yaşanan bütün krizlerde Yavuz Onursal Paper moon'daki masasından hiç ayrılmadı. Önce bazı operasyonların içinde, ardındansa tamamen dışarıya itilmiş bir konumdaydı. Mesela Fatih Altaylı'nın görevden alınmasında başrolü oynadı. *Sabah* binasında Altaylı'yı çağırıp görüşüyor, çıktığındaysa yanındakilere "Bu da zaten gidici," diyordu. Kendi kafasında bitirmişti onu.

Hayatın cilvesi işte, sonradan ittifak yaptıkları Onursal'ı devre dışı bıraktı. Başta da Ergun Babahan; güçlü konuma gelince Ahmet Ertürk'le doğrudan ilişki kurar oldu. Hatta Onursal'ın harcamalarından şikâyetçi olduğu, TMSF'ye bunları anlattığı bile konuşulmuştu. Mümkün olduğu kadar gazeteyi kendi kendine yapmak ve "Medya grup başkanını" da işe karıştırmamak istiyordu.

Ne ilginç ki, TMSF göreve gelir gelmez kendisine Audi Q7 marka cip alan da Babahan'dı...

Neyse...

Yavuz Onursal'la geçirdiğim süre içinde iki kere onun konumu yüzünden daha evvelden aşina olmadığı insanlarla muhatap olmasına şahit oldum.

Bir akşam Paper moon'da telefonuna uzun bir mesaj geldi. Yollayan İbrahim Tatlıses'ti ve sitem ediyordu. O sırada atv'de "İbo Show" programını yapıyordu. Bir magazin programında kendisi hakkında bir haber yapıldığı için gecenin bir saatinde öfkelenmiş, Onursal'ı aramış ve programını bırakmakla tehdit etmişti.

Onursal'ın bir başka magazin ünlüsü yakını da Seda Sayan'dı. Paper moon'u mesken tutan Onursal'la Seda Sayan'ı tesadüfen ben tanıştırmıştım üstelik. Paper moon'un bulunduğu Akmerkez'de oturan Sayan, öğleden sonraları randevularını bu lokantada veriyordu.

Bir gün orada karşılaştık.

Onursal'la burada daha sık buluşur olmuştum, hem medya konuşuyorduk, hem dedikodu yapıyorduk. Medya üzerine yazılar yazan bana iyi bir haber kaynağı olmuştu; bu süreçle ilgili bazı ayrıntıları ondan öğreniyordum.

Seda Sayan'la selamlaştım, ayaküstü sohbet ettik ve Yavuz Onursal'ı tanıştırdım. Seda Sayan, müthiş bir profesyonel tabii. Kiminle nasıl ilişki kuracağını, nasıl *network* oluşturacağını çok iyi biliyor. Yavuz Onursal'la yakın arkadaş oldular.

Yavuz Onursal o sıralar rating kraliçesi olan Sayan'ı atv'ye transfer etmek gibi bir hayale daldı. Hatta beş milyon dolar önerdiği bile konuşuluyordu, "Seda FM" diye bir radyo projesi bile gündeme gelmiş; doğruya doğru, bu iş konuşmaları benim yanımda olmadı. Ama bildiğim tek şey o sırada zaten Doğan Grubu'na bağlı olan Seda Sayan bu bağlantıyı, teklifleri de kendi lehine çevirdi...

Yavuz Onursal bana hep sempatik, iyi niyetli biri gibi göründü. Hâlâ da aklımda öyle kaldı; hakkını yemeyeyim.

O dönemden bir de *Sabah*'a (yani TMSF'ye) fatura edilen yüksek hesapları unutmadım: Istakozlu makarnalar, Napa şarapları...

Bugün hatırlayınca "TMSF'nin paralarını ben de harcadım" diye gülüyorum.

Yavuz Onursal, *Sabah* ve atv'de kalıcı olmak istiyordu. 15 yıl çalıştığı bir gruba en üst düzeyde geri dönmüş ve kendisinin bile beklemediği bu konum hoşuna gitmişti. Bu işi yapıp yapamayacağıyla ilgili bir kuşkusu yoktu.

Oraya nasıl getirildiğini de sorgulamıyordu. Pek fazla iş yapmıyordu doğruya doğru. Oyuncu İpek Tuzcuoğlu gibi yeni yeni arkadaşlar edinmiş, onlarla vakit geçiriyordu daha çok... Yine Paper moon'da tabii ki. Magazin dünyasının içinde olmak, renkli hayatları yakından takip etmek ve sınırsız harcama yetkisi hoşuna gitmişti. Kimin gitmez?

Hazır koltuğuna sahipken belki bir anlamda sürece de müdahale edebileceğini düşünüyordu.

Dinç Bilgin'in temsilcisi gibiydi zaten. Yeni bir patron ve Dinç Bilgin'in de atanması sürecini yönetmeye çalışıyordu. Ankara'dan tanıdığı Nurol Holding'in ihaleye girip kazanacağından, Dinç Bilgin'le beraber kendisinin de yönetimde kalacağından emindi. Hesabı buydu, ama tutmadı.

Ergun Babahan da o sırada Dinç Bilgin'in komutasına girmişti. Hatta Anadolu Ajansı'na Dinç Bilgin'in açıklamaları *Sabah* gazetesinde Ergun

Babahan'ın odasındaki fakstan çekiliyordu.[35]

Yavuz Onursal da, Dinç Bilgin de, Ergun Babahan da sonunda kaybetti. *Sabah'*ın satışına sıra gelindiğinde üçünü de büyük bir şaşkınlık bekliyordu.

Medyaya yeni patron:

Bizim Çalık

Koskoca *Sabah* ve atv grubu TMSF'nin elinde fazla uzun kaldı. Harcamalar artık herkesin dikkatini çekmeye başladı. Ve Sabah yavaş yavaş yeni patronunu aramaya koyuldu.

Önceleri grubun yabancılara satılacağına kesin gözüyle bakılıyordu. Rupert Murdoch'ın News Corp.'ının ilgilendiği biliniyordu. Murdoch, Türkiye pazarına Fox'la girmiş ama pek başarılı olmamıştı. Girdiği pazarlarda hâkim olmasıyla bilinen Avustralyalı medya patronunun Türk medyasına da böylece damga vuracağı beklentileri vardı.

Alman medyasından Pro 7-Sat 1 ortaklığı ilgiliydi. 750 milyon doların üstüne çıkmayı planlamıyorlardı gerçi, bu da Ertürk'ün 1.5 milyar dolarlık satış beklentisinin yarısı kadardı.

Dinç Bilgin de Yavuz Onursal aracılığıyla Nurol'un ihaleye girmesi için uğraşıyordu.

Bir de Ahmet Çalık ve Turkuvaz grubu vardı.

Özal döneminde ünlenen, Turgut Özal'a yakın ve merkez sağda yer alan bir işadamı olarak biliniyordu Ahmet Çalık iş dünyasında. Pek medyatik değildi; AKP döneminde Tüpraş, Petkim, Türk Telekom gibi ihalelere katılarak kendinden söz ettirmişti.

Ama Çalık'ın bir başka özelliği vardı. Başbakan Erdoğan'ın kendisinden "Bizim Çalık" diye söz etmesine neden olacak bir tarafı...

Başbakan Erdoğan'ın "damadı" Berat Albayrak bu grubun çalışanıydı. ABD'de üniversite okuyan Berat Albayrak'ın grupla ilk teması o yıllarda oldu. Babası Sadık Albayrak ve Ahmet Çalık'ın geçmişten gelen dostlukları vesilesiyle tekstil grubunda çalışmaya başladı.

Berat Albayrak, 2004 yılında Başbakan Erdoğan'ın kızı Esra'yla evlendi. Yedi bin davetlinin katıldığı düğün İstanbul'daki Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleşti. Çift ardından Amerika'da yaşamaya karar verdi. Esra Erdoğan'ın hamile kalmasından sonra Türkiye'ye döndüler.

"Damada" uygun bir iş de hemen bulundu: Genç Albayrak önce birkaç ay Çalık Holding'in finansman bölümünde genel müdür vekili olarak çalıştı, ardından bu göreve asaleten atandı. Ve 26 yaşında, kısıtlı tecrübesiyle Genel Müdür oldu!

Bu arada Çalık Grubu da iktidar sayesinde büyümeye başladı: Samsun-Ceyhan arasında yapılması planlanan boru hattı ihalesiz "Bizim Çalık"a verildi mesela.

İşin içinde aile olunca, *Sabah*'ın da "yabancıya" gitmesi mümkün mü?

Sabah-atv ihalesine söylenen diğer grupların hiçbiri katılmadı. İpek ve Sancak grubuyla ortaklık yapan RTL çekildi, Nurol "Hesapladık, bu para ancak 25 yılda çıkar," diyerek son anda çark etti ve tek katılımcı Ahmet Çalık tam 1.1 milyar dolara *Sabah* grubunun sahibi oldu.

Nurol'un ihaleden çekilmesi Dinç Bilgin'in de hayallerinin sönmesi anlamına geliyordu tabii.

Medyada Turkuvaz Grubu devri başladı. Medya Grup başkanı olarak da Sadık Albayrak'ın diğer oğlu Serhat Albayrak göreve getirildi.

Aslında Ahmet Çalık da bu yatırıma girmeye niyetli değildi. Nurol'un dediği gibi bu rakamın kolayca çıkması imkânsızdı; medyada kâr eden bir *Hürriyet* vardı, bir de Kanal D ve reklam pastası da giderek daralıyordu.

Çalık ekonomik kaygılarında haklıydı. Ama bu kaygıların boşa çıkması için bazı kolaylıklar yapıldı. Mesela kamu bankaları (Halk Bankası ve Vakıfbank) 750 milyon dolarlık kredi verdi Çalık'a. Cumhurbaşkanı, devreye girerek Ahmet Çalık'ı Katar Emiri'yle tanıştırdı, grubun yüzde 25'ine Katar sermayesi ortak oldu...

Hıncal Uluç o günlerde gazetesi ve patronuyla ilgili ilk günlerin iyimserliğiyle bir yazı yazdı:[36]

> *Sabah*, atv başta, yayın gurubunun çalışanları, Cuma gecesi Swiss Otel'de yeni patron Ahmet Çalık'la buluştuk..
>
> Hoş gecenin amacı, biz gazetecilere Çalık gurubunu bir ölçüde tanıtmak, tanışmaktı..

Neco ve İstanbul Gelişim'in, eski dostlar Atilla Özdemiroğlu ve Garo'nun keyiflendirdiği hoş ve sıcak bir gece oldu.

Yeni patron Çalık kısa tuttuğu konuşmasında yayıncılık esas ve ilkeleri konusundaki düşüncelerini çok açık ve çok net anlattı.

Sabah'ın, atv'nin ve ötekilerin "Anayasa"sı olacak bu esaslar ve ilkeleri kesip saklamanızda, bugünden itibaren *Sabah*'ı peşin hükümsüz, sadece verilen bu sözler ışığında izlemenizde ve sözlerden sapma gördüğünüzde ilgili kimi görüyorsanız onu uyarmanızda fayda var..

İşte patronun kendi sözleriyle yayın esaslarımız..

"Yayınlarımız, 'Bağımsız ve objektif habercilik, özgür yorum' anlayışından taviz vermeden, kamuoyunun haber alma özgürlüğüne yönelik temel misyonunu yerine getirmeye devam edecektir.

Bağımsız ve özgür medya, demokratik bir sistemin en önemli sigortalarından birisidir. Güçlü rekabetin olmadığı bir medya sektöründe, bağımsız ve özgür medyadan söz edilemez.

Evrensel basın ilkelerinin Türkiye'deki en iyi temsilcisi olarak yolumuza güvenle devam edeceğiz.. Haber değeri taşıyan ve doğruluğuna inandığımız her bilgi, yayınlarımızda yerini bulacaktır.

Yazarlarımız için bu grup, gerçek anlamda bir entelektüel merkez, bir düşünce odağı, farklı görüşlerin kendisini özgürce ifade edebildiği bir platform olacaktır."

..Ve de işte Ahmet Çalık'ın kendi sesinden kayda geçen *Sabah* Anayasası'nın temel ilkeleri ve değişmez maddeleri..

"1. Dürüst ve objektif,

2. Demokrasi, özgürlük, insan hakları, laik cumhuriyet, Atatürk Devrimleri, din ve vicdan özgürlüğüne duyarlı,

3. Toplumun değer yargılarına ve çevreye saygılı, sanat ve kültür değerlerini yücelten,

4. Yorum ve habercilikte güven veren yayıncılık."

Hıncal Uluç'un bu yazısı körü körüne bir iyimserlik olarak kaldığı gibi sonraki öngörüleri de tutmadı. Birkaç ay sonra bile "*Sabah*'ta hiçbir şey değişmedi, hâlâ Dinç Bilgin'in bulduğu yazarlar var, hâlâ Dinç Bilgin'in

koyduğu Genel Yayın Yönetmeni Ergun Babahan gazetenin başında," diyordu ve Ahmet Çalık'a inancı tamdı.[37]

Sabah artık yüzde yüz yandaş, yazarlarından manşetlerine sadece Erdoğan'ı öven bir hükümet bülteni...

Hıncal Uluç tek başına kaldı, pek siyasete falan da değinmiyor. Bazen *Sabah*'ın manşetlerini eleştiriyor, bazen "yandaş damgası" yememek için gazetesini dostça uyarıyor.

Eminim, zaman zaman gazete ondan kurtulmak istiyor ama "Atıp da kahraman yapmak," istemiyorlar. İstifa etse, bir başka yere gitse çok rahatlayacaklar... Zaten onu delirtmek için gazetenin içindeki bazı tetikçiler de sık sık hedef alıyor...

O da inadına gitmiyor. Çünkü Türk medyasının halini görüyor. Artık bir başka gazete diğerinden daha iyi değil ki... Bir başka yerde daha fazla olanak var mı?

En azından *Sabah* öyle ya da böyle Hıncal Uluç'a dokunmuyor. Ya yarın öbür gün *Hürriyet*'e gidip birden Tufan Türenç, Cüneyt Ülsever ya da Özdemir İnce'nin durumuna düşerse...

En doğrusunu yapıyor kalarak... İdare ederek... Bu sürecin geçmesini bekleyerek.

Aynı durum Nazlı Ilıcak için de geçerli. Başbakan Erdoğan'ın bir türlü sevmediği, bir türlü sıcak bakmadığı Nazlı Ilıcak da *Sabah* yazarlarının gizliden gizliye hedefi... Gazete onu da atmak istemiyor, çünkü atılırsa o da kendilerine göre kahraman olacak. Bu yüzden sadece yıpratmak, yıldırmak istiyorlar.

Sabah'*ın tepesinden otoparkçılığa*

Hıncal Uluç'un iyimserliği kısa sürede yok oldu. Dışarıdan, özellikle de muhafazakâr medyadan çok fazla isim *Sabah*'a getirildi, yazıişlerinde önemli konumlara atandı. Adı sanı duyulmamış köşe yazarları kadroya dahil oldu. Gazete hiç de Çalık'ın vaat ettiği gibi bir yayın çizgisi izlemedi.

Ama bütün bunlardan önce, Çalık'ın satın alır almaz kuruma etkileri aslında bir Ankara hesaplaşmasının yansımasıydı.

Önce TMSF'yle gelen Yavuz Onursal, TMSF gidince kendi görevi bittiği gerekçesiyle "istifa" etti.

Ergun Babahan bir süre daha görevde kaldı ama onun da bileti kesildi; çalışmak istemediği, kendi seçmediği bir kadro oluşturuldu ve bir anlamda istifa etmeye zorlandı...

Empoze edilenlerden biri Başbakan'ın basın danışmanlığını yapıp daha sonra bu görevden alınan Ahmet Tezcan'dı. Belli ki Ankara'nın ricasıyla "Çalık'ın danışmanı" görevine getirildikten sonra yazıişleri toplantısına müdahale etmek isteyen Tezcan'ı herkesin gözü önünde Ergun Babahan odadan kovdu.

Buna benzer birkaç müdahale daha oldu kadroya. Ve nasıl olduysa oldu, Babahan baskılara dayanamayıp rest çekti, istifa etti.

Ama özünde bütün bunlar gizliden gizliye *Sabah*'taki Abdullah Gül'cü ekibin de tasfiyesiydi. Bu süreci önceden gören Salih Memecan çoktan Başbakan'a yanaşmış, karikatürlerinde onu yüceltmeye başlamış hatta evinde bile ağırlayacak kadar içli dışlı olmuştu. Memecan'a "majestelerinin karikatüristi" diye isim takıldı medyada...

Ama Babahan ve Onursal, TMSF sürecinde Gül üzerine oynamışlar ve kaybetmişlerdi.

Aydın Ayaydın, Babahan'ı "Erdoğan'ın yok olmasını ve yerine Gül'ün gelmesini yürekten isteyen biri," olarak tanımlıyor:[38]

> Babahan eskiden Deniz Baykal'a sempati duyan ve AK Parti'yi yerden yere vuran biriydi. Yakın arkadaşı Salih Memecan vasıtasıyla Abdullah Gül'e çok yakınlaştı. Aslında Başbakan Erdoğan'ı hiç sevmez ve hep onu eleştirirdi. Erdoğan yerine Abdullah Gül'ün etkili olmasını isterdi. Cumhurbaşkanlığı konusu gündeme geldiğinde Erdoğan ve çevresinin aleyhine, Gül'ün ise lehine katkı sağlayacak haberlere yer verme gayreti içine girdi. Erdoğan'a yakın işadamlarının aleyhine haber yapılıp Başbakan Erdoğan'ın

> yıpranmasını sağlayacak haberler için ekonomi servisini yönlendirmeye çalıştığına çok tanık oldum. Odamız yanyanaydı. Erdoğan hükümetinin iyi gördüğüm uygulamalarını övdüğüm yazılarda, hep beni olumsuz yönde etkilemeye çalıştı. (...) Başbakan'a yakın olduğu bilinen ve TOKİ'ye (Toplu Konut İdaresi) iş yapan bir müteahhit için 'Bunu araştırın ve bir şeyini bulun getirin' dediğine bizzat şahit oldum.

Daha görevden ayrılmadan önce *Sabah*'ta suyunun ısındığını gördü Ergun Babahan. Önce Doğan Grubu'nun kapısını çaldı. "Ekibimle gelmeye hazırım, size çalışalım, *Sabah*'ı yok edecek bir gazete yapalım," dedi. Bu pazarlık olmadı. Kısa bir süre Ankara temsilcisi olarak çalıştığı *Akşam*'a geçmek için Karamehmet grubuna not bıraktı ama kendisine geri dönülmedi.

Sabah'tan "kahramanca" istifa etti kendine göre.

Medyanın geri kalanından bir destek almayınca o da yüzde yüz yandaş olmaya karar verdi, bir hükümet gazetesinden kızıp istifa edip bir başka hükümet gazetesine transfer olarak, tarihe geçti. Omurgası, haberciliği ya da duruşuyla değil ne yazık ki...

Yandaşlık gazetelerde köşe açtırıyor...

TRT'de program yaptırıyor...

İktidar uçaklarında ağırlanıyorsunuz...

Cumhurbaşkanı'yla Köşk'te öğlen yemeğine, Başbakan'la Dolmabahçe'deki ofisinde kahvaltıya davet ediliyorsunuz...

Muhatap alınıyorsunuz, cebiniz doluyor, dönemsel olarak para kazanıyorsunuz.

Kısacası, yandaş olmanın karı var...

Ergun Babahan *Star*'da yazıyor, TRT'ye program yapıyor.

Ama bir farkı var. O aynı zamanda yandaş otoparkçı!

Mecazi bir anlamı yok, bu işlerinin arasında bir de otopark işletiyor.

Sabah'tan ayrılmak zorunda kaldığı günlerde İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin o zamanki mütevelli heyeti başkanı Oğuz Özerden'den bir telefon aldı Babahan.

Özerden, yakın arkadaşını üniversitenin Santralİstanbul'daki kampüsüne davet etti ve ona burada bir oda tahsis edeceklerini, çalışmalarını buradan sürdürebileceğini söyledi. Babahan da Santralİstanbul'a yerleşti.

Babahan akademisyen değildi. Okulda resmi bir görevi de yoktu... Bilgi Üniversitesi de her "arkadaşa" oda tahsis eden bir kurum değildi. Pek çok kişi merak etti ve deşti bu durumu doğal olarak.

Meğerse plan başkaymış.

Santralİstanbul bünyesinde bir müze, o müzenin otoparkı ve çeşitli cafe'ler var. Ergun Babahan da lokanta ve otoparktan sorumlu bir şirket kurmuş, onun başına geçmiş!

Düşünebiliyor musunuz bir yayın yönetmeninin düştüğü durumu...

Bir yandan otopark işletiyor, bir yandan makale yazıyor... Yandaşlığın böylesine de pes doğrusu! Böylesi gerçekten daha önce görülmemişti.

Dinç Bilgin ısrarla geri dönmek istiyor

HÂLÂ HER DEVRİN ADAMI,

HÂLÂ GÜCE TAPIYOR

Dinç Bilgin; hani bir dönemin en güçlü medya patronu, Türkiye'nin "Avustralya'sı" İzmir'den gelerek İstanbul basınını fetheden ancak sonra o görkemli krallığın tepesinden alaşağı edilen, memleketimizin Murdoch'ı bir süredir alışkanlık haline getirdiği günah çıkarmalarını *Taraf* gazetesine verdiği iki günlük söyleşiyle sürdürdü.[39]

Özellikle yandaş medya Bilgin'in açıklamalarıyla çok ilgili. Televizyona çıkartmaktan, gazete sayfalarını ona ayırmaktan çok hoşnutlar.

Her şeyini kaybetmiş, bunun sonucu olarak da bilgelik mertebesine ulaşmış gibi bir hava veriliyor Bilgin'e. Öte yandan Bilgin'in "Bir gece ansızın dönebilirim," diye umudunu koruduğu da belli.

"Bilgelik" bir yana, hâlâ iktidar mücadelesinden vazgeçmiş de değil.

"Her dakika [gazete çıkartmayı] düşünüyorum, başka bir şey düşünmüyorum," diyor ya; bu söyleşi furyası da Dinç Bilgin'in geri dönüşünün altyapısı hazırlansın diye adeta... Hâlâ hükümete "Beni affedersiniz yandaş basın patronu olurum," diye mesaj veriliyor bu söyleşilerde.

28 Şubat döneminin eleştirisi, *Sabah* gazetesinin geçmişteki hükümet kurma arzusu, banka sahibi olmasından duyduğu pişmanlık işin sosu; zaten bunları defalarca anlattı.

Neşe Düzel'e verdiği söyleşilerden asıl çıkacak mesaj ise Bilgin'in kötü bir huyundan hâlâ vazgeçmediği: Her koşul ve şartta güce tapınmak, güçlünün yanında olmak...

Geçmişte ona bu hataları yaptıran da güç bağımlılığı değil miydi?

"Dededen, babadan gazeteci" Dinç Bilgin bir gün olsun da gücün karşısında yer aldı, muhalefet yaptı mı? Bugün resmen yandaş olan *Sabah* gazetesi onun sahipliği altında da gayrı resmi yandaştı, bu nokta es geçilmesin.

Bugün pişmanlıkla andığı büyümek, banka sahibi olmak arzusunu tetikleyen de yine güce tapınmasıydı: "Çalışanları banka almasını tavsiye etti," diye hangi patron bu işe girer kendi niyeti de yoksa?

Hepimiz biliyoruz ki "İmparator" olmak istiyordu. Büyümek, çok büyümek. Güçlenmek, çok daha fazla güçlenmek ve Türkiye'ye hükmetmek. Gazetecilik sayesinde dahil olduğu "iktidar devirme, bakan atama" oyunundan şimdi pişmanmış gibi gözükse de o yıllarda çok hoşnuttu.

Bakanlara, iktidarlara banka sahibi olduktan sonra boyun eğdiğini iddia ediyor. Oysa onun gazeteciliği sadece banka aldıktan sonra değil, hep ama hep iktidarın gücüne ve emrine açıktı. Bir anlamda onun gazetecilik tarzı oldu bu. Bankadan önce de, sonra da.

Kuşkusuz, basında büyük devrimlerin de adamıydı Bilgin. Ama aynı zamanda büyük günahların da.

Kendisine fazlasıyla dışarıdan bakabildiği izlenimi veren Bilgin'in güce tapınma hastalığına hiç değinmemesi dikkat çekici. Sanırım içselleştirmiş bu durumu artık; karakterinin bir parçası olmuş, özel olarak fark etmiyor bile.

Nasıl dün Özal'a, Çiller'e kayıtsız şartsız destek verdiyse, 28 Şubat'ta askerler güçlü olduğu için onların yerinde yer aldıysa şimdi de günümüz iktidarlarına göz kırpıyor.

Taraf'ın gazeteciliğini övüyor mesela:

> [T]ürkiye'de medya işi artık böyle gitmez. *Taraf*, Türkiye'yi değiştirdi. Müthiş bir şey yaptı ve tek başına kaldıraç oldu. Ciddi söylüyorum. Türkiye, *Taraf*'a çok şey borçlu. Türk ordusu da *Taraf*'a çok şey borçlu. (...) *Taraf*'ın yayınları sayesinde o da kendisine bakacak ve Türk ordusu da değişecek. O da mutlaka 21. yüzyılın ordusu olacak. İleri teknoloji kullanan, gönüllü ve profesyonel bir ordu olacak. 19. yüzyılın, Napolyon'un başlattığı yığınların ordusu olmayı bırakacak. Böyle gönüllü profesyonel bir ordunun içinden askerî düşünürler çıkacak. Şimdi çıkmıyor, çünkü çıkması için askerlikten gerçekten zevk almaları lazım.

Taraf'ın yaptığı türde gazetecilik Türkiye'de hep vardı, bugün *Taraf*'ın cesaretle üzerine gittiği konuları zamanında hayatı pahasına kaleme alan gazeteciler de hep oldu. Bunu bilmez mi Bilgin? Bilmemesine imkân var mı?

Bilgin'den o zamanlar bir tebrik gelmedi onlara. Çünkü o sırada güç dengeleri farklıydı ve Bilgin hayatı pahasına gazetecilik yapanların değil, iktidar sofralarının iktidar gazetecileriyle kadeh tokuşturuyordu.

Bilgin ailesiyle ilgili "İzmir'in işgalinde Yunan bayrağı açtılar," diye bir şehir efsanesi vardır; bu doğru mu değil mi bilmiyorum, doğru olduğuna da pek inanmıyorum ama emin olduğum tek şey var:

Dinç Bilgin ve medyası hep egemenlerin bayrağını salladı.

Bugün asker güçsüz olduğu ve yıpratıldığı için *Taraf*'ı övüyor Dinç Bilgin... Güç odağı başka olsa onların yanında yer alırdı... Şimdi askere çakmak yükselen değer ya...

Türk basınına "yükselen değer" gazeteciliğini de getiren Bilgin'di zaten.

Aynı kültür beraberinde *Sabah* gazetesinde, Bilgin'in güç bağımlılığından etkilenen, bu yoldan ilerleyen bir biat gazeteciliğinin de altyapısını hazırladı geçmişte. Bugün bir "yandaş medyadan" söz ediyorsan bunun temellerinin 80'lerde İzmir'den İstanbul'a gelen Dinç Bilgin tarafından atıldığı gerçeğini görmezden gelemeyiz.

Tetikçiler, iş takipçileri, iktidar yalakaları bu İstanbul fethinin yan ürünleriydi. 80'lerde *Sabah*'ın basın piyasasına girmesiyle beraber Babıali'de her türlü değer alaşağı edildi; yenilikleriyle beraber bugün hâlâ giderilemeyen şiddetli bir kirliliğin yolunu en çok Sabah açtı basında.

Geçmişiyle hesaplaşırken, günah çıkarırken kendisiyle ilgili vermesi gereken tek hesabı "güç bağımlılığı" aslında. Sözlerinden anladığım kadarıyla henüz buna hazır değil.

Dinç Bilgin değişti, diyorlar. Evet değişmiş ama sadece cümlelerinin özneleri değişmiş. Çünkü Türkiye'nin egemen aktörleri değişti. Bilgin'in özü, içeriği ise hâlâ aynı...

Her 10 yılda yeni bir savrulma

KİMSE KIZMASIN HASAN CEMAL'İ YAZDIM

Hasan Cemal'e 2010 yazı zehir oldu. Her yıl ailesiyle Bodrum'da tatil yapan gazeteci bu sefer denize girdiği plajda önce etraftakilerin ters bakışlarına maruz kaldı. Ardından birkaç laf atıldı, tepki gösterildi. Giderek bu tepkiler diğerlerini tetikledi ve sonunda denizden çıkıp, eşyalarını toplayarak plajı terk etmek zorunda kaldı.

Bodrum'da tatil yapanlar bir anda görüp tanıdıkları Hasan Cemal'i yuhalamaya başladılar.

Aynı sene içinde Hasan Cemal'in başına buna benzer üç-dört olay daha geldi. Gittiği her yerde tepkiyle karşılaşmaya başladı. Hatta kimi zaman kovulmaya kadar vardı bu gerilim. Medyaya yansımadan unutuldu...

Sadece Hasan Cemal mi?

Onunla benzer görüşler savunan, AKP hükümetine koşulsuz destek veren gazetecilerin başına sık sık böyle olaylar geldi. Şık değildi belki; bazı eylemler çok abartılıydı, hatta ayıptı bile.

Ama bir tepkinin yansımasını ölçmek açısından önemliydi.

Taraf yazarı Roni Marguiles, Asmalımescit'te bir meyhanede sokağa kurulan masaların birinde arkadaşlarıyla yemek yerken birden yemyeşil oldu. Evet, kelimenin tam anlamıyla yemyeşil. Çünkü onun orada yemek yediğini gören solcu bir grup kafasından aşağı yeşil boya boşalttı!

Birkaç sene önce Brüksel'den Cihangir'e taşınan ve mahalleye adapte olmaya çalışan *Hürriyet* yazarı Hadi Uluengin'in de semtin meşhur Firuzağa kahvesindeki kahvaltı keyfi burnundan geldi. O sırada, herkese açık sokağa yayılan kahveye *Aydınlık* dergisi satmak isteyen genç bir adam geldi ve "ABD'nin referandum planına hayır, Aydınlık yazıyor," diye eski tip gazete satıcısı gibi duyuru yapmaya başladı.

Kahvaltı masasından kalkan eski *Aydınlık*'çı Hadi Uluengin satıcının üzerine yürüyerek "Buraya gelme demedim mi, ne yaptığını sanıyorsun?" diyerek bağırdı, "Sana burada Ergenekon propagandası yaptırmam!"

Satıcı doğal olarak şaşırmıştı; sokağın ortasında, herkese açık bir yerde dergi satmak istiyordu ve "Dönek," diye çıkıştı. Bunun üzerine Uluengin sinirlendi ve "Ne diyorsun lan sen?" diye karşılık verdi.

Fakat o an Hadi Uluengin hiç beklemediği bir tepkiyle karşılaştı. Bir başka masadan "Adam sadece dergi satıyor, en azından senin gibi ülkeyi satmıyor!" sesi duyuldu.

Uluengin, yeni yerleştiği mahallesinde de bir anda "persona non grata" ilan edildi kısacası...

Bir panelde *Taraf* yazarlarına urgan fırlatıldı, bir diğerinde Mehmet Altan yuhalandı, öğrencilerin siyasilere yumurta tepkisinden sonra başka yazarlar da kabuklu protestondan paylarına düşeni aldılar.

Böyle böyle İstanbul'un sosyal çevresinde, restoranlarda, hatta alışveriş merkezinde bile liberal yazarlar gezemez oldu. Her gittikleri yerde bir kötü bakış, bir sert tepki, birinin laf atması canlarını sıktıkça ortada görünmez, evden çıkamaz hale geldiler. Oysa adı duyulan gazetecilerin büyük bir kısmı 90'lı yıllarda yıldız gibi yaşadılar; yeni açılan kulüplerde, restoranlarda en ön masalar onlara tahsis edilirdi ve gezmeyi çok severlerdi.

Hadi bu isimlerin bir kısmı AKP iktidarı döneminde hakikaten belli çıkarlar doğrultusunda taraf oldu. Bile bile provokasyon yapmaktan, kendilerini marjinalize etmekten çekinmediler.

Ama Hasan Cemal hiç böyle marjinal bir figür değildi ki. Genelde saygı duyulan, hep merkezde yer alan ve doğrusu medyada da hep sevilen bir gazeteci "abi"ydi.

Ancak ne ilginç ki AKP dönemindeki medya dönüşümünün adeta simgesi de o oldu.

Genç gazeteciler için medyada iki rol modeli vardır. Bunlardan biri illa ki Ertuğrul Özkök, bir diğeri de Hasan Cemal'dir. İkisi de yönettikleri gazetelere damga vuran, neredeyse sözlükte "Genel Yayın Yönetmeni" sözünün karşılığı olmuş isimler.

Özkök yaklaşık 20 yıl gazete yönetti, Hasan Cemal'in *Cumhuriyet* macerası ise 11 yıl sürdü.

İki efsane Genel Yayın Yönetmeni'nin etkiledikleri insanlar da farklıydı tabii ki: Genç iletişim öğrencilerinin daha sol eğilimli olanları Hasan Cemal'i; Özal'ı, yükselen değerleri, neo-liberalizmi kıble yapanlarsa Ertuğrul Özkök'ü örnek aldı.

2009'un son günlerinde *Hürriyet*'teki görevinden ayrıldığında pek çok kişi Ertuğrul Özkök'e yaşadıklarını yazıp yazmayacağını sordu. Türkiye'nin son 20 yılının en yakın tanığıydı kuşkusuz Özkök; konumu, yaptıkları, attığı manşetler hep tartışıldığı için olası bir anı kitabı bir döneme tanıklık açısından önemli olabilirdi.

Hasan Cemal ise günlükleriyle meşhur bir gazeteci olarak sadece Türkiye'deki siyasi gelişmeleri değil, kendi gazetecilik macerasını da defterlere not etmiş.

Cumhuriyet'i Çok Sevmiştim kitabı çıktığında o dönemin tanıkları koridor sohbetlerinin, telefon konuşmalarının dahi en ince ayrıntısına kadar günlüklere girdiğini görünce şok geçirmişlerdi. Kitap epey tartışma yarattı, eski defterlerin açılmasına, eski hesaplaşmaların tekrar su yüzeyine çıkmasına vesile oldu.

Bu kitabın özelliği Hasan Cemal'in en sıradan ve gündelik konuşmaları bile haddinden fazla ciddiye almasıydı herhalde. Bazen öfkeyle söylenmiş bir söz ya da yapılmış bir espri hemen belleğine kazınmış, not alınmış ve 30 sene sonra bağlamından çok farklı olarak bu kitapta yer almış.

Komplocu ve dedikoducu yönüyle Hasan Cemal'i bu kitapta tanımak mümkün.

Aynı zamanda Hasan Cemal'in Genel Yayın Yönetmenliği tutkusunun da özeti bu kitap. Bu görevi nasıl takıntı haline getirdiğini, maceraya "Genel Yayın Yönetmeni olacağım" diye başladığını, bunu bir ölüm-kalım meselesi olarak gördüğünü de anlamış olduk.

Yalçın Doğan, kitap çıktıktan sonra, "*Cumhuriyet'i Çok Sevmiştim* adı ama Hasan en çok Genel Yayın Yönetmeni olmayı çok sevmiş," diye yazdı: "Birlikte çalıştığımız dönemde, hemen her gün ağzından çıkan iki temel cümle var. Biri, 'ben genel yayın müdürü olarak' cümlesi, diğeri, 'ben bunun üstünde kalırım' sözü. Genel yönetmenlik onun için o kadar hayati önem taşıyor ki, hâlâ bile, bu özlemle kıvranıyor. Bu sağlıklı mı?"[40]

Cumhuriyet'i Çok Sevmiştim'in ilk bölümleri Hasan Cemal'in iç sesinden bu takıntıyı anlatır. Ve yine Yalçın Doğan'ın yorumuna göre, "Bitirdiğimde, bendeki ilk izlenim, pek de sağlıklı olmayan bir ruh halinin yansıması. Anı yazarken, özen gösterilmesi gereken nitelikler eksik."

Ertuğrul Özkök'ün *Hürriyet*'in başından ayrılmasını değerlendirirken, 2010 yılında bile hâlâ konuyu *Cumhuriyet*'teki kendi yayın yönetmenliğine bağlıyordu Cemal:

> 1981 yılı başıydı.
>
> Yaşım 36.
>
> İki yıldır *Cumhuriyet* gazetesinin Ankara temsilcisi olarak çalışıyordum.
>
> Bir gün telefon geldi. Nadir Nadi, *Cumhuriyet*'in sahibi ve başyazarı, beni İstanbul'a çağırıyordu.
>
> Kalbim güm güm atmaya başladı.
>
> Rahmetli Oktay Kurtböke gazeteden ayrılmış, genel yayın yönetmenliği koltuğu boşalmıştı.
>
> İstanbul'a geldim, Cağaloğlu'ndaki meşhur konağa girdim ve Nadir Bey'in karşısındaki yeşil deri koltuğa heyecanla oturdum.
>
> Soru: "Hasan Cemal, genel yayın müdürüm olur musun?"
>
> Yanıt: "Onur duyarım."
>
> Ben böyle Genel Yayın Yönetmeni oldum.[41]

Genel Yayın Yönetmenliği makamını bu kadar önemseyen birinin bu koltuktan düşmesi de hayli travmatik ve sancılı oluyormuş, en azından Hasan Cemal örneğinde bunu gördük.

Cumhuriyet yıllarını anlattığı anı kitabının yanında, aynı konu hakkında herhalde sayısız köşe yazısı da yazmıştır. Bu yazıların ortak teması da 1991'deki hesaplaşmanın öcünü alamamak, verdiği savaşı kaybetmek. Kısacası, Hasan Cemal'in en temel takıntısı *Cumhuriyet* gazetesi.

Kendi tabiriyle *Cumhuriyet*'te "vazonun" kırılması 1991'de Nadir Nadi'nin ölümüyle başlıyor.

Gazeteyi zaten "liberal" bir çizgiye çekmesinden rahatsız olan "Şeker abiler" olarak adlandırılan bir grup (İlhan Selçuk, Uğur Mumcu ve Ali Sirmen'in başını çektiği) Osman Ulagay'ın DYP-ANAP merkez sağ koalisyonunu öneren yazısını bahane ederek kazan kaldırır.

Cumhuriyet, Hasan Cemal yönetiminde yıllar içinde liberal filozof Karl Popper'a övgüler düzen yazıları basar, yeni yazarlar atamaya kalkar, gazete içi dengeleri gözetmeden "bodoslama" değişikliğe gider...

Cumhuriyet'i Çok Sevmiştim kitabının ana hedefi bu değişikliklere karşı çıkarmış gibi gösterilen İlhan Selçuk tabii ki.

Halbuki, objektif bir göz İlhan Selçuk'un temelde itiraz etmediğini, biraz daha dengeci olduğunu, gazetede kimseyi kırmak istemediğini görüyor.

Mesela kültür-sanat sayfalarında yeni yazarlar lanse edilecek; Selçuk bu isimlerin gazetenin mevcut kadrosunu, "Yerimize adam hazırlıyorlar," diye rahatsız edebileceği yönünde uyarıyor. Hasan Cemal, bu ağabeyliği "kişisel" alıyor ve böyle böyle olaylardan düşman oluyor.

Aslında, İlhan Selçuk'la Hasan Cemal'in arasında geçenler bir filozofla yarı cahil öğrencisinin diyalogları gibi. İlhan Selçuk, birleştirici, nazik, ağabeylik yapma çabası içinde. Hasan Cemal'in zihni ise bu kibarlığı anlamayacak kadar önyargılı.

1984 yılında, Şahin Alpay'ın gazıyla *Cumhuriyet* sayfalarında yer alan Karl Popper'a ilişkin tartışmalar bunun net bir göstergesi. Popper'ı öven yazılara karşılık, İlhan Selçuk da eleştiren bir yazı kaleme alıyor.

Belli ki Popper'ı, yazdıklarını yıllardır biliyor İlhan Selçuk ve hakkında bir fikri var. Dersini çalışmış, entelektüel bir itiraz kaleme alıyor.

Hasan Cemal ise kitabında kendisi itiraf ediyor ki 1984 yılında ilk kez Popper'ın adını duyuyor ve onu "sevmeye" başlıyor.

Üniversitede sosyal bilimler okuyan birinci, ikinci sınıf öğrencilerin bile çok iyi bildiği bir filozof Popper. Eğitim bir yana, biraz liberalizmle (Hasan Cemal gibi) Popper'ı bilmemeniz kabul edilemez zaten. Bu işin 101'idir; öyle marjinal, keşfetmesi zor, kimsenin bilmediği, anlaşılması güç biri de değil.

1965 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olan *Cumhuriyet*'in Genel Yayın Yönetmeni Hasan Cemal 1984 yılında Popper'ı daha yeni öğreniyor...[42]

Ne denir ki?

Cumhuriyet'te bardağı taşıran son yazı Osman Ulagay'ın koalisyon yazısıdır. Elbette bir yazarın kendi görüşünü dillendirme özgürlüğü vardır; ancak *Cumhuriyet*'in muhafazakârları bu yazının genel yayın çizgisine karşı olduğunu düşünerek kazan kaldırır. Aslında Ulagay'ın yazısı bahanedir; çoktandır kötü giden Hasan Cemal gazeteciliğine son tepkidir. İtirazlar bir gün Yönetim Kurulu'na götürülür ve zaten gerisi de tarihe mal olur: Hasan Cemal bu savaşı kaybeder.

Bir gün Okay Gönensin anlatmıştı: O dönemlerde İlhan Selçuk bu ekiple yollarını ayırırken "Okay'cığım, bazen dostlukları dinlendirmek gerekir," diyor.

Bundan daha nazik, incitmeyen bir başka "kovma" cümlesi var mıdır bilmem.

İlhan Selçuk'un nezaketini anlamak için bir de Yalçın Doğan'ın ölümünden hemen sonra yazdığı yazıya bakalım:[43]

> Siyasal duruşunda ne kadar inatçı ve ödün vermez ise, insani ilişkilerinde o kadar hoşgörülü ve karınca ezmez. Kendisine kötülük etmiş olanları bile, affeden bir İlhan Selçuk.
>
> Kırk yıllık arkadaşım Hikmet Çetinkaya'dan dinliyorum. İlhan Abi hastanede yatarken, tam İlhan Abi'yi anlatan bir olay yaşanıyor.Hasan Cemal *Cumhuriyet* Ankara Temsilcisi iken, her gün İlhan Abi'ye telefon ediyor: "Abi ben ne zaman genel yönetmen olacağım, abi ne olur beni genel yönetmen yap".
>
> Günde beş, on telefon. İlhan Abi gazetenin patronu değil, ama gazetede çok etkili. O ne derse, o olur. İlhan Selçuk nihayet Hasan'ı *Cumhuriyet*'e genel yönetmen yapıyor. Ancak, dokuz yıl sonraları araları açılıyor.

Hasan Cemal yıllar sonra anılarını anlattığı kitapta, İlhan Abi'ye söylemediğini bırakmıyor. "Sen faşistsin, sen demokrat değilsin" naralarıyla, siyasi ve kişisel saldırılarının arkası kesilmiyor. Aynı lafları günlük yazılarına da taşıyor.

İlhan Abi gülüp geçiyor. Hastanede yattığı sırada, Hasan, araya döneklerden birini sokarak, Hikmet Çetinkaya'ya haber gönderiyor, İlhan Abi'yi hastanede ziyaret etmek istediğini aktarıyor.[44]

İlhan Abi müthiş: "Gelsin kerata, ben onun kulağını çekerim, olup biter".

Ruhun şad olsun İlhan Abi.

Ama bu nezakete karşı "Cemalist"lerin İlhan Selçuk'a nefretleri yıllara rağmen hiç azalmadı.

Nasıl bir travmadır bu acaba?

Bir çocuğun babaya olan nefreti midir, bir aile kavgası mıdır? Yoksa tamamen ego, koltuk kavgası mı? Hırsın sonucu mu?

İnsan gözünde Genel Yayın Yönetmenliği makamını bu kadar büyüterek, oradan alaşağı edildiğinde de yıllarca kinle mi kalır?

Bilmiyorum...

Genel Yayın Yönetmenliği medyada iktidar sahibi olmaya, parasına, şaşasına rağmen bir tür trafik polisliğidir ve çok vakit alan, çok denge gerektiren, insan idare etmekle ömür tükettirenen, fazla taviz vermeye sebep olan bir konumdur.

Hasan Cemal en uç örnek.

Baksanıza, yakın arkadaşları bile Hasan Cemal'in "düşüşünü" nasıl dramatize etmişler:[45]

Hasan Cemal 28 Şubat 1992'de 18 yıldır çalıştığı *Cumhuriyet*'i ve 11 yıllık dolu dolu *Cumhuriyet* Genel Yayın Yönetmenliği koltuğunu bırakıp, ceketini alır gider.

> Genel Yayın Yönetmenliği, basında ruhen ve zihnen 'imparatorlukla, krallıkla' eş değerdedir. Hasan Cemal artık ülkesini terke zorlanan bir kral kadar yalnızdır. (...)
>
> [Genel Yayın Yönetmeni] ne derse o olur. Onun telefonlarına herkes cevap verir. Onun zamanını küçük şeylerin peşinde koşarak geçirmemesi için bir gazete dolusu insan çalışır. O söyler, başka biri onun yerine yazar.

Biraz abartılı değil mi? Neyse, "Yaşayan bilir," deyip geçmek en doğrusu herhalde.

Hasan Cemal de hiçbir zaman İlhan Selçuk'la barışmadı. Daha doğrusu, hiçbir zaman İlhan Selçuk'la savaşmaktan vazgeçmedi. "İlhan Abi" gözaltına alınana, hastalanana, tutuklanana kadar bile onunla hesabı bitmedi. Hâlâ da bittiğine emin değilim.

Zira, bunca yıllık savrulmalarına baktığım zaman siyasi dönüşlerini hâlâ İlhan Abi'sine karşı çıkmak gibi çocuksu bir hırsla yaşayan bir Hasan Cemal çıkıyor ortaya. Bu yüzden de *Cumhuriyet* travması pek çok açıdan Hasan Cemal'i açıklıyor. Çünkü Hasan Cemal hangi hareketin içinde bulunduysa, hangi düşüncesinden döndüyse bunu çok büyük bir düşmanlık içinde yapıyor. AKP dönemi Türkiye'sinde de körü körüne bir ordu düşmanlığı, körü körüne bir CHP karşıtlığı dikkat çekiyordu.

Derler ki Hasan Cemal'in CHP karşıtı olmasının altında da Cumhuriyet'te vazonun kırılmasının kendisinde yarattığı travma yatar.

İlhan Selçuk ve arkadaşları ona karşı "*Cumhuriyet* okumuyorum çünkü *Cumhuriyet* okuruyum," başlıklı başarılı bir kampanya yürütüp gazetenin tirajını erittiklerinde o dönem Erdal İnönü'nün, Deniz Baykal'ın bu safta yer almasını mı affedemiyor acaba Hasan Cemal?

Hasan Cemal'in bir başka günah çıkartma kitabı da *Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım* adını taşıyor.

"Genç Hasan Cemal"in "Tecrübeli Hasan Cemal"e nasihatler verdiği bu hiper-gerçek kitap da epey tartışılmıştı. Çünkü Hasan Cemal bir kez daha

geçmişiyle hesaplaşıyor, kendini temize çıkartmaya çalışıyor ve bunu da bir dönemi karalayarak yapıyordu.

Bu sefer hedefi Doğan Avcıoğlu'ydu.

Türkiye'nin önemli sosyalistlerinden biri olan Avcıoğlu'nun Milli Demokratik Devrim tezi kendine özgü bir sosyalizm ve Kemalizm yorumuydu. Devrimin ancak orduyla beraber yapılacağına inanan Avcıoğlu 9 Mart 1971'de hayata geçmeyen bir darbenin planlayıcılarından biri olmuştu. Başarısızlıkla sonlanan bu girişimden üç gün sonra Türk Silahlı Kuvvetleri 12 Mart muhtırasını vermişti.

Hasan Cemal, işte kendisinin bu darbe tertibinin içinde olmaktan duyduğu pişmanlığı anlatır Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım'da. Tabii Doğan Avcıoğlu'nu tıpkı İlhan Selçuk gibi kendi hesaplaşmasının merkezine, hedef tahtasına oturtarak.

"Bizi kullandılar," deyip duruyor. Kullandırtmasaymış... Bir sürü insan da kendini kullandırtmadı o dönem...

Hasan Cemal gerçekten bir darbe tertibinin içinde miydi peki?

Bu konuyla ilgili Doğan Avcıoğlu'nun eşi Sevil Yurdakul "Hasan Cemal o yıllarda çok küçüktü, bu toplantıları filan bilmezdi," diyor:[46]

> İki oğlum var, neden onların babası sadece cuntacı ve darbeci diye anılsın? Haksızlık bu. Ben Yön ve Devrim dönemini biliyorum, o ilgisiz bir baba, zor bir eş olabilir ama müthiş bir dava adamıydı. Hayatını buna vakfetti. Hasan Cemal aleyhinde yazıyor ama onun hakkını veren arkadaşları da var. Zaten Hasan o zamanlar çok küçüktü. Bu toplantıları filan bilmezdi. O toplantılar yapılsa bile o götürülmezdi. Gazetelerden kupür kesip arşivliyordu, görevi bir tek buydu. Çekirdek kadroda olduğunu ve Doğan'ın yapmak istedikleri içinde olduğunu sanmıyorum. Ama tabii ölmüş bir adamın kendini savunacak hali yok, atıp tutuyorlar. Şu hale bakar mısınız, onu savunmak bana kalmamalıydı ama kalıyor işte...

Hasan Cemal bugün geçmişinin faturasını öfkeyle, nefretle çıkarıyor. Ama işin ilginci bu hareketlerin içinde yer aldığında da epey fanatik olduğunu, davayı belki herkesten daha fazla sahiplendiğini görüyoruz. Baksanıza, tanıkların "Bu toplantıları o bilmez," dediği darbecilik yılları için kendisinin bir numaralı darbeci olduğunu bile düşünüyor!

Siyasi düşüncelerini Galatasaray taraftarlığıyla karıştırıyor sanki... Nasıl Galatasaray'a fanatik bir şekilde bağlıysa, siyasete de bu taraftarlık duygusuyla yaklaşıyor. Siyasi görüşlerinde de bir o kadar fanatik...

Üstelik, işin garibi bugüne kadar hayatı boyunca taraf olanlara savaş açtığını söylüyordu... Ancak bizzat kendisi başkalarında eleştirdiğini yapıyor şimdi.

Dahası bu öfkenin altında yatan sebeplerin kişisel olduğu da ortada. Bu yüzden de giderek bağnazlaşıyor, kendi ezberinin bozulmasına tahammül edemiyor ve öfkeleniyor.

Hasan Cemal yaşadığı bütün değişimleri de çok kısa bir süreye sığdırdı: Her 10 yılda bir günah çıkartma, geçmişle hesaplaşma ve kendini yeniden yaratma diyelim.

Hasan Cemal her konuştuğunda, her yazdığında ben kendi kendime "Acaba bu sözleri ne kadar kısa sürede yalanlayacak, ne zaman 'Kimse kızmasın hata yaptım' diyecek," diye geçiyor aklımdan.

70'li yıllarda Doğan Avcıoğlu ve Yön hareketi...

12 Eylül 1980 darbesi süresince paşalarla orduevinde sohbet ve tank sesiyle uyanmak...

80'lerde İlhan Abi ve *Cumhuriyet* kavgaları...

Cumhuriyet macerasının sonundan "yükselen değerlerin gazetesi" Sabah'la beraber aşırı Turgut Özal hayranlığı...

28 Şubat'ı alkışlaması... Şimdi ise "Türkiye'nin asker sorunu" olduğunu söyleyip her koşul ve şartta TSK'yı eleştiriyor ama.

Hasan Abi'nin hiç başı dönmüyor mu, gerçekten merak ediyorum.

Başbakan'a Tayyip dediğim günler

Hasan Cemal'e medyada "Hasan Abi," denilir... Bu hitap o kadar benimsendi ki Başbakan Erdoğan bile "Hasan Abi," diye sesleniyor. Oysa her zaman bu kadar yakın, birbirini seven bir ikili değillerdi.

28 Şubatçı Hasan Cemal önceleri Erdoğan'a epey mesafeli durmuştu. Ona karşı çok sert ve katıydı; asla eğilip bükülmez gözüküyordu. Hatta aynı "mahalleden" arkadaşları da (başta Cengiz Çandar) Hasan Cemal'in bu tavrını şiddetle eleştiriyordu.

Çünkü Hasan Cemal bugünün Başbakan'ına o yıllarda "Tayyip" diye hitap ediyordu; sadece ilk adını kullanması bir tür küçümseme taktiğiydi elbette: [47]

> "Antilaik, köktendinci olan kafa, Tayyip Erdoğan kafası... Bu kafa, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğunu koskoca bir yalan sayıyor. 'İslama aykırı kanun yapılamaz' diyor. 'Dinle devlet ayrılamaz' diyor. Bu kafada laiklik yok. O yüzden demokrasi de yok. Bu kafada irtica var!"

Gerçekten de Hasan Cemal'in kaleminden çıkan satırlar bunlar...

Kuşkusuz insanlar değişebilir. Dönem değişebilir. Düşünceler de dünyanın değişimine uyum sağlayabilir. Buna karşı çıkmak zaten doğaya karşı çıkmaktır.

Bu kısmını tartışmıyorum bile...

Ancak Hasan Cemal'in değişimlerindeki doz dikkat çekici. Burada bir problem olduğu ortada. Bu kadar zig-zag, bu kadar yön değiştirmede problemli bir taraf yok mu?

Hadi değişim insana özgü dedik, kafa karışıklığı da insana özgü değil mi... Ve bu kadar değişim herhangi bir insanın başını döndürmez mi?

Üstelik Hasan Cemal'in bir "dönme hakkı" daha var; onu henüz kullanmadı. Kuşkusuz gün gelecek AKP'ye verdiği desteğin de hesaplaşmasını yaşayacaktır. Belki bir 10 yıl sonra bir kitap yazar.

Gerçi AKP'li yılların hesaplaşmasına kadar 28 Şubat'a verdiği desteğin de nitelikli bir eleştirisini görmedik; Türkiye'nin Asker Sorunu kitabındaki birkaç satırla geçiştirilecek, unutturulacak bir pozisyon değildi onunkisi...

Kitap adı önerisi Ahmet Hakan'dan geliyor: *Sayın Başbakan'a Tayyip Dediğim Günler*. Ben bir diğer önerisi *Ezan Sesiyle Uyanmak*'ı da çok tuttum.[48]

Öteki tarafa da sorun...

Cumhuriyet'i yönettiği yıllarda beraber çalıştığı gazetecilere, "Öteki tarafa da sorun," dermiş Hasan Cemal... Kendisi hakkında yazılan ve 40. meslek yılının kutlandığı gecede sürpriz olarak sunulan *Kırk Yıllık Gazeteci*: Hasan Cemal kitabının girişinde de bu cümle var. Altında Hasan Cemal'in adıyla, bir atasözü gibi.

Oysa gazeteciliğin en temel, en bilinen kuralı: Bir haber yapacaksan iki tarafın da görüşünü alacaksın.

Hasan Cemal'in *Cumhuriyet* macerası bitip de *Sabah*'a gittiğinde köşesinin adı: "İki nokta." Köşe adına uygun iki nokta grafiğinin de süslediği köşenin amacı Hasan Cemal'in bir konuyu kaleme alırken, olayın bütün taraflarıyla konuşarak yazması.

Tam da "Öteki tarafa da sorun" ilkesine uygun bir proje yani...

Hasan Cemal'in artık bir "köşe adı" yok; mesleki maratonunda yolda kaybettiği sadece bir köşe adı değil, aynı zamanda "öteki tarafa da sorma" ilkesinden de belli ki vazgeçmiş.

"Balyoz Darbe Planı" konusundaki pozisyonundan bu çok net anlaşılıyor. Çünkü "Balyoz"a daha iddianame aşamasında körü körüne inanan, askere sürekli haddini bildiren Hasan Cemal bu konuyla ilgili öteki tarafın görüşünü hiç merak etmiyor, hiç sormuyor.

Kamuoyunda "Balyoz paşası" olarak bilinen Çetin Doğan'ın kızı Pınar Doğan ve eşi Dani Rodrik'le görüşmeye bir türlü yanaşmıyor mesela. Üstelik, Harvard'da öğretim üyesi olan ekonomist Rodrik zamanında Hasan Cemal başta olmak üzere pek çok liberal kalemin görüştüğü, saygı duyduğu bir akademisyen. Bunun ötesinde, dostluk yaptıkları bir isim.

Doğan-Rodrik çifti bir savcı titizliğiyle bütün iddianameyi okuyup, pek çok çarpıklık bulmuş ve bunu kitap haline getirdiler. 2003'te hazırlandığı söylenen 11. CD'den çıkan belgelerde 2006 ve 2008 yıllarına ait dernek, şirket ve kurum bilgilerine rastladılar.

Buldukları veriler tarihi soruşturmanın niteliğine gölge düşürecek fabrikasyon eklemelerdi. Nitekim, pek çok kişinin de bu bilgileri görünce Balyoz'a bakışı değişti.

Ancak dertlerini bir kişiye bir türlü anlatamadılar: Hasan Cemal, onlara randevu vermediği gibi aracılara da "Aman beni hiç bulaştırmayın," demiş...

Hasan Cemal ayrıca Rodrik çiftinin İstanbul'un Galatasaray semtinde bulunan Cezayir Lokantası'nda düzenlediği toplantıya da gitmedi.

O geceyi organize eden ve kamuoyunda "kızıl milyarder" olarak bilinen Osman Kavala basından pek çok kişinin yakın dostu. Hasan Cemal'in de... Aynı zamanda da Dani Rodrik'le liseden sınıf arkadaşı.

Rodrik'in araştırmasının ciddiye alınması, tartışılması gerektiğini düşündüğünden böyle bir toplantı organize etti.[49] Ne yazık ki Hasan Cemal'in öteki tarafı dinlemesini "arkadaş hatırı" bile sağlayamadı.

Çünkü Balyoz'la ilgilenen Hasan Cemal, aslında gerçeklere değil kendi kafasındaki kurguya daha fazla inanıyor. Yoksa iddianameden yola çıkarak,

üstelik pek çoğu da tartışmalı belgelere atıfta bulunarak Türkiye'nin Asker Sorunu diye kitap yazar mıydı?

Bu kitabın çarpıklığını odatv.com'un değerlendirmesi ortaya koyuyor:

> Hasan Cemal'in *Türkiye'nin Askeri Sorunu* adlı bir kitap yazdığını öğrendiğimizde, "Bravo; ne çalışkan yazar; görüşlerine katılmasak da bu çalışkanlığını takdir eden bir yazı kaleme alalım" diye düşündük.
>
> Üstelik bunu birçok okurumuzu kızdırmak pahasına odatv'de yayınlayacaktık.
>
> Kitabı okuduk.
>
> Aman Allah'ım!
>
> İnanınız şoke olduk.
>
> Bir gazeteci düşünün.
>
> Sıradan bir gazeteci değil hani; Genel Yayın Yönetmenliği yapmış bir başyazar.
>
> Yeni kitabında ne yapmış biliyor musunuz?
>
> 1. Halen duruşmaları süren ve tarafların kabul etmediği Gazeteci Mustafa Balbay, Oramiral Özden Örnek'e ait olduğu iddia edilen "günlükler"den sayfalarca alıntı yapmış ve tezini bu "günlükler" üzerine oturtmuş.
>
> Kitabın yaklaşık 150 sayfasını oluşturuyor "günlükler!"
>
> Bir daha yazalım; bu "günlükleri" her iki isim de kabul etmiyor. Duruşması sürüyor.
>
> Ve bir gazeteci daha mahkeme sonuçlanmadan bunları doğruymuş gibi kitabına alıyor.
>
> Sadece bu mu?
>
> Hasan Cemal, Başbakan'a suikast, Alevi Bektaşi Dernekleri Başkanı Ali Balkız'a suikast, Ermeni Patriği Mutafyan'a suikast gibi hâlâ mahkemesi görülen iddiaları gerçekmiş gibi kabul ediyor!
>
> Dursun Çiçek'i şimdiden mahkum ediyor.
>
> Balyoz'u, Kafes'i doğru kabul ediyor.

Tüm bunlarla mahkemeyi etkileme amacı güdüp gütmediğini bilemiyoruz. Bildiğimiz bunun bir hukuk ihlali olduğudur. Hasan Cemal gibi (bırakınız düşüncesi ne olursa olsun) tecrübeli bir gazeteci nasıl böyle bir hak ihlali yapar? Bu hangi ahlaka sığar? Bu hangi gazeteci etiğine sığar? Nasıl böyle gözü döner bir insanın? Bu "taraf" olmak değil "holiganlıktır!"

2. Gazeteci Mustafa Balbay'ı haber kaynaklarıyla görüştüğü ve bunları günlüğüne not ettiği için eleştiren Hasan Cemal'in bu tavrı daha önce odatv'de eleştirilmişti. Kendisinin de Paşalar ile görüştüğü ve bunu günlüğüne kaydettiği ve kitaplarında bunları yazdığı örnekler vererek gösterilmişti.

Yeni kitabında da Hasan Cemal'in yine Paşalar ile konuştuğu ve bunu günlüğüne kaydettiği görülüyor:

Erol Özkasnak Paşa ile görüşmesi (s 233)

İlhami Erdil Paşa ile sık görüşmesi (s 255)

Vural Beyazıt'la yemek (s 305) gibi...

Demirel, Yılmaz, Çiller, Cindoruk, Erdoğan, Gül ile yaptığı özel sohbetlerini de günlüğüne kaydettiği görülüyor. Ancak diğer kitaplarıyla değerlendirdiğinizde bu sohbetlerde "dişe dokunur" tek bir cümle bulamıyorsunuz.

3. İşin özünde Hasan Cemal'in kitabında yeni pek bir şey yok. Bol bol dönemin olaylarını anlattığı gazete kupürleri var.

Bir de alıntıladığı makaleler.

Referans kaynakları ise şu isimler: Ali Bayramoğlu, Cengiz Çandar, Taner Akçam, Ahmet Kekeç, İsmet Berkan, Neşe Düzel röportajları, yaptığı haberlerle hâlâ yargılanan Mehmet Baransu ve Şamil Tayyar.

Sözlerine inanmış olacak ki Hasan Cemal, PKK itirafçısı Abdulkadir Aygan'ı da referans alıyor!

4. Kitabın belki de tek iyi yanı Hasan Cemal'in (başta odatv.com olmak üzere medyada sık çıktığı için) 28 Şubat dönemindeki makaleleri için özeleştiri yapması. "Kafam karışıktı" diyor.

5. Kitapta maddi hatalar var. Hasan Cemal, "Ordu Göreve" pankartını Atatürkçü Düşünce Derneği'nin açtığını yazıyor. Oysa bu

pankartı; hangi istihbarat biriminin kontrolünde olduğu bilinmeyen ve bu pankartı açmasına rağmen nedense yargılanmasına bile gerek görülmeyen Türk Solu adlı bir dergi çevresi açmıştı.

6. Artık her kitabında dedesi Cemal Paşa'nın ruhunun peşini hiç bırakmadığını yazması da artık okuyucularını bıktırdı. Anladık tamam!

Sonuçta...

İyi niyetle okumaya başladığımız Hasan Cemal kitabının aslında yaşadığımız döneme çok uygun olduğunu gördük.

Bunun adı dünyanın her yanında aynı:

Yargısız infaz.

Hasan Cemal'e yakıştıramadık.

Hürriyet'*in tepesine aday mı?*

Hasan Cemal'in 40. meslek yılı neredeyse bir basın-yayın bayramı olarak kutlandı, kuşkusuz medyada da herhangi bir gazeteciler gününden daha fazla yankı buldu. Bulmayacak gibi de değildi zaten. Bu kutlama için organizasyon aylar öncesinden başlamış, eşi Ayşe Sözeri Cemal bu işi bir de kitapla taçlandırmaya karar vermiş.

Ezgi Başaran, İsmet Berkan ve Kerem Çalışan içeriğinden, Bülent Erkmen ise görselinden sorumlu *Kırk Yıllık Gazeteci: Hasan Cemal* kitabının. Berkan ve Çalışkan, *Cumhuriyet* yıllarından Hasan Cemal'in çömezleri. Erkmen ise *Cumhuriyet*'i görsel olarak baştan aşağı yenileyen kişi.

Ezgi Başaran kitaptaki en ağır yükü omuzluyor: Pek çok kişiyle söyleşiler yapıp Hasan Cemal'i anlattırıyor.[50]

Kitaptan Hasan Cemal'in bilgisi olmadığı söyleniyor; ilk kez Yakup adlı meyhanedeki kutlama gecesinde görüyor zaten.

Bu gecenin pek çok konuğu var: *Cumhuriyet*'teki mesai arkadaşlarından Aydın Doğan'a kadar... Şaşırtıcı isimlerden biri bugün Hasan Cemal'le taban tabana zıt görüşleri savunan Hıncal Uluç.

Ancak gelmeyenler de var. Mesela bir muhabir "Hasan Pulur da oradaydı," yazınca ünlü gazeteci köşesinden "O geceye katılmadığını," özel olarak belirtme gereği duyuyor.

Hasan Cemal'le *Cumhuriyet*'te, ardından da *Milliyet*'te beraber çalışan Sedat Ergin de bu geceye katılmıyor. Belki de o gecenin neye dönüşebileceğini önceden keşfetti ve bir mesafe koymak istedi, kim bilir...

Hakikaten de Hasan Cemal'in kırkıncı meslek yılı kutlaması bir anda "İkinci Cumhuriyet"in gövde gösterisine dönüştü.

Hasan Cemal'in mesleki serüveniyle uzaktan yakından ilgisi olmayan, sadece son yıllarda görüş birliği içinde olduğu Akif Beki, Mustafa Karaalioğlu, Emre Aköz, Ali Bayramoğlu gibi tamamı hükümete "yandaş" gazetelerde yazan isimler de bir masaydı.

Bu gecenin üzerinden epeyi bir zaman geçtikten sonra Doğan Grubu'ndan bir kaynağım Yakup'taki "karma" kadronun bir amacının olduğunu, üzerinde çalışıldığını ve bir amaca hizmet ettiğini söyledi.

"Hiç kimse farkında değil, o gece Hasan Cemal'i *Hürriyet*'in başına hazırlama gecesiydi," dedi, "Hükümete yakın isimler de bu yüzden davet edildi. Orada, Aydın Doğan'ın önünde Hasan Cemal'in herkesle ne kadar iyi ilişkiler içinde olduğunu göstermek için."

Doğru mu değil mi, bilmiyorum. Bu gibi bir teoriyi doğrulatmak da çok zor; *Hürriyet*'in reklam departmanın başında olan Ayşe Sözeri Cemal'in eşini *Hürriyet*'in başına aday gösterip göstermediğini bilmiyorum. Ama geçmişte, AKP'den çok önce de Hasan Cemal'in adının *Hürriyet* için bir şekilde telaffuz edildiğini biliyorum.

Cumhuriyet gibi basının en prestijli yayın organından sonra amiral gemi *Hürriyet*'in Genel Yayın Yönetmeni olmak herhalde bu konumu "krallık" gibi gören Hasan Cemal için "çifte zafer" olabilirdi.

Ya da futbolla ilgili Hasan Cemal kendisini "Üç büyük kulübü de şampiyon yapan tek hoca" Mustafa Denizli gibi görmek istemiş de olabilir: En önemli iki gazeteyi yöneten tek Genel Yayın Yönetmeni.

Hakikaten Hasan Cemal'in adı bu görev için geçtiyse bile belli ki Patronlar Katı'nda pek karşılığını bulmamış bu fikir: Nasıl bulsun ki zaten...

Yıllardır Hasan Cemal'in *Milliyet*'e tiraj kaybettirdiği konuşulur durur Doğan Grubu'nda. *Türkiye'nin Asker Sorunu* onca reklama, gazetelere manşet olmasına ve iddialı bir ilk baskı rakamıyla çıkmasına rağmen kitapçıların elinde kaldı. Dahası, CNN Türk'e Cengiz Çandar'la yaptığı "Tecrübe Konuşuyor" programının akıbeti de ortada: CNN Türk gibi çok az izlenen bir kanalda bile hiç izlenmediği için yayından kalktı.

Ne yazık ki Hasan Cemal'in savrulmaları okur ve izleyicide de karşılığını buldu; bütün bu dönüşler de Hasan Cemal'e okurun kendisine tepki duyması, kendinden uzaklaşması, en önemlisi de inandırıcılığını kaybetmesi olarak döndü.

"Ekose etekli levrek" çıplak kaldı

Yakup'taki gecenin ardından bir not daha...

Daha doğrusu içinde Hasan Cemal ve medya tarihi olan bütün cümleler gibi açılmış bir eski defter, bir tartışma.Konu "ekose etekli levrek" haberi bu sefer... Hasan Cemal için her şeyden önce ekose etekli levrek vardı; *Cumhuriyet*'ten, asker nefretinden, vazonun kırılmasından, kavgalardan bile daha önemli.

"Ekose etekli levrek" Hasan Cemal'in gazetecilik miladıydı.

Hikâye çok biliniyor aslında:

Eski Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil evinde bir davet verir. Gazeteciler arasında sadece Necati Zincirkıran'ın adına davetiye gönderilir. Derler ki, Hasan Cemal de o davete "Cemal Paşa'nın torunu" sıfatıyla girer...

Buraya kadar bir sorun yok.

Ancak "Cemal Paşa'nın torunu" olarak davete giren Hasan Cemal "gazeteci" kimliğini konuşturup mönüyü yazınca ortalık karışır.

O gece Çağlayangil konuklarına "ekose etekli levrek" ikram etmiştir: Türkiye'nin o günkü ekonomik şartlarında böyle iddialı bir isim, şaşalı bir mönü tepki çekmeye yeter.

Ekose etekli levrek, aslında Çağlayangil'in parlak zekasıyla İskoç kökenli İngiliz büyükelçisine jest olsun diye (kilt'e gönderme yaparak) soslu levreğe verdiği isim. Yoksa böyle bir yemek hiçbir mutfakta yok.

Hasan Cemal'in "ekose etekli levreğin" yer aldığı mönüyü yazmasıyla beraber bu tabir de Türk siyasi literatürüne girer ve Hasan Cemal'e atfedilir.

Yakup'taki kutlamanın ardından bu konuda epey gecikmiş bir tartışmanın kapağı açılır. Ben konuyu ilk kez Hürriyet gazetesinde Yalçın Bayer'in köşesinde gördüm; Bayer, aynı zamanda Hasan Cemal'li yılların *Cumhuriyet*'inin de haber müdürü.

Yalçın Bayer, Yakup'taki geceyi anlattığı yazısına ekose etekli levrek haberini kastederek "Hasan Cemal bu haberle ünlendi," diye başlayınca gazeteci Ergin Konuksever'den itiraz geliyor:

"Yıl 1973 yazı galiba... Bu yemeğe Hasan'ı ben götürdüm, yazı ve fotoğraflar benim, zaten benim de imzam var o günkü haberde... Ertesi gün Necati Zincirkıran beni çağırarak, 'Üç bin liralık yemeği 30 bin lira göstermişsin' dedi... Çağlayangil kendisine sitem etmiş. Daha sonraki yurt gezilerinde Çağlayangil'in hep tepkisini çektim."

Yalçın Bayer bu açıklama üzerine o dönem *Günaydın*'ın yazıişleri müdürlüğünü yapan Rahmi Turan'la da görüşüyor: "Çağlayangil, bu özel yemeğe Sayın Necati Zincirkıran'ı da özel olarak çağırmış. Başka gazeteye de giden bir davetiye yok. Necati Bey, Ergin'i gönderin de bir-iki resim alsın, Hasan'da beraber gitsin dedi. O zaman Hasan Cemal de, Ankara'dan bize yeni gelmişti; bir basın mahkûmiyeti vardı; kendisini idare ediyorduk. İmzasını kullanmıyorduk. Yalova'da Engin çok güzel resimler çekmişti. Haberi Hasan yazdı. Ancak haberde 'ekose etek' unsuru yoktu, bunu davetiyede görünce, Ergin'e 'Hasan'a söyle bunu da eklesin' dedim. Başlığı da 'ekose etekli' attım; birinci sayfayı bununla işledim. Haber çok yankı uyandırdı."[51]

Yalçın Bayer köşesinde bu tartışmayı yazınca eski *Günaydın*'cı Engin Konuksever'le telefonda konuştum.

Konuksever aynı hikâyeyi bana da anlattı. "Bu yemeğe Hasan'ı ben götürdüm, benim de imzam var o günkü haberde," dedi ve ekledi: "Zaten

toplam altı satırlık bir haber, bütün sayfa fotoğraflardan oluşuyor. Hepsini de ben çektim."

Konuksever, yemeğin maliyetini Çağlayangil'e sorduğunu, "30 bin lira," yanıtını aldığını ancak gazetede haber çıkıp da kıyamet kopunca Çağlayangil'in onu şikâyet ederek "Üç bin liraydı sen yanlış yazmışsın," dediğinin de özel olarak altını çizdi.

Hoş bir anekdot: Konuksever o günlerde Necati Zincirkıran'a "Çağlayangil'e aramızda üç bin lira toplayalım da bize de bir yemek versin," demiş...

Bu haberin üzerinden epey zaman geçti. Kimileri eksik ya da yanlış hatırlıyor da olabilir, bütün bunlar da insana özgü hatalardır... Bugün "ekose etekli levrek" üzerindeki tartışmalar Hasan Cemal'in basın tarihindeki yerini-önemini değiştirmiyor ne de olsa.

Ancak bu haberden daha da önemlisi Engin Konuksever'in kırgınlığı: O da Hasan Cemal'den hiç iyi söz etmiyor, bugünkü çizgisini beğenmiyor ve ona kızgın... Ne garip, Hasan Cemal'le yolu geçmişte kesişen pek çok kişinin de benzer kırgınlıkları var ona karşı...

Yakup'taki gecede Hasan Cemal'in o sıralar sağlık mücadelesi veren İlhan Selçuk'a dair "İlhan Abi kitabı yazacağım, olumlu yönleriyle," diye bir cümle söylediği de geceden aktarılan notlardan biri. Sonradan, bu cümle de düzeltildi: Gerçekten böyle bir kitap yazmayacağı, bunun bir espriden ibaret olduğu belirtildi.

Espri ya da değil; fark etmez.

Bu cümle en azından Hasan Cemal'in İlhan Abi'sini de kırdığının geç de olsa farkında olduğuna işaret etmiyor mu?

Kırk yıllık gazeteci Hasan Cemal belli ki insanları kolaylıkla kırıyor.

Meslek için kırgınlıklar birkaç buluşmayla, bir-iki karşılıklı tatlı sözle, telefon konuşmalarıyla kolaylıkla tamir edilebilir. "Medyada küslük olmaz," derler hep.

Ama asıl önemli olan başka bir kırılma noktası: İnandırıcılığını kaybeden, kendi okurunu sürekli karşısına alan, kendisini belli bir oyunun sözcüsü haline getiren bir gazeteci yeniden nasıl "efsane" olur? İşte bu çok zor.

Çalışkandır, kibardır, şıktır, hâlâ muhabirdir, habere inanır, dere tepe demeden haber neredeyse durmaksızın koşturur ama ideolojik olarak epey bulanıktır Hasan Cemal...

"Hasan Abi" zamanımızın böyle bir kahramanıdır.

Cumhuriyet'in Ankara bürosu

İŞTE DARBE KARARGÂHI

Mustafa Balbay, *Cumhuriyet*'in eski Ankara temsilcisi.[52] Hâlâ yazarı... *Cumhuriyet* gazetesi birinci sayfasında her gün Balbay'ın kaç gündür içeride olduğunu duyuruyor. 10'lu rakamlarla başladı bu tutukluluk süresi, 600'leri geçti.

Bu tutukluluğun izahı olarak adına "Ergenekon" denen ve devleti ele geçirmek istediği söylenen gizli örgütün kilit elemanlarından biri olduğu söyleniyor Balbay'ın.

İddiayı güçlendirecek en önemli delil olarak da Balbay'ın "günlükleri" gösteriliyor.

Önce günlük tutmak, gazeteci-haber kaynağı ilişkisi hakkında birkaç şey söylemek gerekiyor ki "Balbay günlüklerinin" neden bu kadar fırtına kopardığı anlaşılsın...

Hepimiz bu mesleği yaparken siyasetçi, asker, işadamı çevrelerinden önemli isimlerle buluşuyoruz. Bu buluşmaları kendimize saklamak, "off the record" konuşmaları unutmamak ve ileride faydalanmak için notlar tutuyoruz. Not tutmayan, günlüğü olmayan gazeteci değildir zaten.

Herkes gibi benim de çeşitli defterlerim var. Bazı buluşmalarımı, işle ilgili gelişmeleri, kimi temasları, telefon konuşmalarını, sohbetleri, buluşmaları not alıyorum. İleride hatırlamak ve değerlendirmek için.

Bildiğim pek çok gazetecinin de buna benzer not defterleri var. Projeler, analizler, notlar, haber kırıntıları bu defterlerde yer alır.

Gazeteci günlük tutar, gazeteci belge saklar, gazeteciye haber sızdırılır... Bunlar normal şeylerdir, eğer günlük tutmayı bile tartışmaya başlarsak gazeteciliği öldürürüz.

Mustafa Balbay'ın da yaptığı bu.

Balbay'a ait olduğu söylenen (ancak kendisinin "değiştirilmiş" dediği) günlükler önce t24 isimli bir İnternet sitesine sızdırıldı. Ardından

gazetelerde, televizyonlarda da yankı buldu. Hatta neredeyse tam metni yayınlandı.

Bu günlükleri sızdırıldığı gün okudum.

Benim içim için gazetecilik merakı dışında da bir zorunluluğu vardı bu günlükleri okumanın. Çünkü günlüklerin sızdırılmasından hemen birkaç gün önce *Cumhuriyet*'ten arayıp bir etkinliğe davet etmişlerdi.

Hapse atılan yazarları için bir imza günü düzenleyeceklerini, farklı kurumlarda çalışan gazetecilerin toplanıp Balbay'ın kitaplarını imzalayacağını söylediler.

Tereddütsüz kabul ettim.

Gün boyu farklı gazetelerden birçok ünlü isim bu etkinliğe destek vermek için *Cumhuriyet*'e uğramıştı. Kimi *Cumhuriyet*'le taban tabana zıt fikirleri savunan isimler. Mesela Mehmet Barlas bile gelmişti...[53]

Epey birleştirici bir ortamdı kısacası...

Biz de Ahmet Hakan'la buluştuk, Tuğçe Tatari de katıldı ve gazetenin Şişli'deki merkezine kalabalığı yararak daldık. Önce İlhan Selçuk'un odasına davet edildik; Alev Coşkun, Emre Kongar, Yazgülü Aldoğan, Hikmet Çetinkaya, Altan Öymen, Hikmet Çetinkaya, Yalçın Bayer ve *Cumhuriyet*'in yayın yönetmeni İbrahim Yıldız'la sohbet ettik.

Hatta Ahmet Hakan'ın "İlhan Selçuk'un koltuğunda oturması" üzerine bol bol espri döndü.

Bir süre sonra da gazetenin lobisinde bekleyen okurlara kitap imzalayıp, bayağı bileklerimizi yormuş bir şekilde gazeteden ayrıldık.

Günlükler sızdırılınca çeşitli yayın kuruluşları etkinliğe katılan gazetecileri teker teker aradı. "Mustafa Balbay'ın günlüklerini okumuş olsaydınız, yine de *Cumhuriyet*'e ona destek vermeye gider miydiniz," diye sordular.

Bu kasıtlı soruya karşı hiç tereddüt etmeden "Evet" yanıtını verdim.

Bir sene sonra *Cumhuriyet*'ten yine aradılar.

Benzer bir etkinliği bu sefer Caddebostan Kültür Merkezi'nde düzenleyeceklerini, katılıp katılmayacağımı sordular. Yine tereddütsüz kabul ettim.

Çünkü bu günlükleri okuduğumda bildiğimiz, aşina olduğumuz Ankara gazeteciliği, Başkent'in kendine özgü ilişkiler sistemi dışında pek bir şey görmedim. Hele hele buralardan bir darbe planı çıkarmak, bir örgütlü hareket olduğunu düşünmek de biraz zorlama olur.

Ancak bu günlüklerde ortaya çıkan bir "üslup" sorunu vardı.

Balbay'ın sık sık buluşup konuştuğu isimlerden biri Ergenekon davasından yargılanan Şener Eruygur... Paşa'nın Türkiye siyasetindeki pek çok konuyla ilgili fikri var, bütün bunları çekinmeden söylüyor.

Tabii henüz Türkiye yasadışı dinlemelerin, ortam kayıtlarının bavullarla, bilinmez İnternet sitelerinden sızdırıldığı bir ülke olmadığı için kimse de kendisini sansürleme gereği duymuyor. Tıpkı Balyoz İddianamesi'nde yer alan Çetin Doğan'ın konuşmaları gibi Şener Eruygur da özgürce düşüncelerini ifade ediyor.

Nereden bilsin ki o sırada bu konuşmaların ileride karşısına çıkabileceğini. Kendinden emin, hayli rahat, özgüveni yerinde. Galiba gazetecilere de haddinden fazla güveniyor; her iyi gazetecinin böylesi kritik konuları not alabileceğini henüz bilmiyor. Bütün bunlar çok uzak bir tarih de değil; birkaç sene öncesi alt tarafı...

Balbay günlüklerinde, konuşmalarından haberdar olduğumuz Şener Eruygur'a ilkesel bir itirazım var:

Bir askerin görev tanımının dışına çıkıp olur olmaz konularla ilgili görüş beyan etmesinin tartışmalı bir durum olduğunu düşünüyorum. Şener Eruygur'un kalkıp da medya, siyaset, ekonomi üzerine görüşlerini açıklaması, üzerine vazife olmayan konulara girmesi ne derece doğru?

Tartışılabilir tabii ki... Askerin de bir kurum olduğundan, kendi gündeminden, kendi çalışma sisteminden bahsedilebilir. Dahası, Anayasa askere rejimi koruma yetkisi veriyor, dış tehdide olduğu kadar iç tehdide karşı Türkiye'yi savunma görevleri var... Ama yine de...

Mustafa Balbay iyi gazetecilik yapmıştır.

Bir dönemi anlamak için, ileride aktarmak için önemli aktörlerle görüşmüş, notlar tutmuştur. Nasıl Hasan Cemal'in günlükleri sayesinde bir dönemi anladıysak, belki de bu notlar kitaba dönüştüğünde tarihimizde bir başka döneme ışık tutulacaktı.

Karşılaştırmalı iki günlük:

Hasan Cemal ve Mustafa Balbay'ın notları

Günlüklerin gazetecilerin ürünlerine nasıl katkı sağladığına dair en kolay akla gelecek örnek kuşkusuz Hasan Cemal'in çalışmalarıdır.

Hasan Cemal'in çok ses getiren kitapları *Tank Sesiyle Uyanmak*, *Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım* ya da *Cumhuriyet'i Çok Sevmiştim* tamamı günlüklerden oluşmuştur.

Belli ki günlük tutmak aynı zamanda bir Cumhuriyet okulu terbiyesi... Mustafa Balbay da bu okulun disiplinini aynen uygulamış.

odatv.com'da Hasan Cemal'le ilgili yapılan şu yorum o kadar yerinde ki:

"12 Eylül 1980 askeri darbesinin o zorlu günlerinde Gazeteci Hasan Cemal gözaltına alınıp günlükleri ele geçirilseydi o dönemin basını ne yazacaktı dersiniz? Anımsatmak bile istemeyiz! Ama bugünden farkı olmazdı... Öyle değil mi Hasan Cemal?"

Cemal'in 12 Eylül'ü anlatan iki kitabından (*Tank Sesiyle Uyanmak*, *Demokrasi Korkusu*) rastgele alıntılar nasıl da Balbay'ı andırıyor.

Hasan Cemal: "Yalçın Doğan ve Uğur Mumcu, MCK Genel Sekreteri Orgeneral Necdet Üruğ'u ziyaret ettiler. Paşa'nın şu sözleri ilginç: 'Onlar (MGK üyeleri, Evren, vd.) artık politikayı sürdürüyor. Bizler de bizlere düşen görevleri devraldık. Politikacı ve biz ayrımı ilginç Üruğ Paşa'nın..." (20 Eylül 1980)

Mustafa Balbay: "[Tümgeneral Erdal Şenel] Türkiye'de artık demokratik yollardan yapılabilecek çok az şeyin olduğunu söyledi. Adamların dini alıp kullandığı, geriye bir şey kalmadığını söyledi. Hurşit bey için çok övücü şeyler söyledi. Takıldım: Hayatta en hakiki mürşit Hurşit'tir... 'Bir numara (Hilmi Özkök) için molla diyoruz' dedi..." (29 Nisan 2004)

Hasan Cemal: "Necdet Üruğ'un ricası: YÖK'e dokunmayın."

Mustafa Balbay: "Yaşar Büyükanıt: Bugün medya desteği olmadan hiçbir şey yapılamaz. Bakın medyaya [*Cumhuriyet* dışında] laiklikle ilgili hassasiyeti olan yayın organı yok. Artık bu konuda sizden başka kimseye bilgi notu da göndermiyoruz. (31 Mart 2003)

Hasan Cemal: "Boğaz'da Kalender Orduevi'nde yemek yedik." (26 Şubat 1983)

Mustafa Balbay: "Dorint Otel'de beş kişi yemek yedik." (7 Nisan 2004)

Hasan Cemal: "Yanımızda Güneri Cıvaoğlu, Rahmi Turan, Çetin Emeç gibi gazeteciler var." (26 Şubat 1983)

Mustafa Balbay: "Zekeriya Temizel'le birlikte İstanbul'a gittik. Saat 17:00'de toplandık. İlhan Selçuk, Alev Coşkun, Hikmet Çetinkaya, İbrahim Yıldız, Emre Kongar, Mustafa Pamukoğlu, ben..." (7 Nisan 2004)

Hasan Cemal: "Saltık Paşa bugün sivildi." (26 Şubat 1983)

Mustafa Balbay: "Şener Eruygur'a gittik. Ceketi çıkarmış." (1 Mart 2004)

Hasan Cemal: "Boğaz'a bakan geniş salonda denize dönük rahat koltuklar." (26 Şubat 1983)

Mustafa Balbay: "(...)Hemen arkamızda meydan muharebesini gösteren dev bir tablo... Kiremit rengi koltuklar... Biz ikilide o teklide..." (18 Aralık 2003)

Hasan Cemal: "Ürüğ Paşa sivil ve gayet şık giyinmişti. Rahat koltuklara oturduk. Ihlamur; Yalçın Doğan istemeyince 'Sizin de çikolata hakkınız var' diyerek kristal çanaktan Madlen çikolata çıkardı." (28 Kasım 1982)

Mustafa Balbay: "Salonun önünde yemyeşil küçük balkonumsu yer. Duvarlarda deniz kıyısı ve insan resimleri. Ressamlarını okuyamadım. Havuç maydanoz çorbası... Levrek... Özel patlıcan... Tatlılar..." (30 Ocak 2003)

Ve "sızdırılan" hakkında bir not:

O gazeteci de günlüklerini açıklasın

Gazeteci Hakan Aygün, bir zamanlar Bugün gazetesinde köşe yazıyordu. Bir yazısının başlığı ilginçti: "Mustafa Balbay'ı yakan eski bir Cumhuriyet'çi..."[55] Kastettiği isim t24 isimli İnternet sitesinin sahibi Doğan Akın.

Bu site de önce tempo24 adıyla Doğan Dergi Grubu bünyesinde faaliyete geçti. Zaten adı da grubun uzun yıllardır yayımladığı haftalık haber dergisi (şimdi aylık magazin dergisine dönüştü) *Tempo*'dan geliyordu.

Ancak bir süre sonra Doğan Grubu bu siteyi yayınlamaktan vazgeçti. Doğan Akın da kendi kanatları altında sitenin adını t24 diye değiştirerek yoluna devam etti.

Akın gazeteciliğe *Cumhuriyet*'te başlamış, Ankara haber müdürlüğüne kadar yükselmiş bir isim. Kendisini *Milliyet*'te çalıştığı zamandan tanırım, Kemalist olarak bilinirdi. Hatta 90'lı yıllarda söylemin giderek liberalleştiği Türkiye'de "Katı Kemalist" olarak.

Nitekim, eski bir *Cumhuriyet* çalışanı olan Hakan Aygün de onun hiçbir zaman "Cemalist" olmadığını da açıklamış köşesinde. *Cumhuriyet*'in geçmişindeki meşhur İlhan Selçuk-Hasan Cemal bölünmesinde ilk grubu seçenlere Kemalist, Hasan Cemal'le gidenlere Cemalist denirdi...

Doğan Akın'ın Kemalistliği o günlerden kalma kısacası. "İlhan Abi"sinin yanında yer almıştı. Üstelik yıllarca Mustafa Balbay'a aynı büroda, omuz omuza çalışmışlardı.

Hal böyleyken, *Cumhuriyet*'in simge bir yazarının tutukluluğunun bir türlü bitmemesine büyük delil olarak gösterilen bu günlüklerin eski bir *Cumhuriyet*'çi tarafından yayınlanması ister istemez dikkat çekiyor.

Doğan Akın'ın bu gazeteden biraz buruk ayrıldığı konuşulur.

Mesut Yılmaz hükümeti döneminde Doğan Akın'a Anadolu Ajansı Yönetim Kurulu Üyeliği önerilmiş. Akın, *Cumhuriyet*'teki göreviyle beraber bu pozisyonu da beraber yürütmeyi planlıyormuş.

Hatta anlaşılmış, İlhan Selçuk'la telefon diplomasisi yapılmış, ikna edilmiş, hiçbir pürüz kalmamış.

Ancak son anda devreye Mustafa Balbay'ın girdiği ve Doğan Akın'a "Bu iş böyle olmaz," dediği söylenir.

"İlhan Abi'yle konuştum, bizim aramızda sorun yok," demesine rağmen Balbay engel olmuş.

Sonradan İlhan Selçuk'un da Mustafa Balbay etkisiyle "yan çizdiğini" ve kendisini yarı yolda bıraktığını düşünür Akın. Çünkü bu tartışmanın sonunda Doğan Akın apar topar Cumhuriyet'ten uzaklaştırılır.

Unutmamak gerekir ki o dönem Cumhuriyet'teki gazetecilerin maddi olarak en zor zamanlarıdır; pek çok gazeteci ek iş yapmak ister. Nedense Doğan Akın'a bu ayrıcalık tanınmaz. Ve bu ayrılık Akın için dokuz aylık bir işsizlik anlamına gelir.

Medyadaki pek çok hesap kişiseldir; bu sektörün içinde olan pek çok kişi buna tanıklık etmiştir. İşin içinde *Cumhuriyet* gazetesi varsa, kişisellik daha da ön plandadır hatta.

Cemalist'lerin liderleri Hasan Cemal ve Okay Gönesin'in yıllardır "İlhan Abi"leriyle savaştıklarını, hâlâ ondan intikam almaya çalıştıklarını ve bütün siyasi yorumlarının altında böylesi bir "aile" kavgasının" olduğunu görmemek mümkün mü mesela...

O yüzden Doğan Akın'ın da Mustafa Balbay'a gecikmiş bir gol attığını düşünmek mantığa çok uzak gelmiyor.

CNN Türk'te "Medya Mahallesi" programını sunan Ayşenur Arslan bu tartışmaların ışığında Doğan Akın'ı canlı yayına aldı ve "İntikam soğuk yenen bir yemek midir?" diye sordu.

Akın, yıllar önceki olayların hesaplaşmasını şimdi yapacak halde olmadığını söyledi. Kayda geçsin.

Ancak son yıllarda "sıkı Kemalist" olarak bilinen, hatta *Milliyet* gibi nispeten tutucu bir gazetede bile bu açıdan eleştirilen Akın'ın "sıkı liberal" olmaya doğru gittiği de gözden kaçmasın. Bugün t24 sitesi de liberal

görüşün bayraktarlığını yapıyor, Akın'ın yanında çalışan gazeteciler de bu rüzgârdan nasibini alıyor.

Ve son not: Günlüklerden yola çıkarak Balbay'ın askerlerle "mesafe sorunu" olduğu söyleniyor ama Doğan Akın'ın yediğinin içtiğinin ayrı gitmediği Kemal Yavuz Paşa vardı bir zamanlar.

Gazetecilerin haber kaynakları paşalar, bakanlar, hatta başbakanlar olabilir. Mesafe ayarlayamama sorunu kişilere özgü değil, belki Türk basınının kökenlerinde yer etmiş bir çarpıklık.

Kim kimi neyle suçlayabilir ki...

Hele hele kendileri mesafesizlik hatasına düşenler.

ABD'den Türkiye'ye gazeteci göçü

YASEMİN ÇONGAR'IN ÖZEL TARİHİ

Yasemin Çongar, uzun süre Washington temsilcisi olduğu *Milliyet* gazetesine Hudson Institute çıkışlı bir haber yapıyor. Konu bir felaket senaryosu. Haber Türkiye'de günlerce tartışılıyor, Genelkurmay çok sert bir açıklama yapıyor, medya birbirine giriyor. Ama bütün bunlardan daha önemlisi Yasemin Çongar'ın gazetecilik serüveni tamamen değişiyor.

Yıllarca "Washington'daki en güçlü Türk gazeteci," diye anlatılan, Türkiye'ye "çok büyük bir konum"da dönmesi beklenen Çongar küçük bir gazete için eşinin yaşadığı, çocuğunun okuduğu Amerika'yı terk ediyor, bütün düzenini bozuyor.[56]

Ne olduğu belirsiz bir maceraya atılıyor ve *Taraf* gazetesini kurmak için Türkiye'ye taşınıyor. Önce üçüncü adam, sonra ikinci adam, bu aralar da (kurucu yayın yönetmeni Ahmet Altan'ın evine çekilmesiyle) fiili birinci adam.

Neden peki? Neden bir insan Washington'daki konumunu bırakır, rahatlığını bozar ve Türkiye'de sonunun nereye varacağı belli olmayan bir maceraya atılır? Bu sorunun yanıtı, içinde pek çok başka yanıtı da barındırıyor.

Hudson Institute, çeşitli bölgelerle ilgili olası kriz senaryoları üreterek ona göre rapor yayınlıyor. Washington DC'deki binlerce düşünce kuruluşundan biri.[57]

Bu think-tank'leri iyi bilen bir tanıdığım, "Burada her gün konuşulan pek çok sıradan şey Türkiye'de duyulsa olay olur," diye özetledi durumu. DC'deki siyaset çevreleri için sıradan durumlar bunlar. Sadece Türkiye'yle de ilgilenmiyorlar elbette. Mesela Rusya'da Putin öldürülse ne olur, ya da Barack Obama'ya suikast düzenlense Amerika nasıl krizden çıkar?

Amerika'nın başkentindeki pek çok kuruluş bütün gün bunlara kafa yoruyor.

13 Haziran 2007'de Hudson'da bu sefer bir "Türkiye Çalıştayı" düzenleniyor. Senaryo "Anayasa Mahkemesi Başkanı'na suikast yapılması

ve PKK'nın İstanbul'da 50 kişinin ölümüyle sonuçlanan bir terör saldırısının ardından Türkiye'nin 50 bin kişilik bir kuvvetle Kuzey Irak'a girmesi"ni içeriyor.

Toplantı davetiyesine göre gündem maddeleri "akla yakın bir senaryo." Söz konusu senaryoya konu olan kişiler ve kurumlar adlarıyla, olduğu gibi yer alıyor.

Yasemin Çongar'ın yaptığı ve büyük tartışmalara neden olan haber bu. Önce yalanlanıyor, ardından katılımcılar tarafından konuşulanlar doğrulanıyor.

Söz konusu haberin üzerinden bir sene geçtikte sonra Georgetown'da Amerikalı bir haber kaynağımla Hudson'ı ve Çongar'ı konuşuyoruz.

"O haber biraz Türkiye'de askeri yıpratmak için kullanıldı anladığım kadarıyla," dedi, "Haberin sunumu, içeriği, öne çıkartılan bilgiler adeta özel olarak belli bir amaca hizmet ediyordu."

Konuyu biraz daha araştırdığımda şu ilginç bilgiyle karşılaştım: O gün AKP'nin Amerika kökenli üyesi Egemen Bağış, Türk gazetelerinin temsilcilerini teker teker arayarak haberin nasıl verilmesi gerektiğini dikte etmiş. Ancak bazıları direnmiş elbette.

Milliyet gazetesi, o süreçte temsilcileri Çongar'ın tamamen arkasında durdu. Savunma yapmasına fırsat tanıdı, Genelkurmay'ın sert çıkışına rağmen gazeteciyi harcamadı. Kısacası doğru olanı ve yakışanı yaptı.

Ancak Çongar'ın *Milliyet*'ten ayrılması da bu dönemden sonraya denk geldi. Çongar'ın Türkiye'ye dönme gerekçesini sorduğumda, o dönem bir arkadaşı bana "*Milliyet* arkasında durmadı," demişti. Şaşırmıştım, çünkü *Milliyet* bir gazete çalışanına nasıl sahip çıkması gerektiyse o şekilde sahip çıkmıştı.[58]

Genelkurmay'ın Yasemin Çongar'ın adını anmadan onu hedef alan çok sert açıklamasına karşı gazeteciyi koruyan sadece *Milliyet* olmadı. Pek çok başka liberal kalem de Çongar'a o dönem haklı bir destek çıktı.

Bunlardan biri de Hasan Cemal'di:[59]

> Bu bir plan değil, sadece bir senaryo... Washington'daki bir düşünce kuruluşunda yazılıyor ve tartışılmasına Türkiye'den asker kişiler de katılıyor. Olabilir... Ben heyecanlanmadım. Her şeyden önce düşünce kuruluşlarının nedeni budur. Farklı görüşler yarıştırılır; değişik fikirler üretilir; beyin fırtınaları yapılır; ve her türlü aykırı düşüncenin özgürce ifade edildiği arama konferansları düzenlenir bu 'düşünce fabrikaları'nda... Bazen ölçü kaçabilir. Densizlikler olabilir. Ancak [bu kuruluşlar] düşünce üretimi, düşünce egzersizi için vardır. Ben de (...) böyle birçok toplantıya katıldım. Yararlandıklarım, çok şey öğrendiklerim de oldu.

Bu bölümü özellikle alıntılamak istedim.

Hudson'a "senaryo" diyenler kamuoyunda "Balyoz Darbe Planı" olarak bilinen askeri seminer notlarının ısrarla –daha yargılama tamamlanmadan– bir "darbe" olduğuna kesin olarak inananlar arasındaydı.

Oysa Fikret Bila'ya konuşan Çetin Doğan "Tatbikat Semineri"nin TSK'ya kendi içişlerinde düzenleme yapmak için faydası olduğunu söylüyor. Birliklerin yeterli olmadığı sonucuna vardıklarını ve planda değişiklik yaptıklarını ekliyor. Tatbikat Semineri'nin amacı savaş çıktığında irticai tehdide karşı önlem almak...[60]

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bu gibi "iç meselelerle" neden uğraştığını da tartışmaya açıyor. Bakın bu durumu gazeteci Sedat Ergin nasıl açıklıyor: "Yasalar Türk Silahlı Kuvvetleri'ne iç tehditle mücadele etme yetkisini tanıdığı sürece TSK'nın Milli Güvenlik Siyaset Belgeleri'ndeki tehdit algısı çerçevesinde bu tür senaryolara ve bunlardan yola çıkarak planlama çalışmalarına girişmesi kaçınılmazdır."[61]

Buna rağmen Hudson'a senaryo diyenler "Balyoz"u tartışmıyorlar bile.

Başta belgeleri "bavulla teslim" alan gazetenin yöneticisi Çongar... Sonra da sadece iddianameden yola çıkarak kesin hükümler bildiren bir kitap yazan Hasan Cemal.[62]

Yasemin Çongar'ın "asker karşıtlığı" yeni değil. Solcu gelenekten gelen, bugün liberaller arasında anılan ve her zaman askerle çatışan bir isim zaten.

Ancak Hudson'ın "askeri yıpratmak" için kullanıldığı teorisiyle, Çongar'ın şu anda asli amacı neredeyse "askerle savaşmak" olan bir gazeteyi çıkartması ilginç bir tesadüf değil mi?

O zaman baştaki soruya dönelim: Yasemin Çongar neden ABD'yi bırakıp Türkiye'ye döndü?

Para olamaz, diye düşünüyorum... Bir kere Çongar'ın sadece para için *Taraf* gibi bir iş yüküne kalkışacağına inanmam; ikincisi de yaşadığı maddi sıkıntılardan da biliyoruz ki ortada öyle bir para falan da yok.

Ya Amerika'nın çıkarları? Ama tek bir Amerika da yok; farklı kurumların farklı gündemleri, planları var.

Yoksa CIA'de çalışmış eşinden mı etkilenmiş? Evle iş hayatını ayıracak kadar profesyoneldir Çongar. Ama bir motivasyonu var, orası kesin. Mesele bunun ne olduğu.

"Balyoz" olmasa bu "mesele" hiç kaşınmayacaktı belki de.

Taraf gazetesi "Balyoz" bavulundan çıkan belgeler arasında gazetecilerin fişlendiğini, bazı gazetecilerin "faydalanılacaklar" olarak listelendiğini belirten bir haber yaptı: Darbe yapılırsa teorik altyapısını hazırlamaları için bu köşe yazarlarından yardım istenecekmiş!

Listede "faydalanılacak gazeteci" olarak adı geçen Necati Doğru bu haber üzerine küplere bindi ve *Taraf*'ın yayın yönetmeni Ahmet Altan'dan özür beklediğini yazdı:[63]

> Size 'darbecilerin kullanacağı, faydalanacağı, işbirliği yapacağı gazeteciler' diye bir liste vermişler. Aydın ahlakı olan, gazetecilik etiğine titizlenen gazeteci, yayınlama kararı almadan önce 'Bu liste doğru olabilir mi?' diye sorar.
>
> Şüphelenir.
>
> Gazeteci okulunda 'şüphelenmek sağlıktır' diye öğretilir. Hadi siz çok büyüksünüz, aşmışsınız, çağın büyük adamı olma peşindesiniz, vaktiniz yok. Yayın ekibinizde 'aynı idealler-aynı ülküler-aynı amaçlar' uğruna bir olduğunuz ve kocası CIA görevlisi gazeteci

hanıma, 'araştır bakalım bu liste doğru olabilir mi' diye sorabilirdiniz.

Kızın kocası CIA görevlisi.

CIA, darbelerin ilahı.

Darbeleri CIA üretiyor.

Bizim ordu darbe yapıyor.

Planı CIA'dan geliyor.

Beraber ekip olduğunuz kadın yazar-gazeteci CIA görevlisi kocasına sorsaydı; 'Balyoz Darbe Planı'nın yapıldığı 2003 yılında Necati Doğru, *Sabah* Gazetesi'ndeki köşesiyle oynandığı için Genel Yayın Müdürü'ne küfür etmiş, gazeteciliği bırakmıştı. İşsiz kalmış, 2 yıl hiçbir yerde yazı yazmamış, ancak 2004 yılının Eylül ayında *Vatan* Gazetesi'nden aldığı davet üzerine yazmaya yeniden başlamıştı. Darbe Planı'nı yapanlar ahmak mı? 2003 yılında köşesi olmayan, işsiz bir gazeteciyi 'kullanılacak gazeteciler listesine' niçin alsınlar?' derdi ve karısına 'Darling (İngilizce sevgili karıcığım demek), bu listeleri verenler sizi tetikçi yapmaya çalışıyor olabilirler' diye uyarısını yapardı. Gazete çıkartmak için Amerika'dan özel olarak getirttiğiniz ve birlikte çalıştığınız yazar kız sorsaydı; CIA görevlisi kocası, bunları söylerdi.

Yasemin Çongar'ın eşiyle ilgili soru işaretleri çoğu kez gündeme gelmişti. Yıllar içinde birkaç sefer ben de Çongar'ın eşinin CIA'de çalıştığına dair iddiaları yazdım. Washington'da herkesin bildiği, "sıradan" bir konuydu üstelik. Çongar'dan da hiçbir zaman yalanlama gelmedi.

Ta ki... Yeniden bu konunun üzerindeki sır perdesi açılana kadar...

Önce Yasemin Çongar'ı eleştiren Necati Doğru ve bana yönelik (isimlerimizin geçmediği) zehir zemberek bir yazı kaleme aldı Ahmet Altan... Ardından da bana iddiayı belgelemek düştü.

CIA'den Mr. Mason'ı tanır mısınız?

Yasemin Çongar'ın kocasının adı Chris Mason. Çongar, AFSA'ya yazdığı bir makalenin altındaki kısa CV'sine kim olduğu kadar, kiminle evli

olduğunu da yazmış. Tabii AFSA'nın periyodik yayın oganına yazınca bu bir anlamda zorunluluk gibi.

Nedir AFSA: "American Foreign Service Association." Amerikan Dışişleri'nde ya da yurtdışı görevlerinde bulunmuş kişilerin haklarını koruyan, hatta devletle onlar adına pazarlık yapan profesyonel bir kuruluş.

Çongar'ın makalesini yayımladığı *Foreign Service Journal* da AFSA'nın yayın organı.

Asker kökenli, Dışişleri'nde görev yapmış biri Chris Mason...

Güney Amerika'daki Barış Gönüllüleri'nde yer almış. Ancak asıl önemli görevi Afganistan'da... Dışişleri Bakanlığı'na bağlı olarak dört sene boyunca Amerika'nın Afganistan'daki güvenlik politikası üzerinde çalışmış...

Naval Postgraduate School'da yer alan biyografisi onun başka görevleri hakkında da bilgi veriyor:

"Dışişleri Bakanlığı'ndayken istihbarat çevreleriyle yakın çalışma içinde oldu, Afganistan'daki aşiretlerin haritalarının çıkarılması gibi gizli projelerde yer aldı. Dışişleri Bakanlığı'nda Afganistan'ın tarihi, kültürü ve kavim-ırk bilgileri konusunda uzman kişi olarak bilinir."

İstihbaratçılarla yakın ilişki içinde olması yeteri kadar açıklayıcı.

Ama ille de kanıt isteyene bir sonraki cümle yeteri kadar aydınlatıcı: "Ayrıca CIA'in Paştun Kızıl Hücresi'nde görev aldı..."[64]

Yasemin Çongar'ın da *Milliyet*'in Washington temsilcisiyken Afganistan'a gidip oradan yazı dizileri yaptığı arşivlerde var. Bu örnek Çongar'ın meslek hayatında bir şekilde Mr. Mason'la sık sık dirsek temasında olduğunu gösteriyor.

Bitmedi...

Kendisini akademik olarak da geliştiren, çeşitli yerlerde konferanslar veren, makaleler yazan Mr. Mason'ın biyografisinde çarpıcı bir nokta daha var: Ders verdiği pek çok yer arasında RAND Corporation'ın da adı geçiyor.

RAND'i Türkiye kamuoyu yakından tanıyor. CIA'e yakınlığıyla bilinen, genellikle CIA ajanlarının yer aldığı bir düşünce kuruluşu. Türkiye'nin adını

çok iyi bildiği CIA ajanlarından 12 Eylül darbesi için "Bizim çocuklar yaptı," diyen Paul Henze ve Graham Fuller da RAND bünyesinde.

RAND'i çok iyi tanımamızın bir başka sebebi de Türkiye için "Ilımlı İslam" modelini sunan kuruluş olması.

Chris Mason'dan bunun üzerine nihayet bir açıklama geldi.

Özetle "Ben ne şu anda ne de geçmişte hiçbir zaman Central Intelligence Agency'nin yani CIA'in bir çalışanı oldum. Ne şimdi ne de geçmişimde herhangi bir zamanda RAND kurumunda çalıştım ne de yazınızda belirtildiği gibi orada eğitim gibi bir faaliyetim oldu. Yine ne CIA'den ne de RAND kurumundan hayatımın hiçbir döneminde yazınızda ima edildiği gibi tazminat ya da başka bir şekilde ödeme aldım," diyordu.

Oysa Mason sadece kendi kendini yalanlıyordu.

Bir gecede yok edilen biyografinin sırrı

"Kıdemli araştırma görevlisi" olarak bulunduğu ve ders verdiği Naval Postgraduate School'un İnternet sitesinde biyografisi yer alıyor Chris Mason'ın.

CIA'e yakın bir düşünce kuruluşu olan RAND'de ders verdiği de, CIA'in Afganistan'daki "Paştun Kızıl Hücresi"nde görev yaptığı da bu biyografide yazıyor.

Ancak ne garip ki Naval Postgraduate School'daki bu biyografi apar topar İnternet sitesinden kaldırıldı.[65]

Bu konu hâlâ gizemini koruyor... Chris Mason bu konuda herhangi bir açıklama yapmadı, Yasemin Çongar bu soruları sadece geçiştirdi.[66]

NPS'e bir mektup yazarak bu ani değişikliğin sebebini ısrarla sordum ancak herhangi bir yanıt alamadım. Epey bir süre sonra aynı biyografi içinden CIA ve Rand'le ilgili kısımlar ayıklanmış bir şekilde "çaktırmadan" yeniden siteye kondu.

NPS'in "Culture and Conflict Studies" (Kültür ve Çatışma Çalışmaları) bölümünü Chris Mason'ın yakın arkadaşı Thomas Johnson yönetiyor. İkilinin çeşitli yayın organlarına yazdığı ortak imzalı makaleleri de var.

CIA'de çalıştığı ve istihbarat operasyonlarında yer aldığı, ayrıca RAND'de ders verdiği bilgileri işte bu kadar yakından dahil olduğu bu okuldaki biyografisinde var.

Kendisinin ders verdiği okul bunları uydurmuş olabilir mi?

Dahası neden panikle, apar topar bu biyografi yangından mal kaçırır gibi siteden kaldırılıyor? Bugüne kadar bir problem olmadı bu biyografideki bilgiler de bizler Türkiye'de tartışınca mı kaldırıldı acaba?

Merak ediyorum...

Gelelim bir başka kuruluşa...

Chris Mason "*Center for Advanced Defense Studies*"de de kıdemli üye. Bu kuruluş bugünün ve yarının güvenlik politikaları üzerine yoğunlaşıyor, bu konularda uzmanlaşmış kişileri bünyesinde barındırıyor.

Peki başka kimler var bu kuruluşta?

1. Anthony Shaffer: Biyografisi onun "CIA, FBI, NSA gibi kuruluşların gizli operasyonlarında kilit rol oynadığını" gösteriyor.

2. Jerrold Post: Kariyerinin tam 21 yılını CIA'e adayan ve bu kuruluşta "Kişilik ve siyasi davranış analiz merkezi"ni kuran isim.

3. Lestor Hyman: Clinton'ın başkanlığı döneminde Başkan Yardımcısı, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve CIA Başkanı adaylarının geçmişini araştıran ve inceleyen hukukçu.

Yolu CIA'den geçen bu kişiler yani "bizim çocuklar" Chris Mason'la aynı çatı altında çalışıyor.

Bu arada neyse ki Chris Mason bir dönem Dışişleri'nde çalıştığını reddetmiyor. Bir aralar Washington'dan yolladığı haberlerde eşi Yasemin Mason "Bir Dışişleri yetkilisi" ya da "Dışişleri'nden bir kaynağa göre" gibi ibareler kullandı. Bu kaynak da evdeki koca olsa gerek...

Bu bilgilerden sonra hâlâ Chris Mason'a "Sadece bir akademisyen," demekte ısrar edenlere "Ben akademisyenin paraşüt madalyalısını severim," diyebiliyorum!

Taraf'ın hayal gücünde sınır yok

TELEFONLA HELİKOPTER DÜŞÜRMECE

Sahiplik yapısı ilk günden beri tartışılıyor; parayı nereden bulduğu konuşuluyor, zarar etmesine rağmen ayakta kalabilmesi merak ediliyor ya... *Taraf*'ın neden çıkartıldığı aslında çok belli. Bir belge sızdırılacağı zaman *Taraf* gazetesi kullanılıyor ve bu sayede de psikolojik harbe katkıda bulunuluyor. Kısa yayın hayatında bunu kolaylıkla kanıtladı; gerçi hiç gizlemek gibi bir niyetleri var mıydı, bu büyük bir sır mıydı onu da bilmiyorum...

Belli ki Türkiye'nin dönüştürülmesi için bir psikolojik harp merkezine ihtiyaç vardı. Diğer gazetelerin misyonu, amacı ayyuka çıkmıştı artık. Dahası inandırıcılıkları kalmamıştı. *Taraf* tam da böyle bir ortamda doğdu işte.

Yandaş basın fazlasıyla hükümete angaje olduğu için "merkezin" işine yaramazdı. Dahası bir belge sızdırıldığında ve bu söz gelimi *Yeni Şafak* ya da *Zaman*'da yayımlandığında da kolaylıkla "İşte Fethullahçılar kendi yandaşlarına sızdırdılar," diyebiliyor, geçiştiriliyor ve hiç kimse ciddiye almıyordu.

Taraf sözde prestijli, objektif, içinde solculuk da olan liberal ve "mesafeli" bir gazete. Gerekirse Başbakan'a da çakar. Ama çizgisi çok net ve bütün yayıncılık anlayışı tek bir ilkeye göre şekilleniyor: Asker düşmanlığı.

Taraf'ı "Bugün acaba hangi belge sızmış," diye okuyorum: Hangi kuruma saldırıya geçilecek, neresi yıpratılacak, kimler hedef gösterilecek, bunun ilk işaret fişeklerini *Taraf*'ta bulmak mümkün.

Ama inandırıcı geliyor mu, hayır. Her haberin altında illa ki bir şaibe olduğu hissi oluşuyor. Bunu ben düşünmesem bile sonradan ayyuka çıkıyor zaten. Ya yalanlanıyor, ya belgeleriyle haberin fabrikasyon ve kasıtlı sızdırma olduğu ispat ediliyor.

Tek bir haberi bile "Yüzde yüz doğrudur," diyerek okumak mümkün değil.

Hele bu haberler içinde bir tanesi var ki...

Taraf'ın önemli manşetlerinin altındaki imza, bavulla belgelerin teslim edildiği gazeteci Mehmet Baransu'nun kariyerinin doruk noktası. Asla unutulmamalı, unutturulmamalı. Türk basını bu kadar kurgu, bu kadar gerçekten uzak bir haber daha görmemiştir herhalde – belki *Tan*'ın "Sakallı bebek doğdu" manşetiyle yarışır.

22 Ekim 2009 tarihinde *Taraf* sürmanşetinde Muhsin Yazıcıoğlu'nun ölümüyle ilgili skandal bir haber yaptı. İddialarına göre "ölmeden önce" Yazıcıoğlu tam 136 kere NTV santralinden aranmıştı.

Bu bir telefon faturası haberi değildi ama.

136 kere aranınca bir manyetik alan oluşabilirmiş, Yazıcıoğlu'nun helikopteri de bu yüzden düşmüş olabilirmiş... Kısacası, Yazıcıoğlu'nun ölümüne NTV sebep olmuş!

Komplo teorilerine çok meraklı *Taraf*'ın bu haberi en basit zeka ve mantıktan bile yoksundu.

Her şey bir yana neden NTV durup dururken 136 kere Muhsin Yazıcıoğlu'nu arka arkaya arasın ki?

Böyle bir şey ancak Muhsin Yazıcıoğlu'nun ölüm haberi geldikten sonra, teyit amaçlı olabilir.

Haberin çıktığı gün NTV "Yazıişleri" programında konuya açıklık getirildi. Programın sunucularından Mirgün Cabas'a Yazıcıoğlu'nun hayatını kaybettiği haberi gelmişti, o da habercilik refleksiyle telefonun başına geçip doğrulatmak için merhum Büyük Birlik Partisi liderini aramaya başlamıştı.

"Yazıişleri" programının bir diğer sunucusu Ruşen Çakır da böyle bir programları ve buradaki söz hakları olmasaydı, *Taraf*'ın bu uyduruk haberinin üzerlerine yapışmış olarak kalacağını belirtti.

Taraf muhabiri ayrıca telefon kayıtları dökümündeki "GMT" ifadesini de anlamamış. Greenwich Mean Time'ın kısaltması olan "GMT" Türkiye saatinden iki saat geride. Her telefon kaydının yanında yer alan saat de Greenwich saatine göre. Ama bunu bilmediği için, saat farkından habersiz olduğundan aramaların da Yazıcıoğlu "ölmeden önce" ısrarla arandığını düşünmüş.

Hayır, hayır komedi değil.

Bu haberi gerçekten yaptılar, üstelik bir de arkasında durdular. Canlı yayında yüzleştiklerinde Mirgün Cabas ısrarla Yazıcıoğlu'nu aradığını, dahili telefonu otomatiğe bağladığını söyledi zaten, durumu izah etti. Yasemin Çongar buna rağmen "Belki de santralinizi kullandılar," diyor. Hayal gücünün sınırı yok. O da, o sırada GMT'nin ne demek olduğunu bilmiyordu. Üstelik gazeteciliğinin büyük bölümü Amerika'da geçmiş, saat farkıyla çalışmanın ne olduğunu bilen biri olarak!

İşin daha da acısı, NTV de ilk anda "ölümden tam iki saat önce" aranmanın sırrını çözemedi. Onlar da GMT meselesine inanmadılar; konuyu "Zaten cep telefonları helikopteri düşürmez, bir manyetik alan oluşmaz," diye teknik detaylarla geçiştirmeye kalktılar.

Londra'ya gidince kimse saatini ayarlamamış herhalde...

Korkunç bir haber, gerçek bir skandal olduğu bir gün sonra GMT meselesiyle tescillendi.

Mehmet Baransu'yu programlarında ağırlayan, ona büyük gazeteci muamelesi yapan, aylarca *Taraf*'ı savunan, liberal görüşlere ekranı açan, *Taraf*'ın haberciliğini öven NTV'ydi. Ruşen Çakır ve Mirgün Cabas'tı...

İkisi de iyi gazetecidir. Ve biliyorum ki amaçları haber yapmaktı, konuşulan bir konuyu ekrana taşımaktı *Taraf*'ı ağırladıklarında da. Herkese mesafeli kalmaya çalışıyorlardı ama sanırım Taraf'a da biraz inanmışlardı. Zira başkaları hakkında komplo kokan haberler yaptığında *Taraf*'ın inandırıcılığını pek sorgulamadılar.

Ne zaman ki kendileri mağdur oldu, o zaman bu gazetenin her söylediğine güvenilmemesi gerektiğini fark ettiler

Sonradan Ruşen Çakır, sık sık NTV ekranında *Taraf*'ın yayın politikasını eleştirir oldu. Mehmet Baransu'dan "o çocuk" diye bahsediyor hatta; haklı olarak küçümsüyor, ciddiye almıyor.

Ama bu onu tetikçi yeni medya düzeninin hedefi olmaktan kurtaramıyor.

En az helikopter haberi kadar absürd bir iddia Çakır'ı Hanefi Avcı'nın *Haliç'te Yaşayan Simonlar* kitabıyla kendi adını özdeşleştirme

çalışmalarıydı. Yandaş, Cemaat'çi gazeteciler bu kitabın ardında olan gazetecilerden birinin Ruşen Çakır olduğunu, hatta kitabın bazı bölümlerini Çakır'ın yazdığını iddia edecek kadar ileri gittiler! Bu da şaka değil; gerçekten bu haberleri yaptılar.

Ve tabii ki bu iddialar da o kesimden gelen pek çok itham gibi uydurmaydı, kasıtlıydı.

Gerçeğin er geç ortaya çıkmak gibi bir huyu vardır; *Taraf*'ın ve belli bir misyon adına haber yapanların maskesi böyle böyle düştü.

Bir musibet, bin nasihatten iyidir herhalde.

Yine de medyanın önde gelen gazetecileri olarak sunulan isimlerin bu düzeni, bu oyunu ancak kendi başlarına gelince fark etmelerine sevinmeli mi, üzülmeli mi?

Bir günlük omurga

Mehmet Baransu, *Taraf*'ta yaptığı "O dört er böyle öldü: Pimini çekip bombayı verdi" başlıklı bir haberle Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından ödüllendirildi. O sırada Yeniçağ gazetesi yazarı Selcan Taşçı, Mirgün Cabas'ı arayıp bu konuyla ilgili görüşlerini sordu:

> [Cabas'ın] Gazetecilik ilkelerinin çiğnenmesinden canı da yanmış bir gazeteci olarak, 'Bu nasıl cemiyet' diye başını duvarlara vuruyor olma ihtimali yüksekti... Telefonun ucunda sesini duyar duymaz ne düşündüğünü, sordum. Bu konuda yorum yapmak istemediğini söyledi. Ne hissettiğini... Yorum yok! Nasıl değerlendirdiğini... Yorum yok! En sonunda anlamlı bir tebessüm olarak verdi beklediğim cevabı: Bu vak'anın içinde olmak istemiyorum... '*Taraf* & Baransu' vak'asından uzakta olmak isteyen bir gazeteciye ne diyebilirim ki! Zararın neresinden dönersen kardır...[67]

Bu sessizliği, bu "kokmam bulaşmam" tavrını neyle açıklayabiliriz?

Bu çocuklar, medyada parlatılan, övgülere boğulan bu yeni tür gazetecilerin nedir bu korkaklığı, çekingenliği?

De ki "Bence doğru bir karar," ya da itirazın varsa dillendir...

Ama böyle "ne kokan ne bulaşan" bir havan olmasın; bu utanç verici korkak görüntüden bari bir gün olsun sıyrıl...

Tabii her şeyden önemlisi korkma!

Omurgalı olmaktan çekinme... Bir gün de şaşırt şu insanları ya... Sadece bir günlüğüne omurgalı olduğunu kanıtla. Ve hakikaten korkma!

Omurgalı olmaktan bir zarar gelmez...

Bunları söylediğim için ne oldu dersiniz?

Bir gün avukatım Mirgün Sırrı Cabas'ın bana tazminat davası açtığını haber verdi. Kendisini savunan, *Taraf*'ı eleştiren, hakkını arayan bana!

Sadece eleştirdiğim için.

Bu medya böyledir, doğru söyleyeni cezalandırırlar. Hem medya eleştiri programı yapıyor televizyonda, hem de en ufak bir eleştiride karşı tarafı susturmaya, davayla korkutmaya çalışıyor.

Bu dava üzerine odatv.com, Cabas'a seslendi ve "Bizi de dava et," dedi: [68]

> [Mirgün] Cabas, Oray Eğin'in eleştirilerine karşı ne yaptı?
>
> Kendini savunabildi mi? Hayır.
>
> Eleştirilere yanıt verebildi mi? Hayır.
>
> Gazeteciliği savunabildi mi? Hayır.
>
> Bir duruş sergiledi mi? Hayır.
>
> Sadece Oray Eğin'e dava açtı.
>
> Gelin bu davanın kodunu çözelim...
>
> *Taraf* bu haberi yaptığında bu habere karşı çıkan ve Mirgün Cabas'ın hakkını savunan Oray Eğin... Ağır töhmet altında bırakıldığı bir konuda görüşü sorulduğunda 'Bu konunun dışında kalacağım' diyen Mirgün Cabas'ı da eleştiren aynı Oray Eğin...

Mirgün Cabas ise kendini savunamadığı gibi dava açarak kendince insanları korkutacağını sanıyor.

Ona gazeteciliğin nasıl olması gerektiğini gösterelim: Mirgün Cabas sen bir korkaksın. Hayatında bir kere de dik dur...

Hadi bize de dava aç.

Bu dava üzerine bir destek de *Yeniçağ* yazarı Selcan Taşçı'dan geldi:[69]

İnsani vasıflar, meslek ilkeleri, ideolojik tavır... Hiçbir ortaklığımızın bulunmadığı Mirgün Cabas'ın kendisinin dahi "Bu vak'anın içinde olmak istemiyorum..." dediği "Taraf & Baransu" olayının dibine kadar girip, Cabas'ın şahsında gazeteciliğin onurunu, insan haklarını korumuşuz; çatır çatır.

Cabas'ı suikastçi yapan Taraf, Taraf'a "kalleş" diyen Ruşen Çakır, "akılsız" diyen Mirgün Cabas... Dava açılan Oray Eğin! Kendisinin olmayan bir kavgada sanık sandalyesine oturmayı ancak bir gazeteci başarır herhalde!

Elinde her türlü "cevap" imkânı varken bir gazetecinin başka bir gazeteciye dava açmasına akıl erdiremiyorum. Madem hakkında yazılanlardan rahatsız oldun, her gün canlı yayındasın; çık, işi sana suikastçı demeye vardıran Taraf'çılara yaptığın gibi; yağ, es, gürle! Adliye koridorlarında, kalem mahkum ettirmekle uğraşan "liberal demokrat"larımıza iyi bakın; bu modellerden başka yerde bulamazsınız.

Ha vesile olmaktan ötürü bir suçluluk duyuyor musun derseniz; Zerre kadar duymuyorum! Aksine, bu olayda Cabas'ın temsil ettiği, ama benzerlerine hemen her gün başka adlar altında rastladığımız; gazeteciliği de, hukuku da, demokrasiyi de, yalnız ve ancak kendi canı yandığında hatırlayan gazetecilik biçiminin afişe olmasını sağladı ya, bundan iyisi Şam'da kayısı.

Mahkeme sonunda Mirgün Sırrı Cabas'ın açtığı 50 bin TL'lik manevi tazminat davasını reddetti. Bir anlamda bu polemiği başlatan Selcan Taşçı

da son noktayı koydu:[70]

> (...) Taraf'ın NTV'yi neredeyse suikast timi barınağı ilan etmeye yeltendiği olaylar zincirinin kabağı da, Cabas'ın Yeniçağ'a sarf ettiği o tek cümleye binaen, "Dik durursan bir şey kaybetmezsin" çağrısı yapan Eğin'in başına patlamıştı...
>
> Uzun lafın kısası, yapılan fikri takibin neticesi şudur:
>
> O kabağın susak çıktığı anlaşıldı...
>
> Teknik olarak davanın reddine, içerikle birlikte ele alınca, otomatikman "dik duruş çağrısı"nın "hakaret" sayılamayacağına karar vermiş, yüce Türk adaleti!
>
> Şahsi tercihidir; "dik duruşa teşviği" ahlaksız bir teklif gibi algılayabilir Cabas; hakaret de sayabilir...
>
> Ama yasalar da onay verseydi buna, işte o zaman "vah" çekerdim halimize ve basardım yaygarayı:
>
> Biri bizi omurgasızlaştırmaya mı çalışıyor yoksa(!)
>
> Bir anda çok sık telaffuz edilmeye başlanan çömelmelerin diz çökmelerin filan tezahürü mü bu!
>
> Kemiksiz bedenlere ve kılçıksız haliyle "ölü" balık ruhlarına sahip yeni bir türe mi evriliyoruz!
>
> Ama yırttık;
>
> Yaşasın yargı; ki "dik durmak iyidir" dersi çıkarılabilecek daha nice karar alsın...

Bazen yaptığımız şakalar gelir bizi vurur... Gazeteciler birbirlerine "Aman yakında gelip de seni almasınlar," diye takılırdı; bir gün sonra arkadaşlarımızın evine polis baskını yapıldığını gördük.

Türkiye aklın sınırlarının zorlandığı bir ülke...

Bundan 50 sene, 100 sonrası için buraya not düşmek istiyorum: "İnanır mısınız, bu cep telefonuyla helikopter düşürme olayı ciddiye alındı ve hakkında soruşturma açıldı."

Evet, evet, şaka değil.

Mirgün Cabas hakkında savcılık inceleme başlattı: Muhsin Yazıcıoğlu'nun helikopterinin düşmesi olayını araştırırken. Cabas'ın adı, NTV'nin o dönemki haber müdürü Mustafa Hoş'la beraber savcılık tarafından şüpheli sıfatıyla yargılanması istenen kişiler arasında yer aldı.

Şaka gibi... Ama 2011'de Türkiye bu.

Yanlış giden bir şöhret macerası ya da:

"PAVYONDAKİ NAMUSLU KADIN"

Taraf şaşırtıcı bir şekilde bir kez de kendi yazarının canını yaktı. Oysa kendisini yazdığı gazeteyle nasıl da özdeşleştirmiş, nasıl da heyecanla sahiplenmişti Oya Baydar...

Bir türlü anlayamadı... Ne *Taraf*'ı, ne medyayı, ne darbeyi, ne siyaseti... Ama asıl anlayamadığı da kendisinin orada ne işi olduğuydu.

Oysa çok netti her şey: Yazar yapılmasının tek sebebi belli bir misyonun sözcülüğünü üstlenmesi, kullanılmasıydı. Çünkü bir yazar olarak adı, geçmişi, duruşu, imajı, algısı inandırıcıydı.

Nasıl ki *Taraf* gazetesinin ortaya çıkışı "yeni ve kirlenmemiş bir merkez" ihtiyacındansa, Oya Baydar'ın yazar yapılmasının da altında bu yatıyordu.

Aradıkları ayaklarına kadar gelmişti üstelik. Hiç uğraşmalarına gerek kalmadan, kapılarını kendisi çalmış, "Beni yazar yapın," diye dil dökmüştü.

O da bir yazı yazdı..[71]

Bir anda bu yazı psikolojik harbin bildirgesi, kendisi de bu dönemin "poster kızı" oldu. Evindeki mazbut hayatından vazgeçip o gazete senin bu TV benim diye gezip promosyon turlarına başladı. Merkez medyanın liberal kalemleri alıntılayıp durdu...

Ben bu kadar yıldır Türk basınında bir tek köşe yazısı için; üstelik de klişelerle dolu bir yazı için, böyle bir reklam çalışması görmemiştim. Alıntılayan alıntılayana... Bir köşe yazısı üzerine, pek çok başka köşe yazısı yazıldı. Öyle bir hafta kadar moda oldu Oya Baydar'dan bahsetmek. Neredeyse liberal basına gelen yeni bir ismi takdim ediyordu o mahallenin ağır abileri; "Artık o da bizden, aramızda, emrimizde," diye.

"Darbe kuşaklarına açık mektup" yazdı Oya Baydar.

Kendisini "Türkiye'nin umut ve masumiyet çağının çocukları" olarak tanımlıyor, "Gerçekleştirmeyi başaramamış olsak da savaşsız, sömürüsüz, adil bir dünya ve devrim uğruna yaşamlarını, gençliğini, aşklarını feda etmekten çekinmemiş olanlar," diye devam ediyordu.

Ve sonra da günün modasına uygun olarak bir günah çıkarma seansı tabii ki: "27 Mayıs'ta çoğumuz çok gençtik, çocuktuk, ne olduğunu tam anlamamıştık. Ama 12 Mart'ta, 12 Eylül'de, darbe yönetimlerinin işkencehanelerinde, askerî tutukevlerinin koğuşlarında, hücrelerinde, sürgün olup sığındığımız yabancı ülkelerde aynı kaderi yaşadık."

Ve bu ağdalı girişten sonra da kendi çevresine meydan okuyordu: "Nasıl oldu da buralara geldik, nasıl oldu da kimileriniz darbeci zihniyetin destekçisi oldunuz? Nasıl değiştiniz böyle?"

Türkiye'de bir darbe tehdidi var mıydı? Hâlâ var mı?

Asker bile artık darbeler devrinin kapandığını söylüyor. Bugün darbeyle ilgili bütün tartışmalar "gerçekleşmemiş, yapılmamış, başarıya ulaşmamış darbeler" üzerinden yürüyor.

Kamuoyunda hiç kimse açık açık "darbe çağrısı" yapmıyor, dahası basında Ergenekon davasının en sıkı eleştirmenleri, bütün muhalif kalemler bile askeri darbeye karşı olduklarının açık açık altını çiziyor.

Oysa 2000'li yıllarda en demokrat görünenler zamanında bütün darbeleri alkışlamış, paşalarla içli dışlı olmuş isimlerdi. Mehmet Barlas, Kenan Evren'i ve 12 Eylül yönetimini yere göğe sığdıramamıştı. Hasan Cemal, paşaların yanından ayrılmıyordu aynı dönem. Çetin Altan'ın 12 Mart'ı övgülere boğan yazıları arşivlerde duruyor hâlâ.[72]

Onlardan başka da hiç kimse darbeyi dillendirmiyor doğrusu. Ama fena halde sentetik bir "darbe korkusu" yaratıldı. Pek çok kişi bu tehdidin geçerli olduğuna ikna edildi. Bu vesileyle, askerin bir anlamda tasfiyesi gerçekleştirilmeye çalışıldığı, Türkiye'nin yeniden tasarlanmasının önündeki tek engel olarak gösterilen Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sistematik olarak güç kaybına uğratıldığı ortada.

Oya Baydar gibi birileri de, tıpkı Cihangir'deki "Yetmez ama evet"çiler gibi "Yaşasın darbeciler yargılanıyor," diye kendi kendilerine gelin güvey oluyorlar, o kadar. Meselenin özeti budur.

Baydar, bu yazısıyla *Taraf*'a en büyük hizmetlerden birini yaptı. "İmajı düzgün" bir edebiyatçı olarak Taraf'ın misyonunu solcular arasında aklamaya çalıştı. Liberaller de bu fırsatı kaçırmadı; bu sıradan yazının

tekrar tekrar reklamının yapılması bundan ibaretti. Yoksa içeriğinde şaşırtıcı, insanın ezberini bozan ne var? Hepimiz darbenin iyi bir şey olmadığını zaten biliyoruz...

Kaldı ki Oya Baydar'ın "Siz nasıl darbeyi savunursunuz" cümlesinin karşılığı yok. Kimi kastediyor? Hedefi kim? İlla ki, her toplumda olduğu gibi uçları savunan, uçların yönetimini arzulayan insanlar vardır. Şeriatı arzulayanlar kadar, darbeyi savunanlar da. Ama bunlar toplumların kendi içlerinde erittiği, demokrasin sadece varolmalarına hak tanıdığı marjinal kesimler olarak etkisiz kalır...

Tabii normal şartlarda...

Kaldı ki Türkiye'de şeriat arzusunu dile getiren hiç kimse yargılanmıyor ama "darbeyi düşünmek" bile suç kapsamında neredeyse. Bu mu adalet ve demokrasi?

Oya Baydar gibi "moda solcuları" varsa eğer marjinal bir grubu sanki Türkiye'nin kayda değer bir çoğunluğu darbe yanlısıymış gibi göstermeye çalışıyor. Çok daha büyük bir çoğunluğu hedef gösteriyor bu yazıyla. Yaptığı Ergenekon davasını tasarlayanların amacına hizmet etmekten başka bir şey değil.

Kafa aynı kafa...

O "organizasyon" da muhalifleri, *Cumhuriyet* aydınlarını, hocaları, yazarları, düşünürleri, gazetecileri ve hatta *Cumhuriyet* mitinglerinde ellerinde bayrakla sadece bir itirazı dile getirmek isteyen duyarlı yüzbinlerce vatandaşı "darbeci" diye etiketlemeye kalkmıştı.

Yazık...

Gerçi özgeçmişine bakıldığında hayatının her döneminde "poster kızı" olmak, kendi kendisini dönemin rengine göre adapte etmek ve şekle girmekti tercihi.

60'larda üniversite eylemcisi... 70'lerde sıkı sosyalist... 80'lerde sürgündeki yazar... 90'larda sivil toplumcu... 2000'lerde de liberal demokrat...

Siyasi tercihlerinin hemen hepsi saflığından, kendini kullandırmasından oluşmuş.

Ayrıntıları bilmeyen, meseleleri derinlemesine analiz edemeyen birinin dünya görüşünde böyle savrulmalar olur. Hele bir de "kişisellik" tuzağına düşüldüyse.

Bugün Türkiye'nin pek çok aydını darbe tezgâhlarının, masa başında oluşturulan belgelerin, basının psikolojik savaşta edindiği rolün farkında; bu düzene, bu oyuna itiraz ediyor. Bu aydınların geçmişine baktığımızda hemen hepsinin hayatlarının asker tarafından karartıldığını, hapislere atıldığı, yaşam alanlarının kısıtlandığını görüyoruz. Bazıları birkaç darbe birden geçirmiş üstelik; 12 Mart'ın üzerine 12 Eylül vurmuş onları. İktidarları da görmüşler, askerleri de.

Onlara darbe yanlısı diyebilir miyiz?

Bu isimlerin hepsi askeri vesayete karşıydı; hâlâ da karşı. Ama ne Ergenekon davasını ne de oluşturulan "Darbe geliyor" korkusunu ciddiye alıyorlar, ciddiye alabiliyorlar.

12 Mart'tan 18 gün önce Siyasal Bilgiler Fakültesi dekanlığına seçildi Mümtaz Soysal.

Demirel devrildiğinde, Çetin Altan gibi aydınlar da başta olmak üzere Mülkiye'nin büyük çoğunluğu da gerçekleşenin bir "sol darbe" olduğu yanılsamasına kapılmışlar, yeni hükümetin reformist bir kabineden oluşacağını zannetmişlerdi. Hesap kısa süre sonra ters tepince 500'ü aşkın aydın da tutuklanmıştı.

Mümtaz Soysal, 18 Mayıs 1971 günü büyük amfide Anayasa hukuku dersi verirken askerler tarafından götürüldü.

"O gün fakültede ders yılının son günüydü," diye anlatıyor, "Son ders de benimkiydi. Onu yapmak için derse girdim. Anayasanın birtakım direkler üzerine durdurduğunu, ama bu direklerin sağlam olabilmesi için asıl gerekli olan şeyin halk desteği olduğunu, bütün bu ekonomik ve sosyal haklara ve bütün özgürlüklere halk sahip çıkmazsa bu yapının fazla ayakta duramayacağını söylerken kapı açıldı. Fakülte sekreteri 'Geldiler,' dedi.

Ben, kimin geldiğini ve niçin geldiğini bildiğim için çocuklara dönüp 'İşte halk desteği olmazsa böyle olur,' dedim ve kapıdan çıktım."[73]

Soysal tutuklandığında TRT'den Sevgi Sabuncu ile evlenmek üzereydi. Törenin muhtemel davetlileri de hapishanedeydi. Nikah da hapishanede kıyıldı.

Sevgi Soysal "Bize savaş tutsağı muamelesi," yapıldı diye anlatmış o günleri, "Devlet düşmanı olmakla suçlandık. hâlâ hayatta olduğumuza sevinmeliydik, bize yiyecek bir şey verdiklerine, insan muamelesi gördüğümüze dua etmeliydik."[74]

O da nikahtan üç hafta sonra tutuklanıp Adana'ya sürgüne gönderildi. Türk edebiyatına *Yürümek, Yenişehir'de bir Öğle Vakti, Yıldırım Bölge Kadınlar* Koğuşu gibi unutulmaz kitaplar bırakan Soysal 22 Kasım 1976'da yakalandığı kanser yüzünden hayatını kaybetti.

Askerin, darbenin, 12 Mart'taki zulmü iliklerine kadar hissetmiş yüzlerce insandan biri Mümtaz Soysal. Bugün Ergenekon davasına körü körüne inananların, askerden intikam almak isteyenlerin hepsinden daha fazla şahsi nedeni, hesabı vardır herhalde askerle.

Ama Ergenekon'a da mesafeli, bir darbe tehdidi olduğu iddialarına prim vermiyor. Bütün bu gelişmelere daha geniş perspektiften, askerin devren çıkarılması planı, Türkiye Cumhuriyeti'nin yıkılmasının adımları olarak bakıyor.

Özetle, gerçek bir aydın, bir entelektüel olarak yaklaşıyor güncel tartışmalara da.

Askeri mi koruyor, askerci ve darbe yanlısı mı? Bunu kim söyleyebilir Mümtaz Soysal için!

Elbette değil. Ama entelektüel duruşun ancak ve ancak kişisellikten, geçmişteki şahsi hesaplardan arındırılarak oluşacağının farkında...

Prof. Mümtaz Soysal ya da onun gibi pek çok kıymetli yazar, hoca bu rüzgâra neden kapılmıyor peki; manidar değil mi?

Menderes'i görmüş, darbelerle hayatları kararmış ve bugün "dinozor" diye etiketlenen tecrübeli gazetecilerin hiçbirinin de AKP yandaşı olmamaları

tesadüf değil. Yaşamışlar, görmüşler, kaç iktidardan, kaç baskı rejiminden geçmişler. Tarihin kendileriyle başlamadığını biliyorlar ilk başta...

AKP dönemi "moda aydın"la gerçek düşünürlerin farkını da ortaya koydu.

Babası 12 Mart'a alkış tutan Ahmet Altan bugün çıkardığı gazetede darbe karşıtlığı yapıyor; oysa yaptığı körü körüne asker düşmanlığı. Hayatları boyunca savrulmuş, Çetin Altan'ın "darbe günlüklerinin" bile hesabını verememiş bir ailenin mi darbeye karşı savaştığına inanmamızı bekliyorlar?

Oya Baydar'sanız inanırsınız...

Bilginiz yüzeysel, bakış açınız da sınırlıysa *Taraf*'ın Türkiye'de demokrasi devrimi yaptığını düşünürsünüz. Haddinden fazla safsanız...

Bütün bu özveriye, kendisini darbe karşıtı olarak ortaya atmasına, *Taraf*'ı kendi başvurup "Sizde yazmak istiyorum," diyecek kadar benimseyip, sahiplenen, *Taraf*'a sonuna kadar inanan Oya Baydar'a ne oldu dersiniz?

O da kullanılıp atıldı...

Kaba bir ifade belki ama olan biten en net böyle özetlenebilir.

"Kraldan çok kralcıların" tipik sonu ne yazık ki...

Kendisini, belki de *Taraf*'ı çıkaranlardan daha fazla adamıştı bu gazeteye. O derece inanmıştı. Bu kör inanç, etrafındaki insanların kabalığını, çirkin dillerini görmesine de engel oldu tabii ki.

Ahmet Altan, gazetesinde yazan sosyalistlerle bir polemiğe girme niyetiyle kaleme aldığı yazıda Oya Baydar'dan "pavyondaki namuslu kadın" diye söz etti.

Üstelik, orijinal bir benzetme de değildi bu. Yıllar önce gazeteci Ayşenur Arslan medya macerasında kendisini "pavyondaki bakire"ye benzetmişti.[75]

Baydar doğal olarak alındı, *Taraf*'tan istifa etti.

"Hiç kuşkusuz Ahmet Altan'ınki maksadını aşan bir ifade," dedi, "Çünkü kendi gazetesini 'pavyon'a benzetiyor. Bunu herhangi bir yazar yazsa sorun

olmazdı ama Ahmet Altan gazeteyi temsil ediyor. Bu da tam anlamıyla bir erkek iktidar üslûbu. Bu son derece rahatsız edici."

Halbuki her şey ne güzel başlamıştı.

Nasıl göremedi Oya Baydar bu erkek dilini, bu erkek ortamını, bu insanların hayata bakışlarını; nasıl daha önce kestiremedi de kendisine böyle hitap edilince şaşkınlık içinde kaldı, canı yandı ve çok önemsediği köşe yazarlığından bile vazgeçti.

Bu insanların çirkin dili sadece seksizmle sınırlı değil ki: Politikaya yaklaşımları, insanları damgalamaları, yargısız infazları, yalan haberleri de hep bu çirkin dilin eseri.

Gizlemiyorlar da ayrıca, her şey çok aleni.

Kaderin ne garip cilvesi ayrıca... Oya Baydar'ı kullanan *Taraf* şimdi hep destek verdiği, hep arkasında durduğu iktidar tarafından kullanılıp atılmış olmanın şaşkınlığını yaşıyor.

Kendi düşen ağlamazmış...

Kırılma noktası

ALTAN AİLESİNİN ÜZERİ ÇİZİLDİ

Çetin Altan'ın ailesini, çektiği sıkıntıları, yaşadığı mücadele dolu hayatı paylaştığı ve artık tarihe mal olmuş bir yazısı vardır. "Dertleşme"yi hâlâ saklarım, bence Türk deneme yazarlığında bir başyapıttır.

"Neden bu kadar çok suçlandığımı kendi kendime de sorduğum oluyor. Çünkü yarım yüzyıldır yazı yazıyorum. Türkiye'de yazı yazanları, insanın büyükelçi olmuş sınıf arkadaşları bile sevmezler," der.

Çarpıcı finale kadar okuru işliyor, işliyor ve bombasını patlatıyor:

"Ahmet, Mehmet, Zeynep kocaman oldular... Onların ellerine yanaklarına dokunurken hâlâ yıldızlar dolanıyor içimde... Yeryüzü serüvenindeki parantezin artık kapanmasını özlüyor gibiyim sanki... Durmadan suçlanmış olsam da salt yazı yazarak yaşamışlığın tuhaf bir tadı var içimde... Bir daha dünyaya gelsem yine sadece yazı yazardım..."

12 Şubat 1997'de yazmış bu satırları, *Sabah*'ta.[76] Ertesi gün kıyamet koptuğunu hatırlıyorum. Başka köşe yazarlarından o "parantezin" kapanmamasına dair yakarışlar yükseldi.

O gün Çetin Altan benim için ölümsüzleşmişti.

Fakat çok kısa bir süre sonra benim için öldü Çetin Altan. Onu kendi içimde öldürdüm.

Ve yine, ne tesadüf ki, "Dertleşme" başlıklı bir yazısıyla. İnanır mısınız tam beş sene sonra, 13 Mart 2002'de.

"Ben yazı yazmasam ne olur? Hiçbir şeycik olmaz. Ama ben yine de 'yazı'ya layık olmaya ömür vermiş bir kalem emekçisi olarak, kaybolmayı isterim sessiz ve sedasız..."

Yazarla okur arasında hesaplaşma anları vardır; okurun yazar tarafından kandırıldığını hissettiği. Öyle bir andı benim için...

İkinci "Dertleşme" yazısının sonunda okura gazetesi Sabah'ı şikâyet ediyor ve son bir, bir buçuk senedir kendisine değer verilmediğini söylüyor.

Bu yüzden "kaybolmak" istermiş gibi bir izlenim yaratıyor. Sanki bırakacakmış gibi...

Sabah o yıllarda zor günler geçiriyor; maaşlar ödenmiyor, büyük fedakarlıkla gazete çıkıyor, sahiplik yapısı değişiyor. Yayın yönetmeni bile para almıyor...

İşin aslı sonradan ortaya çıkıyor... Çetin Altan o sırada *Milliyet*'ten yüklü bir transfer teklifi alıyor ve buna bir kılıf uyduracak: "Bana kıymet verilmiyor" diye... Zaten bir süre sonra da *Milliyet*'e geçiyor.

O gün benim için Altan ailesinin bütün hayatlarının, o hayatları aktardıkları bütün satırlarının planlı bir PR çalışması olduğunun kanıtı oldu –en azından 80'li yıllardaki Özal dönüşümünden sonra.

Anladım ki Çetin Altan'ın derdi yazarlığa kıymet falan değil... Basbayağı para... Yazarlığı bırakmaktan söz ediyor mesela, oysa görüyoruz ki hiç öyle bir niyeti yok.

Maksat konuşulsun, birkaç kişi daha pohpohlasın o kadar. Nitekim o dönem de Haşmet Babaoğlu'ndan Can Dündar'a, Fehmi Koru'ya kadar bir koro "Aman ağabey," diye ağlıyor yine...

Çetin Altan'dan sonra, kendi içimde bir de Ahmet Altan'ın ölümünü yaşadım ben.

O da *Yeni Yüzyıl*'daki bir yazıyla oldu. Politik yorumlarından dolayı baskı varmış, öyle diyordu, yazılarına ara verdi ve kahraman oldu. Sonra, zar-zor ikna edilmiş ama sadece "hayat" üzerine yazsın diye. Öyle dedikodu yayıldı; güya "Artık siyaset yazmam," demiş...

"Vazgeçemeyeceğim kadar kıymetli değil hayatım, ben şanslı olanlardanım, hayatımdan daha kıymetli bir şeylerim var benim, öyle altı boş mukaveleler taşımıyorum koynumda, hayatım karşılığında anlaşmalar yapmıyorum," diye döndü.[77]

Ne kadar etkileyici değil mi? Bir yazarın özgürlük beyanı, kaçış bildirisi adeta. Ahmet Altan'ın okura, sisteme, medyaya resti gibi okumuştum.

Gerçek bir "veda" yazısı olarak...

Sonra ne oldu dersiniz? Bir hafta sonra, bir "aşk" yazısıyla geri döndü Altan.

"Hani senin koltuğunun altında mukaveleler yoktu," diye geçti aklımdan.

"Keşke yazmasaymış," diye düşündüm.

Tıpkı babası gibi...

O satırların ardından karanlığa karışsa, kaybolsa ortadan –en azından bir süreliğine– gözümde, ona inanmış "okurunun" gözünde ölümsüz olacaktı. Saygımı hiçbir zaman yitirmeyecektim.

Ama maalesef ben Altan ailesinin yazı "tanrılarında" olmaması gereken bir özellik gördüm: Meğerse onlar da ölümlüymüş...

İşte bu yüzden Çetin Altan'a Başbakan ödül verdiğinde de herhangi bir duygu kıpırdaması yaşamadım içimde. Ölü şairi vatandaş yapmak gibi absürd bir durum olduğunu düşünüyorum. Ölü yazara madalya takmak...

Benim için Çetin Altan'ın o ödülü alması devletin ondan özür dilemesi değil. Onun devlete boyun eğmesi anlamına geliyor. Bir uzlaşmanın yansıması...

"Tamam hizaya geldim," dedi, bunu sistematik bir biçimde yaptı ve madalyayı kaptı... Ailece yaptılar.

Ne yazık... Ne acı...

İlhan Selçuk'un sırf düşünceleri yüzünden sabaha karşı gözaltına alındığı, Yalçın Küçük'ün ve onca muhalif aydının hâlâ hapse yollandığı bir ülkede o ödülü alabilmek için "yüz" gerekiyor, değil mi?

O yüzden oğul Ahmet Altan'ın "Bu çağın en büyük yazarlarından birisi," diye anlattığı babasının ödülünün ardından yazdığı yazı da herhangi bir his uyandırmadı bende. Onun gazetesinde karalanan, düşünceleri yüzünden infazlanan, hedef gösterilen yazarları düşündüm ve onun adına çok utandım.

Sahneye çıkıp "Heil!" deseydi ancak bu kadar utanırdım.

"Hayatı, yazıları yüzünden bedeller ödemiş bir aile," tanımlamasını çok seviyor Altanlar, her fırsatta kullanıyorlar.

Bu ödülle beraber, bu tanımı kullanmaya artık hakları da olmadığını düşünüyorum. Çünkü bu ödül, Altanlar'ın da giderek Türkiye'de kanıksanmaya başlanan "Sadece bizim gibi isteyenler düşünmekte özgürdür," mantığına onay verdiklerini ortaya koyuyor...

"Yazı yüzünden bedel ödemenin," hakikaten de bu aile için sadece bir PR malzeme olduğunu daha kaç kere kanıtlayacaklar?

Baba ödül alır, oğlu över... Altanlar özgürlüğü de, ödülü de, övgüyü de sadece kendileri için isterler.

Ama en önemlisi bir tane bile okur onların adına utanırsa, bunun altından bir yazar nasıl kalkar?

Bir büyük aşk bitti

Bu satırlar Ahmet Altan'a ait:

> Şu anda Türkiye'de Erdoğan'ın çapında bir politikacı yok. Buna, Erdoğan'a en çok kızanların bile 'hayır' diyebileceğini sanmıyorum. Erdoğan'ın 'kalibresine' sahip kim var bu ülkede? Onun cesaretine ve vizyonuna sahip kim var? Kimse yok. Erdoğan, Türkiye'de rakipsiz. Ama artık sadece Türkiye'de değil bence dünyada da önemli liderlerden biri.
>
> Başbakan, sadece Türkiye'deki savaşı durdurmadı, Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun da büyük katkılarıyla, bütün bölgeye barış getirecek 'açılımlar' yaptı. Bir yandan Müslüman dünyada hayranlık toplayan bir 'lider' olurken, bir yandan da Batı'nın fikirlerine önem verdiği, desteklediği bir yönetici oldu. Dünya sahnesinin önemli liderlerinden biri artık.
>
> Bütün tarihi liderler gibi o da tarihe kendi adını kendi elleriyle, risk alarak yazdı. Hak ettiği alkış belki hemen patlamayacak ama bir iki yıl sonra bu barışın etkisini herkes hissetmeye başladığında alkışlar daha da kuvvetlenecek.[78]

Ve bu satırlar da Ahmet Altan'ın:

> Seçimlerde MHP'yi barajın altına iteceğim diye her gün biraz daha MHP'lileşen, tutuculaşan, yasakçılığa, heykel yıkmaya, dizi durdurmaya heveslenen, Sayıştay Kanunu için askerlerle gizli anlaşmalar yapan, Kürtlerin hakkını inkâr eden Başbakan Erdoğan, kendisini uyaran, yeniden ilerici, atılımcı, hakşinas, demokrat kişiliğine kavuşmasını isteyen herkesin 'ters yöne' girdiğine inanıyor.
>
> Ve onlarla polemik yapmak istiyor. (...)
>
> Kendi kişisel hesabı olan adam, kişisel hesabı olmayan adamlarla polemik yapamaz, yapmaya kalktığında da yüzüne gözüne bulaştırır.
>
> Sen lafa, "örf ve âdetlerimizden, manevi değerlerimizden" gireceksin sonra ilk sıkıştığın yerde kavgaya "baba"yı, "aile"yi karıştıracaksın.
>
> Bu mu senin manevi değerlerin?
>
> Bırak bizim örfümüzü, geleneğimizi, manevi değerlerimizi, Mafya'da bile yoktur kavgaya aileyi karıştırmak.
>
> Başbakan gibi kavga etmek istiyorsan başbakana yakışır bir olgunlukla, delikanlı gibi kavga etmek istiyorsan delikanlıya yakışan bir raconla kavga edeceksin.
>
> Kendi ailene saygısızlık edildiğinde televizyonlarda yakınacaksın sonra kendinden menkul "estetik bilirkişiliğini" haklı gösterebilmek için kavga ettiğin adamın "babasını", "ailesini" işe karıştıracaksın.
>
> Bu mu senin adamlığın, bu mu senin delikanlılığın?
>
> Kavgaya girmek istiyorsan, kavga ettiğin adam kadar dürüst olacaksın, samimi olacaksın.[79]

İki yazı arasında yaklaşık sadece bir buçuk yıl var. Ahmet Altan, daha evvel de *Taraf*'ta "Paşasının Başbakanı" diye manşet atarak Erdoğan'ı eleştirmişti ama şiddeti bu yazıdakine eşdeğer değildi.

Bu kısa süre içinde Wikileaks belgeleri çıktı önce... Wikielaks, Amerikan konsolos ve büyükelçilerinin merkeze yolladıkları kriptoları ele geçirip teker teker sızdırmaya başladı. 11 bin belgede Türkiye'nin adı geçiyordu ve içlerinde çok ilginç yazışmalar da vardı.

Amerikan büyükelçileri Ankara'da duydukları kulis bilgilerini de merkeze aktarmışlardı. Mesela Erdoğan'ın İsviçre'de sekiz banka hesabı olduğu iddiası. Yahut örtülü ödenekten Trabzonspor'a para nakledilmesi... Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in Londra'da "Doğan Grubu hisselerini satın, onlar gidici," diyerek neredeyse "insider trading" tüyosu verdiği... AKP'de Cemaat'in kaç üyesi olduğu gibi...

Taraf, Başbakan'ın banka hesaplarını büyüten gazete oldu. Hangi niyetle bu haberi büyüttüler, sadece habercilik içgüdüsüyle mi hareket ettiler bilmiyorum. Ama Başbakan'la Ahmet Altan'ın arası da ilk böyle bozuldu. Erdoğan önce *Taraf*'a sıkı bir ayar çekti, ertesi günlerde *Taraf* kriptolardan "olumlu" kısımları büyüttü ama ipler bir kere kopmuştu. (Takip eden aylarda *Taraf*, bizzat Wikileaks'in kurucusu Julian Assange'la görüşerek belgelerin resmi yayıncısı oldu.)

Başbakan Erdoğan, Altan'ın kendisine "Bu mu senin adamlığın, bu mu senin delikanlılığın," diye seslendiği yazısına hem ceza davası, hem de 50 bin TL isteğiyle manevi tazminat davası açtı.

Çetin Altan, oğluna dava açan Başbakan'ı "vefasızlıkla" suçladı.

Ne garip bir bakış açısı... Oğlunu bir gazeteci olarak değil, Başbakan'ın bir dostu olarak görüyor. Başka gazetecilere dava açılmasına sesini çıkartmıyor ama söz konusu Ahmet Altan olduğu zaman konuyu nerelere çekiyor:[80]

> Ahmet Altan'ın uğradığı nankörlüklerle, Başbakan Tayyip Bey'in de kendisi hakkında açtığı 50 bin TL'lik tazminat davası ve açılmasını istediği kamu davası; bendenizi 1962 yılına götürdü.
>
> Sanırım o tarihlerde Başbakan Tayyip Bey, 8 yaşlarında falandı.
>
> 27 Mayıs 1960 askeri darbesi, İş Bankası Genel Müdürü Ahmet Dallı'yı da gözaltına almıştı.

Ve Ahmet Dallı, bendenize bir mektup yazmıştı; hakkındaki suç iddiası kesinleştiği takdirde dahi; yatacağı hapis süresini de aşan bir zamandan beri gözaltında tutulmasından yakınıyordu.

Bendeniz de Ahmet Dallı'nın mektubunu; *Milliyet*'teki köşemde özetlemiş ve "rafa kaldırılan bir adalet, uğur getirmez" demeye getirmiştim.

Ahmet Dallı kısa bir sürede özgür bırakılmıştı.

Basınköy'de kurulan Basın Kooperatifi apartmanlarında benim de hakkım vardı ve çekilen kurada, bendenize de bir ilk kat çıkmıştı. Karşımdaki kapı komşum karikartürist M. Uykusuz'du.

Kira ödemekten o kadar usanmıştık ki, Yaşar Kemal ile birlikte apar topar Basınköy'e taşınmıştık.

Ahmet Dallı da, yeni ev hediyesi olarak bir Hitit vazosu göndermişti bize.

1965 yılında TBMM'ye İstanbul Milletvekili olarak seçildiğimde yaşadığım akıl almaz serüvenleri; Meclis tutanaklarıyla da belgeleyerek, *Ben Milletvekili İken* adlı kitapta yazdım.

Kim ilgilendi, kim ilgilenmedi bilmiyorum.

"Telif hakkı" ise, zatenTürkiye'de bilinen bir "hak" değildir.

Daha Meclis'e girdiğim yıl, "dokunulmazlığımın" kaldırılması için hemen karma bir komisyon kuruldu.

O "komisyonda" sürekli bendenizi suçlayanların başında, 10 yıl boyunca aynı sınıflarda okuduğumuz Coşkun Kırca ile aile dostumuz Emin Paksüt geliyordu.

1968 yılında Karma Komisyon'un verdiği "dokunulmazlığımın kaldırılması kararı" Meclis Genel Kurulu'nda oya sunulduğunda; kararın onaylanması için en önde kim parmak kaldırıyordu biliyor musunuz?

Adalet Partisi'nden milletvekili seçilmiş olan Ahmet Dallı...

Bugünün 4 yaşındaki yavruları, 30'larına geldiklerinde; Başbakan Tayyip Bey de, bendenizin yaşına gelmiş olacak.

Dilerim o yaşa geldiğinde, Ahmet Altan'ın uğradığı nankörlüklere uğramaz çocukları.

Ancak bazı atasözlerini de unutmamak gerekiyor:

> Rüzgâr eken fırtına biçer.
>
> Keskin sirkenin zararı küpünedir.
>
> Öfkeyle kalkan, zararla oturur.
>
> Ne oldum deme, ne olacağım de.

Ahmet Altan'ın yeni bir roman yayımlamak üzere olduğu, bu kavgayı bile bile çıkardığı teorileri bile gündeme geldi. Hatta bu sürtüşmenin bir danışıklı dövüş olduğu da.

AKP'ye ve hükümete destek veren sanatçıların kitap, CD satışlarında, film gişelerinde belirgin bir düşüş olduğu belli. Mesela Sinan Çetin'in "Kağıt" tisimli filmi ilk hafta sonunu sekiz bin gibi çok düşük bir rakamla tamamladı. Kitabı yüzbinler satan bir romancı olan Ahmet Altan bir daha o rakamlara ulaşır mı; tartışılır. Doğrusu çok zor görünüyor...

Beni sadece Altan ailesinin vereceği samimiyet sınavı ilgilendiriyor.

Yer: Aya İrini...

Tarih: 1 Şubat 2009...

"Kültür Sanat Büyük Ödülü"nü Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın elinden alan isim Çetin Altan.

Ahmet Altan'ın ertesi günkü yazısının başlığı "Çetin Altan ve başbakan." İlk kez bu ülkenin kaderinin değiştiğini hissettiğini, umutlandığını anlatıyor:[81]

> Bu çağın en büyük yazarlarından birinin, Çetin Altan'ın oğluyum ben. Ve hep "ben bunu hak ediyor muyum" diye sorarım. Bu "armağanı" hak edebilmek için uğraşırım. Talihe olan borcumu ödeyebilmek için tek yapabildiğim, babamın yürüdüğü yolda, onunki kadar parlak, güçlü, etkili adımlarla olmasa da yürümeye çabalamaktır. Talih bazen, insanı kuşkulandıracak kadar iyi davranır birine.
>
> "Ben bunu hak ediyor muyum" diye sorarsın kendine.
>
> Önceki akşam babamı Aya İrini'nin sahnesinde izledim.

Sanem'in deyimiyle, "seksen yaşında biri olarak çıktı sahneye ve kırk yaşında biri olarak indi."

Yaşlılık, onun hınzır ruhunun üstüne örttüğü ince bir harmaniye gibidir, yazmaya ya da konuşmaya başladığında, beni her zaman çok şaşırtan zekâsının rüzgârı, önce hafif hafif kıpırdatır o örtüyü, sonra iyice sallamaya başlar, sonunda o harmaniye uçar gider ve ortaya genç bir adam çıkar.

Öylesine gençtir ki onun o hali, onun yanında küçük bir kedi yavrusu gibi duran ben, kendimi yaşlı bir adam gibi hissedip, onu "oğlum" gibi görmeye başlarım.

Kendinden yaşlı olan "oğluna" hayran bir "baba" olur çıkarım.

Bakmayın böyle yazdığıma, elbette böyle şeyler söyleyemem ona, nerde bende babama "seni oğlum gibi görüyorum bazen" diyecek cesaret, ben babamdan korkarım.

Bir şey söylemesine gerek yok, gözlerinde belirecek küçücük bir "bunu beğenmedim" ifadesi beni derinden sarsmaya yeter.

Garip bir ilişkidir çünkü bu.

O benim babam ama o Çetin Altan.

Onun yazdığı ve söylediği cümleler belirledi benim hayatımı.

Babaca değildi öğütleri hep yazarcaydı.

"Yazıya ihanet etme," dedi, "bu ihanetlerin en büyüğüdür."

Bir yazarı izleyerek büyüdüm.

Yazarlar, yüz binlerce, milyonlarca insanın dikkatini çeken büyük bir ışık gibidirler, o ışığı onların içinde yanan nasıl bir ateşin yarattığına tanık oldum.

O ateş, milyonları ısıtıp aydınlatırken yazarın kendini de yakar.

Bir yazar olabilmek için bazen bir yaşamdan vazgeçmek gerekir.

Kendimi bildim bileli onun yazılarını okurum, birçok yazısını ezbere bilirim, birçok yazısı bana hayatta nasıl durulması gerektiğini öğretmiştir, başkalarına öğrettiği gibi.

Ama ben o yazılardan başka şeyler de gördüm.

Cebinde sadece elli kuruş varken gazeteden nasıl istifa ettiğini gördüm.

Her sabah tek başına evden çıkıp mahkemelere gittiğini gördüm.

Bir şafak vakti, darbecilerin polisleri onu almaya geldiklerinde, onlara nasıl gülerek, "ben hazırlanırken bir kahve için beyler" dediğini gördüm.

Bir hapishanenin parmaklıkları arasında nasıl yaralı bir aslan gibi durduğunu gördüm.

İlk torununun yüzüne ilk kez demir bir kafesin arkasından bakarken yüzünde beliren gülümsemeyi gördüm.

Yeryüzündeki bütün yazarlar gibi yazar olmanın tek kişilik çilesini çekerken, bu ülkede yazar olmanın getirdiği belaları nasıl sırtlandığını da gördüm.

Meclis'te onu linç etmeye kalktıklarında eve, yüzlerce adamın alçakça çiğnediği mosmor vücuduyla döndüğünü gördüm.

Ben Taksim Meydanı'nda onun elli bin kişiyi bir sözüyle güldürüp, bir sözüyle ayağa kaldırdığını gördüm.

Sıkıyönetim mahkemelerinde savunmasını yaparken, onun sözlerinden korkan askerî yargıçların nöbetçilere "susturun onu" diye nasıl bağırdıklarını gördüm.

Doğru bildiğini söyleyebilmek için bütün taraftarlarını ve dostlarını kaybetmeyi göze aldığını gördüm.

Ben onun, bugün ikisi de başka diyarlara uçmuş olan annesiyle karısına sövdüklerinde nasıl yumruklarını sıktığını gördüm.

Ben onu gördüm.

Ben onu her yerde gördüm.

Ben sadece "baba" dediğim bir adamı değil, ömrüm boyunca bir yazarı gördüm.

Bugün böyle bir yazı yazıyorsam, bunu babam için değil, bir yazar için yazıyorum.

Ben onu önceki gün Aya İrini'de gördüm.

Bir ödül veriyorlardı.

Ama orada bir ödülden daha başka bir şey gördüm.

Seksen iki yaşındaki bir yazar konuşurken, bir başbakanla kültür bakanı, iki genç delikanlı gibi bir kenara çekilip ayakta dinlediler.

Birçok şey gördüm ama bunu hiç görmemiştim.

Böylesine doğal bir nezaket, böylesine zarif bir saygı...

Belalarla kutsanmış bir hayatın herhangi bir noktasında karşılaşacağımı sanmadığım, bu topraklarda pek rastlanmamış bir sahneydi.

Bundan etkilendiğimi itiraf edeyim.

Nasıl bir ülkede yaşadığımı biliyorum, yazarlara bu ülkede neler yaptıklarını, ne acılar çektirdiklerini biliyorum, onları öldürdüklerini, işkencelerden geçirdiklerini, hapishanelerde çürüttüklerini biliyorum.

Bazen, "hiçbir şey değişmeyecek mi" diye umutsuzluğa kapıldığım da oluyor.

Ama önceki gece Aya İrini'de yaşananları izlerken, "bir şeyler değişiyor galiba" duygusuna kapıldım.

Yazarları linç ettiren, hapislere attıran başbakanlardan, yazarlara saygı gösteren başbakanlara gelmek az iş değil...

Yarın belki yeniden bizi ümitsizliğe düşürecek olaylarla karşılaşacağız ama bugün ümitliyim.

Ve, şunu anladım, "ümitli olmak" güzelmiş.

Şunu da anladım, "ben çocuklarımızın bu tür bir saygının gelenekselleştiği, böyle bir gelişmişliğin doğallaştığı bir ülkede yaşamalarını istiyorum."

Öyle bir ülkeyi hayal etme imkânını gördüm ben geçen gece.

Ve bu hayal hiç bozulmasın istedim.

Ahmet Altan'ın ümidi kırıldı mı acaba? Çocuklarına bırakacağı o "saygının gelenekselleştiği, gelişmişliğin doğallaştığı" ülkeye ne oldu şimdi?

Bu yazıdaki bütün vaatler birer birer çöktü.

Çünkü Ahmet Altan'a dava açıldı. Altan ailesi başkalarına yapılan her şeyi kabul eder ama işin ucu kendilerine değince öfkelenir, kaygılanır bir tek.

Bütün hesapları, bütün mücadeleleri kişiseldir.

Kişisel olduğu için de iki kardeş bu kadar öfkeliler, üslupları çok sert.

Kusura bakmasın ama Çetin Bey çocuklarını çok öfkeli yetiştirmiş. Adeta içindeki bütün intikam hissini o çocuklara yüklemiş. Ve oğullarındaki "babayı aşma" yarışı gözlerini körleştirmiş.

70'li yıllarda da böyleydi Çetin Altan. Evinde viskisini yudumlarken insanları gaza getirir, tahrik ederdi. Çok keskin, çok sertti. Ve maalesef bu ülkede bu sert üslup toplumsal kamplaşmaları doğurdu. Bu kamplaşmaların sonunda genç insanlar sokaklara döküldü, masumlar hayatlarını kaybetti...

Ve maalesef şimdi aynı toplumsal kamplaşmanın altına çocukları imza atıyor...

Onların anlayışına göre sadece Altanlar'a biat edenler demokrasiye layık. Diğerleri yansın.

Bu öfkeleri herkes kendilerine biat edene kadar sürecek gibi görünüyor. Altan ailesinin "işlevsizliğinin" bedelini bütün Türkiye ödüyor.

Başbakan bile ödül verince bir sorun yok, dünyanın en büyük lideri. Ama dava açınca "Nankör" söyledikleri en hafif sözdür.

Çetin Altan samimiyet sınavını önce o aldığı ödülü iade ederek versin.

Çetin Altan, annesi aracılığıyla babasından borç istediğinde aldığı yanıt "Hangi taş sertse gitsin başını ona vursun," olmuş.

Kim bilir, kendi çocuklarına o neler yaptı da onların bu kadar öfkeli, bu kadar keskin olmalarına neden oldu.

Bildiğim tek şey bu öfke onları insanlardan nefret etmeye götürdü; insanlardan nefret de ülkeden nefrete.

Oysa kendi iç dinamikleriyle ilgili problemleri çözebilecekleri, öfkelerini kusarak vicdanlarını rahatlatacaklarını düşündükleri alan Türkiye değil...

Ah keşke bunu bir anlasalar.

Cemaat'ten dev hizmet

İTİNAYLA ADAM DEVŞİRİLİR

Serdar Turgut hakkında objektif olmam çok zor. Beş yıl burun buruna çalıştık. Genel Yayın Yönetmeni'mdi; *Akşam*'da. Beni bir gazetenin Pazar ekindeki haftalık yazılarımdan gündelik yazı yazmaya teşvik eden, kendisi de yazar olduğu için iniş-çıkışlarımda hep arkamda duran bir isimdi.

Zaman zaman gerildiğimiz, zaman zaman eğlendiğimiz oldu ama iş ilişkisinin yanı sıra çok yakın dostluk yaptığım biri. Her şeyi konuşabildiğim, ortak ilgi alanlarımız olan bir yakınım. Seyahat arkadaşım hatta...

Ve bunun ötesinde çok büyük bir kalem ustası.

O yüzden onun hakkında yazmak da benim için zor bir durum. Ama yazmasam olmazdı; eksik kalırdı.

Yazarlığın, gazeteciliğin eş-dost tanımadığını en iyi bilen kişilerden biri Serdar Turgut. Buna eminim. Eminim, o da bu işe kalkışsa arkadaş filtresi kullanmamayı tercih ederdi. Dahası, Serdar Turgut benim dostum olduğu için de yazıyorum.

Dostum olduğu için eleştiriyorum, dostların birbirlerine her şeyi söyleyebilme, yargılanma korkusu olmadan konuşabilme hakları olduğuna inanıyorum.

Olayları olduğu gibi aktaracağım. En azından benim gördüğüm kısmını...

Bir gün Serdar Turgut beni aradı ve Gazeteciler Yazarlar Vakfı'nın değişik isimli yöneticisi Erkam Tufan Aytav'ın numarasını istedi. Vakıf, Fethullah Gülen Cemaati'nin halkla ilişkiler faaliyetini yürüten, bir anlamda gazetecilerle Cemaat arasında köprü olan bir kurum. Aytav'ı tanırım; birkaç kere görüşmüşlüğümüz var. Cemaat'e yönelik bütün itiraz ve sorularımı dinleyip, cevap vermeye çalışan ama beni bugüne kadar ikna edemeyen biri. Ne yazık ki sempatik tonu, sakin üslubu inandırıcı olması için yeterli değil...

Turgut'un da onunla görüşecek olmasında farklı bir anlam aramadım tabii ki. Numarayı kısa mesajla yolladım, sonra da merak etmedim.

Birkaç gün sonra Serdar Turgut bana Aytav'la buluşacağını, sohbet edeceklerini söyledi. Katılmak isteyip istemediğimi sordu. Cuma günü öğleden önce Nişantaşı'nda bir cafe'de buluşacaklardı.

Aynı cafe'de o aralar her Cuma öğlen saatlerinde bir gazeteci grubuyla toplanıyorduk. Serdar Turgut da bu buluşmalara geliyordu. Ben de erken gelebilirsem katılabileceğimi söyledim.

Geciktim, görüşemedik.

Turgut'a ne konuştuklarını sordum; tamamen dostça bir merakla. Pek bir şey söylemedi, kendisine okuması için Cemaat'i anlatan bazı kitaplar verildiğini de hafif küçümseyerek belirtti. Zaten kitaplar da yanındaydı.[82]

Herhalde Cemaat hakkında toplam bu kadar konuşmuşuzdur.

Bir de "Beni Senegal'e okullarına götürecekler," dedi. Ben de bir arkadaşı olarak ona gitmemesini tavsiye ettim. Türkiye'nin böylesi karışık bir döneminde, muhalif pozisyon almış bir yazar olarak masraflarını Cemaat'in karşılayacağı bir geziye katılmasının bir izahı olamayacağını anlatmaya çalıştım.

Başta Ergenekon davası olmak üzere Türkiye'nin yeniden tasarlanması sürecinde pek çok konuda şaibeli, hakkında soru işaretleri barındırıyor Cemaat. Şeffaflaşmadan, kendini temize çıkarmadan böylesi bir PR faaliyetine ortak olmak doğru gazetecilik olamazdı.

Dahası, Cemaat kendisini aklamak için Serdar Turgut gibi merkezdeki isimlerin vereceği desteği çok önemsiyor. Bir anlamda onları kullanıyor, onlar üzerinden kendisini temize çekiyor. Kendi yandaşları Cemaat'i övse kamuoyunda yankı bulmaz ama Serdar Turgut'un desteğinin ayrı bir anlamı olur.

Bu itirazlarımın hiçbirini dinlemedi Turgut. "Söz verdim, gitmem gerek," diye o geziye çıktı.

Sonradan düşündüm; sanki benim kaygılarımı, kafamdaki soru işaretlerini, söylediklerimin doğruluğunu bilmiyor muydu?

Senegal dönüşü biraz da abartılı bir üslupla Cemaat'in okullarını övgülere boğdu. Hatta orantısız bir benzetmeyle Fethullah Gülen'i Konfüçyüs'le

karşılaştırdı. Bu okullarda öğretilen ana dilin İngilizce olmasının, Cemaat'in liderinin Amerika'da oturmasıyla ilgisi gibi çok temel unsurlara bile değinmedi:

Yurtdışında cemaatin kurduğu okulları görünce cumhuriyet tarihimizde ne kadar da büyük yanlışlar yapıldığını tekrar düşündüm.

Bugün sivil toplum örgütü olarak cemaatin yapmakta olduğu işi, istese aklına gelse cumhuriyet rejimi de veya laik sivil toplum örgütleri de zamanında yapamaz mıydı diye düşünüyor insan ister istemez.

Herkes cemaatin parasal kaynaklarından bahsedip duruyor. Peki ama cumhuriyet rejiminin veya laik güçlerin parası yok muydu? Cumhuriyet ve laik sisteme gönül veren büyük işadamları bu tür eğitim faaliyetleri için harekete geçirilemez miydi? Devlet, hükümet, siyasi partiler düşünemedi bu işi, şimdi aslında temelde gönüllü bir sivil hareket olan cemaat bu işi yapıyor diye kızmalara filan kalkıyorlar.

Kızmayı bir yana bırakalım artık iş işten geçti şimdi anlamaya ve ders çıkarmaya çalışmak zamanı.

Senegal'deki okulu görme fırsatı çıkınca özellikle bu anlama sürecime katkısını düşünerek daveti hemen kabul ettim.

Çok sıcakkanlı, dostane karşılandık ağırlandık, gönüllerini bize açtılar. En azından kendim için söyleyebilirim ki ben de gönlümü onlara açtım.

Öğrencileri gördük, dinledik fakat bence gezimizin en kritik anı, cumartesi misafirhanede yediğimiz yemekti.

Çünkü bu yemeği bitirdikten sonra sohbet açıldı.

Ben cemaatin bu meşhur sohbet gecelerini duymuştum.

Dolayısıyla bir tanesinin içinde bulunmak da bana entelektüel açıdan zevk verdi.

Sohbet bana yöneltilen bir soruyla başladı, harekete yönelik, yaptıkları iş hakkındaki eleştirilerimin ne olduğu soruldu.

İlk aşamada 'Ben sadece öğrenmeye çalışan bir gazeteciyim ve bu ana kadar öğrendiklerimle Gülen Cemaati gibi büyük ve kapsamlı

harekete eleştiri getirmek benim haddime düşmez' dedim. Çünkü gerçekten de büyük bir olay ile karşı karşıyayız.

Düşünsenize örneğin Kahramanmaraş'ta bir grup işadamı hayatlarında hiç görmedikleri ve tanımadıkları Senegal'de bir okulu ve orada okutulan çocukları finanse ediyorlar. Bu her şehirde var yani her şehrimizde dünyanın bir yerinde bilmedikleri gitmedikleri, görmedikleri okula para harcayan işadamlarımız var. İsteyen bu insanlara Anadolu Kaplanları da diyebilir.

Sonra bir gün aniden bir Senegalli çocuk kafilesi cemaatin davetlisi olarak şehrinize geliyor bir salonda düzenlenen geceye. Zenci çocuklar sahneye çıkıp size Türkçe şarkılar söylüyor ve Kahramanmaraş'a özgü yöresel danslar oynuyorlar. Tabii bunu gören insanlar da cemaatin içine çoktan girmiş olan arkadaşları gibi gönüllü katılıyorlar harekete ve sayılar her gün büyüyor. Daha sonra o işadamları okullarının bulunduğu ülkeye gidip gelmeye orada iş yapmaya da başlıyorlar, ülkeye ve kendilerine para kazandırıyorlar. Biz oradayken Senegal'e bir göz hastanesi ve gözlük üretim merkezi kurmak için orada bulunan bir işadamı da vardı ve misafirhanede kalıyordu. Böylece okullar, orada öğrenilen Türkçe ve ayrıca yatırımlar sayesinde çocukların yetiştirildiği ülkede bir Türkiye sevgisi yaratıyor doğal olarak. İki ülke de kazanıyor.

Aslında çok karmaşık olan üzerinde gizemler yaratılacak bir sistem filan değil bu... Asıl anlaşılması zor olan başta sorduğum gibi Türkiye'ye bu kadar yararlı olabilen bir sistemi Cumhuriyet Dönemi'nde başka bir grubun neden düşünemediği, uygulayamadığı. Büyük ihtimalle cemaatin 10 imkânı varsa Türkiye Devleti'nin herhalde 100 imkânı da vardı ama böyle bir muazzam işe girişmek düşünülemedi veya arzu edilmedi. Sorun sadece parada değil sorun zihniyette.

Bir tek Fethullah Gülen düşündü bunu ve cemaatin bir siyasi hareket değil sosyal ve manevi bir hareket olmasını istedi. Yoksul ülkelerde yoksul ailelerin çocuklarını okutur ve aynı anda onlara Türkiye sevgisi verirken Türkiye'de hayırlı bir iş yapmanın mutluluğunu ve huzurunu tatma fırsatını da işadamlarına veriyordu.

Görünürde kaybedeni olamayacak bir sistemdi bu.

Ama yoksa bu sadece görünürde miydi yoksa bütün bu sistemin kaybedeni çocuklar ve gençler miydi?

Din ağırlıklı ve felsefi konulardaki sohbetimizde ben bu konuyu açtım ve konuştuk üstüne. Ben bu hareketin çok daha verimli işlemesi ve daha güzel sonuçlar alması için bazı eksiklikler gördüğümü söyledim. Onlar hoşgörüyle dinlediler, sohbetimiz güzel gelişti.

Ben bazı konuları yazarak ifade etmeyi tercih ettiğimi konuşurken yanlış anlamalar olacağını ve döner dönmez hemen yazacağımın sözünü verdim. Bugün de bu sözümü tutuyorum.

Sohbetimiz sürerken ben birden fark ettim ki biz aslında insanın nasıl mutlu olacağını tartışıyorduk. Cemaatin içinde yer alan insanların nasıl mutlu olacağının cevabı netti bana göre.

Allah'ın emirlerine uygun yaşamak, din ağırlıklı yaşam biçimi ve öldükten sonra cennet umudunu güçlendiren hayırlı işler yaparak yaşamak onları mutlu etmeye yetiyordu.

Yetmez mi bunlar. Tabii ki yeter. Belki de bu mutluluğu yakalamanın en garanti yolu olabilir.

Ama bir sorun var. Bu teleolojik/felsefi bir sorun aslında. Cemaat sadece benim gibi insanlara mutluluk yolunu açmak için var olsaydı, yani 55 yaşına gelmiş bir adama söylüyor olsalardı dediklerini, her şey çok kolaydı. Kendime manevi değerlerin çok daha ağırlıklı olduğu bir yaşamı ben çok rahat kabul edip hayatımın geri kalan bölümünü mutlu olarak yaşayabilirim.

Ancak yukarıda işleyişini ana hatlarıyla anlattığım sistemin merkezinde çocuklar ve genç olma çağındaki insanlar var. Fethullah Gülen bilgiyi manevi değerlerle birleştiren yeni bir eğitim tarzı geliştirdi. Bu cemaatin tabanının arzularına da çok uyuyor.

Bilgi ve manevi değerleri birleştirmek muhteşem bir hedef de çocuklar ve gençler söz konusu olunca işin manevi değerler bölümü sorunlu olabiliyor, manevi değerler çocukların omzuna ağır bir yük bindirmek anlamına gelebiliyor.

Aslında Fethullah Gülen, insanın mutluluğu yakalamasının zor olduğunu bilen ve bu konuda sistem oluşturmak üzerine düşünmüş bir insan.

Ben bu gezide bu tür konuların açılacağını tahmin ettiğimden giderken yolda Jill Carroll tarafından yazılmış olan *Medeniyetler Diyaloğu: Gülen'in İslami Öğretisi ve Hümanist Söylem* adlı kitabı bir daha gözden geçirdim. Son zamanlarda Budizm üzerinde çok düşünmekte olduğumdan kitabın Gülen'i Konfüçyüs ile karşılaştıran bölümü ilgimi çok çekmişti.. Konfüçyüs da Gülen de insanın nasıl mutlu olabileceğine kafayı yormuş düşünürler. Konfüçyüs kurduğu sistemde bunu insandan daha büyük bir yüce varlığa bağlamadan yapmaya çalışıyor.

Gülen de sorunu birçok yönüyle irdeledikten sonra Allah'a inanmanın ve Allah için yaşamanın insanı mutlu edeceğini söylüyor.

Üzerinde tartışılabilecek bir konu değil bu. İnsan öyle hissediyorsa öyledir. Dediğim gibi söz konusu ben olsaydım 55 yaşına gelmiş kendisini ailesine adamış hayattan daha fazla abartılı beklentileri olmayabilecek bir insana bunu söyleseniz, fazla zorlanmadan bunu kabul edebilir ve mutlu da olabilir. Sisteme gönüllü giren işadamları, cemaatin hiyerarşisinde yer alanlar gördüğüm kadarıyla mutlular.

Çocuklara ve gençlere gelince onların mutlulukları konusunda o kadar emin değilim.

Sohbetimizde bana eleştirilerim sorulduydu ya ben daha sonra yeri geldiği için tek eleştirimi yaptım.

Sohbetten biraz önce Türkçe şarkı ve şiir yarışmasını izlemiştik. Sahneye çıkan kızlar ve oğlanların seçtikleri şiirlerin hepsi çok acılı ve duygusaldı, arabesk oldukları bile söylenebilirdi.

Hatta birkaç kız okudukları şiirin manevi ağırlığına dayanamayarak sahnede ağladılar bile.

Ağlama kültürü Gülen Cemaati'nin temellerinde vardır. Cematin ilk ortaya çıkıp Türkiye'de yayılması yıllar önce Sızıntı dergisinde kapak resmi olarak yayınlanan ağlayan çocuk resimleridir. Daha sonra ağlayan çocuk posteri minibüslerle, uzun yol otobüsleriyle yayılmaya başladı ve o posterler neredeyse her dar ve orta gelirli ailenin evini süsledi... Cemaat orada ağlayan çocuğun bir daha ağlamaması için çalışmak vaadiyle güçlendi bana göre, bu şekilde insanların kalbine hitap etti.

Bilgiye ve eğitime verilen merkezi önem nedeniyle cemaat, bugün çocuklara ve gençlere karşı büyük sorumluluk yüklemiş durumda.

Bu çocuklar, çocuk olmanın gençliğe hazır olmanın coşkusunu yaşıyorlar içleri fıkır fıkır olmalı.

Cemaatin modernite ile kritik bir iletişim içindeki İslami orta yolu bulma gibi bir iddiası varsa ki vardır; modernitenin çocuklara, gençlere yüklediği beklentilere, heyecanlara, doğal özentilere arzulara nasıl karşılık verileceğini de düşünmesi zorunludur. Çocuklarda gençlerde olması gereken heyecan ve duygular son derece doğal bir şey tabiatın bir gereği bunlar. Her şeyi inançla çözmelerini beklemek onlara haksızlık olur gibi geliyor bana.

Eğitim ile manevi değerleri birleştirip yeni bir eğitim tarzı geliştirmek çok güzel de, burada çok hassas olup çocukların gençlerin manevi değerlerin yükünün altında ezilme riskini ortadan kaldırmak gerekiyor. Bu yükün altında ezilme riskinin olduğunu ben o gün çocuklarda gördüm. Sokaktaki Senegalliler fakirliklerine berbat yaşam koşullarına rağmen hep gülüyorlardı okuldakiler ise gülümsemekte zorlanıyor gibilerdi.

'İçlerinde fırtınalar kopmakta olan bir çocuğa bir gence sen imanlı ol Allah'a inan mutlu olursun' demekle yetinemezsiniz. Bu benim için yetebilir de ama belki 50 sene önce yetmeyebilirdi.

Gördüğüm kadarıyla cemaatin kurduğu sistem iyi güzel de görünürde kaybedeni olamayacak gibi görünen bu sistemde sonuçta kaybedenlerin çocuklar olmamasına azami dikkat göstermek gerekiyor.

Sohbet gecemizde bunları ifade ettim ve 'Öğrenciler için seçilecek hiç neşeli şiir yok mudur, oynatılan skeçte gösterilen Türk ailesi tipik midir yoksa bunu seçenin olmasını istediği tercihi midir?' diye sordum.

Bir daha Türk okuluna gittiğimde ben sahnede coşkulu olan spontane neşeli olabilen çocuklar, gençler görmek istiyorum. Okula girdiğimde içeride neşeden kaynaklanan bir elektriği hissetmek istiyorum.

İnanca "joie de vivre" katılabilir. Bunu da bence dünyada bir tek Türkler başarabilir.

İnsanın nasıl mutlu olabileceği konusunda düşünen ve fikirler üreten Fethullah Gülen'in mutluluk nasıl yakalanır gibi zor bir sorun üzerine çocukları da göz önüne alarak bir yön çizmesine acil ihtiyaç var gibi geldi bana.

Bu konular üzerine arkadaşlarla konuşacağız ve yazışacağız ve hatta bir ihtimal yazışmalardan oluşan bir kitap oluşturma fikri bile ortaya atıldı. Böyle bir çalışmanın beni mutlu edeceğini söyledim.

Bu yazı Cemaat tarafından o kadar çok beğenildi ki, *Zaman* gazetesinin İnternet sitesi aynı gün manşete Serdar Turgut'u çıkardı. Ardından, Cemaat medyası sık sık Turgut'u ağırlamaya, onunla söyleşi yaparak kendilerince "ödüllendirmeye" başladı.

İlginç değil mi? Cemaat, kendisine biraz göz kırpanı aralarına aldığının belgesi olarak genelde hafta sonları onlarla bir söyleşi basıyor. Karşı taraf için söyleşi neden bir ödül olsun bilemem ama medyayı ve medyada çok görünmeyi önemseyen Cemaat'çiler için bir bayram şekeri bu...

Serdar Turgut'un Cemaat övgüleri bugüne kadar onu mizahıyla, muhalefetiyle, hatta içinde askerlerin de yer aldığı bir "teknokratlar hükümeti" önerisiyle tanımış okurlarında infial yarattı. Kendisini Beyaz Türk olarak tanımlayan, Beyaz Türkler'e hitap eden bir yazar olarak bunun Cemaat'i sadece anlama çabası olduğuna pek kimseyi ikna edemedi ayrıca.

Turgut, akademi kökenli olduğundan bu ikna için epey çaba harcadı, ciddi ideolojik kılıflar ve referanslar da buldu "anlama çabası" algısını yerleştirmek için.

Doruk Cengiz'in odatv.com'da yayınlanan yazısı bu ideolojik altyapı arayışını açıklıyor:[84]

AKP devri birçok bakımdan 12 Eylül darbesiyle paralellik gösteren bir yapıya sahip. "Dönek"lerin sayılarının artması ve dönekliğin revaçta olması da bu benzerliklerden biri olarak karşımıza çıkıyor. Bununla birlikte dönekleri saldırganlık dozlarının yükselmesi ve dönmeyenlere, siz neden dönmüyorsunuz,

kızgınlıkları da AKP devrinde de 12 Eylül darbesi döneminde de rast gelinen olgular.

Bugünlerde karşımıza çıkan en ciddi "dönek" Serdar Turgut olarak gözüküyor. Zaten Serdar Turgut da, ben döneğim, demese de 26 Eylül tarihli yazısında, ötekini hiç anlamayan çevreden geldim, benzeri sözleri ile döndüğünü kabul ediyor.

Çoğu dönekte rast gelinen bir diğer olgu ise "Bir kitap" olgusu. Bir kitap okunuyor ve hayata bakış değişiyor. Serdar Turgut için bu kitabın yazarı Jürgen Habermas oluyor. Burada Habermas'ın önemi veya önemsizliğini tartışma düşüncem yok; ancak Habermas'ın yeni ortaya çıkmadığını söylemek durumundayız. Şaibeli Marksist Frankfurt Okulu temsilcisi yıllardır yazıyor; fakat ne hikmettir ki Serdar Turgut yeni etkileniyor. Serdar Turgut düşün piyasasında bu kadar büyük yer kaplayan birini okumakta neden bu kadar geç kaldı, bu soru cevaplanmayı bekleyen bir soru olarak bizim, ama bizden önce Turgut'un önünde duruyor. Aslında kitabın kılıf olduğunu söylemek zorundayız, önce dönülüyor sonra dönüşe gerekçe bir kitap bulunuyor.

Referandumdan önce de sonra da var; ama AKP'den önce yok, Turgut'un neredeyse tüm yazılarında "inanç" kelimesi baş aktörü oynuyor. Sanki Serdar Turgut bir ilkokul öğrencisi ve öğretmeni ona "inanç" kelimesini farklı eklerle cümlede kullanma ödevi vermiş. Her yazıda bir inanç'tır gidiyor. İnanmak ile modernite, inanmak ve kamusal alan gibi konulardaki yazarın düşüncesi ise Gülen Cemaati ile çok az noktada ayrışıyor. En basit haliyle aklın inancı yenmesi olarak anlatılabilecek Aydınlanma, inançla bir arada yaşatılmaya çalışılıyor ve böylece 18. ve 19. yüzyıl aydınlanmacılarına hataları gösteriliyor. Bu durumdan "helal yemek" sloganıyla insanların dini duygularını sömürenler de yararlanıyor ve yazarın tabiriyle "helal food"çular aklanıyor.

Yazarın referandum sonrası yazılarına baktığımızda şöyle bir süreçle karşılaşıyoruz. Referandumun hemen ertesinde AKP'ye ve Tayyip Erdoğan'a öğütler, sonrasında cemaatçilerle girdiği diyaloglar ve Tophane utancından sonra uzlaşma ve bir arada yaşam çağrıları. Bu süreçte yazılan yazılardaki önemli noktalarsa şu şekilde oluyor: Uzlaşmadan hiçbir yere varamayız, laiklik ölmüştür,

kamusal alanda da inanç icra edilebilmelidir, laikler ötekini hiç anlamıyorlar ve anlamaya çalışmıyorlar, şarap içtikten sonra cemaat mensuplarıyla konuşulabiliyor.

Öncelikle bu söylenenlerin her birine cevap vermek mümkün değil, gerekli de değil; çünkü Turgut'un bilerek atladığı nokta, Hanefi Avcı'dan biliyoruz, bir bugün saldırgan olan cemaattir, iki güç cemaatin elindedir. Henüz Tophane utancı unutulmadan laik kesim ötekini hiç anlamıyor demek ise dönekliğin marifetlerinden biri olsa gerek. Zaman zaman cemaat medyası bu olaylar genele mal edilemez deseler de, olayların sıklığı genele mal etmenin yanlış bir iş olmadığını gösteriyor.

Peki Serdar Turgut nerede duruyor, sorusunun cevabı ise 12 Eylül darbesi sonrası Taha Akyol'un durduğu yeri bize hatırlatıyor. Metin Çulhaoğlu'nun çok doğrulukla Doğruda Durmanın Felsefesi kitabında yazdığı üzere 12 Eylül'de Taha Akyol okumuş kesimi cahilleştirme operasyonunun başında geliyordu. Serdar Turgut ise AKP'nin laikleri savunma konumundan tamamen teslimiyet konumuna getirme operasyonunda yer alıyor. İkisi de, ben de sizdenim, hatalarımı gördüm, doğrusu buymuş, şu kitabı okuyun, diyor. Turgut, ben de sizdendim, Habermas okudum değiştim diyor ve değiştirmeye çalışıyor.

Hangi "Cemaat" ne "diyalogu"?

Serdar Turgut'un Cemaat sevdası tepkilere rağmen dinmedi. Hatta daha da abartılı hale geldi.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Cemaat'le diyaloğa girmesi gerektiğini bile yazdı.

O da Özkök okulundan yetişmiş pek çok kişi gibi medyada konuşulmanın birinci kriter olduğuna inanır. Bu yüzden de zaman zaman tartışılacak fikirler ortaya atmaktan çekinmez. Cemaat'le askeri birleştiren, aynı kefeye koyan yazılarını okuduğumda da "konuşulsun, tartışma çıksın" diye yazılmış zannettim önce.

Oysa ciddiydi. TSK ve Cemaat'in diyaloğa girmesi gerektiğini söylerken de mizah yapmıyordu.

İtirazlarımı 10 maddelik bir açık mektupla dile getirdim.

1. Hepimiz Türk Silahlı Kuvvetleri'nin görev komuta yapısını, komutanlarını, ileriki dönemde göreve gelecek isimleri, bu kurumun gündemini, dinamiklerini, düşünce sistematiğini ve gücünün boyutlarını biliyoruz. Genelkurmay'ın arşivleri de, kapıları da bilgilendirilmek isteyene açık. Oysa Cemaat denen bir "heyûla" var karşımızda. Çok büyük de olabilir çok küçük de. Tıpkı *Zaman* gazetesi gibi: Tirajı 700 bin gözüküyor ama bayi satışı 25 bin...

Bildiğimiz bir Fethullah Gülen var. En basitinden ikinci adam kim, sağlığı epey bozulmuş Gülen'in başına bir şey gelirse hareketi kim devralacak, taban nerelere kadar uzanıyor, örgütlenme biçimleri nedir; bu konularda hiçbir resmi açıklama yok. Bilgi sahibi olmak isteyen "yabancı"ya kapılar sonuna kadar kapalı.

Sadece belli tahminlerimiz var: Evet, gönüllüleri var, paraları var ama bunun sınırları konusunda hiçbir net bilgi yok elimizde. Gizlemekten de hoşlanıyorlar.

Hadi hiçbir şey ikna edici değil, Sedat Ergin'in şu satırları hiç insanın kafasında soru işareti oluşmasına neden olmaz mı: "Hiç şüphe yok ki, karşımızda bir organizasyon var. Organizasyonun kimlerden oluştuğu, kaç kişi oldukları konusunda bir bilgimiz yok. Ama üç aşağı beş yukarı bir tahmin yürütebiliyoruz."[85]

2. Serdar Turgut yazısında Cemaat'i "İnsanların özgür iradeleri ile güvenip katıldıkları ve ilişkilerini benimsedikleri, içinde huzur bulduklarını söyledikleri," bir yer olarak tanımlıyor. Maalesef Cemaat'in insanların gündelik hayat zorluklarından kaçıp sığındıkları, rahatlayıp şarkılar söyledikleri bir Osmanlı dergahına pek benzemediği ortada. Bugün Cemaat artık genel kabul gören bir kanıya göre daha çok bir şebeke, "network", organizasyon gibi çalışıyor. Cemaat'in kendisine destek çekme yönteminin nasıl olduğunu, kimlerin nasıl kandırılarak aralarına katıldığını uzun uzadıya anlatmaya gerek var mı? Ayşe Arman'ın yaptığı ve çok tartışılan "Kocam Fethullahçı oldu" diyen kadınla yaptığı söyleşi en

basit örneklerden biridir.[86] Burada bir özgür iradeyle katılım söz konusu değildir.

3. Cemaat neden okul yapıyor, bu okullarda neden İngilizce öğretiliyor? Türk misyonerliğinin sadece bir "maske", gerçekten dikkatimizi dağıtacak bir "red herring" olduğu ortada değil mi? Türkçe bu okullarda "seçmeli ders." Gülen okullarının neden Rusya'dan kovulduğu, bu ülkede neden tutunamadığı da bu İngilizce eğitimde saklı değil mi? Gelin şimdi bunu Cemaat'e yakın köşe yazarı Mehmet Altan'ın "AKP'yi aşan bir irade Ergenekon'un peşinde. Burası NATO ülkesi, burada ABD'nin istemediği hiçbir darbe olmaz" cümlesiyle birleştirelim.

4. ODTÜ, Boğaziçi gibi okullara yerleştirilen şakirtler... Hatta ve hatta Harvard'da bile "hizmet"in öğrencileri...[87] Birkaç sene önce Bilkent Üniversitesi'ne de talip olmuştu Cemaat... Ve Cemaat'in eğitim planına karşı kurulan, laik-Atatürkçü eğitim veren İSTEK Vakfı Liseleri'yle Yeditepe Üniversitesi'nin sahibi Bedrettin Dalan'la Başkent Üniversitesi'nin kurucusu Mehmet Haberal'ın Ergenekon kapsamına alınmaları tesadüf mü?

5. Devletin kilit kurumlarına yerleşiyorlar: Cemaat bu kadar iyi üniversitede, iyi eğitim gören öğrenciyi ne yapıyor, neden bunları destekliyor, gerçekten düşündük mü? Bu çocuklar sosyal bilimler okuyorlar, Siyasal'dan, Hukuk Fakültesi'nden mezun oluyorlar ve siyasetin göbeğine yerleşiyorlar. Emniyet'teki F-Tipi örgütlenmeler, valilikte, eğitim alanında, hatta yargıda güçlü bir teşkilatlanma olduğu ortada. Bu çocukların eğitilmesi, eğitimlerine katkıda bulunmasının salt "yardım" amaçlı olmadığı ortada.

6. Serdar Turgut'un "Türkiye laik sistemi cemaatleri yok etme gücü olarak algılamayı bırakırsa, her insan dünya görüşü ne olursa olsun, hangi hayat tarzını seçerse seçsin, birbirine fazla karışmadan huzurlu bir şekilde bir arada yaşamak fırsatını ele geçirecektir" cümlesini aşırı dozda iyimserlik olarak yorumlamaktan başka ne denir? Ortada elbette bir tehlike söz konusu, sadece bu tehlikenin boyutunu bilmiyoruz. TSK, bir kurum olarak bunu tespit etmiş ve haklı bir şekilde dillendirmiştir.

7. Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un konuşmasıyla ilgili yapılan "liberal faşist" yorumlarda bitmeyen klişeyle "Asker neden

konuştu ki" deniyor. Oysa TSK, Türkiye'nin en öngörülü kurumlarından biri olduğunu geçmiş yıllarda da gösterdi. Rusya'yı, Çin'i ilk dillendiren paşaların bugün adları Ergenekon'la anılıyor. Aslında TSK bir süredir entelektüel faaliyetlere ağırlık veriyor ve bir "think tank" gibi çalışıyor.

8. "Rusya da var, Çin de var," diyen Paşaların bugün Ergenekon kapsamında gözaltına alınmalarıyla Avrasyacılar'ın tasfiye edilmesi operasyonunu birleştirdiğimiz iki çevrenin de söylediklerinden rahatsızlık duyabilecek tek bir merkez ortaya çıkıyor: Bu sözler Amerika'nın çıkarlarına aykırı... Fethullah Gülen'in yaşadığı Amerika... Fethullah Gülen'i "yedek güç" olarak tutan Amerika... Fethullah Gülen'in okullarının eğitim dili İngilizce olan Amerika...

9. Bu ülkenin düşünen, aydınlık, vicdanı temiz, fikri hür insanları, Beyaz Türkler'i, kararını vermiştir ve F-Tipi örgütlenmeye karşı seslerini yükseltmeye başlamıştır. Bu yüzden de Cemaat'in hedefidir. Profesörler, sivil toplum kuruluşları, medya dönüştürülmek isteniyor. Beyaz Türkler apaçık bir "F-Tipi kuşatma" altındadır. İlker Başbuğ'un "liberal" konuşması bir anlamda Beyaz Türkler'in yıllardır savundukları fikirlerin bir özeti, ama daha da önemlisi bir "düşünce ortaklığı" olmuştur.

10. Cemaat'in orduya yönelik niyeti ortada: Bu Cemaat'in Türk Ordusu'nu yıpratmak istediği ortadadır, son seçim sonuçlarına kadar da Cemaat kendi çıkarlarının önünde bir tek ordunun olduğunu zannediyordu. Tıpkı Amerika gibi. Ancak şimdi Beyaz Türkler'in de sesi çıkıyor, son beş yılda hoyratça azınlıklaştırılmış bu insanlar seslerini çıkarttılar ve ilk isyanı sandıkta gösterdiler. Hemen ardından Ilımlı İslam çöktü. Ilımlı İslam, Amerika'nın Cemaat'le beraber ortak planıydı ve önünde de Türk Ordusu vardı. Cemaat'in TSK'yı yıpratma planı da geri tepti ama başından beri niyetleri bu kadar açıktı. İlker Başbuğ da konuşmasının ilk cümlelerinde bunu dillendirmiştir zaten. TSK, kendisini yok etmek isteyen bir Cemaat'i "diyalog" için muhatap alamaz, almamalı.

Dönüşün ilk sinyalleri

Ben biraz safça, belki iyi niyetle Serdar Turgut'la Cemaat üzerine entelektüel bir tartışmaya girilebilir diye düşünüyordum. Cemaat'in bir gazetecilik tartışmasının konu olacağını sanmıştım.

İtirazlarıma Serdar Turgut'un ikna olacağını da sandım. Ne büyük saflık, ne büyük yanılsamaymış!

Bu itirazlarımın hepsini kendisinin de bildiğini ama görmezden geldiğini anlamamışım.

Turgut, bir gün durup dururken de "Cuma Toplantıları" olarak bilinen buluşmalarımıza katılmayacağını yazdı. Her hafta farklı gazetecilerin konuk olarak katıldığı, Hıncal Uluç'un önderliğinde toplandığımız kalabalık bir ekibimiz vardı.

Üstelik Serdar Turgut bu gruba kendisi dahil olmak istemiş, hepimizden daha hevesli bir şekilde gelmeye başlamıştı Cuma toplantılarına.

Farklı medya kuruluşlarında çalışan, birbirlerini sık sık görmeyen, bir türlü bir araya gelemeyen gazetecileri yan yana getirip sohbet ettirmekti bu buluşmaların amacı. Genellikle esprilerle dolu olurdu sohbetler.

Bazı kurallar vardı: Ciddi konular konuşulmayacak, siyasete değinilmeyecek ve anı anlatılmayacaktı.

Bu buluşmalar biraz Hıncal Uluç parodisi yapmak için ortaya bir akşam geyik muhabbetinde atılmıştı; Hıncal Uluç'un "Salı Toplantıları"na alternatif olsun diye. Ama tabii Hıncal Uluç'u da işin içine katarak.

80'lerde Bebek Bar toplantıları var mesela: Mehmet Barlas, Hasan Pulur, Güngör Uras, Oktay Ekşi, rahmetli Yılmaz Çetiner gibi gazeteciler Vehbi Koç, Sakıp Sabancı, Feyyaz Tokar, Şarık Tara, Vitali Hakko gibi iş dünyasından isimlerle buluşurlardı...

Bir de Beyoğlu'nda buluşan ve edebiyatçıların oluşturduğu "Demciler Akademisi" bilinir: Her Cuma öğlen Çiçek Pazarı'nda buluşanlar Cevat Çapan, Naci Güçhan, Turgay Fişekçi, Fethi Naci, Turhan Günay, Mustafa Alabora, Tunç Başaran ve Aydın Boysan... Öğlen rakı içerek muhabbet ederler. Onlar bir dönemin canlı tanıklarıdır ve bu sofralarda gelecek kuşaklara deneyim-birikim aktarılır.

Serdar Turgut çok hevesle katıldığı Cuma buluşmalarımızdan bir gün "Buradaki insanlarda narsistik kişilik bozukluğu var," gibi sudan bir bahaneyle çekildiğini yazdı köşesinde.

Doğrusu, Serdar Turgut'un rahatsız olduğu ve bir daha katılmayacağını beyan ettiği bu yemeklerdeki narsistik kişilik krizinin ne zaman vuku bulduğunu bilemedim. Neden bunu bana söylemek yerine köşesinden beyan ettiğini de önce anlayamadım.

Benim için fark etmez zaten ama açıkçası Hıncal Uluç adına üzüldüm. Çünkü o bütün bunları aşmış, ego hesaplarını ve tatminlerini geride bırakmış biri. Kaldı ki, "Narsist olsa ne olur," diye düşünmedim de değil. Ben her zaman için Hıncal Uluç'u bir zenginlik olarak görürüm; modern gazete yazarlığında devrim yapmıştır. Yer yer kızsam da görüşlerine katılmasam da onunla iletişimi önemserim, onunla sohbetten beslenirim. Çünkü kızdığımı da, yazısını beğenmediğimi de yüzüne söyleyebilirim, bunun üzerine onunla konuşabilirim...

Neyse, bu ayrı bir mesele...

Şu "narsistik kişilik bozukluğu" iddiası hiç inandırıcı değil; kısaca demek istediğim bu.

Dahası buluştuğumuz ekibin içinde herkes zaten kendi başına birey. Herkes bir isim, herkesin bir tarzı var, kendine göre bir egosu var. Serdar Turgut da "Benim egom yok," diyemez zaten.

İşte tam da bu sebepten Serdar Turgut'un "vedası" inandırıcı değildi.

O gün "Yemeklerimize katılmamasının başka bir gerekçesi varsa onu bilemem," diye bir not düştüm.

Penis'ten Pensilvanya'ya

Meğerse Serdar Turgut'un istediği Cemaat'i "anlama" değil, kendini Cemaat'e kabul ettirmekmiş.

Karşılığını da kendince bir şekilde aldı ama.

Cemaat'in verdiği destek ona *Habertürk*'e transfer yolunu açtı mesela. *Akşam* o sıralar maaşları ödemekte zorlanıyordu, gecikmeler yaşanıyordu.

Habertürk'e aynı maaşa (ya da belki bir bin TL fazlasına) daha fazla işle (TV, gazete, blog) gitti.

Habertürk elbette bir Cemaat gazetesi değil. Ama gazetenin iç işleyişini bilenler kurumdaki çift başlı bir yapının da farkındadır. Habertürk grubunun İnternet sitesi ve televizyonu tam anlamıyla hükümete yandaş bir yayın çizgisi izler. Gazete ise en çok da Genel Yayın Yönetmeni Fatih Altaylı'nın şahsi direnci yüzünden ısrarla "merkezde" kalmaya çalışır. Ama buna rağmen dışarıdan müdahaleler olur.

Mesela Fatih Altaylı'nın gazetesinde asla yazdırmak istemeyeceği Yiğit Bulut'a patronlar katı talimatıyla köşe verilir. *Zaman*'dan Elif Şafak ve Nihal Bengisu Karaca, *Taraf*'tan Amberin Zaman transfer edilir.

Bunlar Fatih Altaylı'nın kafasındaki köşe yazarları isimleri değildir; gazetenin kuruluş sürecini çok yakından takip ettiğim için biliyorum.

Habertürk gazetesi kurulurken Altaylı çok dengeli bir yazar politikası izlemek istiyordu: Bekir Coşkun, Hasan Cemal, Can Dündar, Ece Temelkuran ve benim yazmamı istiyordu. İstedikleri arasından ikisini transfer etti sadece.

Dolayısıyla Serdar Turgut da Altaylı'nın aklında yoktu.

Belli ki Cemaat'e duyduğu yakınlık bu grupta birilerinin dikkatini çekmiş, hoşuna gitmiş ve transfer edilmiş. Turgut, sadece gazetede değil grubun televizyon kanalında Nihal Bengisu Karaca'yla program yapmaya, İnternet sitesinde blog yazmaya başladı.

Köşe yazarlığına başladığında sık sık usta bir mizahçı üslubuyla penisinden bahsederek, yani en fazla merak edilen ve hiç kimsenin dillendirmeye cesaret edemediği bir konudan kendisine şöhret edinen Serdar Turgut'un geldiği yeri görmek şaşırtıcı.

Cemaat'e yakınlaşmak bir anlamda gazeteciye yol su elektrik olarak dönüyor. İnternet sitelerine bakıyoruz; Cemaat'e biraz göz kırpan gazetecilerle ilgili hemen transfer haberleri geliyor. Birçoğu gerçek olmasa da bu haberlerin yarattığı "hava" bile yetiyor.

Bir de Cemaat artık sadece tirajı tartışmalı bir *Zaman* gazetesi ve Samanyolu TV'den ibaret değil. Medyaya yeni giren patronlar da Fethullah

Gülen'e yakınlıklarını gizlemiyorlar. Kaldı ki farklı maskeler altında birçok başka yayın organı da Cemaat söz konusu olduğunda birbirine benzer haberler yapıyor. Farklı gazetelerdeki bazı haberlerin metinleri bile aynı, hiç değiştirilmeye gerek duyulmuyor bile.

Herhalde pek çok kişinin iktidar tarafından üzerinin çizildiği, işsiz bırakıldığı, yerinden oynadığı bir dönemde gazeteciler belli bir çevrenin korumasını hissetmek istiyor. Cemaat'e yaslanmak güvenli bir liman olabilir.

Dahası, herkesi anlıyorum ama fikirlerinde hep çok keskin olan Serdar Turgut'un kendisini bu oyuna neden dahil ettiğini anlamıyorum. Ya da anlamak istemiyorum, kabullenemiyorum.

Cemaat'i anlamayı, hatta belki sempati duymayı da bir ölçüde kabullenirim belki ama "Fethullah Gülen'in elini öpeceğim," gibi abartılı cümleleri nasıl açıklayacağız? Üstelik kendisine "Hocaefendi" dedirten Fethullah Gülen el öptürmemekle meşhurken...[88]

Keşke Serdar Turgut bu cümleleri hiç sarf etmeseydi... Keşke, bir sonraki adımı da atmasaydı.

Pensilvanya'ya "hanut" uçağı

Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı, 2010'un sonbaharında bir gup medya mensubunu İstanbul'dan THY uçağıyla New York'a uçurdu. Aynı dönemde New York'ta Birleşmiş Milletler toplantısı da vardı, dolayısıyla bütün otellerin ücretleri de çok yükselmişti.

Gazeteciler önce New Jersey'de ucuz bir motele yerleştirildi. New York'a getirilme amaçları Cemaat'in buradaki kolu Turkish Cultural Center'ın BM toplantılarına denk gelen etkinliklerini takip etmekti.

Tam pansiyon, otel ve seyahat masrafları Cemaat tarafından karşılanan bir "hanut" geziydi. Ancak tabii BM de, kültürel etkinlikler de bahane... Kendilerine tetikte beklemeleri, her an "bekledikleri" haberin gelebileceği söylendi.

Ve bir Cuma gecesi geç saatlerde bekledikleri telefon geldi:

"Yarın sabah çok erken yola çıkacağız, Hocaefendi sizi kahvaltıya kabul edecek."

Herkesi aldı bir telaş.

Cuma gecesi New York gece hayatına dahil olunmadı. Vakıf, daha fazla gazeteci götürmüştü ancak New Jersey'den kalkan serviste sadece dört gazeteci vardı. "Hocaefendi"nin huzuruna çıkacaklar, tanıştırılacaklardı.

Fakat bu bir söyleşi değildi. Özellikle referandum sonrası Fethullah Gülen'in bir söyleşi vermek istemediği, güncel konulardan kaçınacağı belirtildi. Gazetecilere gazetecilik yapma yasağı getirilmişti belli ki.

"Bir ön görüşme," dendi; devamı hiçbir zaman gelmeyecek, asla kayda geçirilmeyecek bir görüşme.

Aynı Cumartesi günü hafta sonunu geçirmek için ben de tesadüfen New York'taydım. Ne Birleşmiş Milletler'le ne de Cemaat'in gezisiyle ilgim vardı ama. Bir şehirde bu kadar çok gazeteci olunca doğal olarak da hiçbir şey gizli kalamazdı. Hemen İstanbul'daki kaynaklarımdan geziyi ve ayrıntılarını teyit ettim.

En fazla Serdar Turgut'un muradına erip ermediğini merak ediyordum. Gidip Hocaefendi'yle görüştüğünü öğrendim...

Haberi sızdırmadan önce görüşmeye giden gazetecilerin tavırlarını izlemeyi tercih ettim. Köşelerinde, televizyon programlarında bu geziden bahsedecekler miydi?

Bahsetmediler, hatta sanırım kendi aralarında gizlemek için bir karar almış dahi olabilirlerdi. Anlamak güç değil; yaptıkları bir gazetecilik faaliyeti değildi sonuçta ve bunu kamuoyuna açıklaması zor olabilirdi. Ayrıca içeriden de "Gizli kalsın," ricası gelmiş olabilirdi.

Geziyi takip eden günlerde egzistansiyalist sorgulamalarının bir devamı gibi Serdar Turgut yine Cemaat üzerine düşündüğünü yazdı; özellikle de "geçen gün" New York dışına yaptığı "üç saatlik" bir seyahatin buna vesile olduğunu vurguladı köşesinde.[89] New York-Pensilvanya arası da yaklaşık üç saat sürüyor ya...

Serdar Turgut'u taşıyan araç o gün önce I-280 otobanından Newark yoluna doğru ilerledi, ardından I-80'le birleşti. Bu yol onları dümdüz Pensilvanya'ya çıkardı.

Araba yavaş yavaş Wikes Barre Turnpike'dan döndü, Kunkletown Road'dan sola sapınca da Saylorsburg'daki çiftliğe varıldı.

Fethullah Gülen ve adamlarının kendi ülkelerinden kaçak yaşadıkları çiftlik.

Gülen, dört gazeteciye hasta olduğunu, Türkiye'yi özlediğini ve geri dönmek istediğini söyledi. Birkaç saat sohbet edildi, dişe dokunur konulara girilmedi pek. Karşılıklı övgüler birbirini takip etti, havadan sudan konuşuldu ve ardından Gülen kontrol bahanesiyle odasına çekildi ve bir daha hiç gelmedi.

Serdar Turgut'un yanı sıra CNN Türk'ten Cüneyt Özdemir, Ferhat Boratav ve *Zaman*'dan Bejan Matur'dan oluşan gazeteci grubuna toplam iki kol saati ve iki dolma kalem hediye edildi, aralarında paylaştırıldı.[90]

Turgut, o günün akşam üstünü New York'taki bir Türk lokantasında geçirdi ve New Jersey'deki oteline aylardır adım adım üzerinde çalıştığı planın başarıyla ulaşmasının verdiği huzurla döndü.

Ancak hem Serdar Turgut'un hem de diğer gazetecilerin huzurunu odatv.com'daki bir haber kaçırdı. Kendi aralarındaki sessiz ittifak, odatv.com'un Pensilvanya ziyaretinin ayrıntılarını ortaya çıkarmasıyla bozuldu ve birkaç gün içinde, sanki baştan hiç gizlenmeye çalışılmamış gibi, Gülen'i ziyaret ettiklerini kendileri de itiraf ettiler, bu konuda TV programlarına katıldılar. (Cemaat'in neden odatv.com'a taktığını anlamak için bir örnek daha...)

Ne de olsa artık hiçbir şey gizli kalmıyor.

Serdar Turgut bu olaylardan sonra çok tepki gördüğünün farkında elbette. Birkaç kere "arayı düzeltme" girişimlerinde bulundu. "Hiçbir zaman Cemaat'çi olmadım, zaten ben onları hiç sevmedim onlar da beni" mealinden söyleşiler verdi. Sık sık "liberal faşistler" diyerek kamuoyu önünde Fethullah Gülen'i öven Mehmet Altan, Eser Karakaş gibi profesörleri çok ağır ifadelerle eleştirdi.

Ama bu yazıları aslında Serdar Turgut için zorlama değildi. Zorlama olan Cemaat'i yere göğe koyamamasıydı.

Açık söyleyeyim, bu Cemaat övgülerinden sonra Serdar Turgut'u epey bir süre okumadım. Zaten yazdığı *Habertürk* gazetesini de Bekir Coşkun'un yazıları kesildikten sonra bireysel bir tepki adına almamaya başladım. Gazetenin de İnternet sitesi olmadığından koptum.

Fakat sonradan eski bir dostu merak eder gibi "Neler yazıyor acaba?" diye gizli gizli yeniden göz atmaya başladım. Bu arada bir medya blog'una da başlamıştı, bu yazıları da ilgi çekici ve bilgilendiriciydi.

Dikkat ettim, çaktırmadan yavaş yavaş eski muhalif günlerine dönmeye başlamıştı. Tabii artık çok geçti, bir kere inandırıcılığını yitirince bir daha kimseyi ikna edemiyordu. Ama özellikle odatv.com ve Soner Yalçın konusunda olması gereken bir tavır aldı, kendisini sık sık eleştirmesine rağmen işi kişisel hesaplaşmaya dökmedi...

Tam da o günlerde *Habertürk*'e yaptığı iki televizyon programı birden yayından kaldırıldı.

Gerekçe olarak aynı gazetede polemiğe girdiği ve televizyonda program yapan Murat Bardakçı'nın kaprisleri gösterildi. Güya Bardakçı, kendisiyle dalga geçen Turgut'un program yapmasını istemiyormuş...

Çok inandırıcı gelmedi bu sızdırılan sebep bana...

Acaba yazıları yüzünden kulağı çekildi, ona bile gözdağı mı verilmeye çalışıldı?

Cemaat'i övüp Pensilvanya'ya gidince ondan kıymetlisi yok ama en ufak bir itirazda, en ufak bir geri dönüş sinyalinde hemen tahammül çıtası düşürülüyor mu? İşte bunun adı faşizm... Ve yeni faşist medya düzeni...

Ne zaman medya bu hale geldi, ne zaman gazetecilik yeni medya patronlarının elinde bir oyuncak oldu, ne zaman gazeteciler patronların boş vakitlerinde oynadıkları Barbie bebekler haline geldi...

Tamamen şahsi, hiçbir inandırıcı gerekçesi olmayan sebeplerden program kaldırmak var mı?

Yeni medya düzeni...

"Devleti ele geçirmek isteyen Fethullah Hoca"

Bu ifadeyi 1999 yılında *Milliyet* gazetesi "Son Marifeti" manşetinin spot'unda kullanmış.

Bu manşet çok da uzak olmayan bir geçmişte Gülen için "Devleti ele geçirmek isteyen" ifadesini rahatlıkla kullanabilen bir medyanın olduğunu gösteriyor. Ama şimdi merkez medyanın neredeyse tamamında Gülen'i eleştirmek hatta Cemaat aleyhinde yazılan kitaptan bahsetmek bile çok kolay değil.

Hanefi Avcı'nın Emniyet içindeki Cemaat'çi örgütlenmeyi anlattığı *Haliç'te Yaşayan Simonlar* kitabını gazeteler, televizyon kanalları bir hafta boyunca boykot etti. Bahsetmedi, görmezden geldi. Bu boykot İnternet'in de gücüyle bir şekilde kırıldı ama sonuçta Avcı'yı ve kitabını karalayanlar ağırlıklıydı.

İşte bu yüzden tek bir spot bile Türk medyası üzerindeki baskının gazeteciliği nasıl şekillendirdiğini gösterebiliyor. Halbuki insan bekliyor ki yıllar geçince, iletişim kanalları arttıkça özgürlük de ona paralel olarak genişlesin. Oysa tam tersine evrim söz konusu basında.

Fethullah Gülen ve Cemaat aleyhindeki haberlere uygulanan gizli boykot kuşkusuz bu topluluğun "hissedilen gücünün" artmasıyla da ilişkili. İzlenmeyen kanallarına, satmayan gazetelerine falan bakınca doğrusu aritmetik olarak Cemaat'in sayısal olarak büyük bir topluluk olduğunu düşünmek mümkün değil.

Ancak yıllardır oya gibi işleye işleye kilit yerlere insan yerleştirmeyi, o insanları yetiştirmeyi ve gün geldikçe de işlerine göre kullanmayı başarmaları kendilerine güç sağladı. Mesela bugün yargıda Alevi yoğunluğu olduğunu söyleyenler Cemaat'çi savcıların, hâkimlerin hiç hesabını sormuyor...

Bir süre önce Elazığ'daydım.

Bir dağın içine oyularak inşa edilmiş, sonra da yağmalanmış bir kilisenin kapısında liseli gençler bekliyordu ve kendilerini de içeri sorup

sokamayacağımızı sordular.

Yardımcı olduk, ardından da sohbet ettik.

Bir yıldır durulduklarını, serserilik günlerinin geride kaldığını ve üniversiteye girmek istediklerini anlattılar. Okumak istedikleri bölümler uluslararası ilişkiler, kamu yönetimi ve hukuk... Hemen ardından da okudukları tek gazeteyi söylediler. Yanıt hiç şaşırtıcı değildi, *Zaman* okuyorlarmış.

Nasıl keşfedildikleri, nasıl devşirilip ileride nereye yerleştirilecekleri belli.

Elbette sokakta aylak aylak gezen insanları eğitip topluma kazandırmakta, onlara bir gelecek sunmakta onurlu bir tavır var. Ancak bu misyonun çarpık yönleri de kuşkusuz bu da masaya yatırılmalıdır.

Kim bilir belki de geleceğin yandaş savcıları bu çocuklar olacak.

Belki de önce "Cemaatçi" kafasının ne kadar özgür olduğu tartışılması yapılmalı.

Sadece Gülen'ciler değil dini her şeyin önünde tutan bütün cemaatler dogmatik, sorgulamaktan uzak, birey olamamış kişiler yetiştirir çünkü.

Dogma topluma fayda mı sağlar, zarar mı?

Bu çocuklar büyüyüp devletin önemli kademelerine yerleşince veya yerleştirilince geçmişlerinden gelen bu cemaatçi kafanın ne gibi sakıncalar doğurduğu ortada: F-Tipi polis, F-Tipi yargı diye boşuna mı kaygılanılıyor? Cemaat kayırılıp, Cemaat karşıtlarının hapislerde süründürülmesi tesadüf olmadığına göre burada Fethullah Gülen'in de, yandaşlarının da, bu yapının da vermesi gereken bir hesap var demek ki.

Hanefi Avcı'nın çıkışı, isyanı da bu yüzden anlamlıydı.

Bir kere Avcı asla Fethullah Gülen'e rezervli biri değil. Hatta Cemaat'in bağrına bastığı bir isim. Dahası mütedeyyin bir kesimden geliyor. Çok inançlı biri olmanın ötesinde dürüstlüğüyle tanınan bir memur.

O bile Cemaat'in ulaştığı yer ve yaptıkları hakkında kaygı duymaya başladıysa, bütün somut gelişmelerden ve delilerden öte sadece bu kaygı

bile Cemaat'in sorgulanmasını meşru kılar.

Unutmamak gerekir ki bu ülkede Cemaat'i seven insanlar olduğu kadar, o insanlardan çok daha fazla Cemaat'in örgütlenmesinden, eylemlerinden, gizli ajandasından rahatsızlık duyan bir insan grubu var.

Çok hoşgörülü, barışçıl, diyaloga açık görünmekle beraber Cemaat iyi niyetli olduğuna önemli bir kitleyi bir türlü ikna edemiyor ama.

Ne yazık ki Türkiye bütün tabuları halının altına süpürüp, görmezden gelmeye idmanlı bir ülke. Dün Kürt sorunuydu, bugün Gülen Cemaati'ydi konuşulmaktan çekinen. Bugün Cemaat tartışması da bu yüzden ertelendi, erteleniyor.

Bunda sadece biat eden, sorgulamayan, korkan bir basının da etkisi yadsınamaz. Mesleki çıta öylesine aşağı çekildi ki, ortam biatçılara kaldı adeta.

Milliyet'*in okur temsilcisi geri kalır mı?*

Sadece Serdar Turgut mu?

Belki en çarpıcı, en keskin dönüşlerden biri olduğu için Cemaat'e yaklaşan gazetecilerden en ilgi çekicisi. Ama bu işi bir de çaktırmadan yapanlar var.

Bunlardan biri Derya Sazak.

Zamanında "Devleti ele geçirmek isteyen Fethullah Hoca" ifadesine manşetinde yer vermiş *Milliyet*'in şimdiki okur temsilcisi, eski Genel Yayın Yönetmeni. Ankara'dan gelen, sosyal demokrat eğilimleri baskın, sınırlı ve saf bir gazeteci olarak bilinirdi. Özel bir parıltısı olmayan, neredeyse silik denebilecek hatta.

Zaten onun döneminin *Milliyet*'inin de herhangi bir kayda değer tarafı yoktu.

"Okur Temsilcisi" köşesindeki yazılarının kayda değer tarafı var ama kimseye çaktırmadan o köşeden yapmaya çalıştıkları dikkat çekici.

15 Haziran 2009 günü sayfasında yer verdiği üç şikâyetten ikisi ilgimi çekti. Bunlardan biri Ilımlı İslam modelinin Türkiye için yanlış olduğunu söyleyen RAND Corporation yöneticisiyle yapılan röportaja yönelik eleştirilerdi. Okur, bu röportajın entelektüel içeriğinin zayıf olduğunu, modelin neden yanlış olduğunun belirtilmediğini yazmış. Temsilci de bu görüşe katılmış.[91]

Buraya kadar bir sorun yok.

Ancak sayfadaki ikinci şikâyetle birleşince anlam kazanıyor ombudsman Derya Sazak'ın yorumu.

Gazeteyi şikâyet yağmuruna tutan epey bir insan Türkçe Olimpiyatları'na ilgi gösterilmediğinden yakınmış.

Türkçe Olimpiyatları, Fethullah Gülen Cemaati'nin halka ilişkiler faaliyetlerinden biri, misyonerlik faaliyetlerinin bir devamı olarak ön plana çıkıyor.

Gazetenin bu habere ilgi göstermediğini eleştirenleri *Milliyet* okuru olarak tanımlamak güç. Zira medyada Gülen ya da Cemaat aleyhinde haber çıktığı zaman bir merkezden düğmeye basılmış gibi yığınlar o yayın organını bombardımana tutuyor. Ve genellikle bu insanlar o yayın organının düzenli takipçileri olmuyor İçerik olarak birbirine benzeyen mesajlar yağıyor. Belli ki *Milliyet* yine belli bir merkezden hedef gösterilmiş.

Zira, nitelikli okura sahip *Milliyet* gazetesinin Türkçe Olimpiyatları'na neden yer vermediğini anlamak güç değil. Bu bilince kemik *Milliyet* okuru da sahiptir, eminim bunun nedenleri konusunda o gazetede bir süre yayın yönetmenliği yapmış şimdiki ombudsman da.

Her gazetenin olduğu gibi *Milliyet*'in de kırmızı çizgilerle belirlenen bir yayın politikası vardır. Ve bu ilkeler laik-Cumhuriyetçi kesimin sözcüsü *Milliyet*'in Cemaat propagandası yapmasını engeller. Yaparsa, gazete kendi dayanağı kemik okur kitlesinin tepkisine neden olur.

Çelişkili gibi görünüyor değil mi?

"Okurdan tepki görür," diyorum ama okur temsilcisi sözde de okurların şikâyetine yer veriyor.

İkimizin bahsettiği okur aynı değil; işte bu yüzden de gerçek *Milliyet* okuru "Neden Türkçe Olimpiyatları yok," diye sormaz, hele hele bunu Türkan Saylan'a gösterilen ilgiyle kıyaslamaz.

Okur temsilcisi bunun farkında değil midir? Elbette farkındadır. Bunu bilmek için özel olarak kahin olmaya gerek yok... *Milliyet* yıllardır bildiğimiz *Milliyet*.

Peki nasıl oluyor da Cemaat'in eleştiri bombardımanını 'yorumsuz' yayımlıyor köşesinde?

Türkçe Olimpiyatları'yla ilgili şikâyetle Ilımlı İslam'ın bittiğine dair habere gelen şikâyetlerin aynı güne denk düşmesi tesadüf mü bilinçli bir tercih mi? Bilindiği gibi Ilımlı İslam, Cemaat'in de dahil olduğu projelerden biri. Evet direkt olarak "Ilımlı İslam bitmiştir," mesajı eleştirilmiyor; bunu gözünü Ankara'da açmış bir gazetecinin sonradan edindiğini zannettiği kurnazlıkla yapıyor.

Derya Sazak hakkında birkaç bilgi...

Bir kere o da AKP döneminde TRT'ye program yapan gazetecilerden biri. Ayrıca bu dönemde eski sosyal demokrat Ankaralı gazeteci kostümünü çıkarıp kendinden bir liberal yaratan da o. Hatta bu geçişin göstergesi olarak her fırsatta CHP'ye saldırıyor köşesinden. TRT'deki program partneri de Fehmi Koru.

Ne Cemaat'in, ne AKP'nin bu gazetecilerden özel bir hizmet beklediği ya da cımbızla "Bunlar bizim işimize yarar," diye aradan seçtikleri yok.

Bu isimler el kaldırıyor, bu görevlere kendileri talip oluyor, kendilerini "hizmet"e gönüllü adıyorlar.

Serdar Turgut'un ya da diğerlerinin yaptığından çok farklı değil; gerekçeleri de, beklentileri de aynı. Unutmamak gerekir ki bu bir ideoloji değil, karakter meselesi.

Rahmetli Ufuk Güldemir, Sazak için "karnı şiş" derdi. Genel Yayın Yönetmenliği koltuğundan zamansız ve haksız alındığını, hâlâ o göreve gelmek için fırsat kolladığını söylerdi.

Kim bilir, ne hesaplar yapıyordur muhasebeci titizliğinde, Cemaat haberleri neden yok diye döküm tutarken...

Cemaat'ten para alan gazeteciler

Gazeteci Yılmaz Polat'ın Amerikan-Türk ilişkilerini irdelediği *CIA Pençesinde Açılım* kitabında gazetecilerle ilgili çok ilginç bir not var.

AKP döneminde bir grup gazeteci *Today's Zaman* gazetesini temsilen Washington DC'ye gidiyor ve çeşitli temaslarda bulunuyor.

Pentagon, Dışişleri Bakanlığı, Brookings Institute gibi kurumları ziyaret edip Obama yönetiminin Ergenekon davasına olan ilgisizliğinden yakınıyorlar. Tabii, Türk Silahlı Kuvvetleri'nden şikâyetçi olmayı da unutmuyorlar.

Zaman gazetesinde bu ziyaret "ABD hükümeti ekibimizi çok güzel ağırladı," şeklinde haberleştiriliyor.

Şaşırtıcı bir durum yok diyorsunuz, değil mi? Zaten Cemaat'in alıştığımız yöntemleri ve kendi görüşleri doğrultusunda yaptıkları bir propaganda ziyareti gibi görünüyor uzaktan.

Ancak *Today's Zaman* sıradan bir gazete değil. Bir kere Türkiye'de yayımlanan iki İngilizce gazeteden biri. Cemaat, pek da karlı olmayan bu gazeteyi birkaç sene önce devreye soktu. Çünkü böylece yabancı gazeteciler, büyükelçilikler, diplomatlar üzerinde daha fazla söz sahibi olabileceğini kestirdi.

Ne yazık ki Türkiye'de görev yapan ve Türkiye'yi dünyaya anlatan insanlar da bu kaynaklardan besleniyor. Doğan grubunun çıkardığı *Hürriyet Daily News* gazetesi de bir ara Eyüp Can ve Mustafa Akyol gibi isimlerin önderliğinde neredeyse *Today's Zaman*'a paralel bir yayın çizgisi izliyordu.

Sonradan kadro değişikliği yapıldı ve kısmen "dengeli" merkez yayın organına dönüştü bu gazete...

Today's Zaman ise Cemaat'in yayın organı ama içinde sadece Cemaat'ten isimler bulunmuyor. Hatta, işin ilginci başka gazetelerde çalışan, başka

gazetelerde kurumsal görevler yapan isimler için de "çatı" faaliyeti gösteriyor.

Amerikalı gazeteci Andrew Finkel[92], *Sabah*'ın ombudsman'ı Yavuz Baydar, *Taraf*'ın Ankara temsilcisi Lale Kemal bu gazetede yazan isimlerden bazıları. Kemal, bu gazetedeki yazılarında "Sarıibrahimoğlu" soyadını kullanıyor. Ne ilginç ki *Taraf*'tan iki yazar daha *Today's Zaman*'a katkıda bulundu: Etyen Mahçupyan ve "Emre Uslu" takma adını kullanan Emrullah Uslu.

Resmi görevinden dolayı Sabah'tan ayrılan İbrahim Kalın da ne hikmetse Today's Zaman'daki yazılarını kesmedi. Kalın, Sabah'ta yazarken Erdoğan'ın baş danışmanlığı görevini yürütüyordu. Ancak Başbakanlık Diplomasi Koordinatörlüğü görevine getirilince buradaki yazılarını kesmişti.

Bir ara Fehmi Koru da bu gazetede yazıyordu. Gazete kadrosuna son eklenen isim ise eski *Sabah* yöneticisi, şimdinin *Star* yazarı Ergun Babahan...

Ayrı kurumlar, ayrı patronajlar ama buralarda çalışanlar ayrıca tek bir gazeteye de ek iş yapıyor! Cemaat çatısı altında birleşiyorlar.

Nitekim 2009 yılında *Today's Zaman*'ın Washington gezisinde de kurumu temsilen yine başka gazetelerde çalışan isimler de dikkat çekiyor: Gazetenin yöneticisi Bülent Keneş'in yanı sıra Yavuz Baydar, İhsan Dağı, Kemal Cengiz ve Lale Sarıibrahimoğlu.

Gazetemdeki köşede "hanut" mücadelesi vermem boşuna değil. Gazetecilerin bedava ağırlandıkları, ardından da kendilerini ağırlayan kurumlara övgüler döşendikleri gezilere "hanut" denmesi medya jargonuna yerleşti bile. Bu zaman zaman bir otel övgüsü oluyor, bazen bir şirket gezisi ve son zamanlarda da sık sık gördüğümüz üzere bir Cemaat hanutu.

Cemaat, daha çok işine yarayacakları Pensilvanya'ya götürüyor, hediye bile veriyor.

Bazılarından ise "özel görüşme" adı altında lobicilik faaliyetlerinde faydalanıyor.

Sonuçta Cemaat'in dağıttığı hanuttan birileri illa ki nasipleniyor.

Evinde oturan, gezilere gitmeyenleri ise tavlayacak başka yöntemler var. Medyada bavulla hiç kimseye para verilmiyor tabii ki ama kazanç kapıları açılıyor.

Mehmet Altan, Eser Karakaş, Şahin Alpay gibi isimler uzun süredir Cemaat'in Mehtap TV isimli televizyon kanalında program yapıyor örneğin. Bu kanal nedir, kim izler, bilinmiyor. İzlenme oranlarında bile anılmıyor; ama önemli değil. Çünkü buralardan gazeteciler maaşa bağlanıyor. Aynı şekilde Samanyolu Haber kanalında, STV'de de bu tarz "gazetecilik programları" var. Mesela yazılı basında "etik" üzerine yazarak hayatını kazanan Yavuz Baydar çok uzun zamandır bu kanalların birinde program yapıyor; farklı patronlar, para için neye hizmet ettiğinin etik'ini sorgulamıyor tabii ki!

Birileri Cemaat sayesinde çok kazanıyor, birileri sadece cep harçlığı alıyor. Ama bu sayede herkes elde tutuluyor.

O kadar çok televizyon kanalı, o kadar çok televizyon türedi ki... Cemaat kendisine yakın bulduğunu, biat edeni hemen buralardan bir yere yerleştirerek ödüllendiriyor.

Bu yatırımların karşılığını da haydi haydi aldığını görüyoruz.

Kolonya kokusundan kaçak yalıya

BECERİKLİ BAY FEHMİ

Ne derseniz deyin ama Fehmi Koru efsanedir. Bir kere gazeteciliğiyle efsanedir; İslamcı kesimin henüz kafasını su yüzeyinin dışına çıkartamayıp dünyada neler olup bittiğine bakmadığı yıllarda *Zaman* gibi küçük bir gazetede kulis yazarlığını başlatan kişidir. Basında kendinden konuşturmak bir başarı ölçütüyse bunu en iyi uygulayan isimlerden biri olmuştur.

Hem yazılarıyla, hem de kendi hayatıyla konuşturmasını bilir.

Babası İzmir'den bir kolonya esnafı. Fehmi Koru'ya sorarsanız Koru Kolonyaları meşhur bir marka... Ancak Fehmi Koru artık kolonyalı günlerini geride bırakan, parfüme terfi eden biri.

Üstelik Joop! marka parfüm kullanıyor. Önünde bir parfüm şişesiyle kendisine "kolonya kokulu" diye isim takan bana yanıt mahiyetinde çektirdiği efsane bir fotoğrafı gözümün önünden gitmiyor.

Fehmi Koru'da "kolonya kokulu" diye bahsetmeye başladığımda bu işin o kadar tutacağını düşünmüyordum.

Yıllarca Uğur Mumcu'nun, Emin Çölaşan'ın insanlara taktıkları lakapları okumuş, bunlarla eğlenmiş bir gazete okuruydum. Okuma kolaylığı, akılda kalıcılığı açısından bu tarz sıfatların okurun ilgisini çekecek bir tarafı var.

Doğrusu, lakap bulma konusunda Uğur Mumcu kadar yetenekli değilim: İki buçuk litrelik pet şişede kola çıktığında ve "aile boyu" diye pazarlandığında Altanlar için "Aile boyu döneklik" demişti mesela. Bu yaratıcılıkla nasıl boy ölçüşülür! Bu benim için lakapların şahıdır.

Emin Çölaşan'ın Ankara Belediye Başkanı İbrahim Melih Gökçek'ten "İ.Melih" diye bahsetmesi ya da... Bu da bir klasiktir. Çölaşan bir televizyon programında bizzat Gökçek'in bastırdığı "İ.Melih Gökçek" yazılı bir posteri bile göstermişti.

Lakap bulurken amacım incitmek değil, eğlenmek. Bu yüzden de damgalayıcı bir tabir değil, eğlenceli, komik olabilecek, dalgası geçilebilecek bir sıfat olarak göründü bana Fehmi Koru'ya "kolonya kokulu" demek. Hem adamın babası bu işi yapıyordu...

Sandım ki Fehmi Koru da bu tabirle eğlenir, dalgasını geçer. Hele hele yıllarca kendisine "takkeli liboş" diye hitap edildikten sonra benim hakkımı da teslim eder...

Önce durdu, biraz bekledi. Genelde bu işlere hiç bulaşmaz zaten... Ama sonunda dayanamayıp topa girdi ve o parfümlü fotoğrafı çektirdi.

Böylece *Hürriyet*'te bir dönem İslamcı mahalleden dedikodular yazan Ahmet Arsan mahlaslı yazarın dediği gibi hiç haberi olmayanlar da Fehmi Koru'nun kolonya kokulu olduğunu öğrendi ve "İş işten öylesine geçmişti ki olay neredeyse Fehmi Koru'yu aşmış ve bizim mahalle toptan 'kolonya kokulu' olarak görülmeye kadar varmıştı."[93]

Daha da ilginci, bu polemikten hiç haberi olmayan spiker Bahar Feyzan bir söyleşisinde yayına gelen kolonya kokulu konuklara dayanamadığını söyleyince işsiz kaldı. Feyzan'ın Fehmi Koru'yla bir alıp veremediği yoktu, kolonya kokulunun ne anlama geldiğini de bilmiyordu. Kastettiği gerçekten ağır kolonya kokusuydu... Onun da bu kokuya alerjisi vardı.

Ama çalıştığı hükümete yakın Kanal 24 onu bir anda kapının önüne koyuverdi!

Meğer farkında olmadan ne kadar önemli bir damara basmışım...

Meğer "kolonya kokusu" o kesimi ne kadar rahatsız edermiş...

"Kolonya kokulu" sıfatı Fehmi Koru'ya yapışmakla kalmadı, onu belki de en çok sinir eden ifade haline geldi. Melih Gökçek nasıl "İ.Melih"e sinirleniyorsa Fehmi Koru da kendisine yönelik onca hitap içinde ("takkeli liboş" da dahil) en fazla buna bozuldu.

Bazen benim eğlenerek, gülerek, başkalarının da eğleneceğini düşünerek yazdığım yazıların karşı tarafta aynı şekilde algılanmadığını görünce şaşırıyorum.

"Kolonya kokulu" da böyleydi.

"Ne zamandır aklımda, bir türlü fırsat olmadığı için soramadım. 'Acaba koku, güzel koku, kolonya, parfüm gibi sözcüklerin benim bilmediğim küçültücü bir anlamı mı var?' Öyle olmalı ki, adamın biri ne zaman benden söz açacak olsa ismimin önüne mutlaka 'kolonya kokulu' sıfatını

ekleyiveriyor," diye yazdı Fehmi Koru (Taha Kıvanç adıyla), "Kolonya kokulu olmak onun için aşağılanmayı hak eden bir durum herhalde."[94]

Hayır, asla...

Ama kolonya eski masum günlerin, mağdur zamanların, boynu büküklüğün simgesi bir kesim için. Unutulmak istenen, neredeyse utanılan, aşılmak, hesabı görülmek istenen bir geçmişin simgesi.

O kolonya varken İslami camiada bir ideal, ilke için mücadele eden, yeni bir şeyler yapmaya çalışan, yeni sözler söyleyen insanlar da vardı. Henüz hiç kimsenin parayla kirlenmediği, ideallerini ve hayallerini paraya teslim etmediği bembeyaz bir dönemdi.

Fehmi Koru da bu yüzden adını duyurmuştu zaten; Taha Kıvanç müstear adıyla yazdığı yazılar bu yüzden ilgi çekmişti. Kapalı bir çevreden dışarıya açılan, idealist bir gazeteciydi o yıllarda.

Kolonya kokuyordu.

Oysa şimdi parfüm kokuyor ve yolda kaybedilen sadece gazetecilik olmadı. Şu son sekiz yılda sadece maddi kazanç elde etti o kadar...

Maddi kazanç bütün ideallerden, inanmışlıktan vazgeçmek için yeterliyse sözün bittiği noktadayız demektir.

İdeallere, geçmişte kalan mücadele ruhuna örnek olması için Fehmi Koru'nun eşinden daha iyisi bulunamaz herhalde. Nebahat Koru, türban yüzünden üniversiteye alınmayan ilk öğrenciydi. Babası Süleyman Karagülle ise İslami camianın en büyük teorisyenlerinden biriydi.

60'lardan 70'lere kadar Karagülle'nin ortaya attığı fikirler İslami camiayı adeta yerinden oynatır, sarsardı. 1967'de İzmir'de İslami hayat projesi olarak Akevler Kooperatifi'ni kurdu. Milli Nizam Partisi ve Milli Selamet Partisi'nin kuruluşlarında çalıştı. Yıllarca *Zaman* ve *Milli Gazete*'deki köşesinden İslami camiaya kanaat önderliği yaptı.

"Faizsiz bir banka modeli" ve "İslami devlet düzeni" üzerine kitaplar yazdı.

Davasına inanmış, inadından vazgeçmemiş, fikirlerinden dönmemiş biriydi.[95]

Damadı Fehmi Koru ise bir zamanlar sisteme muhalif olarak başladığı gazeteciliğinde sistemin tam göbeğinde yer alan, sistemden beslenen bir isme dönüştü. Yalı sahibi oldu, BMW araba seçti, gömlek cebinde puro taşımaya başladığı söylendi, Türkbükü'nde yat kiralayıp mavi yolculuğa çıktı, Paper moon'da masa sahibi oldu, ayda 80-100 bin dolar civarında gelir elde etmeye başladı...

Yalı konusunda özel bir parantez açmam zorunlu:

Fehmi Koru, Beykoz'da bir garibanın gecekondusunu ucuza kapatıp dikti yalısını aynı araziye. Gecekondunun inşaat izni yoktu ama o dönemin Beykoz Belediye Başkanı bu küçük ayrıntıyı görmezden geldi. Karşılığında Fehmi Koru köşesinde onu övgülere boğdu. Başbakan Erdoğan'ın pek başarılı bulmadığı için yeniden aday göstermediği başkan yeniden aday olsun diye köşesinden özellikle reklam yaptı. Başbakan onu dinlemedi, Belediye Başkanı'nı aday göstermedi.

Ama Fehmi Koru çoktan inşaatı tamamlamıştı bile...

Bu yeni dönemde sistemin oyuncuları da böyle değişiyordu. Eskiden iş takibi yapan, patronunun ihalelerini kovalayan, karşılığında villalar hediye edilen, yatlarda ağırlanan gazeteciler başkalarıydı.

Şimdi sahnede yeni isimler var. Artık sistem yeni aktörler üretti. İlk başta da Fehmi Koru...

Ama hiç de beklemediği bir anda beslenmeye başladığı sistem onu bacağından vurdu.

Aylık 105 bin TL ödüllü:

Sınıf atlama yarışması

Fehmi Koru, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'le çok yakın arkadaş. Bir dönem İngiltere'de aynı evi paylaşacak kadar üstelik. Zamanında aynı yola baş koymuş, biri medyada diğeri siyasette yükselmiş iki kişi.

Aralarında sadece arkadaşlık ilişkisi yok, kan bağıyla olmasa da akrabalar. Koru'nun büyükelçiliğe kadar yükselen ve chip'li pasaportları Türkiye'ye tanıtan kardeşi Naci Koru'nun eşiyle Cumhurbaşkanı Gül'ün eşi Hayrünnisa Gül akraba.

Gül, Cumhurbaşkanlığına seçildiğinde Köşk'e en yakın gazetecinin kim olacağı, Demirel döneminde Yavuz Donat'ın doldurduğu koltuğa kimin geçeceği de otomatik olarak belliydi.

İnsanın akrabası Cumhurbaşkanı olunca sırtı yere gelmez, diye düşünüyorsunuz değil mi?

Fehmi Koru, kuşkusuz bu dönemin, ilişkilerinin, yakınlarının iktidarda olmasının kaymağını yedi.

Sekiz sene içinde bir sürü farklı kulvarda at koşturdu. *Sabah*-atv'ye el konduğunda TMSF yönetimine atanacak gazetecileri öneren kendisiydi mesela. Aynı ilişkilerini kullanarak TMSF'den televizyon programı da kaptı: Hasan Bülent Kahraman'la atv'ye haftada bir gece siyasi sohbet programı yaptılar. İzlenme oranı tablolarında bile görünmeyen bu programdan binlerce liralık, aynı kategorideki başka yapımlarla kıyaslanmayacak kadar yüksek bir ücret aldı.

O dönemin TMSF Başkanı Ahmet Ertürk'ün görevi bitince Cumhurbaşkanı Gül'e ekonomi danışmanı olduğunu da ekleyeyim.

Koru'nun iki farklı isimle günlük olarak *Yeni Şafak* gazetesinde kaleme aldığı yazıları dışında etkisini gösterdiği tek mecra atv değil. Buna ek olarak Kanal 7'de günlük yorumcu, Kanal 24'te ve TRT'de programcı oldu. Günlük yazılarına ek olarak *Today's Zaman*'da İngilizce makaleleri de ekledi bir ara.

Bu kadar çok çalışmanın karşılığını maddi olarak fazlasıyla aldı. Aylık 105 bin TL geliri olduğu söylendi mesela; hiçbir zaman tam rakamı açıklamadı.

Fehmi Koru'nun sosyal yaşam maceraları devam etti.

Hatta Göcek'te Aydın Doğan'ın teknesinin yanına kiralık yatını çekeceğine dair haberler bile çıktı. Artık moda olmayan Bodrum'daki Maki Otel'i bir 10 yıl gecikmeyle keşfetti...

Bir gece Şamdan'da bile gördüler düşünün artık...

Tabii bir de fasıllar düzenlendi. Şirket sahipleri ve yöneticilerinden medya patronlarına, köşe yazarlarından sanatçılara kadar geniş bir kesim Tophane'de bir nargilecide başlayan fasıllarda buluşmaya başladı. Bu fasıllar giderek daha fazla katılımcıya açıldı, giderek genişledi, otellerin balo salonlarına sığmaz oldu.

Cumhurbaşkanı da gitti; iki kere Aydın Doğan da... Samime Sanay'ın Türk musikisinden seslendirdiği şarkıların gösterisindense Fehmi Koru'nun iktidar gösterisi olarak yorumlandı bunlar.

İşsiz kalan bir televizyoncunun fasıl davetinden sonra "Ne yapayım, artık buralara geliyorum belki iş bulurum," dediğini bile duydum! Bir başka dizi oyuncusu bu fasıllara gide gele TMSF yönetimindeki kanallardan program bile kaptı...

Bütün bunlar belli ki yıllarca içinde hapis kaldığı o kapalı çevreden sıyrılma, sınıf atlama, kabul görme arzusuydu. Büyük ihtimalle İslami camiadan gelip Nişantaşı'nda kendisine yeni bir hayat kuran, kendini İstanbul'un sosyal hayatına kabul ettiren bir başka gazeteciyi, Ahmet Hakan'ı kıskanıyordu pek çokları gibi.

Halbuki Ahmet Hakan, eski mahalle arkadaşlarının tamamından farklı olarak kendisine gümüş tepsi içinde sunulabilecek imkânları reddetmişti. Başbakan'la, Cumhurbaşkanı'yla senli-benli ilişki kurabilecekken İslami iktidar döneminde köşesine çekilerek kendisine yepyeni bir hayat kurmuştu. Bu yüzden de yazılarında olabildiğince özgür, acımasız, kendisine ve eski mahallesine karşı eleştireldi. Ve tam da bu yüzden yazıları tutmuş, çok okunmaya başlamış, kabul görmüştü.

Sonuçta hem iktidarın nimetlerinden faydalanıp, hem de gazetecilik yapmaya devam etmek hiç kimse için mümkün değil. Fehmi Koru'nun kremasını yediği iktidarın nimetlerini elinin tersiyle itmiş birini konuşuyoruz Ahmet Hakan'dan söz ederken. Gazeteci Serdar Akinan "Ahmet istese bugün bakandı," der, o kadar doğru ki...

Ahmet Hakan'a öykünen, onu kabullenmeyen, onu kıskanan gazeteciler bir türlü bunu göremedi.

Fehmi Koru gibi AKP iktidarından sonra başka gazeteciler de eski mahallelerini terk etti. Kendilerine Cihangir'de alternatif daireler tutup yeni bir hayata başladılar. Ahmet Hakan'a özenerek Nişantaşı'na geldiler, Reina'da eğlendiler; fasıllar ve nargileciler onlara yetmemeye başlamıştı.

Artık para kazanır olmuşlardı sonuçta... Yeni açılan gelir kapısı İslamcı mahallenin eski gazetecilerini "kolay parayla" tanıştırdı işte. Para musluklarının mesleki becerileri ya da kendilerine ilgi duyulduğu için sonuna kadar açılmadığını eminim onlar da biliyor: Sonuçta yaptıkları programlar izlenmiyor, yazdıkları gazeteler satmıyor, reklam almıyor.

Onların gelirinin tek ölçüsü yandaşlık. Ne kadar yandaş olunursa, o kadar çok kazanılıyor bu dönemde.

Kimsenin parasında gözüm yok, gazetecilerin de iyi yaşam standartlarına kavuşmalarını her zaman desteklerim. Ancak tek başına Fehmi Koru örneği bile Türkiye'de dönüşen sermaye gibi, basında da paranın nasıl el değiştirdiğini gösteriyor.

Ama şunu da söylemem gerekir ki İslami eğilimleri olan bir iktidar, bütün İslami basını toptan zengin etmedi.

Dilipak'ın nesi eksik?

Abdurrahman Dilipak'ı bilirsiniz. Şeriatı savunan ve adı sürekli değişen o gazetede yazar: *Akit, Vakit* ve şimdi de *Yeni Akit*. 90'lı yıllarda "Siyaset Meydanı" programlarına karşı mahalleden katılarak adını geniş kitlelere duyurmuştu. Hiç büyük gazetelerde yazmadı, hatta hiçbir büyük gazete ona yazarlık teklif etmeyi hayal dahi etmedi.

Hep o mahallede, hep o gazetede kaldı. Ve o mahallede kalmanın da bedelini ödedi: Kendi arkadaşları zengin olurken o servet yapamadı.

Dilipak'ı ekrana çıkarın Koru'dan daha çok izlenir. Televizyonda çok iyi bir konuşmacı. Polemiklerin kralı. Kalemi de kıvrak...

Bir zamanlar İslamcı mahallenin rock yıldızı kadar şöhretliyken bunu nakite döndüremedi.

Ama saygınlığını bir gün olsun yitirmedi. Bir gün olsun "Para için bunları yazıyor," dedirtmedi arkasından. Hepimiz hep inandığı için bu yazıları yazdığını bildik, hiç samimiyetinden şüphe duymadık.

Özel olarak kendisini sevdiğim, düşüncelerine saygı duyduğum için demiyorum bunları. Hatta hiçbir sempatik yok.

Ama isteseydi bu dönemi kendine yönelik ranta çevirebileceğini biliyorum. İlla ki onun da birkaç bağlantısı vardır. Onları kullanıp kendisine yer bulabilirdi.

Oysa Abdurrahman Dilipak kaybettiği bir tazminat davasının cezasını ödeyebilmek için evini satışa çıkaracak duruma geldi. Bu ülkenin aydınına yaptığı muameleye bundan daha acıklı bir örnek olabilir mi...

Üç yıl süren bir dava... Güven Erkaya'ya hakaret ettiği için 30 bin liraya mahkum olan bir yazar... Ve "adresi bulunamadığı" gerekçesiyle yıllarca faiz işleyen, 157 bin TL'ye kadar ulaşan bir ceza... Sonunda da Kadıköy Adliyesi tarafından 180 bin TL'ya satıldı ev.

Abdurrahman Dilipak isteseydi ayda 105 bin TL kazanamaz mıydı?

En azından kendisini teselli için arayan Başbakan'a derdi ki "Kontrolünüzde birkaç medya grubu var, beni bir yere yerleştirin..." Ve hop diye bir iktidar gazetesinin başyazarı olurdu. Bir belediye başkanını ayarlayıp onun üzerinden tapuda türlü numaralar yapar, bu satmak zorunda kaldığı evin beşte, onda bir fiyatına yalı yaptırırdı Boğaz'da...

Birkaç televizyon programına katılır, TMSF üzerinden yaptığı anlaşmalarla hiç kimse izlemese de her hafta bol sıfırlı rakamları alırdı zarf içinde...

Tabii bütün bunlar için biraz ödün vermesi, azıcık eğilip bükülmesi, şimdiki kadar sert olmaması gerekirdi... Kıyafetlerine çeki düzen vermesi, kolonyadan parfüme geçmesi gibi aşamalar beklenirdi...

Ama Dilipak bütün bunları yapmadı...

Yanlış anlamayın, televizyonlara çıkmamak, büyük gazetelere konuşmamak, marjinal basın dışında yer almamak gibi bir tavrı yok. Gizlemiyor zaten, *Hürriyet*'te yazı yazdırmak isteseler kabul edeceğini söylüyor.

Ama o bütün bunları aynı kalarak yapmak istiyor... Televizyonlara çıkacaksa, büyük gazetelerde yazacaksa aynı Dilipak yazsın diliyor. Bir yandan da kendisine sıra gelmeyeceğini biliyor olmalı; çünkü her zaman için çok sert, çok marjinal kalacak merkez medyadan bu rantı toplayabilmek için.

Çünkü Dilipak dün de aynıydı, bugün de, yarın da siyasi iklim ve iktidar değiştiğinde aynı kalacak.

Öyle ya da böyle bir davaya inanmıştır. Bu dava tehlikeli, bize karşıt bir dünya özlemi içerse de o buna inanmıştır. Son kertede inanmış birinin kendisini dönemin taleplerine göre ayarlayan medya fırıldaklarından, rant peşinde koşanlardan, parayı kıblesi yapanlardan çok daha fazla kıymeti vardır.

Fişlemeler üst katta:

Fehmi Koru bakıyor

Ergenekon davasının ilk zamanlarında bir gün Fehmi Koru odasında bir gazeteci arkadaşıyla sohbet ediyor. Henüz hiç kimsenin "Aman konuşmalarımız sızar mı," diye düşündüğü günler değil. Fehmi Koru da söylediklerinin odada kalacağından emin, bol keseden biraz da kendini haddinden fazla önemseyerek sallamaya başlıyor.

O dönem o kadar çok yerde konuşuyor, o kadar çok insana kendini önemli gibi gösteriyor ki odasında konuştukları da hiç şaşırtıcı değil...

Aman, yanlış anlaşılmasın.

Koru'nun konuşmaları ortam dinlemesine takılmış değil, ya da telefon kayıtları falan sızdırılmadı. Sadece en ilkel ve temel yöntemle fısıltı gazetesi sayesinde konuştukları bana kadar geldi.

Dedikodu yapan, başkalarının da dedikodu yapacağını bilmeli değil mi?

Bir de "İki kişinin bildiği sır değildir," ilkesi var...

Bizzat odasından bana aktarılanlara göre övündüğü konu şu: Ergenekon operasyonu kapsamında gözaltına alınacak bir gazetecinin ismini veriyor. "Ben biliyorum, yakında gözaltına alırlar," diyor. O an kimse üstünde durmuyor. Ciddiye almıyor. Cumhurbaşkanı'nın bile yakını olsa böyle bir bilginin kendisinde olamayacağı düşünülüyor.

Aradan bir hafta geçiyor ve Ergenekon kapsamında bir gazeteci gözaltına alınıyor: O gazeteci Vedat Yenerer. Yani Fehmi Koru'nun ağzından çıkan isim.

Rivayete göre bu bilgisinin teyit edilmesinin ardından Koru yine meydana çıkıyor, sağda solda yeni istihbarat bilgileri anlatmaya başlıyor. Anlattığı yine Ergenekon operasyonu kapsamında bu sefer iki gazetecinin gözaltına alınacağı iddiası.

İddiayı aktaranlar, Koru'nun daha önceki istihbaratının doğru çıktığını göz önünde bulundurarak bu bilgileri veriyor.

İki isimden biri hakikaten Türkiye'yi sarsacak nitelikte, çok şöhretli bir gazeteci. Son zamanlarda muhalif çıkışlarıyla konuşulan ve kendisinden bir siyasi hareket yaratması beklenen çapta bir isim...

Ancak bu ismin şöhreti gelecek muhtemel tepkilerden dolayı operasyonu düzenleyecekleri tereddütte bırakıyormuş.

Bu ismi o zaman söylememiştim, sadece ima etmiştim ama o kadar bariz ima ettim ki Tuncay Özkan'ı kastettiğimi anlamayan yoktu.

Tuncay Özkan gözaltına alınmadı, bu da Fehmi Koru'ya "Bakın ben masumum," diye kendini savunma, benim iddialarımı çürütme fırsatı doğurdu.

Oysa operasyon sadece ertelenmişti ve Fehmi Koru'nun odasındaki o konuşmadan birkaç ay sonra Özkan tutuklandı. Halen neyle suçlandığını bilmeden Silivri Cezaevi'nde yatıyor.

Ne ilginç ki, Taha Kıvanç mahlasıyla yazdığı köşesinde

İlhan Selçuk'u hedef aldığı günün sabahında yapılan bir operasyonla İlhan Selçuk da gözaltına alınıyor. Bu kadarı tesadüf olabilir mi?

Fehmi Koru bu bilgileri nereden alıyor, yoksa boş atıp dolu mu tutuyor?

Cüneyt Ülsever de *Hürriyet*'teki köşesinde bu ilginç tesadüflere değindi: [96]

> Oray Eğin 3 Mart tarihli yazısında Fehmi Koru'nun aynı kapsamda iki gazetecinin daha gözaltına alınacağını iddia ettiğini de yazmıştı.
>
> Gerçekten de Fehmi Koru gözaltına alınmadan önce köşesinde İlhan Selçuk'un adını verdi. Oray Eğin ayrıca, 3 Mart tarihli yazısında Fehmi Koru'nun önüne şu hesabı koymuştu:
>
> "Eğer önümüzdeki günlerde Fehmi Koru'nun yaydığı söylenen isimler gözaltına alınırsa Ergenekon operasyonu çok daha ilginç bir hal alacak. O zaman Koru'nun gerçekten vermesi gereken bir hesap olacak."
>
> Oray Eğin'in yazısına göre Fehmi Koru çevresine büyük bilmişlik taslıyor ve ha bire isimler veriyordu. Galiba, bunun içindir ki Oray

> Eğin Fehmi Koru'yu uyarmak zorunda da kalıyordu:
>
> "...Ya da şunu yapsın: Kendi yakın çevresinde bu kadar fazla 'Her şeyi ben bilirim' havasında konuşmasın. Çünkü bizzat bu dedikodular onun odasının içinden çıkıyor; yayanlar bizzat tanıklar..."
>
> Geçen hafta medyada iki isim gündemi tarif etti:
>
> İlhan Selçuk ve Fehmi Koru!
>
> Biri mağdur olarak, biri de mağrur olarak sivrildiler.
>
> Medya artık sadece olayları nakletmiyor, istihbarat üreterek yönlendirme de yapıyor.
>
> Ben Oray Eğin'i doğru çıkan kehanetleri nedeniyle kutluyorum.
>
> Demek ki, acar bir gazeteci olarak doğru yerde doğru adamları var!

Köşelerden ihbar bu dönemin modalarından biri. Fehmi Koru deşifre olunca gözaltlarıyla ilgili köşelerden toto oynama, isim listesi verme görevlerini başkaları üstlendi.

Pek kimse dikkat etmedi, oysa Emre Aköz'ün köşesinde gözden kaçmaması gereken bir ihbar vardı.

Erhan Göksel'le Avrasya TV'nin sahibi Mustafa Özbek'in gözaltına alındığı aynı güne denk gelen şekilde, bakın ne yazmış:

> Ergenekon'u o TV'de izlediğimiz silahlardan ibaret sananlar aldanıyor. Gerçekten dallı budaklı bir örgütlenme bu. Örgüte destek verenlerin gerekçeleri farklı olduğu için net bir ayrım yapmak da kolay değil: Amerikancı ile Avrasyacı, centilmen ile maganda, strateji uzmanı ile tetikçi, siyasetçi ile medyacı aynı şebekenin parçası.[97]

Avrasyacı dediğinden Avrasya TV'nin sahibini, strateji uzmanı dediği bu ülkede bu mesleğin en ünlüsü Erhan Göksel'i kastetmediğini düşünmek mümkün mü?

O gün bu iki isim gözaltı alındı.

Peki bu adam nereden biliyor? Ona önceden fısıldanıyor mu bu isimler? Nasıl denk düştü, merak etmeye değer.

Fehmi Koru'dan devam edelim. Bu sefer Oktay Ekşi'nin dikkatini çekmiş: [98]

> Meğer gazeteci Fehmi Koru 29 Ocak 2008 tarihli yazısında 'Veli Küçük'le Hüsnü Özyeğin'in ilişkisi var' türü bir şey yazdığı, öteki gazeteci Şamil Tayyar da 15 Şubat 2008 günü katıldığı bir televizyon programında 'Hüsnü Özyeğin yasadışı ticaretten kaynaklanan alacaklarını Veli Küçük aracılığıyla tahsil ediyordu' dediği için Hüsnü Özyeğin'in telefonları üç ay süreyle dinlenmiş. Sormaya değmez mi, 'kuvvetli şüphe'nin karinesi bu iki gazetecinin yazısı mı oluyor?

Yine *Yeni Şafak* ve yine Fehmi Koru'dan bir alıntı...

Gazetenin 23.12.2008 tarihli haberi...

Ergenekon'la Üzeyir Garih cinayetini birbirine bağlamak için maksatlı bir haber belli ki: "Üzeyir Garih'i öldüren Yener Yermez'in Ergenekon davasının tutuklu sanıklarından emekli albay Fikri Karadağ'ın emrinde askerlik yaptığı ortaya çıktı."

Bu zorlama haberin devamında Tuncay Güney'le kaçak otomobil işinde tutuklanan teğmen Murat Oğuz'un da Hasdal Kışlası'nda görev yaptığı yazılıydı. Cinayetin Hasdal Kışlası'nda planlandığını ima etmeyi çalışıyordu.

Çocukların bile güleceği bu tuhaf haberden sonra ne oldu dersiniz?

24 Aralık 2008 tarihinde Fehmi Koru'nun "Taha Kıvanç" imzasıyla yazdığı köşede Garih cinayetinin hükümlüsü Yener Yermez'in bir mektubu yayımlandı.

Bundan tam bir ay sonra da Yener Yermez 22 Ocak 2009 tarihinde Ergenekon kapsamında sorgulanmaya başlandı!

Yoksa tesadüf mü?

Fehmi Koru'nun İlhan Selçuk'u yazdığı gün İlhan Selçuk'un gözaltına alınması da tesadüftü değil mi?

İlk başlarda bu gibi tesadüflerle ilgili "Birileri bunlara haber veriyor," diye düşünüyordum. Zamanla "Acaba onlar önceden haber almıyor da, bunlar yazınca mı yargı devreye giriyor," diye de düşünmüyor değilim. Özellikle yıllar içinde okuduğum savcılık tutanaklarında, iddianame metinlerinde uyduruk İnternet sitelerinin akla hayale sığmayacak, mantığın kabul etmediği hedef gösteren haberlerinin sanıklara gösterildiğini görünce...

Gülüp geçtiğiniz bir haber, son derece zorlama bir yorum savcı tarafından sorulabiliyor, doğruymuş gibi anlaşılıyor.

Fehmi Koru ve arkadaşlarının gazetecilik başarısı işte!

Ergenekon'a Fehmi Koru katkısı

2011 yılının Mart ayının ilk günlerinde Ergenekon davası çerçevesinde yapılan yeni bir dalga operasyon bu sefer gazeteci Ahmet Şık'ı da vurdu. Ergenekon davası hakkında iki ciltlik kitap yapan, Ergenekon'a mesafeyle yaklaşan bir gazeteci Şık.

Önce Susurluk kazası esnasında, sonra da Ergenekon davası kapsamında yıllarca derin devlet üzerine haberler yaptı. Kirli ilişkileri deşifre etti. Askerin, polisin canını sıkacak haberler yapmaktan çekinmedi. Karanlıkların üzerine gitti.

Hatta Ergenekon'da bir milat sayılan Özden Örnek'in tartışmalı "Darbe günlükleri" haberini yapan Nokta ekibinde de çalışıyordu. Askerlerin bir dönem gazetecileri nasıl fişlediklerine dair bir belgeyi çıkarıp yayımlayan da oydu.

Sosyalist bir dünya görüşüne sahip, sadece gazetecilik yapan dürüst bir muhabir Ahmet Şık.

Eminim çetelerin deşifre olmasını, darbe yapanların yargılanmasını en çok isteyenlerden biri. Ergenekon davasına destek vermiş bir isim...

Gelin görün ki o bile yıllarca karşısında yer aldığı, eleştirdiği isimlerle aynı örgütün bir parçası olarak yargılanıyor!

Silivri Cezaevi'nden bianet.org sitesine yolladığı mektupta Ergenekon davasıyla nasıl ilgilenmeye başladığını anlatıyor:

> Benim açımdan [tutuklanma sürecini] başlatan olay Hanefi Avcı'nın o çok ses getiren kitabını okumamdan sonra oldu. 2010 yazının sonuydu. Kitabı okuyup bitirdiğimde, aklıma eski İstihbarat Daire Başkanı (İDB) Sabri Uzun'un *Habertürk* gazetesinde Fatih Altaylı'nın köşesinde yayınlanan bir mektubu sonrası yaptığımız telefon konuşması geldi. Uzun, o mektupta görevden alınmasına yol açan Şemdinli olaylarıyla ilgili meşhur bilgi notunu kendisinin yazmadığını söylüyordu.
>
> Uzun'un söylediği daha önemli şeyler de vardı: "Ergenekon denilen örgüt ilk kez 2001 yılında karşıma çıktı. Sonra 2006'da bir kez daha karşımdaydı." Kanımca bu çok önemli ifadeler, ilginçtir, medyada karşılığını bulmadı.
>
> Merakla Uzun'un ne demek istediğini öğrenmeye çalıştığımda bana, 'Devlet memuru terbiyesi almış bir kişi olarak bir gazeteciye açıklama yapmayacağını' söyledi.
>
> Ne zaman başlamıştı Ergenekon denilen 'derin devlet' soruşturması? 2007.
>
> Uzun ne diyordu: İlk kez 2001 sonra da 2006'da karşılaştım.
>
> Bir gariplik olduğu ortadaydı. Ama adına şimdi Ergenekon denilen derin devlet olgusunun geçmişi neredeyse 60 yıllıktı bu ülkede. Biliyordum. Hatta Ergenekon adını ilk duyanlardan biri de benim.
>
> Anlatayım:
>
> 2003 ya da 2004 yılıydı, şu anda anımsamıyorum. O dönemde *Radikal* gazetesinde muhabir olarak çalışıyordum. AKP iktidarı sonrası malum cemaatin, internetin olanaklarını kullanarak ve kendilerini gizleyerek, orduya 'açıktan' savaş başlattığı günlerdi. Bu savaşın mevzilerinden biri de aloihbar.org isminde bir internet sitesiydi. Zaman zaman ne yazıyorlar diye girip baktığım ve kimi zaman haber yapacak konular bulacağımı düşündüğüm bir

> mecraydı. Genellikle TSK içindeki yolsuzluklar ve usulsüzlüklere yer verilir, kimi iddialar sıralanırdı. Benzer haber ve iddiaları dile getiren sitelerden biri de yolsuzluk.org'tu (adı sıklıkla değişiyordu).
>
> aloihbar.org'da bir gün ilginç bir belge yayınlandı. Birkaç yıl sonra tüm Türkiye'yi örümcek ağı gibi kuşatan soruşturma ve davalar zincirinin önemli yapı taşlarından birini oluşturan 'Ergenekon lobi' adlı belgeydi bu.
>
> Ergenekon davalarında da örgütün temel dokumanı diye anılan ve Türkiye derin devletinin yeni stratejisinin dayandığı belge diye duyuruluyordu yanılmıyorsam. Dudak uçuklatan iddialar vardı. Hemen bir çıktı alarak yayın yönetmeni İsmet Berkan'ın odasına daldım.
>
> "Ağabey ilginç bir dokuman var. Bana haber yapabilirmişiz gibi geldi. Sen de bir oku konuşalım" dedim. Bir süre sonra İsmet çağırdı ve "Saçma sapan şeyler bunlar, doğruluğundan bile emin olamayız. Sitenin reklamını yapmayalım" dedi. Şaşırmıştım. Haber yapabileceğimizi söylesem de İsmet'i ikna edemedim.

Ahmet Şık o günkü yayın yönetmeni İsmet Berkan'ı ikna edemedi. *Radikal* bu oyuna gelmedi ve olaya temkinli yaklaştı.

Dahası, Ahmet Şık iddiaların içeriğini değil sitenin haberini yapma niyetindeydi belli ki. Bir psikolojik savaş başladığını, kaynağı belirsiz bir sitenin böyle bir işte maşa olarak kullanıldığını yazmak istiyordu.

Gazetesi bu kadarının bile onların oyununa gelmek olacağını anlayıp hiç bulaşmadı. *Radikal,* Susurluk dönemini araştırmış ve derin devletin nasıl işlediğini az çok çözmüş bir gazeteydi sonuçta. Devlet içindeki istihbarat savaşlarından haberdardı ve temkinliydi.

Ancak bu olaydan yıllar sonra yazdığı mektuptan anlıyoruz ki psikolojik savaş açanlar medyada kendi reklamlarını yapacakları isimleri çoktan kestirmişler.

"Kısa bir zaman sonraysa Fehmi Koru'nun köşesinde yer aldı iddialar," diye yazıyor Ahmet Şık, "Oradan yola çıkarak da *Aksiyon* dergisinin kapağına taşındı. Sonra da unutuldu. Kimse üzerinde bile durmamıştı.

Çünkü AKP hükümetteydi ama iktidar değildi. O yıllarda atlanılan iddialar, iki-üç yıl sonraysa, şimdi beni bile cezaevine gönderen bir soruşturma zincirinin en önemli halkasını teşkil etti."

Gizemli İnternet sitelerinde sızdırılan bilgiler...

Bunları köşesine taşıyarak meşruiyet kazandıran Fehmi Koru...

O köşeden bu iddiaları alıp kapağına taşıyan Cemaat'in dergisi Aksiyon...

İlginç bağlantılar değil mi?

Gül-Erdoğan çekişmesi:

İlk kurban Fehmi Koru

Fehmi Koru 2011 yılında yine *Zaman*'da yazmaya başladı. Adını ilk kez duyurduğu gazeteye geri döndü. Oysa *Yeni Şafak*'a geçerken Cemaat'i arkasına bile bakmadan terk etmişti; çünkü yeni bir gazete ona daha fazla para ödemişti. Yıllar içinde Cemaat'te onun davaya ihanet ettiğini söyleyenler, "birkaç dolar uğruna" Cemaat'i sattığını söyleyenler bile çıktı.

2011 yılı Fehmi Koru için çok sarsıcıydı...

2010'un son aylarında Wikileaks belgeleri çıktı önce. Bu belgelerde Irak'a müdahale konusunda ABD'yi çok sert eleştiren yazarlardan Amerikan Dışişleri'nin rahatsızlık duyduğunu öğrendik.

O zamanlar büyükelçilik yetkilileri anti-Amerikancı havayı önlemek ve kamuoyunu etkilemek için sık sık gazete yöneticileriyle görüşürdü.

Bu iddialardan yola çıkarak Fehmi Koru'nun kendi gazetesinden İbrahim Karagül'ü işten attırmaya çalıştığı konuşuldu.

Yeni Şafak'ın iki yazarı arasında ciddi bir gerginliğe neden oldu bu iddialar. Fehmi Koru gazete yönetiminden kendisinin arkasında durmalarını istedi; bir başyazı yayımlayarak bu iddiaların yalan olduğunu, Amerikan yönetiminin kendisinden de rahatsız olduğunu açıklamalarını istedi.

Belli ki doğru da söylüyordu, çünkü yazdıkları ortadaydı.

Dahası, dönemin yayın yönetmeni Selahattin Sadıkoğlu da Fehmi Koru'nun bu süreçte masum olduğunu, Karagül'le ilgili hiçbir baskısı olmadığını açıkladı:[99]

> "[Amerikan Büyükelçisi] Edelman *Yeni Şafak*'a geldi, odamda oturduk uzun uzun konuştuk. O dönemde sık sık Amerikalılar büroma geldiler. Dolaylı yollardan haberler yolladılar. Rahatsızdılar. Irak'taki Amerikan askerlerinin yaptıklarına dair çarpıcı haberler yapıyorduk. Çuval meselesi, tecavüzler, cami saldırıları gibi. Amerikalılar hep bunları yalanmaya çalıştı. Ama ne yalan

> söyleyeyim bana hiçbir isim zikredilmedi... Bir tek kişinin bile adı geçmedi. Hep genel yayın politikası üzerine konuştuk."

Dönemin tanıkları böyle konuşurken, Fehmi Koru'nun anti-ABD yazıları ortadayken nasıl böyle bir iddia gündeme gelebildi? Nasıl "İbrahim Karagül'ün kellesi istendi," iddiası Fehmi Koru'nun üzerine kalabildi?

Yeni Şafak, çok basit bir koridor diplomasisiyle Fehmi Koru'yla İbrahim Karagül arasındaki krizi çözer, kamuoyunu da doğru bilgilendirebilirdi. Ama yapmadı. Hatta Koru'nun arkasında durmadığı gibi yazılarını da basmadı. O günlerde Ruşen Çakır'ın NTV'de yaptığı "Yazıişleri" programına çıkan Fehmi Koru kendisinin *Yeni Şafak*'tan bu vesileyle gönderildiğini açıkladı...

2011 seçimleri öncesi *Yeni Şafak* gibi bir gazetenin ayağına kurşun sıkması demekti bu... Bu gazetenin en ilgi çekici yazarıydı kuşkusuz Fehmi Koru; üstelik hem kendi adıyla hem de Taha Kıvanç adıyla yazıyordu. Medya yakından takip ediyor, bütün köşe yazarlarından da daha çok okunuyordu.

Dahası, köşesinde sürekli birilerinin medyadan tasfiye olacağını yazıyordu, medyayı yeniden tasarlamaya çalışıyordu.

Anlaşıldı ki ilk tasfiye edilen Fehmi Koru oldu!

Umur Talu, o günlerde bir komplo teorisiyle işin aslını irdeledi:[100]

> Bana göre, Koru'nun gidişi "Erdoğan-Gül mücadelesi"nde yeni raunt, yeni kurban. Sonradan olacakların habercisi.
>
> Bazıları farkında olmak istemiyor ama böyle bir mücadele var.
>
> Bazen uyuyan, uyumla süren; bazen içten içe şiddetlenen, dışarıya çok az sızan.
>
> Cumhurbaşkanlığı için ikinci seçim öncesinde Sabah'ta ısrarla "Erdoğan, Gül'ü istemiyor. Genelkurmay'a da söz verdi. Dolmabahçe mutabakatı denen bu" diye yazdım.

Tepki duyan, yalanlayan, "Ankara kulislerine münasip" bulmayan oldu.

Bence Erdoğan son ana kadar direniyordu. Arınç da Gül'ün adaylığından yana ağırlık koyunca, yüzde 47 oy Erdoğan'ı da şaşırtınca, Gül bu tepki oylarını kendine bağlayınca, son anda çatışma olmadı.

Koru, zaten "Gül'e yakınlık"tan ötürü Erdoğan'ın pek hoşlanmadığı bir isim olmadı mı? Neden sonra uçaklardaki refakatçi gazeteci heyetlerine kabul edildi.

Ama Wikileaks yığını arasında öyle bir belge var ki...

ABD Büyükelçiliği bir "gazeteci"ye dayanarak kriptolamış.

7 Mayıs 2007 tarihli belge adeta "Gül propagandası":

Adaylığı engellenmiş ama rahat, kendinden emin. Partinin "köktencisi" sayılan Arınç onu desteklemiyor, tam tersine bir bürokratın (Vecdi Gönül) adaylığına karşı Arınç'tan destek isteyen Gül.

"Bağlantımız" diye yazıyor Elçilik, "Gül'ü, Erdoğan olmasın da kim olursa olsun diye düşünen CHP'nin de askerlerin de kabul edeceği kanısında."

(Kaynağın Erdoğan ile Gül'ün ortaklığı ve rekabetine dair yorumları da var.)

Belgede aktarılan bir "bilgi" şu: "27 Nisan muhtırasına karşı demokrasi yolunda ısrar eden ve sert cevabı hazırlayan (kaleme alan bile diyor) Başbakan değil, Gül'dü."

Aynı belgede yine "gazeteci kaynak"a dayanılarak, "Gül'ün demokratlığı; Erbakan'ın Yahudi düşmanı Milli Görüş'ünden olmadığı; ilk siyasi faaliyetinin 80 darbesi öncesinde Milli Türk Talebe Birliği gibi ciddi bir öğrenci hareketi olduğu; Erbakan'dan uzaklaşıp AKP'yi kurduran ve iktidara getiren stratejinin Gül'ün Politik Araştırma Merkezi'nin eseri olduğu" yazılı.

Bir yerinde aynen diyor ki, "Gazeteciye göre, Gül, partide Erdoğan'ın gerçekten saygı duyduğu tek kişi. Türkçedeki hayranlık, dostluk ve korkuyu içeren saygı manasında."

Burası tam bir "Ego bombası" değil mi? "Elektrik Gaz Otobüs"ün kısaltması olarak değil; kimi insanın, kimi ihtirasın, içten içe çatışmanın uzatması olarak ego!

Karı kocaya, baba oğula, kankalara böyle bir şey atfetsen, kışkırtırsın!

Bu belgenin sonu şu "yorum"la bitiyor:

"Gül'ün bu tasviri bir kişinin görüşü. Gül ailesini uzun süredir tanıyan birinin. Ve AKP içinde kimileri dahil (Herhalde Vecdi Gönül başta!) başkalarının Gül tanımlamalarıyla çelişki halinde."

Kimbilir, Elçilik belki de yaş ile "koru"yu ayırıyor! Belki de o gazeteci, bu gazeteci değil!

Yoksa, Irak işgaline karşı Koru'nun yazdıkları, Karagül'ün yazılarından da (benimkiler gibi) çok farklı değildi. Koru da amansız "1 Mart tezkeresi", sonra Edelman karşıtıydı.

Acaba, "tezkereye karşı" da o günün başbakanı Gül ile henüz milletvekili olmayan Erdoğan farklı mı düşünüyordu da, AKP Grubu hem serbest kalmış hem bölünmüştü!

Bu teori... Gazetecinin gazeteciyi yemesinden daha mantıklı geliyor bana; ama belki de hepten çürüktür! Yoktur böyle dikenler! Gül gibi geçiniyordur herkes. Susturulan yine bir gazeteci olmuştur o kadar.

Fehmi Koru sadece Cumhurbaşkanı'nın yakını değil. Yıllar içinde İslami Camia'da Erdoğan'ı hep küçük görmüş, hep Gül'ü başkalarına karşı övmüş ve pompalamıştı. Erdoğan da bunun farkındaydı ve bu yüzden de ondan hoşlanmıyordu.

Bir de 2012 hesabı vardı tabii ve Fehmi Koru yine ayak bağı olacaktı. Çünkü artık herkes biliyor ki Erdoğan, 2012'de Abdullah Gül'ü tamamen tasfiye edecek bir plan peşinde...

Erdoğan, 2011 seçimlerini kendince garantilediğini düşünüyor. Önünde Başkanlık sistemine geçiş, Anayasa'nın değişikliği gibi konular var ve kafasını bunlar meşgul ediyor.

2012'de Cumhurbaşkanı'nı halk seçecek; Erdoğan'ın halk tarafından seçilen ilk "Başkan" olmak istediği bir sır değil.

Bir ara yapılan anayasa değişikliğiyle Cumhurbaşkanı'nın görev süresi beş yıla indi ancak bu sürenin görevdeki Cumhurbaşkanı'nı kapsayıp kapsamayacağı tartışmaları da bir türlü bitmedi.

Oysa 2012 yaklaştıkça ortaya çıktı ki Gül rızasından önce veda edecek.

Hesabı yapın işte...

Fehmi Koru bu çekişmenin, Cumhurbaşkanlığı yarışının kurbanı oldu. Yanlış ata oynadığı, Erdoğan'a biat etmediği için kaybetti.

Buradan medyaya çıkacak mesaj: İslamcı ya da laik olmanız fark etmiyor, hangi mahallede kaldığınız da... Görevinizi yapabilme ölçünüz Erdoğan'a ne kadar biat ettiğinize bağlı...

Gelelim Fehmi Koru'nun yeni gazetesi, kürkçü dükkanı *Zaman*'a...

Yeni Şafak'taki köşesinden olduktan sonra kendisine epey bir mecra aradı Fehmi Koru. Doğan Grubu'nu zorladı ama bir tek *Radikal*'den teklif geldi. Ama gözü *Hürriyet*'teydi, küçümsedi. Mustafa Karaalioğlu, yenilikler yapmayı planladığı *Star* gazetesinde yazmasını istedi onun. Çok çabaladı hatta. Ama "yukarıya" takıldı. Çünkü *Star* patronajının Başbakan'a mesafesi *Yeni Şafak*'tan farksız... Bu iş de olmadı...

Başka da pek teklif gelmedi, pek kimse de yanaşmadı.

Gelin görün ki küs ayrıldığı *Zaman* gazetesi sayfalarını hem ona hem Taha Kıvanç'a açtı. Eskisi kadar çok sıklıkla değil belki; eskisi kadar çok paraya da değil ama... Olsun sonuçta köşe buldu.

Cemaat'in onu yeniden bağrına basma nedeninin onun Ergenekon davasında gönüllü olarak verdiği hizmetler olduğunu düşünmüyor değilim şimdi... Parçaları birleştirince resmi görmek mümkün oluyor...

Cemaat dizi işinde

YOKSA "FİLM İCABI" MI?

Şebeke'nin –ki aynı zamanda Yalçın Küçük'ün kitaplarından da birinin adıdır– nasıl çalıştığını çok iyi biliyoruz: Önce Yalçın Küçük'ü PKK'yla ilişkili gibi gösteren kimi fotoğraflar İnternet sitelerine ve dinci basına servis ediliyor. Ardından Cemaat'in ve Cemaat yandaşı olan gazetelerde bu haberler yeniymiş gibi sunuluyor, sonra da gizliden gizliye bir propaganda başlıyor.

Mesela Yalçın Küçük'ün PKK'nın "bir numarası" olduğunu iddia edenler bile çıkıyor. Ve ne yazık ki çok önceden tartışılan, üzeri kapanmış, hatta yargılamalar yapılmış bir mesele yeniden Ergenekon iddianamesine giriyor.

Nasıl mı oluyor... Zaten korkutucu olan da bu...

Yalçın Küçük hakikaten PKK'nın bir numarası, ideolojik önderi olabilir mi?

Bu sorunun yanıtını vermek için tarihsel süreci ve PKK'nın geçirdiği değişimleri ayrıntılarıyla incelemek gerekiyor.

Bu süreci çok iyi bilen birinin sözleriyle başlayalım... Eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ anlatıyor:

"Bölücü terör örgütünün kuruluşunda, örgüte hâkim olan ideoloji, öncelikli olarak sınıf temelli ve ikincil olarak etnik referanslı, Marksist-Leninist bir ideolojiydi. Örgüt, 1994'ten sonra, Marksist-Leninist ideolojiyi gittikçe geri plana iterken, etnik kimliği ön plana çıkarmıştır."[101]

İşte tam da bu tarihlerde, PKK'nın kendisini Marksist-Leninist bir hareket olarak tanımladığı zamanlarda, Türkiye'den bazı aydınlar, devrimciler bu oluşumu kendilerine yakın bulmuş, bunun bir devrimci örgüt olabileceğini düşünmüşler ve belli ölçüde destek çıkmışlardı.

Yalçın Küçük'ü, Doğu Perinçek'i PKK'yla ilintili gibi göstermeye çalışanların dayanak noktası da bu dönemki kısa süreli yakınlıktan ibaret. PKK'ya çok kısa bir süreliğine sempati duyan pek çokları gibi, Yalçın Küçük onlarla yolunu hemen ayırdı.

Bu ayrılığın da altında temel bir gerekçe vardı...

Aynı alıntıyla devam edelim:

"Soğuk Savaş sonrasında bölücü terör örgütünün benimsediği ideoloji/birincil kimlik geçerliliğini yitirince örgüt, bütün vurgusunu etnik kimlik üzerine yapmaya başladı. Böylece, terör ve şiddeti kullanarak bir yandan Kürt kökenli vatandaşlarımız üzerinde sosyal kontrol sağlamayı, bir yandan da yeknesak bir etnik kimlik inşası gerçekleştirmeyi amaçladı."

Başbuğ'un anlattığını Prof. Yalçın Küçük de gördü tabii ki. PKK milliyetçi bir örgüt oldu... Etnik hesaplar yapmaya başladı... Ve o da PKK'nın Marksizm'le bir ilgisi olmadığına karar verip koptu.

Dünyanın her yerinde entelektüellerin ideolojik değişimlerine sık rastlanır; bu aynı zamanda bir arayışın da sonucudur. Zaman zaman eleştirdiklerine sonradan sahip çıkmaları, zamanında parçası olduklarına sonradan mesafeyle yaklaşmaları doğaldır.

Bu beyni farklı çalışan bir entelektüelin olağan kaymalarıdır...

Yalçın Küçük isteseydi PKK'yla bağlarını koparmaz, bugün hâlâ Fransa'da yaşamaya devam eder, üstelik söylemleriyle Avrupa'nın bir numaralı entelektüeli olurdu. Mitterand'ların evinden tutun da New York'ta, Londra'da davetlerin bir numaraları siması olur, konferanslar verir, Batı gazeteleri onu bağrına basardı.

Peki o ne yaptı? Fransa'da yaşarken, hapse gireceğini bile bile, rahatını bozmayı göze alarak Türkiye'ye döndü... Yargılandı, içeri girdi...

Cemaat bunu bilmiyor mu? Bilmemesine imkân var mı? Belli ki Yalçın Küçük'ün kitaplarına en azından bakmışlar. Zira Apo'yla çektirdiği bugün "sızdırılan" fotoğrafların hepsine zaten kendi kitaplarında yer vermişti. Bu gizlenen, korkulan bir ilişki değildi ki... Küçük'ün Apo'yla görüşmeleri dönemin dergilerinde de kendi imzasıyla yayımlanmıştı zaten.

"Özel" diye sunulan haberin hiçbir özelliği yok; "şok belge" diye anons ettiklerinin "şaşırtıcı bir tarafı" yok.

Ama bu sistematik kampanya konunun ayrıntılarını bilmeyenlerde belli ki bir anlamda tesirli oluyor.

Bakın, Yalçın Küçük'ün başına ne geldi.

Mersin, Ocak 2011.

60 yaşındaki emekli bir polis boynuna kızıl atkı dolamış, kafasına bir kalpak takmış; bir protesto gösterisine kalkışıyor. Bilindiği gibi kalpak ve kırmızı atkı Prof. Küçük'le özdeşleşen simgeler.

Zaten o da Yalçın Küçük kılığına girmiş ve "temsili" idamını gerçekleştirmeyi planlıyor. İpi ağaca bağlıyor, urganı boynuna geçiriyor ve şovunu yapıyor.

Ancak tam o sırada sivil polis onu kurtarıyor! Çünkü az kaldı kendi boynuna geçirdiği urgan yüzünden boğulacakmış.

Normal şartlarda "Bir Levent Kırca skeci" der, gülüp geçerdim. Ama bu sıradan bir protesto değil, ne yazık ki bir skeç hiç değil.

Cemaat'in televizyon kanalında bir süredir ağırlıklı olarak asker ("Tek Türkiye" ve "Şefkat Tepe") ve polis ("Kollama") temalı diziler yapıyor. Güneydoğu sorununa eğilmeye bayılıyorlar.[102]

Bu dizilerde de Yalçın Küçük'e benzeyen, Yalçın Küçük'ü andıran, tıpkı Yalçın Küçük gibi kalpak takıp boynuna kırmızı atkı dolayan bir "deli profesör" karakteri yarattılar. Adı da "Kaya Minik"... Evet Yalçın Küçük'e karşı Kaya Minik![103]

Geçenlerde bu dizilerden birini beklerken STV haber bültenine baktım, Prof. Küçük'ün katıldığı bir panelden "görüntü" sızdırılmış. Altyazılarla, "Bakın ne diyor, bakın halkı nasıl kışkırtıyor," diyen bir dış sesle itibarsızlaştırma kampanyası aynen sürüyor.

Oysa Küçük sadece kendi görüşleriyle Cumhuriyet'e sahip çıkıyordu. Haberin sonuna o meşhur Apo görüntülerini eklemişler elbette.

Cemaat mensupları 28 Şubat sürecinde Fethullah Gülen'in ağladığı o "kült" görüntüler sızdırıldı diye hâlâ öfkeli.

Ama aynı yöntemi kendileri kullanmaktan nedense hiç çekinmiyorlar.

Yalçın Küçük bu kasıtlı yayınlardan dolayı İçişleri Bakanı Beşir Atalay'a bir dilekçe yazdı ve "Can güvenliğim tehlikede," dedi.

Elbette bir yanıt alamadı.

Onun yerine sistematik propagandada yeni bir perde yaşandı ve Yalçın Küçük "temsili" olarak idam edildi.

Bu işler böyle başlar zaten... Önce bir şakayla, bir skeçle...

Ya sonra?

Sonrası 3 Mart 2011. Yalçın Küçük, iki sene önce tutuklanıp bir hafta sonra salındığı Ergenekon davasından yine gözaltına alındı. Soner Yalçın ve odatv.com'u Ergenekon'a bağlayan en önemli kanıt olarak Yalçın Küçük'le kurulan iletişim gösteriliyordu.

Halbuki Soner Yalçın ve Yalçın Küçük son iki senede iki kere cenazelerde karşılaşmış, ayaküstü sohbet etmişlerdi. Referandumdan sonra da araları biraz açılmıştı; özellikle Yalçın Küçük odatv.com'un yeni CHP'ye destek veren çizgisinden rahatsızdı.

Bunlar bilinmez mi, telefon konuşmalarından, yazışmalardan anlaşılmaz mı?

Yalçın Küçük'ün beni arayıp Soner Yalçın'ı şikâyet ettiği, "Böyle gazetecilik olmaz, Kemal'ci oldu bunlar," dediği konuşmalar emniyet kayıtlarında yok mudur...

Gözaltına alındıktan birkaç gün sonra Yalçın Küçük tutuklandı.

Soner Yalçın, savcının kendisine sorduğu iddialar için "Bunlar Samanyolu TV'deki kötü dizi senaryolarına benziyor," demişti. Zorlama bağlantılar, bilgisayara yüklenen virüslü dosyalar, zekadan yoksun üretilmiş sahte dokümanlar, bu dokümanlara dayanarak insanlara ithamlarda bulunmalar...

Yalçın Küçük Kaya Minik

Samanyolu TV'de yayınlanan "Kollama" isimli dizide sadece Yalçın Küçük parodisi yoktu. Ergenekon davasının, Savcı Zekeriya Öz de dahil olmak üzere hemen hemen bütün kahramanlarından yola çıkan karakterler oluşturuldu. Dahası, olaylar davanın seyrini de bir anlamda önceden kestiriyordu.

Ezgi Başaran'ın "Kollama" incelemesini paylaşmak isterim:[104]

> Son birkaç aydır yaşadıklarımızı alt alta dizip "Of dizi bile olmaz bundan, o kadar uçuk, o kadar gerçeküstü" diye söyleniyorduk. Yapılmışı var. Dizi olarak. Samanyolu TV'de her cuma.
>
> "Kollama" adlı bu dizi, "bizi kollayanların hikayesini" anlatıyor. Nasıl bir hikaye derseniz, şöyle tanımlanmış: "Birileri Türkiye'nin kara kutusu sayılacak bir kitabı çalmıştır. Türkiye'nin tarihine yön vermiş suikastlerin, provokasyonların, komploların failleri, planları, nedenleri tüm detaylarıyla bir bir yazmaktadır. Bu kitap öyle büyük bir sır taşımaktadır ki kitabı ele geçiren yarının Türkiye'sini ele geçirecektir."
>
> Bizi kollayanlar, yani bu kitabın peşine düşenler büyük Türk polisi, büyük istihbaratçılar ve tabii müthiş savcı Zeki Yahya'dır. Tarihin en mühim davası görülmektir: Erkenkondu.
>
> Savcı Zeki Yahya, kardeşi kardeşe düşüren Erkenkondu örgütünün üyelerini bir bir "Sivritepe"ye tıkmaktadır. Bir tarafta "kendisini aydın zannedenler", örgütün bir numarası Baron ve onun yardımcısı rolünde Kaya Minik... Kalpaklı, keçi sakallı, boynundan kırmızı atkısını eksik etmeyen "küçük" bir adam... Biraz Yalçın Küçük'ü mü andırıyor ne...

Diğer tarafta elinde "kapı gibi delililer" barındıran savcı Zeki Yahya...

Baskınlar yapılır, belgeler toplanır, hard diskler, laptop'lar didik didik edilir. Fakat karanlık güçler de salak mı... Boş durur mu...

Baronun talimatıyla, "kullanacakları gazetecilerin listesinin", "ulusal medya planının" filan istiflendiği mavi mavi klasörler konteynerlerde yakılır. Ama büyük Türk polisi şaşkın mı... Yer mi... "Mutlaka bir yerde zulalanmış bir hard disk vardır..." Mutlaka bulacaklar, bugün değilse yarın.

Belki yarından da yakın...

Nitekim istihbarat biriminin yakışıklı oğlanları, Erkenkondu'nun 12 Haziran'daki seçimler için planladıklarına bir miktar vâkıf olurlar: "Meclis'e üç bağımsız Kürt milliyetçisi sokulacak, onlar da Meclis'i feci şekilde karıştıracak. Kürt-Türk ayrılığı çıkacak."

Nefes kesen, dallı budaklı bir hikaye...

Çünkü bakın bir yanda da Zeki Yahya'ya ve Erkenkondu davasına karşı basında "sulandırma" operasyonu tam gaz sürüyor. Bu basın da yani, eh! "İki buçuk yıldır ne yer ne içer diye sormadıkları adam Erkenkondu'dan tutuklanınca hepsi kefil kesildi. Bizim savcıdan sonra kefalet piyasası çok arttı..." Pis basın, bunları da yazın...

Bu arada Kaya Minik... Hani şu fazlaca elini kolunu sallayarak, bağırarak konuşan "küçük" adam boş durmuyor. Savcı Zeki Yahya'ya bir komplo kurar. Sarışın bir kadınla anlaşır, canlı yayına çıkarır. İklim Bayraktar'a pek benzeyen sarışın kadın, savcının onu taciz ettiğini söyler. "Gel seninle özel bir yerlere gidelim, baş başa kalalım" demiştir savcı ona.

Halbuki yok öyle bir şey. Tüm melanet Kaya Minik'in kalpağının altından çıkıyor. Ama kör talih... Savcı Zeki Yahya bir süreliğine görevinden alınır. Yerine atanan kadın savcı da aslında "kuyruğunu Erkenkondu"ya kaptırmıştır. Nasıl bir savcı bu? Gözlüklü, açık tenli, yana ayırdığı saçını küçük bir topuz yapmış dolaşıyor. Tesadüf bu ya, aynı YARSAV Başkanı Emine Ülker Tarhan...

Tam işler çözülecekken, Bir Numara yatına atlayıp kaçmaya çalışmasın mı... Artık haftaya kaldı, aydınlığa kavuşmamız.

> Size bir şey söyleyeyim mi, sayın sayın seyirciler. Ya neler oluyor ülkede bir türlü anlayamıyorum, diyen sayın seyirciler...
>
> Hayatımız lümpen bir Samanyolu dizisi bundan böyle. Olay bu. Olan bu.
>
> Not: Ben bir şeyi sulandırmaya çalışmıyorum, aman yanlış anlaşılmasın. Tırnak içinde geçen tüm ifadeler, isimler 'Kollama' dizisinden alınmıştır. Sulandırma varsa bana ait değil yani.

Başaran'ın yazısının yayımlanmasının hemen ardından "Kollama" dizisindeki bir senaryo daha gerçek oldu: Hiç kimsenin beklemediği bir şekilde Ergenekon'u bu aşamaya kadar getiren tartışmalı savcı Zekeriya Öz görevden alındı.

Öz'ün görevden alınmasının nedeni dizideki gibi bir "sarışın kadın" değildi elbette; bunu tutturamamışlardı.

Ama soruşturmanın ekseninin kayıp bir muhalif avına dönüşmesinden duyulan rahatsızlık etkiliydi. Önce Avrupa Birliği, ardından Amerika Birleşik Devletleri sık sık basın özgürlüğüne vurulan darbeleri gündeme getirdi.

"Sadece dışarıdaki algı meselesi de değil," diye yazıyor Aslı Aydıntaşbaş, "Son iki haftadır AK Partililer kendi aralarında bir araya geldiklerine mırıl mırıl 'Artık çok ileri gittiler,' diye hayıflanıp duruyor. Ergenekon davasına inanmadıkları için, derin devleti sevdikleri için değil: Ama davanın genişletilmiş halinin 'Başka birilerinin kan davası' uğruna AK Parti'ye bedel ödettiğini düşündükleri için."[105]

Bu kan davası zaten bardağı taşıran son damla oldu.

Bu kan davası basılmamış kitapları yok etmeye kadar vardı.

Ama bunu da "Kollama" değil, Yalçın Küçük tahmin etmişti önceden; avukatı aracılığıyla kamuoyuna yaptığı açıklamayı paylaşmak isterim:

> Hitler basılmış kitapları yok ediyordu. Bunlar basılmamışa saldırıyor, basılmasına izin vermiyorlar. Bu kadar korkuyorlar.

Savcılık aşaması iki karşıt fikirli önemli ismin karşılıklı sohbeti şeklinde geçti. Savcı Öz sakindi, güler yüzle tutukluyordu. Savcı, ne desem diyeyim tutuklayacaktı, sorularına yanıt vermedim.

Bu soruşturma, Samanyolu'ndaki dizilere dayanılarak yapılmaktadır. Soruşturmaların, gözaltların dizilerdeki senaryolara göre yapılması, aydının ve Türk halkının aklına hakarettir. "Kollama" türünden diziler cezai soruşturmaların konusu olamazlar. Bu, akla tecavüzdür; savcının bunlara dayanarak hazırladığı sorulara yanıt veremem mümkün değildir. Vermedim. Soruşturmada Ergenekon ile Ankara arasındaki bağlantıyı kurmakla suçlanıyorum. Daha önce savcıyı kanser etmiştim, şimdi hem şeytan hem de fikir babası sayılıyorum ve suçlanıyorum.

Savcı Öz insanlarla görüşmeyi, fikir alışverişinde bulunmayı suç saymaktadır. Genç yazarlar karpuzun bostanda yatması gibi yata yata değil, yaza yaza büyür. Bu yolla genç yazar yetişmez; öldürüyorlar, önünü kesiyorlar. Yankı dergisi bir okuldu; böyle yetiştiler ve yetiştik. Bunlar, gelişmenin önüne set çekiyorlar. Hınçlarını yazarlardan, basılmamış kitaplardan alıyorlar.

Yayımlanmamış kitabın imhası:

İmamın Ordusu'na dokunan yanıyor!

Ergenekon davası başladığından beri kendime sık sık tekrarladığım, bu kitapta da yer verdiğim bir söz dolaşıyor kafamda: Yaptığımız şakalar gerçek oluyor.

Erdil Yaşaroğlu, *Penguen* dergisine bir karikatür çizmişti. Bilgisayar başında oturan birini tam parmağını klavyeye değdirecekken arkasında duran otoriter bir figür "Elin e'ye gidiyor yoksa Ergenekon mu yazacaksın?" diyor.

Bu esprinin gerçek olabileceğine inanılabilir mi?

Ne yazık ki Türkiye karikatürleri bile canlandırmada çok başarılı bir ülke haline geldi: Polis, tutuklu gazeteci Ahmet Şık'ın henüz yayımlanmayan kitabı İmamın Ordusu için bir cadı avı başlattı, yayınevleri basıldı, kitap imha edildi. Daha yayımlanmamış, yayımlanıp yayımlanmayacağı belli olmayan bir kitaptan bahsediyorum.

Şık Cemaat'in polis teşkilatındaki etkisini anlatıyordu. Bu kitaptan neden bu kadar ürktüklerini anlamak güç değil. Hanefi Avcı'nın *Haliç'te Yaşayan Simonlar* kitabı 500 bin gibi iddialı bir satış rakamına ulaşmıştı. Belli ki kitap yazmanın da inşalara ulaşmanın bir yolu olduğu anlaşıldı. Kitapların kamuoyunu etkilediğini de fark ettiler ve bunun önüne geçmek istiyorlar.

Yayımlanmamış kitaplara savaş açarak...

Bir akşamüstü Kadıköy'deki İthaki Yayınları'na gittiler önce. Ardından Topkapı'daki yayınevi deposuna. Basılı kâğıtları aldıkları gibi dijital kopyaları da yok etmek için bütün hard disc'lere el koydular: Arada başka kitap çalışmaları da vardı...

Bu da yetmedi, bir gün sonra yayınevine yeniden gittiler. Aynı zamanda *Radikal* gazetesine baskın düzenleyip, Şık'ın yakın arkadaşı (ve zamanında ortak kitap yazdığı) Ertuğrul Mavioğlu'nun bilgisayarında kitabın kopyasını araştırdılar.

Bu baskın da saatler sürdü...

Kitabın kopyasını polise teslim etmemek suç sayıldı, tıpkı kitabı yayımlamak gibi... Eğer elinizde kitabın hasbelkader bir kopyası varsa, diyelim ki Ahmet Şık arkadaşınızsa ve "Şöyle bir göz atsana ne düşüneceksin," diye yolladıysa –ki olabilir, herkes yapar– siz de otomatikman suçlusunuz.

Bunlar Stasi yöntemleri; Doğu Alman istihbaratının taktikleri... Faşizmin yansımaları değil de ne?

Yalçın Küçük "Hınçlarını basılmamış kitaplardan alıyorlar," yazmıştı.

Eskiden kitapları meydanlarda toplayıp yakarlardı, Türk polisi eli arttırdı ve yayımlanmamış kitapları engelliyor.

O gece çok korktum. Ne baskınlar, ne tutuklamalar, ne yürütülen komplolar, ne tehditler. Hiçbiri Ahmet Şık'ın yazdığı kitaba el konması, imha edilmesi, yayınevinde arama yapılması kadar ürkütmedi beni.

Çünkü son tahlilde eğer hâlâ hayattaysanız, vücudunuz ve beyniniz sağlamsa tutuklamalar, yargılamalar, mahkumiyetler geçicidir. Zordur kuşkusuz ama bir gün biter. Eğer hayatınız yazıysa, en azından yaşadıklarınızı kâğıda dökebilme ihtimaliniz vardır.

Şimdi bunu da elimizden alıyorlar, farkında değil misiniz?

Pek çoğumuz yazı yazmaktan başka hiçbir şey bilmiyoruz. Pek çoğumuz yazıyla nefes alıp veriyoruz. Ve giderek yazabileceğimiz alan daralıyor.

Ben artık defterime not tutmaktan bile çekinir hale geldim.

Gazeteler, televizyonlar, internet siteleri derken şimdi sıra kitaba geldi. Artık yazdıklarınızı tereddütsüz yayımlayacak, kitap basmaya cesaret edecek yayınevi bulur musunuz sanıyorsunuz; buldunuz diyelim, hangi dağıtımcı cesaret eder artık...

Daha ne kaldı, daha nereye kadar gidecekler acaba?

Dokunan yanıyor.

Beyaz Türkler, nedir ne değildir?

YÜZDE 42'YE BİLİNDİK TABİR

Herhalde son yirmi yılda medyada "Beyaz Türkler" kadar çok kullanılan, hatta kullanıla kullanıla anlamını yitiren bir kavram daha olmamıştır. Tabirin patent sahibi gazeteci Ufuk Güldemir'i son kez gördüğümde, evinde Beyaz Türkler üzerine de konuşma fırsatımız olmuştu. O da şaşkınlık içindeydi: Kendi yarattığı kavramın nereye gittiğini, neyi kapsadığını, nasıl tanımlayabileceğini bilemiyordu.

Ama kuşkusuz Beyaz Türk artık ilk telaffuz edildiği yıllardaki anlamında kullanılmaz olmuştu artık.

Güldemir, bu ifadeye ilk kez *Teksas Malatya* kitabında yer vermişti. O yıllarda Washington DC'de Cumhuriyet için çalışıyordu ve Türkiye'de belli bir kesim insanı tanımlamak için White Anglo Saxon Protestant (WASP) benzeri bir kavram arıyordu: Beyaz Türkler, Kürt kökenli olduğu için Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanlığına karşı çıkan bir seçkin sınıfın adı olarak ortaya çıktı.

Emekli diplomat Uğur Ergun'un yakın arkadaşlarından oluşan bir e-mail grubu vardır. Ergun, gündeme ilişkin görüşlerini bu mail grubunda bir gazeteci titizliğiyle günlük olarak bu gruba postalar. Görüşlerinden, zaman zaman bahsettiği anılarından ve dikkat çektiği gazete makalelerinden çok faydalanırım.

Uğur Ergun büyükelçiliğe yükselmeden önce Washington Büyükelçiliği'nde müsteşar olarak görev yaptı. O dönemde Washington'ın iki efsane gazetecisi Sedat Ergin ve Ufuk Güldemir'le de dost doldu.

Güldemir'in *Teksas Malatya* kitabının yazımına, "Beyaz Türk" kavramının doğuşuna da yakından tanıklık etti.

Yolladığı mail'lerin birinde Güldemir'le sohbetlerinden yola çıkarak Beyaz Türk olmanın o günkü şartlarını anlatıyordu:

"Ailenin büyüklerinde Avrupa görmüşlük, yalıda mürebbiye ile büyümek, Port-Osmanlıcı Türk aydını tanınmış ailelerin çocuklarından olmak, eski

edebiyatçı ya da profesör çocuğu olmak, ailede yabancı dil konuşulması, kolejlerde okumak, kesinlikle yeni zengin olmamak..."

O yıllarda Ufuk Güldemir'in aklındaki örnekler Şerif Mardin ve Emine Uşaklıgil'miş.

Teksas Malatya'dan gelelim 2010 yılı Türkiye'sine...

Beyaz Türkler artık belli bir zengini, eliti, seçkin sınıfı kapsamıyor. Kavram eğildi, büküldü, zaman içinde evrildi ve bambaşka bir anlam kazandı.

Türkiye'de referandum sonuçlarının her şeyi değiştirdiğini hep söylüyorum; tıpkı Amerika'daki kırmızı ve mavi eyaletler ayrımı gibi Türkiye'de de "yüzde 42" ve "yüzde 58" olarak bölündü insanlar. Buna bir de "boykotçu" Güneydoğu'yu eklersek Türkiye haritası de facto üç ayrı renge bölündü: Kıyılar, İç Anadolu ve Güneydoğu olarak üç ayrı Türkiye doğdu.

Yüzde 42, özellikle referandum sonrası "kıyıları" ve kıyı şehri olmamasına rağmen Tunceli gibi "kıyı duyarlılığına" sahip şehirlerin insanlarını tanımlamak için kullanılmaya başlandı. Artık kolejlerde okumak, iyi aile çocuğu olmak da değil AKP'ye karşı olmak, Cumhuriyetçi kaygılar taşımak, Türkiye'nin geleceğinin Batı'da olduğunu düşünmek gibi asgari müştereklerde uzlaşmaya başladı.

Ve tabii yüzde 42'lik haritanın Beyaz Türkiye'yi kapsaması da tartışmaları beraberinde getirdi.

Ama Beyaz Türklük ne zaman tartışılmadı ki zaten?

2010 yılının 12 Eylül'ü 13 Eylül'e bağlayan gece yarısı bütün televizyon ekranlarına yansıyan yeni harita görüntüsü belki bundan sonra da Türkiye tarihine damgasını vuracak. Belki bu harita ileride yaşanacak bazı gelişmelerin işaret fişeği olarak anılacak. Sonuçları 20, 50, belki 100 sene sonra ortaya çıkar; kim bilir. Ama haritada verilen mesaj bir gün gerçeğe dönüşürse milat olarak referandum haritası gösterilecektir, emin olun.

12 Eyül 2010: Türkiye'nin sınırlarının fiili olarak yeniden çizildiği sene oldu.

İç Anadolu'da Sünni Müslüman ittifakı...

Kıyılarda, büyük şehirlerde, kent merkezlerinde yüzü Batı'ya dönük bir Türkiye özlemi...

Güneydoğu'da ise bitmek bilmez özerklik tartışmaları.

Ve halı altına süpürülen, görmezden gelinen bir soru: Güneydoğu sürekli olarak "Biz ayrılalım," derse, özerkliğe kavuşursa bunun yansıması olarak "kıyılar" da "O zaman biz de gidiyoruz," derse?

Bu talebin haksızlığı iddia edilebilir mi? Türkiye'de ayrışma artık sadece ırk kökenine dayanmıyor. AKP hükümetinin sekiz yıl boyunca başardığı en büyük işlerden biri aynı ırkın ve toplumun mensuplarının da birbirilerinden net bir şekilde kopması, birbirlerine tahammül edememesi oldu.

Anadolu'da içki yasağı olumlu yankı buluyor... Sahiller ayaklanıyor...

Tophane'de bir sanat galerisi mensupları içkili açılış düzenliyor, muhafazakâr mahalle sakinleri galeriyi basıp insanları kıstırıyor...

"Muhteşem Yüzyıl" isimli bir dizide Osmanlı hanedanının "özel hayatı" ekrana taşınıyor diye Türkiye'nin bir kesimi ayaklanıyor, diziye savaş açıyor. Öte yandan, aynı dizi çok izleniyor, bambaşka insanlar tarafından diziye sahip çıkılıyor.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan heykeltıraş Mehmet Aksoy'un "İnsanlık Anıtı" isimli eseri için ucube diyor, yıkılmasını istiyor. Kars'ın AKP'li belediye başkanı "Elbette yıkılacak," diyor. Aynı Türkiye Cumhuriyeti'nin bir başka şehrinde, Antalya'da bu sefer bizzat belediye başkanı Mehmet Aksoy'un heykelinin açılışını alkışlarla yapıyor.

Bu bölünmüş Türkiye'yi kolayca özetlemek, kaygıları olan, Türkiye'nin gidişatından endişe duyan insanları tarif etmek için "Beyaz Türkler" tabiri cuk oturdu.

Belki yeterli değil, belki eski olduğu için yeni bir kavram bulmak gerek. Prof. Dr. Binnaz Toprak "endişeli modernler" diye bir tabir önerdi mesela, bu da tuttu. Ama Beyaz Türkler kadar yaygınlaşmadı.

O yüzden daha iyisi çıkana kadar çok bildik Beyaz Türkler kavramı şimdiden çok açıklayıcı. Sicili biraz kirli olsa da.

Beyaz Türkiye'nin ilk yenilgisi

Belki abartılı olacak ama bir iddiada bulunacağım: Türkiye 1994 yılında, bugün olduğundan daha ilerideydi. 1994, yakın tarihimiz açısından önemli bir milat aslında. Özal sonrası Türkiye'nin, 80'lerin ruhundan kurtulmuşluğuyla düştüğü arayışın, değişimin başladığı yıldı.

Can Yücel'in şiirindeki gibi "Başka türlü bir şey"in peşindeydi Türkiye; *"Ne ağaca benzer, ne de buluta."*

O yıl Türkiye "yeni"nin peşindeydi. Adının önünde "yeni" olan her şey tutuyordu: *Yeni Yüzyıl* gazetesi, Yeni Demokrasi Hareketi ve dönemin ruhuna uygun olarak Orhan Pamuk'un *Yeni Hayat* romanı.[106]

Yeni konuları tartışmaya da çok meraklıydı Türkiye. "Siyaset Meydanı" isimli tartışma programı tabuları yıkmıştı; sabahlara kadar "Kürt sorunu" ya da "İmam Hatipler" tartışılır ve tabii ki Türkiye ufaktan ufağa sarsılırdı. Ve o zamanlar bu sürece bir de isim konmuştu tabii ki: "Konuşan Türkiye!"

"Yükselen değerler" hayatın her alanında iktidarı onların ele geçirmesine fırsat tanıdı. Zeytinyağının yeniden keşfinden şarap tadımcılığına, gazetelerdeki seyahat sayfalarından *Harper's Bazaar* ideologluğuna kadar birden egemen kültür buymuş gibi bir yanılsama içine girildi.[107]

1994'ten bu yana Türkiye yol almadı denemez elbette. Pek çok mesele daha rahat halloldu. Örneğin, bugün Rojin "hiçbir şey yokmuş gibi" gündüz kuşağı televizyon programlarına çıkıyor, Kürtçe şarkı söylüyor. 1994'te aralanan kapıların etkisi göz ardı edilmesin.

O yıllarda toplumun dinamiği "Beyaz Türkler" denen insanlardı. *Yeni Yüzyıl* gazetesini onlar okuyor, zaten kurucularından liderine bir Beyaz Türkler kulübü olan Yeni Demokrasi Hareketi medyada yer buluyor, *Yeni Hayat* romanı da zaten Beyaz Türkler'in Kâbe'si Nişantaşı'ndan çıkıyordu.

Okay Gönensin, *Yeni Yüzyıl*'ın çıkışını anlatırken bir yandan da farkında olmadan bir "Beyaz Türk" kriteri koyuyordu: "Şehirli, dışa açık, kendini geliştirmek istiyor ve tabii Batılı bir Türkiye istiyor. En geniş tanımla

üniversite mezunu, arabası olan, televizyonda yabancı dizileri seyreden dediniz mi iki milyon kişi çıkar. Daha basitleştirelim: İstanbul Film Festivali'ne gidenler dersek, sırf İstanbul'da 150 bin kişi çıkar. Sinemada kuyruk oluşturanlar dediğimizde de yine 250 bin kişi çıkar. Bence böyle bir kitle var."[108]

Bu sentetik "değişim" havası gerçekliğin, yaşadığımız Türkiye'nin kendine özgü şartlarıyla doğal olarak sarsıldı: 1923'te kurulan bir Cumhuriyet için Türkiye'nin sadece İstanbul'dan ibaret olmadığını 1990'lı yıllarda anlamak büyük bir gecikme olsa gerek. 2002'de AKP iktidara geldiğinde, iki dönemlik iktidarı boyunca dolaşıma "Anadolu kaplanları", "Yeşil sermaye" gibi tabirler sokulduğunda hâlâ anlamayanlar da vardı gerçi...

İstanbul Film Festivali de belli ki tek başına bir gösterge değildi. 90'ları Beyaz Türkler yenilgiyle, hem de çok ağır bir yenilgiyle tamamladı.

Anlamadıkları şuydu: Ülkenin çoğunluğu da bu Beyaz Türklük dalgasından nasibini alıyor sandılar. Oysa topu topu birkaç bin kişilik bir insan grubuydu Beyaz Türkler.

İktidar olacakmış gibi sunulan Yeni Demokrasi Hareketi'nin 1995 seçimlerinde tüm Türkiye'den sadece 134 bine yakın (ki bu da yüzde sıfıra tekabül ediyor) oy alması birinci hezimetti.

Diğer iki örneği de verelim: *Yeni Yüzyıl* gazetesi artık yaşamıyor, Orhan Pamuk da kendi ülkesinde çok az sevilen bir yazar olmakla mücadele ediyor.[109]

Sonradan YDH'yı omuzlarında taşıyan Beyaz Türkler kendi köşelerine çekildiler. YDH'nın bazı teorisyenleri AKP'ye kaydılar ama bu birliktelik de ne kadar sağlıklı sonuç verdi tartışılır.[110]

Cem Boyner de idealleri bir köşeye bırakıp, kârlılık uğruna prezervatif, havlu, ne gerekiyorsa (T-Box) üretmeye ve pazarlamaya başladı. Bir de pek başarıyla kotaramadığı vahşi doğa fotoğrafçılığını ekleyelim.

Yoldaşı Güler Sabancı kendisine üniversite-şarapçılık-sanat üçgeninde bir hayat kurdu.

Bu yenilgi tabii ki Beyaz Türkler'in dalga geçilen, küçümsenen, özellikle de solcular tarafından eleştirilen bir kesim olmasına yol açtı: Neredeyse karikatürleştirilen, her fırsatta dayak atılan, vurmanın mûbah olduğu bir kesim.

Nuray Mert, bu işin keyfini en fazla çıkaran isim olmalı: Önce *İstanbul Life* dergisinde, ardından *Akşam*'ın Pazar eklerinde kaleme aldığı imzasız "Beyaz Türk'ün Seyir Defteri" yazıları hem harika mizah örnekleriydi, hem de "bir önceki anlamıyla" Beyaz Türk'ün yaşam tarzının yansıması.

Beyaz Türkler ilk kez sokakta

Beyaz Türk'ün tanımı ne zaman değişti diye düşünüyorum ve aklıma ilk olarak Cumhuriyet Mitingleri geliyor. Ortak bir kaygıyla, Türkiye Cumhuriyeti'nin sürüklendiği yere, AKP hükümetine geçerli itirazlarla sokağa dökülen isimlere o günlerde Beyaz Türk denmedi.

İstanbul, Cumhuriyet mitingi yapıldığında belki hiç olmadığı kadar bayrağa büründü. İzmir'i söylemiyorum bile. Sadece yürüyüşlere katılanlar değil, evlerinde oturanlar, gezenler de bayrağı bir an bile yanlarından eksik etmedi. Kuaför salonları bile bayrak asarak "taraf" olduklarını beyan etti. Televizyon programlarına o gece sanatçılar ellerinde bayrakla katıldı. Gece kulüpleri kapılarına bayrak astı.

Bayrak resmi dairelere hapsolmuşluğunu ve sadece resmi bayramlarda hatırlanma kaderini yendi. İstanbul'un belli noktalarına dikilmeye başlanan, giderek sayıları artan bayraklar bir ifade şekli, bir direnişin simgesine dönüştü.

Bölük pörçük siyasi eğilimlerin olduğu bir dönemde bayrak sayesinde ortak uzlaşı da sağlandı. Solda birlikten tutun da milliyetçilere kadar herkes ortak kaygıda, ortak endişede ve bayraklı mitinglerde birleşti.

Bayrak Beyaz Türkler'in ses çıkardığının, "Biz de buradayız," dediğinin, meydanı boş bırakmaya niyetli olmadıklarının simgesi oldu o günlerde.

Bugün bir "yüzde 42" varsa bu mitinglerde yürüyen insanlardı.

Yüzde 42'ye net bir şekilde "Beyaz Türkler" diyenlerden biri –sosyolog kimliğiyle– Ertuğrul Özkök oldu. İlk olarak referandumdan önce kendisinin

net bir şekilde "Beyaz Türkler'in yazarı" olduğunu deklare etti.[111] Ardından da Beyaz Türk kavramını tamamen sahiplendi:

> Bu "Beyaz Türk" lafını her geçen gün biraz daha seviyorum ve rahatlıkla kullanıyorum.
>
> Çünkü onları temsil eden kapı gibi bir "yüzde 42" ve ondan daha da kapı gibi bir "sahiller" hakikati var.
>
> Yani sırtımı dayayacağım sağlam bir duvar.
>
> Tabii buna İstanbul ve Ankara gibi iki metropolün yüzde 45'lerini de eklemek lazım.
>
> İşte ben bu coğrafyada oturan ve ortak duyguları paylaşan insanlara "Beyaz Türkler" diyorum.
>
> Kürt kendine rahatlıkla Kürt diyorsa, ben de niye "Beyaz Türk" demeyeyim.
>
> Katılmak isteyen "Beyaz Kürt" varsa, amenna, kapım onlara da açık.
>
> Teklifim hepimize...[112]

Toplumların geçirdiği dönüşümlere paralel olarak kavramlar da yeniden tanımlanıyor, yeniden icat ediliyor ve yeni anlam kazanıyor.

60'lardan 80'lere uzanan süreçteki Türkiye için dar bir çevreyi, eliti kapsayan Beyaz Türklük açıklayıcı olabilir ama şimdi yeterli değil. Kaldı ki kaç kuşak yetişti, kaç kişi 80'lerden sonra yurtdışına açıldı, yeni meslekler oluştu, yeni ekonomik ve sosyal sınıflar doğdu...

Beyaz Türklük artık bir Türk aristokrasisi değil.

Beyaz Türkler için aslında özetle "Kendisine muasır medeniyet seviyesini kıble almış insanlar," denebilir. Ufuk Güldemir'in kriterlerini de eğip bükme, yeniden yazma zamanı geldi bu durumda:

Beyaz Türk'ün dinle bir problemi yoktur. İnanabilir, inanmayabilir... Oruç da tutar, içki de içer. Ya da oruç tutmaz ama içki de içmez. Bunu

sorgulamaz, sorgulatmaz. Beyaz Türk'ün Müslümanlığı bireyseldir, Cemaat'çi, sofu değildir...

Beyaz Türk kendi ülkesinin geleceğinden, rejimden, kurumların ele geçirilmesinden endişe duyar...

Beyaz Türk kitap okur, film izler, para harcar, evine gazete girer. Reklamcılar onları "A-B" grubu diye tanımlar, rating listelerinde bu kategoride yer alırlar.

Genellikle şehir merkezlerinde yaşarlar.

Günümüz Beyaz Türkiye'sinde sınıflar arası çatışma, keskinlik eskisi kadar belirgin değil, siyasi olarak homojenleşme sınıf duvarlarını da zorunlu olarak indirdi.

Zaten toplumdaki değişimin yansıması olarak "elitist" CHP'nin lideri artık "halk çocuğu" Kemal Kılıçdaroğlu; yıllardır "Siyasete girsin" denilen Cem Kozlu gibi isimler artık anılmaz oldu.

Nişantaşı'yla Tunceli aynı duyarlılık ve hassasiyet söz konusu olduğunda birleşti.

Bugün yaygın olarak kullanılan kavrama göre İmam Hatip mezunu Ahmet Hakan da Beyaz Türk, servetin içine doğan Bülent Eczacıbaşı da...

Beyaz Türklük böyle değişti ve yüzde 42'ye tekabül etti.

Uğur Dündar vs. Ali Kırca

MUHALİF OLMAZSAN YOK OLURSUN

Bir süredir, hangi ana haber bültenini takip ettiğiniz doğrudan bu hayattaki duruşunuz ve politik kimliğinizle alakalı oldu. Pek çok konuda bölünen ve ayrışan Türkiye, ekran tercihlerinde de bu saflaşmayı yansıtıyor çünkü.

Ve reklam verenin önemsediği, "nitelikli izleyici" diye tanımlanan AB grubunda uzun zamandır ana haber yarışının galibi Uğur Dündar. İzlenme oranları da bunu gösteriyor, bültenin etkinliği de. Bunlar zaten kâğıt üzerindeki veriler.

Yılmaz Özdil'le beraber hazırladıkları Star Ana Haber'in tutmasının, çok izlenmesinin ve izleyici tarafından neredeyse sahiplenilmesinin altında duruş sergilemesi, muhalefetin kalesi gibi görev yapması yatıyor elbette.

Dündar, birkaç gün ekrandan uzak kalsa Star TV'nin telefonları inliyor. Bütün muhalif gazetecilerin başına gelenin onun da başına geldiği ve "tasfiye edildiği" paranoyası hâkim oluyor izleyicide.

Dündar ve Özdil'in arkasında öyle güçlü bir izleyici kitlesi var ki; eminim çok kişiyi rahatsız ediyorlardır ama onları yerinden kımıldatmak da öyle kolay değil.

Bir de televizyonla ilgili teknik bir bilgiyi aktarmam gerek...

Star TV'nin genel izlenme oranı çok düşük. Doğan Grubu satın aldığından beri ne yaptıysa bu kanalı tutturamadı. Başka kanallarda kuvvetli diziler var, haber öncesine ve sonrasına iddialı yapımlar yerleştiriliyor. Genel olarak izleyici de başka programlarını takip ettiği kanalların haberlerine bakıyor.

Oysa rating tablosunda izleyicinin haber öncesinde sadece Uğur Dündar'ı izlemek için Star TV'yi geçtiği, haber biter bitmez de diğer kanallara kaçtığı anlaşılıyor.

Bu tercihin nedeninin iyi okunması gerek.

Uğur Dündar artık gazeteciliğin ötesine geçmiş, bir aydın olarak kabul görmeye başlamıştır. Yaptığı çıkışlar, duruşu, tercihleri, habere yaklaşımı da bu sonucun doğal hazırlayıcısı oldu.

Tabii bir de Türkiye'nin günümüzdeki ikliminin etkisi...

Her zaman ama özellikle de bu iktidar döneminde yandaş gazeteci olmak çok kolay. Birkaç olumlu haber yaparsınız, Başbakan'ı veya Cumhurbaşkanı'nı öven üç-beş yazıdan sonra, "hiç kimse" olsanız bile hemen uçaklara davet edilir, Köşk'te ağırlanırsınız... İktidarların, her zaman kendilerine dalkavukluk yapan insanlara ihtiyaçları vardır.

Bunun örneklerini her gün görmüyor muyuz?

Hayatları boyunca her hükümeti desteklemiş medya figürleri bugünlerde de AKP'nin yanında... Bunun rantını da yiyorlar kuşkusuz...

Ancak muhalif olmak her zaman daha zordur. Bugün daha da zor...

Çünkü muhalif olduğunuz andan itibaren hemen kara listelere alınıyorsunuz, aleyhinizde yalan haber propagandaları başlıyor, hükümet işten atılmanız için patrona baskı yapıyor. Bütün bunları yaşıyoruz, tanık oluyoruz... Hiçbiri de sır değil, onlarca İnternet haber sitesinin olduğu bir medya mahallesinde kol kırılınca yen içinde kalmıyor.

Böyle bir dönemde patronun işine gelmeyecek yayın yapmakta ısrar etmek, hükümetin en rahatsız olduğu çıkışları yapmak, sert yorumları dillendirmek bir aydın sorumluluğu olsa gerek.

Sonuçta herkes iyi-kötü bir haber bülteni hazırlıyor televizyonda.

Uğur Dündar ise milyonlarca izleyici tarafından sahipleniliyor. Fark burada. Çünkü böyle baskı dönemleri bazı figürleri daha ön plana çıkarır, halk onları daha fazla bağrına basar.

Yeni objektiflik taraf tutmak artık. Burada bir partinin ya da görüşün bayraktarlığından bahsetmiyorum ama hepimizin üzerinde uzlaşacağı asgari müşterekler konusunda söz sahibi olmak kastım.

Türkiye Cumhuriyeti'nden yana taraf tutmak mesela...

Türkiye'de saflar o kadar keskinleşti, herkes öyle bir yere savruldu ki medya da bundan nasibini alıyor. Kaldı ki bugün hâlâ gazetelerin, televizyonların can damarı "Yüzde 42"lik kitle.

Bu sürecin başka yansımalarını da görüyoruz.

Türkiye'nin yaşadığı bu olağanüstü döneme karşı, tıpkı Uğur Dündar gibi kimi duruş sahibi, muhalif başka figürler de ön plana çıkmaya başladı.

Mesela belli ki çok küçük bir bütçeyle, geçmişteki şartlardan epey feragat etmiş bir şekilde Fox TV'de "Olacak O Kadar"ı yeniden yapmaya başladı Levent Kırca... Kanal ortalamasının üstünde bir izlenme oranına sahip, ilk beşin içinde, ortalığı yıkıp geçiyor. (Sonradan yayından kaldırıldı, nedense!)

Müjdat Gezen, kendi adını taşıyan Sanat Merkezi'nin İzmir-Konak'taki beşinci şubesinin açılışını yaptı. Öyle bir kalabalık toplandı ki; sanırsınız Rock konseri.

Mustafa Balbay'ın kitaplarının imza gününde Bekir Coşkun'dan bir tek imza alabilmek için binlerce insan saatlerce kuyrukta bekledi.

Muhalif olmak, rüzgâra karşı yürümek, özellikle böyle zamanlarda bir aydın sorumluluğuyla çıkış yapmak karşılığını buluyor.

"Nitelikli okur" ya da "nitelikli izleyici" dediğimiz insanlar budur işte. Oylarını kömür yardımına göre değil, kendi kaygıları, beklentileri ve düşünceleri doğrultusunda kullanan seçmen aynı zamanda.

Tabii hiçbir başarı cezasız kalmıyor.

Uğur Dündar ve Yılmaz Özdil'in Star Haber'de tutturdukları muhalif ton elbette bir yerleri rahatsız etti. Ve iki usta gazeteciye hiç olmadığı kadar çok saldırı yapıldı.

Uğur Dündar'ın özel hayatı, eşinin seyahatlerine kadar dinci medya tarafından didik didik edildi.

Yılmaz Özdil, yazdığı kimi yazılar yüzünden hükümete yakın gazetelerin yazarlarının toplu saldırılarına maruz kaldı.

Baskı döneminde gazetecilik yapmanın dışında Star Haber hükümetin uzantısı kurumların da 'ilginç' uygulamalarına maruz kaldı.

Bunlardan biri RTÜK'ün Star Haber'e kestiği para cezasıdır.

Eski DTP Genel Başkanı Ahmet Türk'e Samsun'da yumruk atıldı. Bu yumruğu atan kişi mahkemece yedi bin TL tazminata mahkum edildi.

Yumruk atılması elbette haber; bunu tartışmak bile abes.

Ama bunun haberini yapan Star Haber'e RTÜK 250 bin TL ceza kesti...

Bu durumu ayrıca yorumlamaya gerek yok herhalde.

Ali Kırca nerede hata yapıyor?

Türkiye'de ekrana en çok yakışan ismi sorsanız, hiç tartışmasız Uğur Dündar derim. Fiziği, ses tonu, beden dili ekran için biçilmiş kaftan. Dünyanın her yerindeki televizyonculuk kriterlerine uyuyor. Uğur Dündar dendiği zaman hemen görüntüsünün, sesinin zihninizde canlanması da bunun kanıtı zaten. Ekran onu seviyor.

Televizyon ekranına en fazla yakışan ikinci isimse kuşkusuz Ali Kırca. Onda da ekranın istediği bütün kriterler mevcut; fizik, ses tonu...

Ama bu iki ismin de en büyük kredisi inandırıcılıkları. İzleyici haberi bu isimlerden alınca ikna oluyor, başka hiçbir kaynaktan kontrol etmesine gerek kalmıyor.

Ve ikisinin de bugünlere gelmesinde en büyük pay kurulu düzenin içinde yer alıp bir başka kurulu düzene karşı hiç durmaksızın savaşmaları...

Fakat ne yazık ki AKP döneminde Uğur Dündar'ın başardığını Ali Kırca başaramadı. Hatta her zaman haber yarışının önünde olan Kırca belki de ilk kez küçük kanalların bile gerisine düşerek sunduğu Show Haber'le beşinci oldu.

Yıllarla, tabuları devirerek, onlarca risk alarak inşa edilen bir kariyer. Ama sonucu "Televizyonun tanrısı" rating tablosunda sonunculuk.

Ali Kırca'nın yıllarca koruduğu dengeyi çok iyi biliyorum; inandırıcılığına ve haberciliğine bir tek söz söyletmemek için çok özen gösterdi. Ama bugün onun savunduğu "merkez"de de kayma yaşandığı ortada.

O sandı ki ortada durursa, bu dönemi geçiştirirse, eskisi gibi bir objektif yayıncılık çizgisi sürürse yine ekranda karşılık bulur, sahiplenilir. Dahası yapması gereken tek yeniliğin de kozmetik değişiklikler olduğuna inandı, bunun için çaba harcadı.

2010'un yaz aylarında bir araştırma şirketi kamuoyundaki kanaat önderlerine teker teker ulaşarak "Nasıl bir 'Siyaset Meydanı' olmalı" sorusunu yöneltti.

Bu araştırma doğrultusunda büyük bir yatırım yapıldı, stüdyosundan format'ına program değişti ve yayına sokuldu.

Ancak bu değişiklik de beklenen karşılığı vermedi; "Siyaset Meydanı" biraz bitmiş, ömrünü tamamlamış bir programdı zaten ve tutmadı.

Nasıl tutsun?

Türkiye'nin en gergin haftalarının birinde, gündemde Başbakan'ın heykele "ucube" demesinden tutun da Anayasa Mahkemesi andından "Türk" sözcüğünün çıkarılması, Kürtlerin demokratik özerklik taleplerinden Türkiye'nin ekseninin kaynamasına, salıverilen Hizbullah ve yargının yetersizliği gibi tartışmalar varken...

Ali Kırca ve "Siyaset Meydanı" o haftayı vizyona giren bir komedi filmini, "Eyvah Eyvah 2"yi tartışma karar verdi: Filmin bütün oyuncu kadrosunu da stüdyoya davet ederek.

Nasıl izlensin "Siyaset Meydanı", nasıl toparlansın Ali Kırca bundan sonra?

Artık Ali Kırca'nın yıllardır özenle koruduğu "taraf olmama" kaygısını gözden geçirmesi gerekiyor. Taraf olarak da objektif olunabileceğini göstermeli. Haberci Ali Kırca devrini kapatıp, "Aydın Ali Kırca" dönemini başlatması gerekiyor.

Stüdyolar değişebilir, en iyi kameralar getirtilir, en iddialı program hazırlanabilir. Ama bütün bunlar gelip geçicidir. Günün sonunda tarihe alınan tavırlar, sergilenen duruş kalır.

Türkiye'nin Ali Kırca'ya ihtiyacı var.

Ulusalcılar fire veriyor

30 KUPONA DÖNEKLİK

Yiğit Bulut'u ilk gördüğümde bir arkadaşın evinin bahçesindeydik. Ev sahibi de onunla ilk kez tanışıyordu. Bir hafta sonu akşamüstüydü; Yalçın Küçük çağırdığı için gelmişti. O günlerde dağınık saçlı, siyasete meraklı bir ekonomi yazarıydı. Aydın Doğan'ın bacanağı Namık Kemal Zeybek'in kızı Şule'yle evliydi.

Önce *Radikal*'de, sonra *Vatan*'da köşe yazdı. CNN Türk'te programa çıkardı. *Vatan*, o sıralar muhalif bir gazeteydi ve Bulut da belki en sert kalemdi. Hükümeti acımasızca eleştiriyor, Ulusalcıların kahramanlığına oynuyordu.

Bugün Ergenekon davasından içeride yatan Tuncay Özkan'la yarışırdı tonu; bir gazeteci değil, bir siyasetçi gibi yazıyordu zaten.

Ama bütün bunlar ona yetmiyordu. Siyasete girmek istiyordu.

"Hangi parti" diye sorduğumda da hedefinde MHP'nin olduğunu hiç gizlemiyordu. İstanbul'da bir bürosu vardı, ciddi ciddi bu yola baş koymuştu.

Sonradan bir kere de Kanyon'un sinemasında karşılaştık. Yanında eşi vardı, büyük ihtimalle bilmeden girdikleri "A Guide to Recognizing Your Saints" filmini beğenmedikleri için 10 dakika arada kaçıyorlardı. Biz son dakikada salona girdiğimizden yerimiz çok kötüydü, "Kesin gidiyorsanız, biz sizin yerinize geçelim," dedim... Bana böyle bir kıyağı oldu.

Ben kayınpederinin de desteğiyle ya merkez sağdan ya da MHP'den siyasete girmesini beklerken Yiğit Bulut evrim geçirerek çıktı karşıma. Doğan Grubu'na savaş açarak ayrılıp Habertürk TV'ye gitti ve ne olduysa orada oldu.

Önce saçlar değişti. O dağınık dalgalı saçlar yerini arkaya taranmış ve jöleyle yapıştırılmış tuhaf bir modele bıraktı.

Ardından da görüşler. Birkaç ay içinde Yiğit Bulut, Ergenekon davasına sonuna kadar inanan, insanları Ergenekoncu diye yaftalayan, hükümeti

sürekli öven, Başbakan'a yağ çeken birine dönüştü. Altyapısını hazırlama, özel olarak bir açıklama yapma gereği duymadan. Öylece döndü.

Ve işin garibi kabul de gördü. Başbakan'la "yağcılık" sınırlarını zorlayan iki söyleşi yaptı mesela; soru sormuyor, sadece Erdoğan'ı övüyordu.

Mete Akyol'un gazeteciliğini bitiren bir Zeynep Özal söyleşisi vardı: Ahmet Özal'ın Kanal 6'sında Zeynep Özal'ı konuk almış "Hanımefendi incinmezseniz," diye kıvranarak soru sormaya çalışmıştı. Koskoca Mete Akyol ertesi gün herkesin dalga geçtiği birine dönüşmüş, gazetecilik hayatı da böylece bitmişti.

Ama dönem değiştiği için Yiğit Bulut ödüllendirildikçe ödüllendirildi: AKP dönemi Türkiye'sinde en büyük ödül bir gazeteciyi Başbakan'ın sevmesi.

Bir de bu dönemde dönmek, her zaman olduğundan çok daha kolay oluyormuş onu gördük. İnandırıcı olmak bile şart değil; sadece iki ay içinde bir anda yandaş olunuyor ve hiç kimse geçmişinizi sorgulamıyor.

"Yiğit Bulut neden döndü," diye biraz sorduğumda herkes ağız birliği etmişçesine bana "Korktu çünkü," dedi, "Ergenekon'dan gözaltına alınacağından, Tuncay Özkan'ın başına gelenlerin kendi başına geleceğinden korkuyordu. Hatta bir ara gitti teknede yaşamaya başladı."

AKP döneminin en hızlı ve şipşak döneklik operasyonunun hikâyesi budur.

Azzzz sonraaaa:

Reha Muhtar tarzı döneklik

Reha Muhtar'ın köşe yazarlığı serüveni sırta atılan kazaklarla havaların soğuduğunun anlatılması, Bebek'teki barlara takılan kadınların tarifi, aşkın sadece kendisinde kabul gören kategorizasyonları ve otellerin oda servislerine geciken domates sularına duyulan öfkenin köşeye taşınmasından sonra evrildi, evrildi ve "light-Ulusalcılık" diyebileceğimiz bir çizgiye vardı.

Kendini yeniden yaratma çabaları Çelik'ten birkaç doz daha düşük Atatürkçülük, "Ben aslında solcuyum, yıllarca örgütlerde yer aldım," ifşaatları ama asla bir Halil Ergün kadar bile politize olmadan devam etti...

Ne tesadüf, o da *Vatan* yazarı!

Ve kader onu yakın dostu Mehmet Barlas'ın da buyurduğu şekilde "medyada en çok nefret ettiği isim" Tuncay Özkan'la aynı kayığa bindirdi.

Kısa süren bir televizyon tartışma programında, Nazlı Ilıcak'a karşı bu rolü üstlendi mesela. Baktı ki, karşı cephe daha kalabalık, onlara laf yetiştiremiyor, birikimi de yetmiyor... Hemen havlu attı, programı bitirdi.

Bu program süresince bugüne kadar kendisini seven pek çok isimden tepki topladı Muhtar; başta da Mehmet Barlas'tan. Galiba bu isimlerden etkilendi öncelikle...

Çünkü önce görüntü değişti, sonra görüşler...

Milat 2 Mart 2009.

Reha Muhtar, CNN Türk'te, kendi sunumuyla "dünyaca ünlü bir haber markasında" yeni bir programa başladı. Adını "Çok Farklı" koydu: İlk birkaç gün eski Reha Muhtar'dan olanca uzaklaşma gayreti, ciddiyet kasmaları göze çarptı. Araya sıkıştırılan İngilizce kelimeler, serinkanlı bir duruş ve gizemli bir ses tonundan sorulan ağır sorular... Hem ekrandaki izleyiciye, hem de beyaz camın içindeki adama uzak bir görüntüydü bu.

Ama huylu huyundan vazgeçmez misali "Reha Muhtar"a geri dönmesi için de sadece birkaç gün geçti. Ekranda ağlama zırlama, duygu sömürüsü ve retorikle bildiğimiz ve alıştığımız o eski "tat."

Programa başladığından beri Reha Muhtar'ı büyük bir merakla takip ettim. Hemen hemen bütün programlarını kaydettim, izledim.

Öncelikle bir hayli para ve şöhrete ulaşan bir televizyon şöhretinde artık olmayacağını düşündüğüm bir "ciddiye alınma" ve "kabul görme" derdi göze çarptı. Bunu çok belli etti.

"Reha Muhtar" olmak yetmedi ona, bunu iyice anladık. Kadın yazıları ya da balon bardakla içilen şaraplı dakikaları aktardığı satırlar da kesmedi. Meğerse politik olarak ciddiye alınmak, ses getirmek her şeyden önemliymiş.

Sanırım, yanlış ata oynadı. Ulusalcılar cephesinde tam kabul görmemişti çünkü. İçi boş olduğu, söylediklerinin altını dolduramadığı, muhalefeti de rating için yaptığı kolaylıkla anlaşılıyordu çünkü.

Daha açık tabirle yüz bulamadı.

İzleyicide de benzer bir etki yaptı: Nitelikli izleyici haberci ya da yorumcu olarak Reha Muhtar'ı izleyemez, ciddiye alamaz hale geldi. Çünkü Show Haber yıllarındaki "cüce ve dev" haberlerini bir türlü unutturamadı, toplumun hafızasından silemedi.

Sonuçta o Reha Muhtar'dı... Ve bir insan Reha Muhtar'sa kendini yeniden yaratması da pek kolay olmuyor.

Haber kanallarını taşıyan izleyiciyi de küçümsememek gerekiyor: Rakamlar da gösteriyor ki muhalif tartışma programları izleniyor, bu gibi bir ürünün hedef kitlesi "Yüzde 42."

Muhalif Ruhat Mengi'nin "Her Açıdan" programının yayınlandığı dönemde her Pazar ilk 10'a girmesiyle, Hasan Cemal'le Cengiz Çandar'ın "Tecrübe Konuşuyor"unun düşük rating nedeniyle yayından kalkması değişen izleyici tercihlerine en net örnek.

Reha Muhtar nitelikli seyirciye kendisini kabul ettiremeyeceğini anladı. Kurnaz bir zekası vardır onun.

CNN Türk'teki programını gizliden gizliye liberallere, "demokrat basına" yaranma ve onların kulübüne vize almak için kullandı. Aracı olarak da

amatör bir *Taraf* yazarını "danışman" kadrosundan yanından çalıştırmaya başladı.

Bu programda da sık sık Mehmet Altan gibi adamlar ağırlandı; 45'er dakikalık monologlarla kendi propagandalarını yapmalarına müdahale edilmedi. Araya girip, soru sormaya kalktığında da Mehmet Altan ona öyle bir bakış attı, öyle bir sesini yükseltti ki hemen "Buyurun devam edin efendim," diye boyun eğmekten başka seçeneği kalmadı korkudan.

Bu programda kanaat önderi olarak Adnan Hoca'cılar, Cemaat'çiler ağırlandı.

Önceleri bütün bunların sadece kulübe girmek, kabul görmek, Reha Muhtar'daki Reha Muhtar kompleksini yenmek için olduğunu düşünüyordum. Korkudan olamazdı: Kim Reha Muhtar'ı Yiğit Bulut kadar bile ciddiye alır ki?

O sadece bir basın gezisinde Hasan Cemal, "Ya çok iyi gidiyorsun Reha," desin ve sırtını sıvazlasın istiyordu.

İşin acısı da bunca dönüş, yaranma, manipülasyon ve dezenformasyona ortak olma çabasının gerçek bir karşılığı zaten yok; eğer sırtını sıvazladılarsa dönemsel bir övgüdür o.

Altan ailesinin ya da Hasan Cemal'in onu bir gazeteci, bir düşün adamı, bir kanaat önderi olarak ciddiye alacağını kim düşünülebilir ki? Sakal da bıraksa, fular da taksa Reha Muhtar'dır o.

Zaten "dönmekteki" tek amacının onu üye kabul edebilecek bir kulübe girmek olmadığı kısa sürede anlaşıldı.

Show Haber'den sonra ana akım kanallarda bir türlü tutunamayan Reha Muhtar için CNN Türk son şanstı ama "Çok Farklı" da yayına başladığı yılın yaz sezonunda ekrana veda etti.

Ve onun için de tek bir adres vardı artık.

Büyük kanal, merkez medya kapısının bir daha kendisine kolay kolay açılmayacağını o da anladı. Ve göz kırptığı, programında ağırladığı çevrelere doğru dümen kırdı, kendisini bağrına basacak bir liman buldu: O artık Cemaat'e yakınlığıyla bilinen Kanaltürk'ün programcısı...

Köşesinde neler mi yazıyor?

Sadece ve sadece özel hayatı; çocuklarının annesiyle ayrılma süreci, çocuklarının annesini kamuoyunda küçük düşürecek imalı öyküler, aşk hikâyeleri ve neredeyse velayet davasında dilekçe olarak sunulsun diye kaleme alınmış "Ben çok iyi bir babayım" mektupları.

Cihangir'den çıkan bir masal

YETMEZ AMA EVET!

Bir Cihangir masalı... Bir liberal rüyası... ne olursa olsun güzel bir slogan ama; güzelliği akılda kalmasından, kolay hatırlanmasından kaynaklanıyor, içeriğinden değil.

Tabii bu aynı zamanda bir hayal kırıklığının, yanlış yapılan tercihlerin, hevesin kursağında kalmasının da sloganı. Hatta kullanılanların sloganı: Şarkıcılar, akademisyenler, dizi oyuncuları, yazar çizerlerle kendilerini televizyon ekranından izlemeye meraklı insanların hem kendilerini, hem başkalarını kullandırma girişimleri.

Evet: Çünkü bu insanlar anayasanın değiştirilmesini destekliyordu. Anayasa değişikliğinin neyi kapsadığını tam olarak bilmeden, onların ilgisini çekecek medyatik bir yeme tav olarak. AKP döneminde yapılacak yeni bir anayasa 12 Eylül 1980'le de hesaplaşacak, 90 yaşını geçmiş de olsa nihayet Kenan Evren'in yargılanmasının yolu açılacaktı.

Yetmez ama: Bu referandum oylamasının AKP hükümetine bir güvenoyu olarak algılanacağını pek tabii ki "Yetmez ama evet"çiler de biliyordu. Ama kendilerini iktidar yandaşı değil de, belli ilkeler doğrultusunda işbirliği yapmış gibi göstermek için bu oyuncaklı formülü eklediler "evet" arzusunun başına...

Sonunda kazandılar mı tartışılır; gerçi sandıktan yüzde 58 oranında evet çıktı çıkmasına ama tam olarak kazandıklarından hiç kimse emin değil.

12 Eylül 2010 referandum sonuçlarının açıklandığının ertesi günü mahkemede Kenan Evren hakkında suç duyurusunda bulunan bir grup entelektüeli hatırlıyorum. Çocuksu bir hevesle dilekçelerini verdiler... Üzerinden aylar geçti ama bu yönde herhangi bir adım atılmadı. Hukukçular zaten aylar öncesinden referandum paketi geçse bile 12 Eylül darbesinin yargılama yolunun açılmayacağı yönünde uyarıyorlardı kamuoyunu...

Ama "Yetmez ama evet" bir masalın adıydı ve birileri de kendi yazdıkları bu masala inanmayı tercih etmişti.

Ne yazık ki bu masal çabuk son buldu. Sadece 12 Eylül 1980 darbesinin hesaplaşması hayal olarak kalmadı, hükümet de bu insanlara pek ihtiyacı olmadığını kısa sürede fark etti: Yapılan araştırmalarda yüzde 58'lik "evet"lerde "Yetmez ama" diyenlerin ağırlığının çok az olduğu, darbeyle hesaplaşmak için "evet" oyu verenlerin kayda değer bir aritmetik oluşturmadığı ortaya çıktı.

Oysa "Yetmez ama evet" bir halk sloganıydı...

Sokaktan gelen, kulaktan kulağa dalga dalga yayılacak bir hareketti "Yetmez ama evet" onlar için.

Hepimiz duyduk, hepimiz ezberledik bu sloganı ama sonunda anlaşıldı ki etkisi en fazla Cihangir'in bir sokağı kadarmış...

Ben yazı hayatıma Cihangir çevrelerinde başladım diyebilirim. İlk yazılarım Tuğrul Eryılmaz'ın editoryal eleğinden geçti, pek çok şeyle beraber yazmayı öğrenmemdeki katkısını inkar edemem. Eryılmaz, "Cihangir Cumhuriyeti"nde bir efsaneydi. Bohemler yan gelip yatarken büyük medya içinde o cenahta gerçekten çalışan ve üreten ender isimlerden biriydi bir kere. Dahası, günlerini kahvelerde birilerine akıl öğreterek geçirenlere bunu kamuoyu önünde yapma fırsatı tanıyıp onlardan yazar yaratan kişiydi de.

Hal böyle olunca öyle bir ortamda gazetecilik yapmanın bazı ön koşulları da oluşmuştu. Adeta belli bir "kulübe" üye olunca, belli figürlere biat edince meslek vizesi veriyorlardı.

Büyük ihtimalle baştan yola böyle çıkılmamıştı; ne *Yeni Gündem*'de, ne *Sokak*'ta ne de *Radikal İki*'de. Ama sonunda böyle bir sistem kendi kendine oturmuştu.

Bu düzen ister istemez kendi dokunulmazlarını ve putlarını da yaratıyordu. İstanbul'un Cihangir semtinin henüz dizi oyuncuları tarafından işgal edilmeden önce şöyle bir özelliği vardı: Birbirine komşu olan insanların ortak ürünleri kültürel hayata sunulur, sonra bu aynı insanlar birbirleri över dururdu. Çok da küçük bir çevre zaten; bütün işler eş-dost-ahbap ilişkileriyle yürür dururdu.

Cihangir ve burada yaşayan entelektüeller genellikle "biz bize" konuşmaktan kendilerini hiç kurtaramazlardı.

Elbette inkar etmeyeceğim, bu insanların arasına genç yaşta düşmüş biri olarak "biat"a elimden geldiğince dahil olmaya çalıştım. Kabul görmek, bir şeyler yapmak isteyen birinin başka bir çaresi de yoktu o yıllarda. Yeteri kadar vefa borcumu ödedim, Cihangir kültürünü de gerektiği kadar övdüm diye düşünüyorum zaman içinde.

O etkiyi üzerimden atmam uzun bir arınma-detoks sürecini gerektirdi sonradan.

Zaten zamanla yollarımızın ayrılması da kaçınılmazdı; Cihangir bana yetmemeye başladı, sanırım onlar da benden zaten başından beri pek hoşlanmıyorlardı. Bırakın burada metafor olarak bahsettiğim dünyayı, semt olarak Cihangir'e gitmelerim bile seyrekleşti.

Aslında onlar da içten içe benim bu biatımın zorunluluktan olduğunu, biraz içinde sahtekarlık barındırdığını biliyorlardı. Kaldı ki ben Ertuğrul Özkök ve Ufuk Güldemir gazeteciliğini daha çok sevdim ve bunu dillendirmekten de çekinmedim...

Yolu Cihangir'den geçen ve hayatını artık orada geçirmekten vazgeçen herkes için buranın "cemaatçi" ve "tarikat" benzeri yapısı fazlasıyla belirgindir. Bu sahte cemaatin parçası olmayanlar da doğal olarak bir tür 'dönek' diye yaftalanır; jargon daha kibar ve bu çevrelerin elitizmine uygun olarak üst perdeden olsa da.

Cihangir'e "dışarıdan" baktıkça bu çevrelerdeki yapılanmanın tıpkı İslamcılarla yoğun bir benzeşme içinde olduğunu görmek de mümkün oldu. Belki de bu yüzden, tam da bu örgütsel bağ yüzünden ileride yolları siyasi olarak da kesişti.

Ortak bir düşünceyi dillendiren, ortak bir siyasi duruşa sahip ve herhangi bir farklılığa yer vermeyen bir 'bütünlük' oluşturmuşlardı kendi aralarında: Hepsinin "Yetmez ama evet"çi olması da bu tarikat bütünlüğünün sonucuydu.

Cihangir'de varolmanın belli kuralları vardır.

Eğer ömrünüzü Cihangir Cumhuriyeti'ne biat ederek geçirirseniz bu çevreler size belli garantileri verir: Her koşulda ve şartta övülürsünüz, görüşlerinizi dillendirecek bir mecra illa ki bulursunuz, "doğru söylemek" ya da "onuncu köy" aramak gibi bir zorunluluğunuz yoktur.

Ama bir gün, sadece bir gün bile, haddinizi aşarsanız, size çizilen sınırların dışına çıkarsanız, ortak görüşten farklı bir şey seslendirirseniz de toplu bir saldırı, bir linç girişimi başlar.

Cihangir Cumhuriyeti'ne saldıranlar toplu bir linçin hedefi olurlar. Eğer bu çevreler sizi bağrına basmışsa dışarıdan gelen eleştirilere topluca yanıt verilir. Birkaç yayın organı sizi savunmak için topluca devreye girer.

Ne kadar yeteneksiz olsanız da kitabınızı bastıracak bir yayınevi bulursunuz ama. Yazmayı bilmeseniz bile yazacak bir köşe bulursunuz. Birileri sizi düzenli olarak televizyon programlarına davet eder. Dizi danışmanlığından sivil toplumculuğa kadar "ek gelir" kapıları sonuna kadar size açıktır. Tek yapacağınız sonuna kadar biat edeceğinizin garantisini vermektir.

12 Eylül'ün haklı gururu:

"Karıştır barıştır" başarıya ulaştı

Murat Belge bir gün aniden kuruluşundan beri çalıştığı *Radikal* gazetesinden istifa ederek *Taraf*'ta yazmaya başladı. Bu anlamlı bir birliktelikti, çünkü yıllar içinde Murat Belge bugün *Taraf*'ı oluşturan kültürün altyapısını bizzat oluşturan isimdi. 80'li yıllarda İslamcılar'la sosyalistler arasında ilk diyaloğu başlatan da oydu.

Ancak *Radikal*'den ayrılmasının ilginç bir gerekçesi vardı: Gazete o zamanlar Doğan Grubu'nun "arka bahçesi"ne dönüşmeye başlamış, hatırı kırılmayan insanlara ev sahipliği yapmaya başlamıştı. Bunlardan biri Hasan Celal Güzel, diğeri de Namık Kemal Zeybek'ti.

"Sol liberal" diye yola çıkan bir gazetede Türk sağının öne gelen isimlerine köşe yazdırılması tabii ki tuhaftı. Bir yazarın, diğer köşe yazarlarından rahatsızlık duyarak gazetesinden ayrılması da bir o kadar tuhaftı ama.

Herhangi bir açıklama yapmadan da *Taraf*'a gitse, kimse bu kararı sorgulamazdı. Ama özel olarak bunu vurgulama gereği hissetmişti.

Oysa aynı Murat Belge bir süre sonra "Bu Kalp Seni Unutur mu" isimli bir dizinin danışmanı oldu. Sonradan "Yetmez ama evet" imzacıları arasında yer alan yönetmen Tomris Giritlioğlu'nun yeni projesiydi bu dizi.

Giritlioğlu, "Hatırla Sevgili" adıyla 27 Mayıs'tan 12 Mart'a Türkiye'nin o dönemini anlatan çok başarılı bir diziye imza atmıştı daha önce. Deniz Gezmiş'in idamının anlatıldığı bölüm çok beğenilmiş, çok alkış toplamıştı.

"Bu Kalp Seni Unutur mu" ise bir önceki dizinin kaldığı yerden, bu sefer 12 Eylül'ü anlatacaktı.

Tek danışman Murat Belge değildi tabii ki...

Mümtaz'er Türköne, Tuğrul Eryılmaz, Fehmi Koru, Ertuğrul Kürkçü ve Yasin Aktay da kadrodaydı. Neredeyse 12 Eylül'de başarıya ulaşamayan "Karıştır barıştır" projesi yıllar sonra, dizi vesileyle uygulanmıştı.

Sağcı isimlerle aynı gazetede yazmaktan rahatsız olan Murat Belge, bu kadroyla adının yan yana anılmasını mesele etmedi ama. Kendisini hep bir

Marxist olarak Tuğrul Eryılmaz da şikâyet etmedi.

Mümtaz'er Türköne'nin eskiden ülkü ocakları safında yer almasına, Abdullah Çatlı ve Muhsin Yazıcıoğlu'yla "kanka" olmasına, Susurluk kazasından sonra Tansu Çiller'in "Devlet için kurşunu atan da yiyen de şereflidir, onlar kahramandır," konuşmasının altındaki imzanın Türköne olmasına hiç takılmadılar nedense.

Normal şartlarda birbirlerinden hiç mi hiç haz etmeyecek, birbirlerinin adlarını dahi telaffuz etmeyecek bu isimleri bir arada tutan şey belli ki paraydı. Dizi işinde, televizyonda hep çok para var. Hele bir de tuttursanız hikâyeyi, bir anda yağmur gibi yağmaya başlar danışmanlık ücretleri.

Ben bir kısmını yakından da tanıdığım bu isimlerin birlikteliğindeki tek tutkalın sadece para olduğunu düşünmüyorum. Bilakis bu danışmanlar kadrosu Türkiye'deki yepyeni bir saflaşmanın, birlikteliğin ve ideolojik bir kampın işaretiydi.

Günümüz Türkiye'sinde eskiden olduğu gibi sağ-sol diye ayrışmıyor insanlar. Bir bakıyoruz bir İslamcıyla bir sosyalist çok yakın arkadaş olabiliyor... Eskiden birbirlerinden hiç hoşlanmayan kampların mensupları beraber kadeh tokuşturabiliyor. Dünün liberalleri bugün ulusalcı olabiliyor, dünün ulusalcıları liberalizmin kıyılarına doğru süzülebiliyor.

Aynı yerde çalıştığımız dönemde Tuğrul Eryılmaz'ın ülkücü olarak bilinen Osman Sınav'la bir röportaj yapıp, bunu tam sayfa yayımladığım için beni çok ağır eleştirdiğini hiç unutmam.

Ama dediğim gibi o günler geride kaldı... Saflar yeniden belirlendi...

Bugün bu danışman kadrosunu bir arada tutan şey paradan çok, ideolojik yakınlıktır. AKP Türkiye'si değerleri, ilkeleri ve politik duruşları öylesine yerle bir etti ki şeriatçılarla, takkelilerle, katilleri savunanlarla sosyalistler, devrimciler aynı odada kafa kafaya vermiş, beraber üretir hale gelmiş...

Normal şartlarda Tuğrul Eryılmaz'ın Mümtaz'er Türköne'nin yüzüne bakmaması gerekirdi.

Oysa artık dünün solcuları da, dünün ülkücüleri de bugün liberalizm safında mutlu hayatlar yaşıyorlar. "Liberal" kelimesi de AKP sonrası

Türkiye'de bu yeni kardeşliği, ideolojik ortaklığı açıklayan bir anlama büründü işte.

Türban serbest olsun... Ordu küçülsün hatta yok olsun... Bu Cumhuriyet miadını doldurdu, ikincisi kurulsun... Apo serbest bırakılsın... "PKK'liler" coşkuyla karşılansın...

Bir kısmı eskiden beri buna benzer görüşteydi... Bir kısmının görüşleri sonradan evrildi ve bu muhteşem kadro aynı kayığa biniverdi.

"Bu Kalp Seni Unutur mu" yayında kaldığı süre boyunca bolca reklamı yapılmasına rağmen bir türlü istenilen izlenme oranına ulaşmadı. Dahası, her hafta dizi yayınlandıktan sonra Show TV yoğun izleyici tepkileriyle boğuşmak zorunda kaldı. Telefonlar, e-mail'ler yağdı.

İzleyici "Hatırla Sevgili"yi severek izlemişti ama devamını fazla taraflı bulmuştu. Ortak şikayet bu yöndeydi: Belli bir ideolojiye teslim olmuş, çok da uzak olmayan bir tarihi tek taraflı anlatıyordu "Bu Kalp Seni Unutur mu." Özellikle de askeri sürekli "kötü adam" gibi göstermeye çalışmalarında yoğunlaşıyordu tepkiler.

Dizinin bu kadar taraflı tutumu izleyiciyi itti, sonunda da yayından kalktı. [113]

Liberallere yer yok

Rating tablosu "Yetmez ama evet"in Türkiye'yi ne kadar kapsadığını da gösteriyordu işte; kendi mahallelerinde kaplan, sesleri gür çıkıyor ama Cihangir'in dışında pek bir karşılıkları yok.

Başbakan Erdoğan'ın da liberallere, "Yetmez ama evet"çilere pek ihtiyacının olmadığını anlaması çok uzun sürmedi zaten.

Zaten birliktelikleri zoraki ve dönemseldi... Zira Erdoğan ilk çıktığında kendisinin değiştiğini kamuoyuna yansıtmak için liberal yazarların fikri desteğine ihtiyaç duyuyordu. Televizyonlara çıkan, gazetelerde yazı yazan insanlar bir anlamda Erdoğan'ın sicilini unutturup, kamuoyunu onun gerçek anlamda demokrat bir lider olduğuna ikna etme görevini üstlendiler.

Nitekim AKP'nin ilk döneminde de özellikle Avrupa Birliği yönünde yapılan reformlarla verdikleri desteğin karşılığını bulduklarını düşündüler.

Artık AKP'nin böyle bir fikri desteğe ihtiyacı yok. Çünkü yüzde 58 her şeyi değiştirdi. Hükümet referandum sonucundan sonra gördü ki sağcı Türkiye'de, MHP'yi bile dışlayabilecek kadar kuvvetli artık. Sertleşirse, muhafazakârlaşırsa Anadolu'da kendi kemik seçmeni olmayanların da oylarını çekebilir.

2011 seçimlerinde mutlaka yüzde 50 gibi bir oyla çıkmak, Anayasa'yı tek başına değiştirecek çoğunluğa kavuşup Başkanlık sistemine geçmek gibi bir amaçları olduğu gizlenmiyor zaten.

Bunun Cihangir'deki destekle değil de ancak Anadolu'daki muhafazakâr oylarla olabileceğinin zaten bilincinde. Bu yüzden de 2011 seçimleri öncesi giderek siyaset tonunu sertleştiren bir iktidar partisiyle karşı karşıyayız.

Başbakan Erdoğan, Mehmet Aksoy'un Kars'a yaptığı bir heykele "ucube" diyor ve adı "İnsanlık Anıtı" olan bu işin yıkılmasını istiyor. Yeni bir içki düzenlemesi getirilerek alkol tüketim yaşı 24'e çıkartılıyor, içki tüketilecek yerler sınırlandırılıyor.

Buna ek olarak bir de toplumda sanal bir tehlike yaratılıyor: Referandumdan önce "Yargıyı Aleviler ele geçirdi", "Dedeler düzenini bitireceğiz," ve CHP'nin yeni başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun "soy sop"unu sorgulayan söylemler Anadolu'daki içselleştirilmiş "Alevifobi"nin tetiklenmesine neden oluyor.

"İslam'a sahip çıkalım, karşımızda dinsiz CHP tehlikesi var, Aleviler devleti ele geçiriyor" propagandası Mehmet Altan destekli "AB yolu, insan hakları, ileri demokrasi"den daha fazla iş yapıyor.[114]

"Yetmez ama evet"çiler pişman mı, hayal kırıklığına uğradılar mı, kendilerini kullanılıp bir köşeye atılmış gibi hissediyorlar mı; bilinmiyor. Zira ne heykel, ne de içki tartışmalarında ortaya çıktılar. Referandum öncesi hemen her ortamda "Evet" propagandası yapanlar bir anda ortadan yok oldular. Lale Mansur'dan, Zeynep Tanbay'dan, Halil Ergün'den, Sezen Aksu'dan, Kutluğ Ataman'dan sertleşen, muhafazakârlaşan AKP'ye yönelik hiçbir itiraz, eleştiri duyulmadı.

Bir süre fırtınanın dinmesini, kendilerini unutturmayı bekliyorlar herhalde. Her şey normale döndüğünde yine ortalığa çıkarlar illa ki.

Bir başka Cihangirli Murathan Mungan'ın yıllar önce ettiği çok güzel bir söz var. Mahalle arkadaşlarına cuk oturuyor:

Türkiye'de her şey olabilirsiniz ama rezil olamazsınız!

Tarihten güncelliğe

İLK "TANRI AYDINIMIZ" MURAT BELGE

Yıl 1980, aylardan Kasım. Boğaziçi Üniversitesi'nin solcuların takıldığı kantininde bir panik havası hâkim... Louis Althusser, karısını boğazlamış. Yakalandığında olayı hatırlamadığını, karısına masaj yaptığını ve sonrasını unuttuğunu açıklayıp akıl hastanesine gönderilmiş.

Boğaziçi'ndeki öğrenciler "Taciser korku içinde," diye espriler yapılıyor, "Ya Murat da delirip karısını boğazlamaya kalkarsa!"

Bahsettikleri Murat Belge ve o zamanki eşi, çocuklarının annesi Taciser Ulaş....

Elbette, Murat Belge eşini boğazlamıyor ama bu panik bir açıdan manidar. Murat Belge'nin 70'li yıllar boyunca Türk entelijansiyasına sunduğu isim Althusser. Kendisine mürit yaptığı gençler için bir tür Althusser'in Türkiye acentası gibi hizmet veriyor...

En yakın arkadaşı Can Yücel'in aralarını bozan şiirinde dediği gibi "İyi İngilizce bilen Belgeli Murat" başarılı bir aktarıcıdır. Türkiye'nin dışarıya kapalı olduğu yıllarda bu önemli bir avantajdı kuşkusuz ve Türkiye'yi o kapalı yıllarla hatırlayanlar için de Murat Belge'nin tanrısallığı burada gizlidir.

Başkasının okuyamadığını, düşünmediğini, yazmadığını, söylemediğini Türkçeye çevirip aktarmak.

Benim için de ilk gençlik yıllarımda *Tarihten Güncelliğe* eşi benzeri olmayan bir çalışmaydı. Gündelik hayat üzerine böyle konuşulabildiği, bugün onlarca insana ekmek kapısı olan popüler kültür yazarlığının öncülüğünün ne kadar estetik yapılabildiğini görüp hayran kalmıştım.

Tabii ki bu hayranlık başka ülkelerde başka insanların yazdığı başka kitaplara kadar sürdü. Gördüm ki Batı'da bunun âlâsı var.

Bir de genç yaşta bir öğrencisi olarak bu aktarmacılığa yakından tanıklık ettim. Murat Belge'nin "Batı Edebiyatı'nda kahraman tipolojisi" dersinde hepimizin o etkileyici sesi ve kusursuz İngilizcesinden dinlediği söylevin satır satır Eric Auerbach'ın ders kitabımız olan *Mimesis*'ten aktarım

olduğunu, üzerine yeni hiçbir şey konmadığını bir sınav öncesi ders çalışırken fark etmiştim.

O gün "Aman kafamda büyüttüğüm put devrilmesin," diye kimselere bir şey söyleyemedim.

Sonuçta Murat Belge'nin yaptığı, 80'lerden 90'lara Ercan Arıklı'nın dergiler için kurduğu formülden farksızdı: Batı'da ne oluyorsa biz de aynısını uyarlayalım.

Derler ki Sezen Aksu, bir zamanlar aşk yaşadığı Enis Batur'un arkasından "Ben Murat Belge'den duydum, Enis şair değil, derlemeciymiş," diye konuşurmuş.

Bu cümle fena halde Murat Belge için de geçerli.

Türkiye için yeniydi kuşkusuz İslamcılarla bir sosyalistin diyalog kurması ya da Orhan Gencebay'la *Birikim*'de söyleşi yapılması. Bütün bunlar Murat Belge'yi devrimci kıldı.

Ve zamanla da ona hayran müritleri tarafından tanrılar katına taşındı. Doğrusu, kendisine tanrı muamelesi yapılmasını isteyen, bundan hoşlanan ve hatta bizzat bunun zeminini hazırlayanların öncüsüydü Belge.

Neden bugün Murat Belge'yi tartışmıyoruz ve neden o artık Türkiye'deki düşünce akımlarına damgasını vurmuyor?

80'ler bitti ve Murat Belge, tıpkı o dönemin bütün yan ürünleri gibi unutuldu gitti: Ağlayan çocuk resmi, acılı arabesk, Türk filmlerinde entelektüel hayat, Bodrum'da geçen sol romanları gibi.

O da kendisine yeni çıkış yolları aramaya kalktı: Sivil Toplumculuk furyası, İstanbul'un fethine eşdeğer bir uyanışla İstanbul'u keşif yürüyüş turları ve en sonunda da ateşli Ermeni soykırımı savunuculuğu.

Fakat bu alanların da talipliси çoktu. Bugün bile, Ermeni soykırımı konusunda en sert çıkışları yapmaya çalışıyor ama bütün bunlar başkalarının gölgesinde kalmaktan kurtulamıyor.

İstanbul'u anlattığı için Orhan Pamuk'a Nobel veriyorlar.

Siyaset olarak duruşunu sorgulamamız gerekirse Murat Belge için "kişisellik" kriterini de iyice çözümlememiz gerekir ki bu uzun vakitlerimizi alır... Yakından bakıldığında Murat Belge'nin tüm çıkışlarında "Atatürk dedeme bunu yaptı, babamın başına bunlar geldi," türünden ailevi hesaplaşmalar olduğu görülür ki, bu konuyu sırf zihnimde hâlâ saygın bir yerde duran Murat Belge imajını yerle bir etmemek için kurcalamak istemem.

Futbol kariyerini sakatlıklarla geçirmiş ama jübile gününde hakkı teslim edilen bir Şeytan Rıdvan gibi Murat Belge...

Kalkıp da birileri "Sen kim oluyorsun da Murat Belge'ye laf söylüyorsun, onun kadar kitap okudun mu, onun kadar bilgin var mı?" diyebilir. Haklarıdır, belki de haddimi aşmışımdır.

Ama ben ona laf yetiştirmeye çalışmıyorum, onun sayesinde pek çok şey öğrendiğimi asla inkâr edemem ama bugün Murat Belge'nin bana yetmediğini söylüyorum. Maalesef Edirne'yi geçtiğimiz anda hiçbir geçerliliği kalmayacak, en fazla çevirmenliğiyle söz edilebilecek bir isim olduğunu da içim yanarak dillendirmek zorundayım. Bu basit eşiği aşamaması Belge'nin dönemselliğini ve yerelliğini tesciller: O mükemmel yabancı diline karşılık Murat Belge düpedüz ve daima Türkçe konuşur.

Ve, hayır, Murat Belge sandığınız gibi bir tanrı değildir.

Yeni demokrasi testi

SİZDE TÜRBANLI VAR MI?

Basında AKP döneminin yansımalarına dair bir örnek de türbanlı köşe yazarı sayısının artması oldu. Sadece artmadılar, aynı zamanda daha görünür oldular.

Türban kimileri için bir pazarlama nesnesine, kendilerini üzerinden tanımlayabilecekleri bir simge olarak bile kullanılır oldu. Beraberinde türbanlı olmak da kendi rantını, kendi halkla ilişkiler alanını oluşturdu. Hatta eskiden bir mağduriyet simgesi olarak kullanılırken, bugünlerde "pozitif ayrımcılık" vesilesi bile oldu. Kıymeti kendinden menkul birileri sırf türbanlı oldukları için yaşam alanı buldular ve bunun sömürüsünü gayet güzel yapıyorlar.

Artık "kadın yazar" kategorisi yetmiyor, şimdi bir de "türbanlı yazar" kontenjanı var... Üstelik İslamcı basında değil, merkez medyada da bu yönde bazı adımlar görüyoruz.

Genellikle merkez medyaya geçişte en büyük malzemeleri de "türban" oluyor.

Öte yandan, yazılarını okurken türbanlı olup olmadığını düşünmediğimiz, türbanını gözümüzün içine sokmayan, kendisini türbanı üzerinden değil de fikirleri üzerinden var eden yazarlar da var.

Bunlar mert kadınlar, kendilerini başlarındaki örtüyle sınırlı tutmayacak kadar cesurlar.

Ben bu yazarları okurken "Başörtülü mü acaba?" diye düşünmüyorum; başörtüsü düşüncelerini örtmüyor. Nuray Mert'i nasıl okuyorsam Fatma K. Barbarosoğlu'nu, Ayşe Böhürler'i, Özlem Albayrak'ı da aynı şekilde okuyorum.

Bu isimlerin son zamanlarda fikir hayatımıza katkıları Türkiye'de diyalog kanallarının açılması, demokrasi kültürünün oturması ve verimli bir tartışma başlaması açısından çok önemli.

Ayşe Böhürler'in bir söyleşisini okudum. Bakın değişen İslamcılık üzerine ne diyor Böhürler:[115]

> Mevki, para, güç ideallerimizi zayıflattı. Buna tükenme denemez, ama önceliklerimiz değişti. Tabii ki bu durum bazılarımız için geçerli, çünkü eminim bu idealleri besleyen, koruyan insanlar da vardır ve hep olacaktır. Ben bunları sadece İslamcılık adına bir dönem ortaya çıkmış insanlar için söyledim. Şimdi birbirlerinin aleyhine yazan çizen, eski dostlara idi sözlerim.

Bu sözlerini bir özeleştiri olarak da yorumlamak mümkün.

Ama daha da önemlisi bugün AKP iktidarının da, genel anlamda İslamcıların da en temel ihtiyaçlarından birini karşılaması bakımından önem atfetmek gerekiyor: İçtenlikle yapılan muhalefetten herkes kazanır.

Unutmamamız gerekir ki Böhürler, yandaş medya yazarları gibi iktidara yaranıp normal şartlarda itiraz etmeleri gereken şeyleri bile sineye çekmedi. Doğru bulduğunu, yanlış bulduğunu söylemekten çekinmedi. Yeni dindar sınıfına, para uğruna ideallerinden vazgeçenlere ciddi eleştiriler getirdi.

Bir süre önce Yeni Şafak'tan Fatma K. Barbarosoğlu da Başbakan Erdoğan'a çok önemli itirazlarda bulunmuştu: Başbakan Erdoğan'ın "Kızın başını boş bırakırsan ya davulcuya, ya zurnacıya varır," sözüneydi itirazları: [116]

> Davulcu ve zurnacı "temsili", modern öncesi zamanlara ait bir temsil. Şimdi keşke ehli namus davulcu ve zurnacı bulsa da gitse kızımız diyeceğimiz günlere geldik.
>
> Dolayısıyla Başbakanımızın söylemi çok yanlış olmuştur. Hem pedagojik, hem ahlaki, hem de siyasi açıdan. Oysa başbakan "oraya" engin empati duygusu, mazlumun yanında oluşu ile varmıştır.
>
> Çocuğunuzu serbest bırakırsanız ya davulcuya ya zurnacıya demesini değil, tam bir değer aşınması yaşayan günlük ilişkilerimiz,

> aile içi ilişkilerimiz toplumsal barışımız için projeler, planlar, uygulamalar bekliyoruz kendilerinden.
>
> Başbakanın söylemi kırk yıldır hiç sokağa çıkmamış ömründe televizyon görmemiş, internet nedir duymamış Hatçe nineden, farklı olmalı değil mi?

AKP hükümetinin icraatları giderek Türkiye'de tek sesli bir medya oluşmasına katkıda bulunuyordu. Ancak son zamanlarda fikri ve vicdanı hür gazeteciler bu gidişata, tek adam diktatoryasına varma eğilimine karşılık önlem niteliğinde muhalif bir dil tutturmaya çalışıyorlar.

Tabii bütün türbanlı yazarlar bir değil, onlar da kendi içlerinde bölündüler.

Gelenekçiler ve yenilikçiler...

Gelenekçiler, meslek hayatlarını mevcut statükoyu korumak ve merkez medyaya malzeme olmamak üzerine kurdu. Yine Fatma Karabıyık Barbarosoğlu'dan örnek vereceğim. Bir yazısının merkez gazetelerinde tartışılması, magazinleşmesi üzerine ne büyük rahatsızlık duyduğunu yazmıştı.[117]

Yenilikçiler ise kendilerine İslamcı Basın'ın çizdiği kurallarla yaşamayı reddetti, marjinal gazetelerde hapsolup kalmak istemedi, başka mahallelerdeki yaşam tarzlarına göz dikti, "Onlara var da bize yok mu?" diye iç geçirdi... İslamcı gazetenin "türbanlı yazarı" değil, merkez gazetedeki "kadın yazar" gibi anılmak istediler...

Rol modeli olarak Emine Şenlikoğlu'nu reddettiler diyelim kısaca.

Türbanlı Ayşe Arman

Yenilikçi İslamcılara iki örnek vermek isterim.

Biraz esprili bir benzetmeyle onlara İslamcı Basın'ın "baharat kızları" da denebilir: Biri, kısa bir süre *Akşam*'da da yazan şimdi ise *Taraf*'ta kendisine köşe bulan Elif Çakır... Bir diğeri ise *Zaman*'dan *Habertürk*'e transfer Nihal Bengisu Karaca.

İki yazarın da ortak özelliği o köşenin sınırları içinde hapis kalmak istemedikleri arzusunu dillendirmeleri...

Mesela Karaca, *Habertürk*'e geçmesiyle ilgili herhalde bugüne kadar onlarca röportaj vermiştir. Bunların hiçbirinde yeni bir şey söylemiyor ama kendisini adeta sadece bu geçiş üzerinden var ediyor.

Elif Çakır, PR konusunda biraz daha başarısız. "Merkez medyada yazan türbanlı yazar" kontenjanı Nihal Bengisu tarafından doldurulduğu için ona pek kulvar da kalmadı.

Dikkatimi çekti, zaman zaman Ayşe Arman'a çakıyor.

Medyadaki birçok "düşük profilli" kadın gazeteci gibi, onların da Ayşe Arman'a öfkelerinin sebebi bellidir: Çok anlaşılır bir insani his olan kıskançlık... Ayşe Arman'ın kendisinden konuşturup, tartıştırmasını bir türlü çekemiyorlar.

Özellikle de türbana girip Türkiye'yi bir baştan bir başa dolaşmasını bir türlü kabullenemediler.

Ayşe Arman iyi de iş çıkartsa, kötü de bir şey yapsa hep kendisinden bahsettirmeyi biliyor. Ve her seferinde de yeni, şaşırtıcı bir malzemeyle okurun önüne çıkıyor.

Nitekim türbanla Türkiye'yi dolaşması da bir ay boyunca konuşuldu, hemen hemen bütün köşe yazarları konu etti.

Eskiden kendilerine solcu-feminist diyen bir medya ittifakının hedefiydi, şimdi İslamcı-liberal yazarların.

Türbanlı yazarların özellikle de bu haber dolayısıyla Arman'a öfkelerinin altında "Elimizde bir türban vardı, o malzemeyi de sen aldın," demek istemeleri yatıyor olabilir mi?

Süpermarket modeli çökerken

Bir not olarak medyada çıkan türbanlı yazar tartışmasını eklemeliyim.

Elif Çakır'ın *Akşam*'da yazmasından sonra o dönem *Milliyet*'in Genel Yayın Yönetmeni olan Sedat Ergin'in çıktığı bir televizyon programında

"Ben gazetemde türbanlı yazar çalıştırmam," açıklaması epey konuşulmuştu. Hem program esnasında gelen izleyici mail'leri, hem de sonradan kimi yazarlar Ergin'i demokrat olmamakla eleştirmişti.

Gelen tepkiler üzerine Sedat Ergin canlı yayında şöyle savundu pozisyonunu:

> Ben buyum kardeşim, ister beğenirsiniz ister beğenmezsiniz ama ben ve *Milliyet* bu çizgide duruyor. Benim kimliğime, duruşuma türbanlı yazar uymuyor.
>
> Türbanlı çalıştırmak ne zamandır demokratlık ölçütü oldu...
>
> Her gazetede türbanlı çalışacak diye bir kural mı var?
>
> Çalıştıran gazeteleri asla eleştirmiyorum, öyle gazeteler olduğu gibi *Milliyet* gibi çalıştırmayan gazeteler de olacak...
>
> Beni eleştirenlere sormak lazım;
>
> Demokrasi adına dinci bir gazetede laik bir yazarın yazmasını savunuyorlar mı?
>
> *Yeni Şafak*'ın bir Kemalist'e köşe vermemesi sorun olmuyor da, *Milliyet*'in türbanlı yazara köşe vermemesi niye tartışılıyor?[118]

Cumhuriyetçi ve laik hassasiyetleri yüksek olan okurlara hitap eden *Milliyet* gazetesinde kim olsa "türbanlı yazar" çalıştırma konusunda tereddüt ederdi. Ergin'in söylediklerinde de haklılık payı var. Yıllar içinde İslamcı basına baktığımızda merkez medyadan dışlanan yazarlar arasında kapılarını Cumhuriyet'çi yazarlara değil sadece liberal hassasiyetleri olanlara, ittifak yapabileceklerini düşündükleri isimlere açtılar. Söz gelimi Ali Bayramoğlu, Şahin Alpay gibi isimler çeşitli sebeplerle merkez medyadan uzaklaştırıldığında Yeni Şafak ve Zaman onlara kapılarını açtı. Ama bir Emin Çölaşan, Necati Doğru ya da Mine G. Kırıkkanat'a iş teklif etmeyi akıllarından bile geçirmediler. Hangimiz olsak da geçirmezdik zaten.

Farklı görüşte yazarların aynı gazetede yazması *Hürriyet*'te başlayan bir "süpermarket gazeteciliği" formülüydü: Oktay Ekşi'yle Hadi Uluengin'i, Emin Çölaşan'la Ayşe Arman'ı aynı çatı altında toplayan sistem buydu. Bir

dönem "büyük gazete" olmanın her görüşten bir yazara yer açmak olduğu bile söylenirdi.

Giderek, özelikle de AKP döneminde medyada saflar iyice belirginleşince farklı yazarlara tahammül azalmaya başladı. Kurumlarda oluşan gerginliklerden, çatışmalardan bahsetmiyorum: Gazetenin dayanağı okurlar çok sert tepki göstermeye, tavır koymaya, gazeteler de okur baskısı altında ezilmeye başladı.

Mesela "Mustafa" filminde Atatürk'ü tartışmalı gösterdiği için Can Dündar, yazarlık yaptığı Milliyet gazetesine 10 bin tiraj kaybettirdi.

Emin Çölaşan'ın gidişi Hürriyet'e önemli oranda tiraja mâl oldu; keza Bekir Coşkun'un gönderilmesinin ardından da *Habertürk* gazetesinin tirajı bağımsız *Sözcü*'nün altına indi.

İslamcı ya da yandaş basında tahammülsüzlük daha da belirginleşti: TRT'de program yapan gazetecileri eleştiren Kürşat Bumin'in televizyonda yaptığı gündelik yorumlar "uyarı" mahiyetinde kesildi. "Liberallerin hukukçusu" olarak bilinen Sami Selçuk hükümete yönelik birkaç eleştiri kaleme alınca *Star* gazetesi yazılarını kesti.

Oysa süpermarket modeli bunca sene basına "kendini koruma kalkanı" olarak hizmet etmişti. İktidarın "Sizin yazarlarınız hep bize çakıyor, ne olacak bu Yılmaz Özdil," şikâyetine karşılık "Olur mu hiç, bizde sizi öven, yere göğe sığdıramayan yazarlar da var," denirdi.

Referandumda *Hürriyet* yazarlarının neredeyse tamamının (bir tek istisna Hadi Uluengin) "Hayır" oyu kullanacaklarını açıklaması süpermarket modelinin devrini tamamladığına işarettir mesela: Eğer Doğan Grubu'nun üzerinde bir hükümet baskısı olmasaydı, medya patronlarının tek işi gazetecilik olsaydı şekillenme de okur tercihlerine göre yapılırdı: *Hürriyet*'in ve genel olarak merkez gazetelerinin tirajlarının çok büyük oranının "Hayır" oyunun yüksek oranda çıktığı yerlerde satıldığı gözden kaçmasın.

Ama zorunluluk *Hürriyet*'i bundan farklı bir çizgiye yöneltti.

Özkök sonrası sürdürülen haddinden fazla "dengeli" yayın politikası *Hürriyet*'in tirajına da olumsuz yansıdı.

Oysa bakın *Sözcü* gazetesine... Bütün yazarlarıyla, birinci sayfasıyla, haberleriyle istikrarlı ve şaşmaz bir muhalefet çizgisinde. Dahası bütün köşe yazarları temel konularda aynı görüşte. Mesela İçlerinde bir tane bile "evet"çi yok.

Ve aynı *Sözcü* bugün "süpermarket modelini" uygulayan gazetelerden daha fazla satıyor.

Belki bu kamplaşmanın etkileri uzun vadede Batı gazetelerinde olduğu gibi "tavrı net, safları belirgin" yayın organlarının oluşmasına yarayacak. Şimdilik sadece merkez ve yandaş medya ayrımı varken, ileride gazetelerin farklı politikaları savunduğu, açıkça bazı isimleri desteklediği bir dönem başlayacak: Eskiden olduğu gibi bir Tansu Çiller'i, sonra iklim dönünce bir Mesut Yılmaz'ı destekleyen Sabah gazetesini kastetmiyorum. Daha net, sınırları daha belirgin ve zamanla eğilip bükülmeyen, kırmızı çizgilere sahip gazeteler.

Bu model arzulanır mı, özellikle patronajın işine gelir mi onu da kestirmek zor.

Bu değişim iyi mi değil mi tartışılır; "aidiyetsiz" yazarlara yaşama hakkı tanımayan bu gazetecilik tarzının çarpıklıkları yok değil.

Ama önce bir fotoğrafı çekmekte fayda var: Yeni dönemde gazeteler böyle bir okur baskısıyla yüzleşmek zorunda.

Nursunalar'daki o yemek

HANIM, AKŞAMA BAŞBAKAN GELİYOR

Yeni Hayat sadece bir romanın değil Sıraselviler'de, füzyon lokantası Changa'yla eşcinsel barı Tek Yön'ün arasında kalan apartmanın adı. Bu apartmanın siyasi literatüre girmesi Başbakan Erdoğan ve eşinin ağırlandığı bir akşam yemeğiyle oldu.

Daveti veren AKP milletvekili Nursuna Memecan ve "majestelerin karikatüristi" olarak bilinen Salih Memecan.

Konuklar gazeteci Emre Aköz ve Nur Çintay çifti... Mihriban ve Can Paker... AKP milletvekili Ömer Çelik... Mehmet Altan ve balerin eşi Ümit... Işıl-Eser Karakaş çifti... Tosun Terzioğlu, eşi Nuran... Cem Kozlu.. Nevbahar Demirağ ve Ali Koç çifti... Lüset-Mustafa Taviloğlu... Füsun-Faruk Eczacıbaşı... Sosyolog Nur Vergin...

"Bütün yandaşlar toplanmış," da diyebiliriz.

Ve mönü: "Taze bademden suşiye atıştırmalıklarla başlayıp panna cotta ve nar pelteyle biten yemek gayet hafifti. Çünkü körpecik enginar, kestane lezzetinde iç bakla, cevizli kereviz salatası gibi yedi-sekiz çeşit zeytinyağlıdan sonra palamut şiş vardı. Palamutun şişi şahane oluyor, suyu içinde kalıyor, hazmı kolay oluyor."

Nur Çintay'ın yazısındaki "hafif" ve "hazmı kolay" gibi dokundurmalardan da anlıyoruz ki bu mönü gazeteci çifti pek kesmemiş. Ne Çintay ne de Aköz sağlıklı beslenmeleriyle tanınan insanlar. Zaten Yeni Hayat apartmanını tarif ederken Changa ve Bambi'den yola çıkmasından aç kaldıklarını çıkardım ben. Kesin çıkışta Bambi'ye kaşarlı dürüm yemeğe uğramışlardı.

Bu çiftin bir akşam yemeğini Emre Aköz yazmıştı:

"Süzme yoğurt, çerkeztavuğu, gavurdağı, çiğköfte, lahmacun, haşlama içli köfte, humus, yuvarlama, antep dolma, soğanlı kebap, oruk kebabı, fıstıklı kebap. Gözümüz dönmüştü. Öyle bir hale geldik ki... Hayatımızda hiç yapmadığımız bir şeyi yaptık: Son kebabı yarım bıraktık. Tatlıya ise elimizi dahi değdirmedik; paketlediler, eve götürdük. Sonuç: Midemiz

kaynamadı. Hiçbir ağırlık hissi olmadı. Sabaha karşı dörtte uyanıp baklavadan tattım; nefisti."[119]

Pek çokları, kariyerlerinin büyük bölümünü gezme-yeme-içme oluşturan bu çiftin nasıl olup AKP'nin gülleri konumuna geldiğini merak ediyor. Meğer Nur Çintay da kendi kendine bu soruyu sormuş: "Benim bu yemekte ne işim var," demiş. Yanıtını da "sevgi saygı" olarak açıklamış.

Yeme-içme konusunun ayrıca bir önemi var.

Bu çiftin medyadaki en büyük özelliği promosyonun iyisine kötüsüne hayır demeden kabul etmeleri değil mi? Önlerine gelen her otel gezmesine balıklama atlamaları, her yemek davetine koşturmaları, her promosyon seyahatine katılmalarıyla tanıdık onları.

Mesela Divan'ın restoranını hesap ödeyip köşelerinde yerle bir ettikten sonra, Bodrum Divan Oteli'nde bedava ağırlandıktan sonra göklere çıkardılar. Bütün bunlar yazılarıyla sabit.

Kısacası, bu çiftin en büyük motivasyonu promosyondur. Bedava olsun, çamurdan olsun. Yeter ki birileri çağırsın, yeter ki ağırlansınlar. Bunun için yapmayacakları yok.

Bu çağıran Sezen Aksu da olabilir, Bostancı'da etli ekmek yapan bir büfe de. İkisine de yönelik övgünün dozajı aynıdır. Biri diğerinden daha fazla önemsenmez. Aynı ifadelerle övülür. Kimin nereye davet ettiği değil önemli olan, başlı başına "ağırlanmak" baştan çıkarıyor onları.

Nursuna Memecan'a övgünün sınırsızlığının başka bir açıklaması olabilir mi:

"Nursuna Memecan, Robert Kolej mezunu. Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği'ni bitirmiş. Endüstri Tasarımı değil, MÜHENDİSLİĞİ. Bu manyak bir zekâ, takır takır matematik kafası demek. Üstüne gitmiş ABD'de İşletme Master'ı yapmış, üstüne Uluslararası İlişkiler okumuş."

Ne garip, sanki Endüstri Tasarımı okuyanlar bir "alt sınıf" ya da "az zekalı."

Ama ağırlanmanın heyecanı işte böyle şuursuzlaştırıyor insanları... Gözleri kamaşmış belli ki...

Bu yemek de, AKP'li olmak da onlar için bir promosyon gezisi. Altında derin ideolojik mesajlar, demokrasi mücadelesi falan yok.

İsli viski krizi

Yeni Hayat apartmanında o gece ufak bir skandal da az kaldı görmezden gelinecekti. Ancak Nur Çintay'ın abartılı övgülerine daha fazla tahammül edemeyen Fatih Altaylı "içeriden" aldığı bilgiyi patlattı.

Ve bir anda Yeni Hayat apartmanında yaşanan "isli viski" krizinden herkes haberdar oldu. Hatta Talisker marka "isli viski" bu olayla özdeşleşti.

Meğerse Nur Çintay A.'nın kocası Emre Aköz o gece zil zurna sarhoş olmuş! Çintay, kendi yazısında "Kocam Başbakan'ın önünde Talisker içti, bir isli viskidir, ona mı yalaka diyorsunuz," diye bu konudan bahsetmişti.

Ancak sonradan olanları eksik bırakmış tabii ki.

Viskileri içince de kendinden geçen Aköz'ün burnu kızarmış ve parmağını sallayarak Başbakan'a akıl öğretmeye kalkmış.

Gecenin sonunda da Başbakan "Bir daha beni bu adamla bir araya getirmeyin," demiş.

Emre Aköz ve alkol konusu bu yemekten bir süre sonra Başbakan'ın ANA uçağında da gündeme geldi. Aköz'ün Başbakan'la geziye davet edilmesi "isli viski" krizi sonrasında affedildiğinin bir işaretiydi.

Geziye katılan İsmail Küçükkaya'dan okuyalım:[120]

> En son bölümde Emre Aköz'e 'çok kilo almışsın, dikkat et' dedi. Aköz 'sigarayı bırakınca 11 kilo aldım' yanıtını verdi. Erdoğan 'kilo için asıl içkiyi biraz azalt' tavsiyesinde bulundu. Emre Aköz bunun üzerine 'efendim üçte bire indirdim' diye devam etti. Başbakan 'O kadar azalttıysan çok iyi' diyerek memnuniyetini dile getirdi. Emre Aköz baktı hava iyi 'Sayın Başbakan işte bir tek sizin yanınızda içiyoruz' diye espri yaptı.

Bu da uçaktaki Emre Aköz'ün yaptığı tek gazetecilik:[121]

> Misafirlere önce çiklet ve sıcak havlu servisi yapılıyor. Sabah kahvaltısı gayet zengin: Peynirler, meyveler, bal-kaymak, börekler, gözleme, yumurta çeşitleri (menemen, omlet, sucuklu), meyve suları, çay, kahve... Tabii bunlar bembeyaz örtüler üstünde yeniliyor.

Tuvaletten yenen makarna:

Teşvikiye'de de aynı dert şekerim!

Madem şuursuzluktan ve yemekten söz açıldı, hiç unutmadığım bir Nur Çintay yazısını buraya eklemem gerek. Her okuduğumda bir kez daha şaşırıyorum, böyle bir yazının yazılabileceğine inanamıyorum.

Ne yazık ki bu yazı yazıldı, basıldı, okundu; belki unutuldu ama arşivlerde yerini aldı.

Konu bir mahkum mektubu aslında. Nur Çintay'a gönderilen bir mektup, bu mektuba köşeden verilen yanıt.

Tutuklu "okur" kendilerine cezaevinde verilen makarnayı yemeyip tuvalete dökmüş, bunu gören gardiyanlar da başlamışlar sorgu suale. Kimseden ses çıkmayınca ortaya atılıp suçu üstlenmiş. Bu hikâyeyi anlatmak için kaleme almış mektubu.

"O boklu makarnayı tuvaletten çıkarıp bir güzel yedirdiler bana," diye yazıyor.

Peki neden mektubu yollamak için medyanın bu güzide kadın köşe yazarını seçmiş? Mektubun devamında o da var:

"Bir gün bizi tabur komutanının odasını temizlemek için götürdüler. Camları gazeteyle siliyorduk ve bana düşen gazete parçasında senin yazın vardı. Nazan Öncel'di o günkü konun... O gazete parçasını 10 gün boyunca sakladım. Gizli gizli okuyordum. Yakalanana kadar defalarca okudum. Güzel bir dayak yemiştim o gün. Tüm dayakları unuturum ama onu unutamam. Yanlış bir şey yapmamıştım, sadece bir köşe yazısıydı, tehlike arz etmiyordu ama yine de dayak yemiştim. Hemen hemen her gün yazılarını okuyorum şimdi. Bu seni ne kadar ilgilendirir bilmiyorum ama en azından yaşadıklarımın bir kısmını bir insanla paylaştım."

Bu mektuba Nur Çintay'ın verdiği yanıt:

"İstanbul'un 'yüksek' semti Teşvikiye'de bir kafe vardır, o tarafta çalışırken sıkça giderdik. Bir defasında baktık ki o delik kadar tuvaletinde, leş gibi bir çamaşır leğeninin içinde, az sonra sosla süslendiğinde bize hiç de ucuza mal olmayacak bir sürpriz: Haşlanmış makarna!"[122]

Hayat dışarıda da içeridekinden farklı değilmiş... Anladığı bu.

Ne diyeyim bilmiyorum ki... Cezaevinde tuvaletten zorla yedirilen bir makarnayla Teşvikiye'deki bir cafe'yi kıyaslamak... Ne söylenebilir ki...

Emre Aköz'ü neden içeriye atsınlar?

Balyoz belgeleriyle beraber *Taraf* gazetesinde uyduruk bir gazeteci fişlemesi yer aldı. İddiaya göre 2003 yılında Balyoz darbesi gerçekleşseymiş, bazı gazetecilerden faydalanılacak bazıları ise içeriye atılacakmış. Bu yüzden de iki ayrı liste hazırlanmış.

"İçeriye atılacaklar" listesinde Emre Aköz'ün adını görünce bu listenin ciddiye alınamayacağını anladım. Çünkü Aköz o yıllarda siyaset falan yazmıyordu; suya sabuna dokunmayan konularda, genelde de yemek hakkında yazılar kaleme alıyordu.

Kim neden onu içeriye atsın? Pınar Doğan ve Dani Rodrik, 2003'e ait olduğu söylenen Balyoz planında 2006 ve 2008'e ait kurumların adlarını tespit ettiler ya...

Acaba diyorum ki Emre Aköz'ün adı da "içeriye atılacaklar" listesine sonradan mı dahil oldu?

2003'te neler yazdığını şöyle bir taradım...

> İtiraz eden çıkabilir: "Kebap kebaptır... Fantezisi de olur muymuş?" Olur! Şöyle: Kebap deyince aklımıza genellikle Adana, Urfa ya da patlıcanlı kebap filan gelir. Halbuki Kadıköy çarşısındaki Çiya Kebap 70 çeşide kadar çıkıyor.
>
> Pazar günü, müthiş bir pastırmalı yumurta isteğiyle uyandım. Ama nasıl; pastırma kokusu resmen burnumda. Hemen çıktım evden. Sinirsiz yerinden, yağsız, çok değil 8-10 ince dilim pastırma kestirdim. Dört tane de yumurta aldım. Ve elbette fırından taze ekmek! Dolapta kaşar vardı. Pastırmalı, kaşar eritmeli yumurta yaptım. Yanına da biraz domates kestik. Bayıldık. Mest olduk. Kışa merhaba dedik. Deneyin!

Divan yönetimi sonunda doğru yolu buldu. Kafe, pastane ve suşi barın arkasında kalan geniş alanı değerlendirdi. Kocaman bir fırın kurdu. Ve burada Divan Pizza Marina'yı açtı. Geçenlerde gittik. Zeytinyağları Ayvalık'tan geliyormuş. Özel domates sosu ise İtalya'dan. Pizzalar gayet iyiydi. Tadı ve malzemesi yerinde. Benim bir iki küçük eleştirim oldu; herhalde dikkate alırlar. Makarnalara sıra gelmedi. Yediğimizde onu da yazarız.

Beylerbeyi'nde, Kar-Pi adlı bir pideci var. Hoş kullandıkları un; tok, yoğun ve ağırdır, 'light' sevenlere uymaz ama lezzetlidir. Pazar günü tam 12:00'de gittik. O da ne! İçerisi ana baba günü. Belli ki 11:00 gibi gelmişler. Halkımız pide ve köfteye 'brunch' muamelesi yapmış. Çoluk çocuk lokantayı doldurmuş.

Gusto, Ocak sayısında marketlerde satılan standart İskoç viskilerini değerlendirmiş. Para ve fırsat olduğunda aldığım Teacher's'ın notu 5 üzerinden 4.5... Severek içtiğim Famous Grouse (Ünlü Keklik!) ortalama 3 almış.

Ben Hünkar'a bayılırım. Biterim! Sahibi Feridun Ügümü'yü de tanırım. Burada da yazmıştım, "Ben sabahları buraya gelirken, sevgilimle buluşmuş gibi oluyorum" diyen bir usta aşçıdır. Tamam da Hünkar'ın nesi esnaf lokantası Allah aşkına! Ucuz değildir. Daha çok yönetici takımı gider. Özellikle yabancı konuklarını götürürler. Servisi lüks lokanta ayarındadır. İcabında rezervasyon yaptırmak gerekir.

Bir 'Migros Club' kartım vardı. Bozuldu. Yenisini almak istedim. Kart yanınızdaysa bazı ürünlerde indirim oluyor. Bu aralar bir de kampanya var: Öğlene kadar alışveriş yaparsanız yüzde 10 daha az ödüyorsunuz. Yani öyle aman aman bir özelliği yok; ama hiç yoktan iyidir.

Bazı arkadaşlar internet kafelerde çet yapanlardan şikayet etti. Ona şöyle dedim: "Korkmayın! Bırakın çet yapsınlar. Hatta porno sitelerinde dolaşsınlar. Böylece bilgisayarın girdisini çıktısını öğreniyorlar. Zamanla aleti daha olumlu, üretici, yararlı işler için kullanacaklardır."

Pınar Altuğ ya da başka bir oyuncu bir dizide ya da bir filmde niye oynatılır? Hani bir laf vardır: "Kara kaşı, kara gözü için mi..." Evet aynen öyle! Pınar Altuğ (ve diğer oyuncular) elbette bir kişiliğe,

belli bir eğitim seviyesine, bir aileye sahip. Ancak şov dünyası açısından bunların hiçbir önemi yok ki!

Havalar hâlâ kötü. Bir açıyor, bir kapıyor; rüzgâr esiyor, yağmur yağıyor. Geçen gün fena değildi. İşler erken bitince Nevizade'ye uzandık. Bir akşamüstü rakısı içelim dedik. Meyhaneler henüz boş sayılırdı. Nevizade, meyhaneleriyle ünlüdür. Ama aralarda sürüyle biracı açılmış. Biracılarla meyhaneler arasında ciddi bir 'sınıf' farkı göze çarpıyor.

Ebru Gündeş daha önce avukat Durak ile uzun süre birlikte olmuştu. Ayrıldılar. Derken Gündeş hastalandı. İyileştikten sonra müzik endüstrisinde yönetici olan Süha Yavuz ile ilişki kurdu. Ardından Yavuz'un çalıştığı firma ile sorunları oldu. Gündeş ile Yavuz ayrıldılar. Ve aniden Gündeş eski sevgilisi ile evlendi.

Özellikle bu kış tombul göbekleri de görür olduk. Eskiden zayıf ve kaslı olmadığı için göbeklerini açmayan birçok genç kadın baş kaldırdı! Geniş, yağlı, hatta 'bıngıl bıngıl' göbeklerini açanlar oldu. Çekinmeden, utanmadan, umursamadan, zayıflama takıntısına girmeden...

Söyleyin ne olur...

Darbeciler bu adamı neden içeriye atsınlar?

TRT'de program yapma modası

YANDAŞLARA YENİ GELİR KAPISI

Birbirimizi kandırmaya gerek yok. Basın, AKP dönemi boyunca bazı haberlere göz göre göre boykot uyguladı. Gazetecilikte yerini korumak "neyin haber yapılmayacağını" bilmek olarak görüldü. Başbakan Erdoğan'ın ailesine yönelik hassasiyeti bilindiğinden bu konu deşilmedi: Turgut Özal'ın çocukları Efe, Zeynep ve Ahmet hakkında yapılan haberlerin binde biri bile Erdoğan'ın çocuklarını kapsamadı.

Aynı şekilde AKP döneminde yolsuzluk iddiaları da yapılabilir haberlerin dışındaydı. Doğan Grubu'yla hükümetin arasının bozulmasının altında Deniz Feneri yolsuzluğunun üzerine gidilmesi yatıyordu. Benzer yolsuzluk haberlerinden sonra muhabirler, yazarlar işinden oldu.

Dosya açıklamak, yolsuzluk belgesi yayımlamak pek mümkün olmadı kısacası.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ise göz önündeydi. Bir kere hepimizin vergileriyle finanse ediliyor. Ortada gizli saklı bir durum yoktu; TRT'de olanlar nasıl ekranda gözümüzün önündeyse koridorlarda yaşananlar da aynı şekilde belirgindi.

Dahası, vergi mükelleflerinin paralarının nereye gittiğine dair hesap sorma hakları varsa TRT'nin sorgulanması da hayli meşruydu.

Ancak TRT bu iktidarın yumuşak karnı oldu.

TRT haberlerinin bile yapılmasından, TRT'nin sorgulanmasından rahatsızlık duyuldu. Çok az sayıda gazeteci TRT hakkında yazabildi. Ve bu kurumda olan biteni azıcık deşenlere toplu saldırılar, linç girişimleri yapıldı.

Bu linçten nasibini alanlardan biri Tufan Türenç oldu. Türenç, *Hürriyet*'teki köşesinde TRT'ye dokundu:[123]

> TRT bir devlet kurumudur. Yıllık bütçesi 1 trilyon TL'den fazladır.
>
> Bu paranın yaklaşık yüzde 80'i, denetim pulu (bandrol) ile elektrik faturalarından gelmektedir.

Yani halktan toplanan paradır.

Bu para gerektiği gibi kullanılmakta mıdır?

Zaman zaman medyaya yansıyan haberlere bakarsanız buna olumlu yanıt vermek çok zordur.

Bunun en somut örneği de TRT'deki kadrolaşmadır.

Bunun dışında iktidara yakın kişilerin TRT'de göreve getirilmeleri, yandaş köşe yazarlarına program yaptırılmasıdır.

Bu köşe yazarlarına çok yüksek ücretler ödendiği ileri sürülmektedir.

Bir önemli iddia da Genel Müdür İbrahim Şahin'in akraba ve yakınlarının TRT'de göreve getirilmeleridir.

Bunlar isim isim bellidir.

Bu kadrolaşma ile yüzlerce kişi TRT'de istihdam edilmiştir.

Ama bundan daha önemlisi TRT'nin yaptığı haberciliktir.

Esas felaket buradadır.

TRT bugün iktidarın sesi haline gelmiştir.

Hem de bütün kanallarıyla.

Halkın parasıyla yaşayan, tarafsız olması gereken bir yayın kurumunun iktidar yanlısı yayın yapması demokrasilerde kabul edilebilir bir durum değildir.

İbrahim Şahin genel müdür olarak göreve başladıktan sonra bu kadrolaşma işini hızla sürdürmüştür.

TRT'nin haber kadroları tamamen değiştirilmiş, buralarda yıllardan beri görev yapan deneyimli tüm elemanlar geri plana çekilmiştir.

Onların yerlerine yeni elemanlar alınmış ve haber kadroları tamamen değiştirilmiştir.

Bugün TRT haber kadrolarının tamamı Zaman Gazetesi, Samanyolu TV, Kanal 7, Kanal 24, Cihan Haber Ajansı ve Aksiyon Dergisi gibi yerlerden alınan elemanlardan oluşmaktadır.

Yukarda adı gecen medya kuruluşlarının tümü de yandaştır.

Yani iktidar yanlısıdır.

Bu durumda TRT haberlerinin tarafsız olmaması doğaldır.

Bir örnek verelim.

Referandum sürecinde TRT o kadar açık bir şekilde iktidar yanlısı yayın yaptı ki, Yüksek Seçim Kurulu bu kurumu uyarmak zorunda kaldı.

Ayrıca Ankara Cumhuriyet Basın Savcılığı da genel müdür ve 5 yönetici hakkında taraflı yayın yaptıkları iddiasıyla soruşturma başlattı.

Özetle TRT tarihinin en taraflı yayınlarını yapan bir kurum haline getirildi.

Zaten iktidarın da istediği bu değil miydi?

Yazının yayımlandığı gün TRT'den çok çirkin, herhangi bir devlet kurumuna yakışmayacak kadar gayrı ciddi ve kişisel hesaplaşma üslubu taşıyan bir açıklama geldi.

İfadelere bakar mısınız:

"İdeolojinin deli gömleğini giyip, Cumhuriyetimizin en köklü kurumlarından birini karalamak ve bilgisizce yazılar yazmak ancak Tufan Türenç'e yakışır!"

"Tufan Türenç, bu sorulara yanıt veremezse kendisini kamuoyu önünde 'güvenilmez, yalan yazan' biri ilan ediyoruz."

"... Ancak Tufan Türenç isimli yazar kendi eşini hangi kurumlara, hangi partilere refere ettiğini çok iyi biliyor."

Ayıp ama şaşırtıcı değil. Yeni medya düzeninde TRT gibi bir kurumun benimsediği üslup dönemi ruhuyla ilgili pek çok şeyi içinde barındırıyor. Öfke, intikam, eleştiriye tahammülsüzlük, iktidar sarhoşluğu... Ne ararsanız var.

TRT'nin açıklamasında bir de şu ifade dikkatimi çekti: "Tufan Türenç iktidara yakın kişilerin TRT'de program yaptığını iddia ediyor. İsim isim bu kişileri açıklamak zorunda.(...) Kimler iktidara yakın?"

Bu soru kendi kendine yanıtlandı.

Çünkü Türenç'e TRT'nin verdiği bu çirkin yanıt yetmedi, ayrıca TRT'de program yapan hükümet yandaşı gazeteciler de teker teker ortak üslupla saldırıya geçtiler. Hakaretler birbirini kovaladı.

Ekmek kapıları belki bu eleştiriler çoğaldıkça kapanır diye korkuyorlardı belli ki. Bunun öfkesiyle TRT'yi öyle bir savunmaya başladılar ki... Sanırsınız ki "ilkesel" bir eleştiri getiriyorlar. Hayır, hepsinin derdi kurumla şahsi para ilişkileri olmasından dolayı... Normal zamanlarda TRT'yi izlemeyen, TRT'yle hiç ilgilenmeyen köşe yazarları birden TRT'nin en büyük savunucuları oldu...

Ah, para, sen nelere kadirsin!

Latif Demirci'nin bir karikatürü aslında olan biteni özetliyor.

Karikatürde, bir ATM'nin önüne dizilen TRT'ciler oradan maaşlarını çekiyor. Bu kadar değil tabii... O ATM'nin üstünde "Yandaşmatik" yazıyor! Yandaşlar kuyruğa dizilmiş, yandaş olmanın ödülünü TRT'nin ATM'sinden çekmeyi bekliyor.

TRT'nin bugün düştüğü durum budur. Kurum tam anlamıyla "Yandaşmatik" oldu.

Tabii sesler yükselmeye, vergi ödeyenlerin parasının hesabı TRT'den sorulmaya başladığında da yandaşmatikleri bir telaş aldı ki sormayın...

Adeta TRT'den kaçan kaçana.

Hepimiz biliyoruz ki TRT'ye program yapan gazeteciler oralara rating'leri olduğu, ya da televizyondaki büyük başarıları yüzünden getirilmediler. "Yandaşmatik" TRT'ye biat ettikleri için onları ödüllendirdi.

TRT hiçbir zaman bu dönemde olduğu kadar birilerinin "babasının malı" ya da "çiftliği" gibi kullanılmamıştı. TRT tarihinde hiçbir zaman bu kadar kadrolaşma olmamıştı...

Ve neyin altını kazısanız altından bir skandal çıkıyor: "Işıkçı" olmak için düşük puanla alınan muhabirleri mi istersiniz, İbrahim Şahin'in türlü "Bizans" oyunlarını mı...

Sadece kadrolaşma bile TRT'nin nasıl bir yapıya dönüştüğünü kanıtlıyor.

Deniyor ki TRT'de her zaman iktidarın yandaşları kadrolaştı... Oysa hiçbir zaman böylesi bir tek taraflı kadrolaşma olmadı. Hangi iktidar döneminde söz gelimi sadece *Cumhuriyet*'ten ya da Doğan Grubu'ndan gazeteciler transfer edilerek kadro oluşturuldu? Bugüne kadar TRT'nin hep kendi yetiştiği elemanları, kendi programcıları vardı...[124]

TRT'yle ilgili tartışmalar arttıkça, birileri hesap sormaya başladıkça "yandaşmatik"ten kaçıp kendi sicillerini temizlemeye çalıştı bazı gazeteciler.

Zaman'ın yayın yönetmeni Ekrem Dumanlı ilk golü attı ve "TRT'de program ülkeme hizmettir, para istemiyorum," dedi.

Bu duruma uyanan Mehmet Barlas eskiden "üçte birini" aldığı parayı birden hiç almadığını açıkladı...

Taha Akyol da TRT'deki programını bitirdi. "Baba ve oğulun aynı kanalda program yapması doğru değilmiş," dedi.

Bahane tabii; oğlunu her yere peşinden sürükler, ondan kendi klonunu yaratmaya çalışır Taha Akyol. Şimdi mi rahatsızlık yaratmaya başladı Mustafa Akyol'un da TRT'de program yapması... Hem TRT'de Akyol'un bazı meslektaşları baba-oğul birlikte program bile sunuyor, onlar hiç gocunmuyor.

Hatta öyle ki, TRT özel kanalların "Artık ihtiyacımız yok," diye çalışmayı bıraktığı gazetecileri bile işe alıyor, onlara program yaptırıyor.

CNN Türk'teki programı kaldırılan Cengiz Çandar'ın TRT'ye neden alındığını odatv.com sorguladı:[125]

Cengiz Çandar en az TRT'deki yandaş tarifeden nemalanan diğer gazeteciler kadar izlenmeyen biri, bu yüzden TRT'yi hak ediyor!

(...)

Doğan Grubu'nun bazı yandaşların biletini de kestiğini görebiliyoruz.

Mesela... Gruptaki yazarlıkları süren Cengiz Çandar ile Hasan Cemal'in CNN TÜRK'teki programları bitirildi... Niye acaba dersiniz? Çok basit... Olanca "yalakalıkları"na rağmen hiç izlenmedikleri için!

Yani Doğan grubunun iktidarla ilişkilerinde ihtiyaç duyduğu her şeyi yaptılar ama ona rağmen programları bitirildi... Yaptıkları işin ve gazeteciliklerinin ne kadar "değersiz" olduğunu anlayabiliyor musunuz? Doğan grubunun iktidarla daha dengeli ilişkiler geliştirebilmesi için böyle gazetecilere ve böyle programlara çok ama çok ihtiyacı var! Ama her nedense olmuyor, olmuyor, olmuyor!

(...)

Çok savundukları "serbest piyasa" ve "serbest düşünce" dünyası, berbat bir programa TV dünyasında şans tanımıyor...

Peki, şimdi ne oldu dersiniz? Hiçbir özel TV'nin yer vermediği Cengiz Çandar'a TRT sahip çıktı... TRT Haber'de program yapacak.... Tabii "yandaş medya tarife"sinden ücretlendirilecek.... Beş para eder mi fikirleri bilinmez? Ama bu fikirler, izlenmeyen TRT'de devlet kesesinden sübvansiyonla seslendirilecek...

Önceki gün, Başbakan Erdoğan "Ağca'yı yayına çıkaran" TRT'yi nasıl savunmuştu: "Artık devir değişti, özel TV, kamu TV'si ayrımı kalmadı. TRT özel TV gibi çalışıyor" diye... Özel TV'nin "çok ihtiyacı olduğu halde izlenmiyor diye şutlamak zorunda kaldığını" TRT sahipleniyor... TRT, özel TV'ler mantalitesinde çalışıyormuş! Hadi canım sen de!

Yandaş gazeteci tarifesi meselesi dikkat çekici. Hepimizin vergilerinden yandaş gazetecilere büyük paralar ödenir oldu. Sadece gazetecilere mi? Yandaş futbolcular bile TRT'den astronomik ücretler almaya başladı.

Mesela Hakan Şükür.

İlk evliliğinde Fethullah Gülen'i nikah şahidi yapan, Cemaat'e yakınlığını hiçbir zaman gizlemeyen ve hatta futbol dünyasında Cemaat'in fahri sözcüsü olan Şükür de TRT'den nemalananlar arasında yer aldı.

Futbolculuktan sonra başladığı yorumculuğu ne Erman Toroğlu ne Ahmet Çakar ne de Rıdvan Dilmen kadar ilgi çekti. Ama aldığı ücret onları bile geçti.

2008 yılında yapılan sözleşmeye göre TRT "Stadyum" ve diğer programlar için Hakan Şükür'le anlaştı.

Üst limit, sponsorluk da dahil olmak üzere 80 bin TL'den pazarlık açıldı. Sonunda ayda net (vergiler hariç) 56 bin TL'ye anlaşıldı. Bu ödeme bütün bir yılı kapsıyordu; liglerin tatilde olduğu ve ekranda futbol programı yayınlanmadığı günleri de kısacası.

12 ay boyunca her Pazartesi Hakan Şükür'ün HSBC Bank Bomonti Şubesi'ndeki hesabına 14 bin TL yatırıldı.

2008-2009 sezonu için toplam 728 bin TL.

Ve Hakan Şükür sadece Pazar geceleri İstanbul stüdyolarına gelip "Stadyum" programına katılarak bu parayı aldı.

Bir de sözleşmede Hakan Şükür TRT'nin elemanı gibi görünüyor, bir şirket aracılığıyla değil, doğrudan sözleşme imzalıyor.[126]

TRT tartışmalarında yandaş gazetecileri zor durumda bırakan belge hiç beklenmedik bir yerden çıktı. Yaptığı birkaç çıkışla oluşturduğu "dürüstlük" imajının prim yaptığını gören AKP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Arınç, CHP'li Kemal Anadol'un verdiği bir soru önergesini yanıtladı ve yandaş gazetecilerin maaşlarını açıkladı.

"Para almıyorum," diyenlere ödeme yapıldığı, ilk 100'e hiçbir zaman girmeyen programlarda haftada bir gün gidip sadece bir saat konuşarak insanların ciddi maaşlar aldığı ortaya çıktı.

Bu belge kuşkusuz sarsıcıydı ama bir yanıyla da eksikti.

TRT'ye program yapan gazetecilerin bir kısmı bu işi kurdukları paravan yapım şirketleri üzerinden yürütüyorlar. Yani hem TRT'den para alıyorlar, hem de yapım şirketinden.

Yapım şirketi belli bir miktar karşılığında programı TRT'ye satıyor. Ve TRT'den de haftalık bir ücret alıp masraflarını karşılıyor.

Ancak bu programlar fazla maliyet gerektiren yapımlar değil. Çoğu zaman bir stüdyoda birkaç konuk ağırlamak ya da birkaç gazeteciyi sohbet ettirmek üzerine.

Böylesi basit programlar için piyasada yapım şirketlerinin aldığı söylenen paralar dudak uçuklatıyor.

Bölüm başı 30-40 bin TL'den başlayıp yükselerek arttığı söyleniyor bu miktarların...

Ne diyelim... Yiyin efendiler yiyin![127]

TRT'nin* Cumhuriyet'*ten intikamı

Elimde ciltli, kuşe kâğıda renkli basılmış bir katalog duruyor. "Siyahbeyaz" isimli belgesel için hazırlanmış ve basına dağıtılmış. Belli ki epey para harcanmış. Parası neden önemli: Çünkü "Siyahbeyaz" bir TRT belgeseli, bütün masraflarını bizler vergilerimizle karşılıyoruz.

Ve bu belgesel *Cumhuriyet* gazetesinin tarihi üzerine.

Cumhuriyetimiz kadar eski bir gazetenin hikâyesinin televizyona aktarılması, geleceğe bir belge olarak kalması elbette önemli. Ancak durup dururken neden şimdi bir Cumhuriyet gazetesi belgeseli yapılır, onu da merak etmiyor değilim. Hele hele işin içinde TRT varsa.

Kataloğun sayfalarını karıştırdıkça kafamdaki sorular yavaş aydınlanıyor.

Bu belgesel için söyleşi yapılan isimlere bakıyorum: Şu anda *Cumhuriyet*'te yazan sadece üç kişi var. Bedri Baykam, Ümit Zileli ve Ali Sirmen.

Önceki gün Hikmet Çetinkaya'yı aradım: "Hikmet Abi, bu belgeselden size söyleşi teklifi geldi mi?" diye sordum.

"Hayır," dedi, "Ne bana, ne Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Yıldız'dan, ne Orhan Erinç'ten, ne de Cüneyt Arcayürek'ten böyle bir talepte bulunuldu."

İlginç değil mi?

Cumhuriyet hakkında bir belgesel ama *Cumhuriyet*'in omurgasına yer verilmiyor, sadece "göstermelik" üç yazarla kısa söyleşiler yapılıyor.

TRT'nin belgeselinde *Cumhuriyet*'i kimler anlatıyor dersiniz? *Cumhuriyet*'le hiç ilgisi olmamış ya da geçmişte *Cumhuriyet*'ten çeşitli sebeplerden uzaklaştırılıp bu gazeteye kin bilemiş kişiler.

Başta Hasan Cemal. Zaten belgeselin danışmanı da Cemal'in *Cumhuriyet* yıllarındaki sağ kolu Okay Gönensin.

Belgesel Cemalist *Cumhuriyet*'in gövde gösterisi gibi: Cengiz Çandar, Şahin Alpay, Ümit Kıvanç, Meral Tamer, Osman Ulagay.

Oral Çalışlar ve Aydın Engin gibi liberal saflara savrulanlar...

Eski bir *Cumhuriyet* çalışanı olan Mehmet Barlas'a, sinema eleştirmenliğini neredeyse Türkiye'ye öğreten Atilla Dorsay'a, hatta Türkiye'nin ilk Cemaat'çi Atatürkçüsü eski *Cumhuriyet* yazarı Toktamış Ateş'e bile şaşırmadım ama bazı konuştukları insanları hakikaten anlayamadım.

Ali Bayramoğlu, Emre Aköz, Mehmet Şevket Eygi, Taha Akyol ne alaka: Bu isimler mi anlatacak *Cumhuriyet*'in tarihini? Bu kişilerin adları Hasan Cemal'in *Cumhuriyet'i Çok Sevmiştim* kitabında bile bir kere geçmiyor...

Sırf isim listesi, aslında amacın *Cumhuriyet* gazetesini anlatmak değil, *Cumhuriyet*'i karalamak olduğunu hemen belli ediyor. Kavgalar, *Cumhuriyet*'teki fikir ayrılıkları da yer alabilir ama bu belgesel belli ki Hasan Cemal'in anıları gibi tek taraflı.

TRT'nin neden böyle bir işe alet olduğunu anlamaksa zor değil: Bu iktidar döneminde TRT'de dönen dolapları, kadrolaşmayı en sık haber yapan gazetelerden biri *Cumhuriyet*. Bu aralar TRT'nin kendisini eleştiren kişilere karşı belaltı çalıştığı, birebir savaştığı da malum.

Ne hale geldik, görün işte... Bizim vergilerimizle dönen bir kurum, böylesi "şahsi" meselesine bizim vergilerimizi alet edebiliyor.

Bu iş için de "her işe yarar" liberaller zaten dünden razı.

Yeter ki Hasan Cemal ve Okay Gönensin bitmek bilmeyen o ergen öfkesiyle İlhan Abi'lerinden intikam alsınlar.

Bu arada ben "liberallerden faydalanılma" yöntemini de sekiz sene öncesinden hatırlıyorum.

Bugün *Cumhuriyet*'i karalayan kadro, sekiz sene önce de AKP'yi yere göğe sığdıramayan, "değişimin" fikri altyapısını hazırlayanlar değil miydi?

Sonsözüm

KAPIYI VURUP ÇIKARKEN

Bu meslekteki ilk günümden itibaren, sonra da zaman zaman sağlamasını yaptığım bir gerçek yol göstericim oldu. Bir gazetecinin en büyük gücünün kapıyı vurup çıkabilmesi olduğuna inandım. Bu yüzden de parası olan gazeteci olmayı çok önemsedim; gazeteciliği para için yapmaktan bahsetmiyorum ama bir gün kapı dışarı edildiğinde ya da vurup kapıyı çıktığında giden maaşına yanmamak bize bu mesleği istediğimiz gibi yapma olanağı sağlar.

Tam da bu yüzden bu meslekteki kahramanlarım da hep kavga edenler, kapıyı vurup çıkanlar, hayatlarını sözleşmelerle mahkum etmemiş isimler oldu.

Günümüz şartları için çok mu romantik kaldı bu düşünceler, ben mi hayalci ve idealistim bilmiyorum ama hâlâ bu kendi kendine yaratılmış özgür alanın hâlâ varolabilme ihtimali besliyor beni.

Bir gün hepimiz Ertuğrul Özkök'ün tavşan kardeş kıyafetini giyip bu odalara, bu binalara, bu konumlara veda edeceğiz.

O gün gelene kadar da yaptıklarımızla, başarılarımızla değil de kritik durumlarda aldığımız tavırlarla bir miras inşa edebileceğiz ancak.

Eskiden gözümde büyüyen kahramanlarımın şimdi hiçbiri o kadar büyük, ulaşılmaz, tanrısal değil.

Hepimiz gibi o kahramanlarım da ölümlü, hepimiz gibi özünde onlar da kolayca düşürülebilecek maskeler taşıyormuş, hepimizin gibi onların da bedeli ağır hataları, yanlışlıkları olmuş.

Tarihe sadece küçücük bir tercih, çok ufak gibi görünen ve o an için belki ne kadar önemli olduğu anlaşılmayan, görmezden gelinen küçücük bir adım kaldı.

O tercihi yapanlar fark yarattı.

Zor zamanlarda verilmiş bir karar, "Zincirlerimden başka kaybedecek hiçbir şeyim," yok duygusu.

Bu meslekte efsane olmuşların bıraktığı en büyük miras: Kapıyı vurup çıkabilmek...

Sonra bazı adamlar geldi...

Basının gelmiş geçmiş tüm onurlu değerlerini ayaklar altına almak için gönderilmiş gibiydiler. Mantar gibi her yerde bitmeye başladılar. "Tak" denileni "şak" diye yaptılar. Herhangi bir fikir beyan etmekten uzak, kavgadan, tartışmadan, muhalefetten korkan, boyun eğen, düğme ilikleyen bir gazeteci nesli oluşturdular.

Mesleğin efsaneleri teker teker köşeye çekilmeye başlayınca yönetilmeleri ve kullanılmaları çok kolay olan bu adamlara gün doğdu; dönemsel zorunlulukların etkisiyle de tercih edilmeye başlandılar. Ve maalesef gazeteciliğe dair bildiğimiz ne varsa yerle bir etmek için gün be gün uğraşır oldular.

Basında kim bu standartları değiştirdi, kim çıtayı bu kadar aşağı çekti, kim bu mesleği evrensel kurallara göre yapılamaz hale getirdi –gerçekten bilmiyorum. Ama birden fazla etkeni ve sorumlusu olduğu kesin...

Bana kalırsa çoktandır bir yol ayrımındayız.

Ya biatın, sindirmenin, boyun eğmenin ve korkunun yoluna sapacağız ya da giderek "daha az tercih edilen" ama iyi bildiğimiz yoldan, kutup yıldızımız gazetecilik olarak devam edeceğiz.

Bu mesleği yapmak, bu mesleği her şeyin üzerinde tutmak ve bildiğimiz her şeyi korumak için savaşacak mıyız yoksa kirli uzlaşmaların, hoyrat boyun eğmelerin ve tektipleştirme merkezlerinin emrinde teslim mi olacağız?

Kapıyı vurup çıkabilme gücümüzden vaz mı geçeceğiz?

Bu dönem de gelip geçicidir... Bu dönem de çok ağır bedeller ödeyecek birçoğumuz... Ve bu dünya yine kimseye kalmayacak.

Ben bu dönemin unutulmayacağına inanıyorum. Bu kitabı o yüzden yazdım.

Hem, ayrıca hepimizin birer "google sicili" var artık.

Geçmişimiz "tozlu raflarda" kaybolmuyor, birkaç kilit kelimeyle anında karşımıza çıkıyor. Yüzümüze vurulabiliyor.

Uzun bir maratonsa eğer bu koşu, sonunda akla kara illa ki ortaya çıkacak.

O gün geldiğinde yeteneksizler, korkaklar, boyun eğenler ve tetikçiler bir uçurumdan aşağı uçar gibi teker teker dökülecek...

O gün ne zaman gelecek bilmiyorum ama o günün bir gün geleceğini biliyorum.

Maratonun sonunda ne bırakmış olacağız: Korkularımız ve kaygılarımız yüzünden atamadığımız adımlarla mı, yoksa gözümüzü karartıp vurduğumuz kapılarla mı hatırlanacağız?

Bilmiyorum, belki de dediğim gibi ben fazla idealistim. hâlâ bile bile idealist ve safım. Bu halimi seviyorum yine de.

Ekler

Ek-1

TRT'ye program yapan gazetecilerin aldıkları ücretler*

KURUM İÇİ YAPIMLAR

Programın Adı	Sunucu, Konuk	Bölüm Başına Ödenen Ücret (Brüt-TL)
ENİNE BOYUNA	Taha ÖZHAN İbrahim KALIN	2.000 TL 1.250 TL
POLİTİK AÇILIM	Fehmi KORU Derya SAZAK Prof.Dr.Fuat KEYMAN Prof.Dr.Mustafa ERDOĞAN	2.500 TL
HERKES İÇİN ADALET	Taha AKYOL	3.000 TL
YÜZ YÜZE	Mustafa AKYOL Ümit ZİLELİ Beril DEDEOĞLU Deniz Ülke ARIBOĞAN Ferhat KENTEL	1.000 TL (net)
SİNERJİ	Mehmet BARLAS	1.300 TL
EZBERBOZAN	Tamer KORKMAZ	(İlk 13 bölüm) 600 TL (Sonraki 52 bölüm) 1.250 TL
KUŞAK FARKI	Oral ÇALIŞLAR Reşat ÇALIŞLAR (Danışman) Ayda ÖZÜÇEVİK	1.850 TL 1.850 TL 475 TL
KÜRESEL NABIZ	Bahar FEYZAN Mete ÇUBUKÇU	1.850 TL 1.250 TL
ÇIKIŞ YOLU	Ekrem DUMANLI Ergun BABAHAN	1.475 TL 3.200 TL
GÜNDEME DAİR	Emre AKÖZ Mümtaz TÜRKÖNE	1.230 TL
SENSİZ OLMAZ OLUR MU	Önder AYTAÇ	1.500 TL

Not: Verilen ücretlerin hepsi bölüm başı. Her program haftada bir gün yayınlandığına göre alınan ücretlerin aylık ne kadara tekabül ettiğini öğrenmek için dörtle çarpmak gerekiyor.

* CHP Milletvekili Kemal Anadol'un verdiği soru önergesine AKP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Arınç'ın verdiği yanıtta yer alan rakamlar. TRT'ye dışarıdan program yapan yapım şirketlerinin ücretleri ise bilinmiyor.

Ek-2

Hakan Şükür'ün TRT'yle sözleşmesi

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Haber ve Spor Yayınları Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.02.2.TRT.0.10.01.08/020/ 8281 — 29/11/2009
Konu : Hakan ŞÜKÜR.

GENEL MÜDÜRLÜĞE

İlgi: 01.11.2008 tarih ve 2008/372 sayılı Yönetim Kurulu Kararı.

İlgi Karar ile, Türkiye'nin bugüne kadar yetiştirmiş olduğu en büyük futbolcularından biri olan Hakan ŞÜKÜR ile Kurumumuzca yapım ve yayını gerçekleştirilen başta Stadyum programı olmak üzere, diğer spor yayınlarında konuk ve yorumcu olarak bir anlaşma ile hizmet alınması uygun görülmüş, "Yapılacak sözleşmede; Kurumumuzun tek taraflı fesih hakkının bulunması ve ödenecek ücret üst limitinin sponsor dahil aylık 80.000.-TL olarak belirlenmesi kaydıyla, görüşmeler yapmak üzere Yönetim Kurulu Üyesi Genel Müdür Yardımcısı Dr. Zeynel KOÇ'un, nihai karar ve sözleşme imzalanması hususunda Genel Müdürlüğün yetkili kılınması" kararı verilmişti.

Söz konusu karara istinaden, adı geçenle haftalık net 14.000.-TL olmak üzere, toplamda 52 haftalık net 728.000.-TL ödenmek üzere 04.12.2008 tarihinde sözleşme imzalanmıştır.

Hakan ŞÜKÜR ile Kurumumuz arasında imzalanan sözleşme 04.12.2009 tarihinde sona ermektedir. Sözleşmenin 6. Maddesinde "Sözleşmenin süresi; Sözleşmenin imza tarihi ile başlar ve 1 (bir) yıl sonra sona erer. Sözleşme bitiminden 15 gün öncesine kadar taraflar birbirlerine herhangi bir ihbarda bulunmadıkları takdirde, aynı şartlarla ve aynı süre için uzamış sayılır." hükmü yer almaktadır.

Makamınızca uygun görüldüğü takdirde; mevcut sözleşmenin 6. maddesine istinaden, Hakan ŞÜKÜR ile Kurumumuz arasındaki sözleşmenin, sözleşme bitim tarihinden itibaren 1 (bir) yıl süre ile uzatılmasını, mevcut sözleşmede de olduğu gibi, adı geçene haftalık net 14.000.-TL olmak üzere, toplamda 52 haftalık net 728.000.-TL (Yediyüzyirmisekizbin Türk Lirası) ödenmesini ve gereği yapılmak üzere yazımızın Muhasebe ve Finansman Dairesi Başkanlığı'na havalesini Olurlarınıza arz ederim.

Ahmet ÇAVUŞOĞLU
Haber ve Spor Yayınları Dairesi Başkanı

OLUR
../..../2009

İbrahim ŞAHİN
Genel Müdür

Ek-3

Cemaat'in yayın organlarından TRT'ye transfer olanlar

Ahmet Böken: Samanyolu Haber TV genel yayın yönetmeni iken TRT'ye transfer edildi.

Mehmet Bilal Çolak: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Müdürü'yken TRT'ye transfer edildi.

Şakir Özbek: Büyükşehir Belediyesi 1.Hukuk Müşaviri'ydi, TRT'nin İstanbul Müdürü olarak atandı. Ayrıca 2007 seçimlerinde AKP'nin Tokat'ta milletvekili adaylarından biriydi.

Bertan Golal, Özcan Keser: Cihan Haber Ajansı'ndan İstanbul Haber Müdürlüğü'ne editör olarak transfer edildiler.

Ahmet Torun, Cavit Atasever: Samanyolu TV'den TRT Ankara'nın Merkez Haberler Müdürlüğü'ne getirildiler.

Euronews'a ortak olan TRT'nin transfer ettiği gazeteciler

Yasin Tuncer: *Zaman* gazetesinde spor muhabiriydi.

Faruk Can: Gazeteciliğe *Today's Zaman* gazetesinde başladı.

Mustafa Bağ: Cihan Haber Ajansı Kudüs temsilciliği görevi yaptı.

Ali Çimen: *Zaman* gazetesinde dış haberler, haber merkezi ve magazin servislerinde çalıştıktan sonra, gazetenin Almanya ve Hollanda merkezlerinde görev yaptı. Çimen, *Zaman* ve *Today's Zaman* adına bir süre Londra'da çalıştı.

Bahtiyar Küçük: *Zaman* gazetesinde diplomasi muhabirliği yaptı. Samanyolu Haber TV'de "Diplomatik Misyon" programını hazırladı.

Zeki Saatçi: 1997'de Samanyolu TV'de çalışmaya başladı. CHA'da yöneticilik yaptı.

İlker Özyaşar: TMSF döneminde Kral TV'de yöneticilik yaptı.

Yalçın Ademoğlu: İbrahim Şahin döneminde TRT Türk'de çalıştı.

Özgür Zentürk: 2008'de AKP MKYK üyesi Ayşe Böhürler'in eşi Fatih Böhürler ile "Telerandum" şirketini kurdu.

Ek-4

Yasemin Çongar'ın eşi Chris Mason'ın kaldırılan biyografisi

Home | Admissions | Academics | Research | Technology | Library | Administration | About NPS

CALENDAR | DIRECTORY SEARCH

Home » Culture & Conflict Studies » CCS Staff

M. Chris Mason

Senior Research Fellow

M. **Chris Mason** is a Senior Research Fellow with the Program for Culture & Conflict Studies, focusing on the history and ethnography of Afghanistan, Pakistan and India. Mr. **Mason** is a retired Foreign Service Officer who served as the Afghanistan Policy Officer for the Bureau of Political Military Affairs at the State Department for four years beginning in June 2001, developing U.S. security policy on Afghanistan, ranging from the International Security Assistance Force (ISAF), to the Disarmament Program (DDR) and the Afghan National Army (ANA).

While at the State Department, he worked closely with the intelligence community on a number of classified projects involving tribal mapping and the tribes of Afghanistan. He was considered the State Department's expert on the history, culture and ethnography of the country and served on the CIA's Pashtun Red Cell.

In 2005, he served as the Political Officer on the Provincial Reconstruction Team (PRT) in Paktika Province on the Pakistan border. As the senior US government civilian in the province, he traveled widely with the provincial governor and U.S. Army maneuver elements, engaging thousands of Afghans at speeches and Shura (elders) meetings across the province. Prior to that tour, Mr. **Mason** had previously traveled frequently to Afghanistan, beginning in January, 2002 on a variety of security-related projects.

He is currently also a Senior Fellow at the Center for Advanced Defense Studies in Washington, DC, and serves as the South Asia Desk Officer for the Marine Corps Center for Advanced Culture Learning (CAOCL) in Quantico, Virginia, where he developed the Marine Corps' classroom program and distance-learning training programs for Afghanistan, wrote the Afghanistan Deployer's Cultural Guide, and trains Marines deploying to Afghanistan.

Mr. **Mason** currently lectures on ethnography and counterinsurgency in Afghanistan at the National Defense University, the Joint Special Operations University, Fort Bragg, [illegible], CivCorps, and the **Naval Postgraduate School**.

In addition, he teaches a course on Counterinsurgency for the Master of Security Studies (MSS) program at Rochester Institute of Technology (RIT), and lectures on Afghanistan history, culture and the Taliban for the U.S. Army's traveling Leadership Development and Education for Sustained Peacekeeping (LDESP) program which trains military personnel deploying to Afghanistan.

Prior to joining the Foreign Service in 1990, Mr. **Mason** served as a Peace Corps volunteer in South America from 1977-1979 and **naval** officer on active duty from 1981-1986, with tours as a gunnery officer (USS John Young, DD973), a forward observer (2d Battalion 12th Marines) and a **naval** gunfire officer (2d ANGLICO Airborne). He earned Navy Master Parachutist wings, the Navy Achievement Medal, the Korea Defense Medal, the Humanitarian Service Medal, Zimbabwean Army parachute wings, the State Department Superior Honor Medal, and other awards. He holds a Bachelor's Degree from Carnegie Mellon University, a Master's Degree in Military Studies from Marine Corps University, and is currently a PhD candidate in South Asian History at the George Washington University in Washington, DC.

Culture & Conflict Review Articles:

- [illegible], Vol 1, No. 2, December 2007.

Other Publications:

- Terrorism, Insurgency, and Afghanistan (PDF) - Thomas H. Johnson and M. **Chris Mason**
  - Published in: *Countering Terrorism and Insurgency in the 21st Century, International Perspectives. Vol 2. Combating the Sources & Facilitators.* Edited by: James J. Forest. Praeger Security International, 2007.
- Understanding the Taliban and Insurgency in Afghanistan (PDF) ([illegible]) - Thomas H. Johnson and M. **Chris Mason**
  - *Orbis: A Journal of World Affairs* 51, No. 1, 2007/2008

Material contained herein is made available for the purpose of peer review and discussion and does not necessarily reflect the views of the Department of the Navy or the Department of Defense.

Contact M. **Chris Mason**

Ek-5

Serdar Turgut'la söyleşi:

"Fethullah Gülen'in elini öpeceğim"[128]

Uzun zamandır Fethullah Gülen ve hareket hakkında düşüncelerinizi dile getiriyorsunuz. Bu yönelim ne zaman başladı?

Son yıllarda beni rahatsız eden bir şey var. Belirli çevreler –bu çevreyi yakından tanırım– bir söylem geliştirdi. Türkiye'deki bazı gelişmelerin nedeni olarak Gülen cemaatini suçlamaya başladılar. Ben Gülen hakkında çok okumuş bir insanım. O söylemde bir yanlışlık olması gerektiğini düşündüm ve cemaatin içinde bazı insanlarla temas kurdum. Onlarla konuştum, ne yapıldığını öğrenmeye çalıştım. O da benim hayata bakışımı hayli etkiledi.

Nasıl etkiledi?

Başka çevrelerin dediği gibi cemaatçi olmadım ama cemaate karşı müthiş bir sempati besliyorum. Modern hayatımızda o tür cemaatlerin büyük bir yeri olduğunu düşünüyorum. Benim gibi seküler geçmişten gelen bir insanın bu şekilde cemaati algılama, anlama işinin bir aydın görevi olduğunu düşünüyorum. Bu, toplumsal bir aydın olmanın icabıdır. Türkiye için çok önemli.

Türkiye'de keskin bir kutuplaşma var. O aydın duruşu yerini körlüğe bırakıyor. İnsanlar kutuplaşmanın tarafı olarak bakıyorlar.

Benim kendime tanımladığım en önemli görev, Türkiye'yi kurtarmak filan değil. Ama kutuplaşmanın orta yerinde yer alan birisi olarak kutupları birbirine yaklaştırıcı rol alabilmektir. Bunu yapacağıma eminim. Çünkü benim cemaat hakkında olumlu bir şey söylememle cemaat içinden birinin söylemesi arasında topluma etkisi bakımından bin kat fark var. "Serdar Turgut bile cemaat kötü değil diyorsa burada bir şey vardır; kötü değildir," diyecek insanlar, diyorlar da. Ben bu gücümü olumlu yana kullanmak niyetindeyim ve yapıyorum.

Tepki de alıyor musunuz?

Fethullah Hoca demem bile insanları tetikliyor. Hoca dedim diye bazı insanlar beni cemaatçi ilan ediyor. Halbuki ben saygıdan söylüyorum. Amerika'ya gidersem de Fethullah Hoca'nın elini öpeceğim ve büyük

ihtimalle resmim de çıkacak. Hoca'ya ve cemaate düşmanlık yapanlar, bu tavırlarının Türkiye'yi ne kadar aksattığını görseler böyle davranmazlar.

Fethullah Gülen'le görüşme talebinde mi bulundunuz?

Evet. Cevap bekliyorum. Hoca'yı en doğru ben aktarabilirim. Kendime böyle bir misyon biçiyorum. Bundan, büyük entelektüel keyif alacağımı düşündüğüm için gideceğim.

Hocaefendi'nin, çocuklar dışında el öptürmediğini biliyorum.

Hem kendimden yaşlı bir insan hem hoca olduğu için elini öpmek isterim. Kendisi ibadetle zaman geçirdiği için böyle bir insanın yanına gidildiğinde eli öpülür. Ama elini öptürmezse o zaman sarılır öpüşürüz.

Ek-6

Çetin Altan'ın 12 Mart döneminde *Akşam*'daki yazıları

Devrimci programı uygulama gücü kimdedir?

TAŞ

14 Mart 1971

"Ve Şahmerdan güm diye indi sonunda"

Aklıma Demirel'in daha işe başlarken savurduğu, orduya karşı iki yüz bin kişiyi silahlandırma kuru sıkısı geliyor. O zaman tanıdıklara:

Sonunda asarlar bu komisyoncuyu, demiştim.

Asılmaktan beter şekilde gitti. Bir Başbakan gibi değil, bir Başbakan gölgesi gibi de değil, ayak sesi duymuş bir kalpazan çırağı gibi gitti.

(.....)

Şimdi ilk uykusuz geçirdikleri gecenin çentiğini çizmektedirler yattıkları odaların duvarlarına. Acaba bizden de yaptıklarımızın hesabını soran çıkar mı diye.

Bir yeni dönem başlamaktadır Türkiye'de.

Anayasa mutlak şekilde uygulanacaktır. Bilimsellik ve bilimsel olmak zorunda bulunan kalkınma reformlarının plan ve analizleri, soytarılık, demagoji ve şantajla ört bas edilemiyecektir. Çünkü artık ikinci bir yozlaşmaya asla ve asla tahammülü yoktur Türkiye'nin.

15 Mart 1971

"Demokrasinin sahte aşıkları, yıkılın..."

Ve zinde güçlerin ne istedikleri Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Batur'un daha önce Cumhurbaşkanlığına verdiği muhtırada açıklanmıştır. Ve bu muhtıranın Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Gürler ile Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Eyicioğlu tarafından da onaylandıkları kendi açıklamalarıyla gazete sütunlarında belgelenmiştir.

(.....)

Zinde güçler eğer Anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesini isteyeceklerse, bu istekler mevcut Anayasanın öngördüğü reformların daha sağlam şekilde uygulanması için olacaktır.

16 Mart 1971

"Halkın tutsak olduğu demokrasi"

.....Şimdi ise tıpkı 27 Mayıs'dan sonra olduğu gibi bütün soygunlar ve soytarılar takımı devrimci ve zinde güçlere acaba yine nasıl madik atarız diye kafa kafaya vermiş bin bir plan hazırlamaktadırlar.

Bunu iyi görmek, ona göre davranmak ve özellikle asla zaman kaybetmemek gerekmektedir. Hele hele olmayan demokrasiyi savunma numaralarına hiç mi hiç yatmamak şarttır. Çünkü tuzağın en püf tarafı orasıdır.

17 Mart 1971

"Niyetler ve metodlar"

[CHP Genel Başkanı] ille de seçimlere gidelim, diyor.

Bu kez de seçim kampanyası adı altında orduya sövdürecek, ortalığı büsbütün karıştırıp kendisine karşı çıkılmasının intikamını alacak. (...)

Ordu temsilcileri herhalde bütün bu oyunların hesabını yapmakta ve politikacıların kendilerine hazırladıkları tuzakları görmektedirler.

(.....)

Yeni bir dönemin yeni bir dinamizmle sağlam temeller üstüne oturması için önce Parlamentonun kendi kendisini feshetmesi şarttır.

Ondan sonra yapılacak iş Parlamento dışı muhalefeti, emekçileri, memurları ve ordusu ise devrimci bir program etrafında örgütleyip, bu örgütten gelecek aynı programa inanmış kişilerle Orgeneral Batur'un da önerdiği gibi devrimci bir Meclis kurmaktır.

18 Mart 1971

"Yüz surat Hacı Murat"

Ordu, iktidar kadar parlamentoyu da suçluyor. Demirel kadar CHP Genel Başkanını da suçluyor. Kalk da bana akıl öğret demiyor onlara. "Sen Anayasanın öngördüğü reformları tahakkuk ettiremedin, Türkiye Cumhuriyetinin geleceğini ağır bir tehlike içine düşürdün" diyor.

Politikacılara vız geliyor bu suçlama... Onlar da arkalarına dönüp hangi anlama geldiği pek anlaşılmıyan kendi buldukları yuvarlak klişe deyimle "Aşırı akımları" suçluyor ve aynı zamanda demokrasinin devamını istiyorlar.

Her işine gelmiyen şeyi "Aşırı akım" diye suçlayıp sonra da demokrasi aşığı görünme. Bu da Türkiye'de rastlanabilecek türden bir gariplik rekoru...

(.....)

Şimdi akılları fikirleri Orduyu bölüp birbirine düşürmek, zaman kazanmak ve onu bunu suçlıya suçlıya eski oyuna yine devam etmek...

Başarıya ulaşmazlar diye temenni edelim, ama en usta oldukları iş de budur onların...

19 Mart 1971

"Fasulya gazı reformu"

... Üstelik CHP zorla hükümete geçmiş duruma düşecektir, aşınacaktır. AP, bunu gayet iyi kullanacaktır. Orduya her fırsatta sövülüp sayılacaktır. CHP örgütü kimsenin yüzüne bakamayacak duruma gelecektir. Zaten asıl amaç, içinde ne de olsa devrimci atılımlar bulunan CHP örgütünü bir kez daha iğdiş ettikten sonra, orduyu da büsbütün prestijsiz duruma düşürmektir. Bazı önemli kişiler yıllardan beri bunun için görevlendirilmişlerdir. Ve bu görevlerini başarıyla yürütmektedirler.

20 Mart 1971

"Nihat Erim"

[Nihat Erim'in] bu krizli devirde geniş dünya görüşü, temel sorunların bilinci içinde olması ve sağlam bir hukuk kültüründen gelmesi biz radikal dönüşümlere inanmış devrimcileri, herhalde ciğerimize oturacak acı hayal kırıklıklarına uğratmayacaktır.

24 Mart 1971

"Devrimci program uygulama gücü kimdedir?

Bir de bakıyoruz ki bizim inandığımız programı ordu temsilcileri Orgeneral Batur'un imzasıyla bir muhtıra halinde Cumhurbaşkanı'na vermişler. Demek ki aynı programda birleştiklerine göre ordu da devrimcilerin müttefiki... Bu güçlü müttefike sırt çevirerek bizim programı hiçbir zaman uygulamasına imkân bulunmıyan tutucu parlamentodan yana artık hiç olamam. Ve devrimciliğin yeni bir bütünleşmede, yeni bir oluşuma dönüşte olduğunu görerek hemen tavrımı tesbit ederim.

(.....)

Gayet açık söylüyoruz, biz bizim inandığımız programın daha ilk harfini görünce delilik krizleri geçiren feodal gölgeli parlamentoyu değil, Orgeneral Batur'un imzasını taşıyan muhtırayı ve onu destekleyip benimsiyen güçleri tutuyoruz.

(.....)

Vaktiyle bizi yok etmiye kalkanları mı savunacağız şimdi, yoksa bu geri ve tutucu kurumu silip yerine devrimci bir kurumu kurmak istidadını gösteren devrimci kuvvetleri mi tutucağız?

[1] Amberin Zaman, "Başbakan bana abi derdi: Aydın Doğan'la söyleşi ", 5 Mart 2009, *Taraf*.

[2] Emin Çölaşan, *Kovulduk Ey Halkım Unutma Bizi*, Bilgi Yayınevi: 2007.

[3] Ertuğrul Özkök'ün bu yazısı *Hürriyet*'le Çölaşan arasındaki bağın yakında kopacağının da habercisiydi: "Kimdir 'Tanrı yazar?' Kendini bu dünyada 'Allah'ın gölgesi' olarak gören yazardır. Yani kendini 'en ve tek dürüst' olarak kabul eden, kendi dışındaki herkesi hırsız, namussuz, yalaka, üçkâğıtçı olarak gören bir tiptir. Bu yazar tipi, kendinin hata yaptığını, yapabileceğini asla kabul etmez. O nedenle kanuni zorluklar altında dahi cevap hakkını kullandırmaz. Bu yazar tipi kendini, Allah tarafından verilmiş yetkiyle donanmış ilahi bir savcı olarak görür. Elinde hiçbir belge, delil olmasa bile, insanları suçlar. Suçlar ve suçsuzluğunu kanıtlama görevini, suçladığı kişiye yıkar. Böylece hukukun en temel kurallarından birini hiçe sayar. 'Tanrı yazar' herkese aşağılayıcı sıfatlar takmayı, kendine Allah tarafından verilmiş tabii bir yetki olarak görür. Hatta görev, misyon sayar. O aşağılayıcı sıfatı takar ve her gün tekrar ederek kamuoyunun zihnine çakar. 'Tanrı yazar' her konuda her şeyi söyleme hakkını kendinde görür. Gözü hep kötülere ayarlanmıştır. İyi hiçbir şeyi görmez." Ertuğrul Özkök, "Tanrı yazar dönemi kapanıyor mu", 27 Mart 2007, *Hürriyet*.

[4] Amberin Zaman, *Ibid*.

[5] Cüneyt Ülsever, "Deniz Feneri şebekesi", 18 Eylül 2008, *Hürriyet.*

[6] "Yine basına yüklendi", 19 Eylül 2008, *Hürriyet.*

[7] Amberin Zaman, *Ibid*.

[8] Bu kitap tam baskıya girerken Rekabet Kurulu'nun kararı açıklanıyor, 2011'in Nisan ayında: *Hürriyet* gazetesine 3 milyon 804 bin 716,21 lira, Doğan Gazetecilik A.Ş.'ye 2 milyon 315 bin 585,68 lira, Bağımsız Gazetecilik Yayıncılık A.Ş.'ye de 443 bin 509,15 lira idari para cezası verildi.

[9] Emin Çölaşan'ın yazılarına son verildiği günün hemen ertesinde 27 bin okur *Hürriyet*'i bıraktı. Bu rakam sonraki günlerde daha da arttı. *Hürriyet*, Emin Çölaşan'ın gidişinden sonra kaybettiği okuru belli ölçüde geri aldı ama "kalıcı zararı" promosyona rağmen önleyemedi.

[10] Bekir Coşkun, *Başın Öne Eğilmesin*, Bilgi Yayınevi: 2010.

[11] *Ibid.*

[12]*Ibid.*

[13] Tufan Türenç, "Bekir Coşkun olayı", 5 Ekim 2009, *Hürriyet*.

[14] Daloğlu, *Habertürk* macerasını Amerika'da *The Daily Caller* gazetesi için yazdı. Türkiye'de de odatv.com o yazıyı çevirip tamamını yayımladı. "İşte bir gazetecinin görevden alınmasının perde arkası", 10 Temmuz 2010, odatv.com.

[15] Ertuğrul Özkök, "Okkır'ın ölümü tabii ki üzücü: Recep Tayyip Erdoğan'la söyleşi (2)", 27 Temmuz 2008, *Hürriyet.*

[16] Enis Berberoğlu'yla beraber ilginç bir atama daha yapıldı *Hürriyet* bünyesinde. Gazetenin yıllardır künyesinde "Yayın danışmanı" olarak yer alan ünlü kültür-sanat eleştirmeni Doğan Hızlan "Yorum editörlüğü" diye daha evvel duyulmamış bir görev daha üstlendi. Hızlan'ın görevi gazeteye girecek yazıları önceden okumak, değerlendirmek, "sakıncalı" bir tarafı varsa yazarı uyarmak, gerekirse yazısını değiştirmesini söylemekti. Bir tür "yazar polisliği" de denebilir. Belli ki artık yayın ilkeleri yetmiyor, yazarlar gündelik operasyonla da takip ediliyordu.

[17] Özdil ve Yılmaz'ın basılmayan yazıları Bekir Coşkun'un *Habertürk*'ten kovulması hakkındaydı. İki yazarın yazısı da bir gün gecikmeyle gazeteye girdi. Doğan ve Ülsever ise TRT'den maaş alan gazetecileri yazmışlardı. Onlardan da yazılarını, gazetede bu konuyu yazan bir başka yazar zaten olduğundan, değiştirmeleri istendi.

[18] İşin ilginci, *Vatan* gazetesiyle İstanbul Belediyesi birkaç kere karşı karşıya gelmişti. Özellikle de gazetenin kurucusu Zafer Mutlu'nun kızı Zeynep Mutlu'nun adını taşıyan okulun yıkımı konusunda. *Vatan*, Topbaş'ı sert eleştirmesiyle bilinirdi.

[19] Nuriye Akman, "53 yıldır kovulma korkusuyla yaşıyorum: Oktay Ekşi'yle söyleşi", 13 Mart 2005, *Zaman*.

[20] Oktay Ekşi, "Az demişiz", 28 Ekim 2010, *Hürriyet*. İnternet arşivinde yazının gece yarısı düzeltilmemiş halindeki "Şimdi her şeyi satan zihniyetin marifetlerini görüyoruz," cümlesi yer alıyor.

[21] Çankaya Köşkü'ndeki Cumhuriyet Bayramı resepsiyonunda gazetecilerin Oktay Ekşi'nin yazısını sorduğu Başbakan Erdoğan "Gereğini yapacağız," diyor: "Eğer gazetecilik buysa ben bu zihniyetle mücadele etmem, savaşırım. Gereğini yapacağız zaten, göreceksiniz. Benim ve bakan arkadaşlarımızın yazıda isimlerimizi kullanarak 'Bunlar afedersiniz anasını bile satan zihniyet,' ifadesini kullandı."

[22] Hakkı Devrim, "Oktay'a saldıranlar, sözlük nedir bilmez, açıp bakmaz takımıdır", 5 Kasım 2010, *Radikal*.

[23] Ahmet Kaya'nın Almanya'da PKK posteri önünde konser verdiği bir fotoğraf *Hürriyet*'e haber olmuştu. "Vay Şerefsiz" bu haberin manşetiydi. 90'lı yıllarda Türkiye terörle mücadelede çok hassas bir süreçten geçiyor, her gün şehit haberleriyle uyanıyordu. Ahmet Kaya o yıllarda "Şarkılarım Dağlara" diye bir albüm yapmıştı. Bu manşet yıllarca Özkök'ün peşini bırakmadı. Ahmet Kaya'nın Türkiye'de hedef gösterilmesi, Paris'e gitmesi, hatta hayatını kaybetmesinin bile sorumlusu olarak bu manşet gösterildi. En büyük iddialardan biri de fotoğrafın fotomontaj olduğu, bu haberin doğru olmadığıydı. Bu iddia yıllar sonra Eyüp Can'ın yeniden yayınladığı bir Ahmet Kaya söyleşisiyle çürüdü. *Zaman* için Eyüp Can'la görüşen Kaya meğer o söyleşide "Ben konser yapıyorum, insanların bir kısmı gelip şarkı dinleyerek, bir kısmı dans edip halay çekerek, bir kısmı sloganlar atarak deşarj oluyor. Benim bu insanları seçme hakkım olabilir mi? 10 binlerce insanın bulunduğu konser salonunda biri Apo posteri açmışsa bunun benimle ne ilgisi olabilir?" demiş.

[24] Ertuğrul Özkök, "18 Eylül akşamı", 29 Temmuz 2009, *Hürriyet*.

[25] Kırgın Eyüp Can'ın kalbini almak için kötü durumdaki *Radikal*'i yeniden yaratması görevi verildi. Ciddi bir reklam kampanyası, yeni yazarlar ve yeni bir boyut, yeni bir sayfa düzeniyle *Radikal* yenilendi. *Referans* gazetesi kapatılarak, *Radikal*'in içine ekonomi sayfaları olarak katıldı. Gazete, Doğan Gazetecilik bünyesinden *Hürriyet* Gazetecilik'e kaydırıldı. *Milliyet* binasından da *Hürriyet* Medya Towers'a taşındı. Ancak ne karlılık açısından, ne de tiraj bakımından bekleneni vermedi. *Radikal*'in eski yayın yönetmeni İsmet Berkan ise *Hürriyet*'in "ekonomi" sayfalarına Eyüp Can'ın boşalttığı yere köşe yazarı olarak atandı.

[26] Yavuz Semerci, "Tugay Ciner'e haberi gazeteciler verdi", 25 Mayıs 2007, gazeteport.com.tr.

[27] Kutlu Esendemir, "Fatih Altaylı'yla son söyleşi", Ekim 2007, *Yeni Harman.*

[28] Esendemir, *Ibid*.

[29] Yavuz Semerci, "Telefonlarınız dinleniyor uyarısı aldık", 23 Kasım 2007, gazeteport.com.tr.

[30] Fatih Altaylı, "O gazetede nasıl yazıyorlar", 30 Eylül 2007, fatihaltayli.com.tr

[31] Aydın Ayaydın, o dönem katıldığı Habertürk TV'deki "Sabah Raporu" programında ayrılma sürecini anlatıyor: "Bakan Tüzmen, kara kutusu Şevket Ilgaç'ı Dış Ticaret Müsteşarlığı'na getirmek istiyordu. Düğmeye bastı ve Ilgaç'ın kararnamesini sessiz sedasız Başbakanlık'a gönderdi. Ben de köşemde bu planın şifrelerini yazınca, Bakan Tüzmen küplere bindi ve 6 aydan bu yana baskı uyguladığı TMSF yetkililerine telefon açtı. 'Aydın Ayaydın'ın yazılarına ya bugün son verilecek ya da 6 aydan beri masamda beklettiğim TMSF'nin onay bekleyen izin belgesini imzalamayacağım.'" 2 Ocak 2008.

[32] Kutlu Esendemir, "Fatih Altaylı'yla söyleşi", Temmuz 2007, *Yeni Harman*.

[33] Esendemir, *Ibid*.

[34] Akif Beki, "Altaylı ve manşetten yalan rüzgârı", 15 Mart 2011, *Radikal*.

[35] Kutlu Esendemir, "Fatih Altaylı'yla söyleşi", Temmuz 2007, *Yeni Harman*.

[36] Hıncal Uluç, "*Sabah*'ın temel ilkeleri", 6 Mayıs 2008, *Sabah.*

[37] Hıncal Uluç, "*Sabah*.. Ahmet Çalık ve ben!..", 13 Eylül 2008, *Sabah.*

[38] Kutlu Esendemir, "Aydın Ayaydın'la söyleşi", Ocak 2008, *Yeni Harman.*

[39] Neşe Güzel, Dinç Bilgin'le söyleşi: "Bu ülkede basın hükümet de kurdu" ve "Basındaki ajanları bilirdik", 8-9 Mart 2010, *Taraf*.

[40] Yalçın Doğan, "Hasan ya ben de yazarsam...", 13 Aralık 2005, *Hürriyet.*

[41] Hasan Cemal, "Genel yayın yönetmeni nasıl olunur?", 2 Ocak 2010, *Milliyet*. "Nadir Nadi'nin kafasında üç aday vardı *Cumhuriyet*'in Genel Yayın Yönetmenliği için: Altan Öymen, Orhan Erinç ve Hasan Cemal. 23 Mart 1981'de Hasan Cemal muradına erdi."

[42] Hasan Cemal. *Cumhuriyet'i Çok Sevmiştim*, Doğan Kitap: 2005, s.142

[43] Yalçın Doğan, "İşte tam İlhan Abi", 24 Haziran 2010, *Hürriyet*.

[44] O "dönek" Oral Çalışlar'mış... Hikmet Çetinkaya, "Bir devrimcinin penceresinden", 25 Haziran 2010, *Cumhuriyet.*

[45] Hasan Cemal'in anısına hazırlanan *Kırk Yıllık Gazeteci: Hasan Cemal* kitabından. Özel basılan ve sadece bir davette dağıtılan kitapta yer alan bu ifadeleri "Kronoloji" bölümünü kaleme alan İsmet Berkan ve Kerem Çalışkan yazmış. (Sayfa 57-58.)

[46] Ayşe Arman, "Doğan Türkiye'yi kurtaracaktı, ben de onun hayatını: Sevil Yurdakul'la söyleşi", 13 Nisan 2008, *Hürriyet* Pazar.

[47] Ayşe Arman, "Doğan Türkiye'yi kurtaracaktı, ben de onun hayatını: Sevil Yurdakul'la söyleşi", 13 Nisan 2008, *Hürriyet* Pazar.

[48] Ahmet Hakan, "27 Nisan'da Hasan Cemal ne yazmıştı", 1 Mayıs 2010, *Hürriyet.*

[49] Geceye katılanlar: Ahmet İnsel, Amberin Zaman, Aslı Aydıntaşbaş, Kadri Gürsel, Ayşe Buğra, Hakan Altınay... Ve geceye katılmayanlar: Hasan Cemal, Şahin Alpay, Mustafa Karaalioğlu, Eyüp Can Sağlık, İsmet Berkan, Umur Talu, Alper Görmüş, Ali Bayramoğlu ve Kürşat Bumin.

[50] Hasan Cemal'i kitaba anlatan gazetecilerden Sedat Ergin sadece *Cumhuriyet* dönemiyle ilgili konuştuğunun özel olarak altını çiziyor. Uzun yıllar *Cumhuriyet*'in Ankara Temsilciliği görevini yapan Yalçın Doğan ise kitabı görünce anlattıklarının tamamının yer almadığını fark ediyor.

[51] Yalçın Bayer, "İlhan Abi kitabı ve ekose etekli levrek", 15 Aralık 2009, *Hürriyet.*

[52] Balbay'ın tutukluluğunun uzaması yüzünden *Cumhuriyet*'in Ankara bürosunda işler aksamaya başlayınca gazete yerine bir atama yaptı. O dönem *Akşam*'ın Ankara temsilciliğini yapan Utku Çakırözer yerine geldi. Bu atama pek çoklarınca "*Cumhuriyet*'in vefasızlığı" olarak yorumlandı, bu konuda basında epey eleştirel yazı çıktı. *Cumhuriyet* de, başta yazarları Hikmet Çetinkaya olmak üzere, bu işin sadece "operasyonel" olduğunu açıkladı. Kuşkusuz *Cumhuriyet* kaygılarında haklıydı. Ancak bu işin bir de "psikolojik etkisi" vardı ki Silivri'deki cezaevinden Balbay'ın hoşnutsuzluğu da hissedildi. Bir süre sonra kriz bitti elbette. *Cumhuriyet*'in Ankara bürosunda gözle görülür bir yenilenme, dinamizm hissedildi. Gazete atama krizini kötü yönetse de "vefasızlık" yaptı denemez tam olarak.

[53]. Bu imzaya bir başka gazetecinin neden gelmediğini özel olarak merak etmiştim o günlerde: "Murat Bardakçı'dan bahsediyorum... Gazetecilik enerjisi ve titizliğini her zaman takdir ettiğim Murat Bardakçı. Onun da *Cumhuriyet*'te olması gerekirdi. Özel olarak Murat Bardakçı. Sebebi basit. Babası İlhan Bardakçı gazeteciydi. Ve elindeki bir belge yüzünden mahkemelere düştü, yurtdışında yaşamak zorunda kaldı... Murat Bardakçı babasının sadece gazetecilik yapmak için çektiği sıkıntıları, o dönemleri iyi bilir. Üstelik, Murat Bardakçı da titiz bir belgeci ve arşivci. Bugün Mustafa Balbay'ın sadece elindeki belgelerden dolayı içeri atılmış olmasını belki de en iyi anlayacak kişi. (...) Keşke gelseydi diyorum. Söyleyin haksız mıyım?"

[54] Ergenekon sonrası askerin "iletişimi" üzerine bir not, 2010 yılındaki 30 Ağustos resepsiyonundan... Merkez Orduevi'ndeki davette gazetecilerle bir araya gelen yeni Genelkurmay Başkanı Işık Koşaner bizlerle sadece "konuşmayacağını" söylemek için konuştu: "Ben gazetecilere sadece merhaba derim, bayramlarını kutlarım, başka bir şey söylemem."

[55] Hakan Aygün, "Balbay'ı yakan eski bir *Cumhuriyet*'çi", 21 Mart 2009, *Bugün*.

[56] Washington DC'de yaşayan gazeteci Yılmaz Polat'ın yazdığı *CIA Pençesinde Açılım* kitabında Yasemin Çongar'la ilgili çok şaşırtıcı bir bilgi gözden kaçmasın: "Richard Holbrooke, New York'a taşınırken Georgetown'daki evini o zamanlar *Milliyet*'in Washington temsilcisi olan Yasemin Çongar'a kiralamıştı. Yasemin Çongar, hafta sonları New York'a giderken Holbrooke'un postalarını da götürüyordu. 1997'de Washington'da Madison Oteli'nde Denktaş ile görüştükten sonra otelden ayrılırken Yasemin Çongar'a gülümseyerek 'Bu hafta postamı getirmedin,' demişti. Anlaşılan Holbrooke gibi önemli bir devlet görevlisi, Çongar'a özel postasını emanet edecek kadar güveniyordu."

[57]*Milliyet*'in eski yayın yönetmeni ve hâlâ yazarı olan Derya Sazak'ın oğlu Onur Sazak da Hudson Institute'da araştırmacı olarak çalışıyor.

[58]*Milliyet*'in o dönemki haber müdürü Doğan Akın'ın "Habercilik gerçeğe sadakat gerektirir," başlıklı yazısından: "[B]u tartışmada ortaya belge koyan tek tarafın habercilikteki titizliğiyle bilinen Yasemin Çongar olduğunun altını çizmek istiyoruz. Nitekim Washington'daki kapalı toplantının katılımcılarından Henri Barkey de 'Çongar'ın haberlerini okuduğunu ve gerçeğe aykırı bir şey görmediğini' açıkladı. Gazetecilik, öncelikle gerçeklere sadakat gerektirir. Gerçeklerin peşindeyken hiç hak etmediği iddialar karşısında kalan arkadaşımızın yanındayız." (25 Haziran 2007)

[59] Hasan Cemal, "Senaryo değil el bombası!", 19 Haziran 2007, *Milliyet*.

[60] Fikret Bila, "Doğan: Özkök, Yalman ve Büyükanıt yoktu", 27 Ocak 2010, *Milliyet.*

[61] Sedat Ergin, "Ordu iç tehditten sorumlu olunca...", 27 Ocak 2010, *Hürriyet.*

[62] Hasan Cemal, *Türkiye'nin Asker Sorunu*, Doğan Kitap: 2010.

[63] Necati Doğru, "Öbürünü beğenmedin bunu yayınla", 26 Ocak 2010, *Vatan.*

[64] Kızıl Hücreler, Amerikan birliklerinin performansını ve etkisini ölçen takımlara verilen ad.

[65] Google'ın 'cache'inden çektiğim ekran görüntüsü sayesinde biyografinin değiştirilmemiş halini kitabın eklerinde bulabilirsiniz.

[66] Sanem Altan, "Kendi Küçük Kum Havuzunda Oynuyor: Yasemin Çongar'la söyleşi", 7 Şubat 2010, *Vatan* Pazar.

[67] Selcan Taşçı, "Gazeteciliğin kıyameti", 5 Aralık 2009, *Yeniçağ*.

[68] "Mirgün Cabas bir korkaktır", 3 Ocak 2010, odatv.com

[69] Selcan Taşçı, "Şaşırmışsın sen Mirgün", 5 Ocak 2010, *Yeniçağ*.

[70] Selcan Taşçı, "Davanın reddine; dik dur çağrısı hakaret değil", 2 Temmuz 2010, *Yeniçağ*.

[71] Oya Baydar, "Darbe kuşaklarına açık mektup", 4 Mart 2009, *Taraf*.

[72] Bu yazılardan seçmeleri kitabın "Ekler" bölümünde bulabilirsiniz.

[73] Mehmet Ali Birand, Can Dündar, Bülent Çaplı, *12 Mart: İhtilalin Pençesinde Demokrasi*, İmge Kitapevi: 1994.

[74]*Ibid.*

[75] Ayşenur Arslan: "Yıllar önce, bir iletişim fakültesinin düzenlediği bir konferansta ben bir örnek verdim. Dedim ki; eski Türk filmlerinde işte Filiz Akın'lar, Hülya Koçyiğit'ler, Türkan Şoray'lar peruklar, takma kirpikler takarlar, bin ton makyajla, dekolte kıyafetlerle, pavyonda şarkı söylerler. Biz seyirciler biliriz ki, onlar bakiredir aslında. Ben de kendimi, hep pavyondaki bakire gibi hissetmişimdir. (...) Ortalık hakikaten korkunç. Her türlü çirkin ilişki dönüyor. Sen orada bakire kalmaya çalışıyorsun. Ama pavyonu saran yoğun sigara dumanı, alkol kokuları üstüne siniyor. Geçip, orada dolaşırken üzerine birtakım eller değiyor, kirleniyorsun. Her ne kadar bakireysen de tertemiz kalamıyorsun. Ne yazık ki medyayı bu hale getirdiler." Nuriye Akman, "Medya pavyonunun bakiresiyim: Ayşenur Arslan'la söyleşi", 12 Ocak 2003, *Zaman*.

[76] Bu makale aynı zamanda Çetin Altan'ın *Şeytanın Gör Dediği* isimli kitabında da yer alıyor. Yapı Kredi Yayınları: 1997.

[77] Ahmet Altan, *"*Üç Numaralı Konçerto*"*, *Karanlıkta Sabah Kuşları*, Can Yayınları, 1997.

[78] Ahmet Altan, "Erdoğan, Türk ve Türkler...", 21 Ekim 2009, *Taraf*.

[79] Ahmet Altan, "Erdoğan ve kof kabadayılık", 15 Ocak 2011, *Taraf*.

[80] Çetin Altan, "Attı tuttu tutamadı; yutanlar da, yuttu yuttu yutamadı", 19 Ocak 2011, *Milliyet.*

[81] Ahmet Altan, "Çetin Altan ve Başbakan", 3 Şubat 2009, *Taraf*.

[82] Serdar Turgut *Zaman* gazetesine Fethullah Gülen'in bütün kitaplarını okuduğunu söyledi: "Fethullah Hoca'nın bütün eserlerini okudum. Ben Gülen'in hiçbir yazısında Türkiye sevgisizliği içeren bir şey görmedim. Ordusu aleyhine konuşma görmedim. Hep kardeşlikten, konuşmadan, diyalogdan bahsediyor. Bunların hepsi benim gibi seküler geçmişten gelen insanların paylaştığı düşünceler. Bunun çok olumlu ve modern olduğunu düşünüyorum. Biz modern toplumu inancı ile birlikte uyumlu bir toplumsal yapı içinde yaşatacaksak bunu yapacak en iyi gücün cemaat olduğunu düşünüyorum." (27 Haziran 2010, *Zaman* Pazar.) Serdar Turgut, "Fethullah Gülen ve mutluluğun felsefesi", 25 Mart 2010, *Akşam*.

[84] Doruk Cengiz, "Bir kitap okudum hayatım değişti", 27 Eylül 2010, odatv.com.

[85] Sedat Ergin, "Korku cumhuriyetine doğru giderken...", 13 Şubat 2009, *Milliyet.*

[86] Arman'ın söyleşi yapıp adını gizlediği reklamcı "Leyla T." eşinin Gülen cemaatine katılışını anlatıyor: "Ramazanda içki içerdi, dinden uzak dururdu ama Fethullahçılarla tanışınca, inanılmaz bir değişim yaşadı. New York'ta yaşayan pek çok Türk, Fethullahçılardan rahatsız. Eşim dahil hepimiz, 'Bunlar ne yapmaya çalışıyorlar? Neden kapı kapı dolaşıyorlar? Karşı bir dernek mi kursak? Öyle mi yapsak, böyle mi yapsak?' derken; biri eşime, 'Sen savaş açtın ama bu insanları tanımıyorsun, gel bir gör!' demiş. Gidiş o gidiş. 1-3-5 derken, 'Çok iyi niyetli insanlar, ben yanılmışım' demeye başladı, toplantılarına düzenli gider oldu. Ruhunu dinlendiriyormuş, yoga yapıyor gibi hissediyormuş, bir tür meditasyonmuş, insanın kendi dinini öğrenmesinin nesi kötüymüş. Evin içinde Fethullah Gülen'in dergilerini, kitaplarını okuyor, DVD'lerini izliyor..." Ayşe Arman, "Kocamı Fethullahçılara kaptırdım oğlumu asla vermeyeceğim!", 11 Nisan 2009, *Hürriyet*.

[87] Cemaat'in Harvard'da okuttuğu iki gazeteci Fehmi Koru ve Eyüp Can Sağlık.

[88] Serdar Turgut'un *Zaman*'a Fethullah Gülen hakkında söylediklerinden bir bölümü kitabın eklerinde okuyabilirsiniz.

[89] Serdar Turgut, "Beyaz Türk'ün zemini yine kaydı", 20 Eylül 2010, *Habertürk.*

[90] Bu hediyelerle ilgili Yılmaz Özdil'in şu yorumu gözden kaçmasın: "Bakın, iki sene önce 'Eminim ki, Fethullah Gülen Türkiye'ye dönerse, İzmir'e yerleşir, çünkü, rahatsız edilmeden yaşayabileceği tek şehirdir' demiştim... Vay efendim, sen misin diyen... 'Hocaefendiye gâvur demek istiyor, Kemalist köpek, dinsiz' filan diye kusmuşlardı. Sonra ne oldu? Bazı gazeteciler ABD'ye elini öpmeye gidip, 'En çok neyi özlediniz?' diye sordu. 'İzmir'i özledim' dedi... Birer tane kol saati hediye edip, uğurladı. Adama böyle takarlar kol saatini!" Yılmaz Özdil, "Avanta kömüre oy vermiyorlar, AKP İzmir'de selpak dağıtsın", 25 Aralık 2010, *Hürriyet.*

[91] Derya Sazak, "Türkçe Olimpiyatı eleştirisi", 15 Haziran 2009, *Milliyet.*

[92] Andrew Finkel'ın *Today's Zaman'*da yazdığı bir yazı Başbakan Erdoğan'a da ilham oldu. Doğan Grubu'yla kavgasında, ilk kez Finkel'ın köşesinde kullandığı Al Capone benzetmesini kullandı Başbakan. Bir medya patronunu dünyaca ünlü bir mafya liderine benzetmiş oldu. Finkel, sonradan bu benzetmeyi dünyanın en bilinen vergi davası olduğu için "edebi" kaygıyla yaptığını açıkladı bana. Bu arada, ne ilginçtir ki Ergenekon davası süresinde Ahmet Şık'ın kitabına yönelik terörü, gazetecilerin tutuklanmasını eleştiren Finkel'ın yazıları kesildi.

[93] Ahmet Arsan, "Kolonya vakası", 29 Kasım 2009, *Hürriyet* Pazar.

[94] Taha Kıvanç, "Tabakhane güzeline tezek yakışır", 14 Ekim 2009, *Yeni Şafak.*

[95] 1928 doğumlu Süleyman Karagülle'nin özel hayatı da ilginç. Eşi Zülfiye Karagülle'nin ölüm ilanında adı geçmeyince merak ettim. Meğerse, birkaç sene evvel Kırgızistan'da 18 yaşında bir kadınla evlenmiş. Zülfiye Karagülle de bu olayın yarattığı travmaya dayanamamış.

şu: Ergenekon operasyonu kapsamında gözaltına alınacak bir gazetecinin ismini veriyor. "Ben biliyorum, yakında gözaltına alırlar," diyor. O an kimse üstünde durmuyor. Ciddiye almıyor. Cumhurbaşkanı'nın bile yakını olsa böyle bir bilginin kendisinde olamayacağı düşünülüyor.

Aradan bir hafta geçiyor ve Ergenekon kapsamında bir gazeteci gözaltına alınıyor: O gazeteci Vedat Yenerer. Yani Fehmi Koru'nun ağzından çıkan isim.

Rivayete göre bu bilgisinin teyit edilmesinin ardından Koru yine meydana çıkıyor, sağda solda yeni istihbarat bilgileri anlatmaya başlıyor. Anlattığı yine Ergenekon operasyonu kapsamında bu sefer iki gazetecinin gözaltına alınacağı iddiası.

İddiayı aktaranlar, Koru'nun daha önceki istihbaratının doğru çıktığını göz önünde bulundurarak bu bilgileri veriyor.

İki isimden biri hakikaten Türkiye'yi sarsacak nitelikte, çok şöhretli bir gazeteci. Son zamanlarda muhalif çıkışlarıyla konuşulan ve kendisinden bir siyasi hareket yaratması beklenen çapta bir isim...

Ancak bu ismin şöhreti gelecek muhtemel tepkilerden dolayı operasyonu düzenleyecekleri tereddütte bırakıyormuş.

Bu ismi o zaman söylememiştim, sadece ima etmiştim ama o kadar bariz ima ettim ki Tuncay Özkan'ı kastettiğimi anlamayan yoktu.

Tuncay Özkan gözaltına alınmadı, bu da Fehmi Koru'ya "Bakın ben masumum," diye kendini savunma, benim iddialarımı çürütme fırsatı doğurdu.

Oysa operasyon sadece ertelenmişti ve Fehmi Koru'nun odasındaki o konuşmadan birkaç ay sonra Özkan tutuklandı. Halen neyle suçlandığını bilmeden Silivri Cezaevi'nde yatıyor.

Ne ilginç ki, Taha Kıvanç mahlasıyla yazdığı köşesinde

[96] Cüneyt Ülsever, "Oray Eğin'in ilginç kehanetleri", 26 Mart 2008, *Hürriyet.*

[97] Emre Aköz, "Savcı sayısını artırmak isteyenlerin amacı nedir?", 22 Ocak 2009, *Sabah*.

[98] Oktay Ekşi, "Bugünkü JİTEM", 21 Ocak 2009, *Hürriyet*.

[99] "Edelman sık sık odama geldi", 27 aralık 2010, odatv.com.

[100] Umur Talu, "Gül'ü seven dikenine (Bir komplo teorisi)", 28 Aralık 2010, *Habertürk.*

[101] Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'un Harp Akademileri Komutanlığı'nda yapılan yıllık değerlendirme konuşmasından, 14 Nisan 2009.

[102] Dizilere yönelik bu ilgi dikkat çekici. Cemaat'in Güneydoğu'da kendince bir tasarım çalışması yaptığı söylenebilir mi? "Apo'yla görüştü," diye bir yandan insanlar karalanırken, Fethullah Gülen'in en yakını ve "sözcü" konumundaki Hüseyin Gülerce aniden Abdullah Öcalan'ın avukatlarıyla görüşüyor. Haber sızınca da "Gazeteci sıfatımla görüştüm," diye konuyu kapatmaya çalışıyor. Oysa Gülerce çoktan gazetecilikle sözcülük arasındaki ayrımı kaybetti... Belli ki Güneydoğu'da bir "yol haritası" belirleniyor.

[103] Sina Koloğlu, "Kalpaklı ve kaşkollu karakter kime benziyor?", 18 Aralık 2009, *Milliyet Cadde.*

[104] Ezgi Başaran, "Erkenkondu savcısı Zeki Yahya'dan al haberi", 29 Mart 2011, *Radikal* Hayat.

[105] Aslı Aydıntaşbaş, "Savcı neden alındı?", 31 Mart 2011, *Milliyet.*

[106] Can Dündar, "Avrupa, Yeni Hayat, bıyık ve mankenler üzerine...", 12 Mart 1995, *Yeni Yüzyıl*. (Ayrıca yazarın *Hayata ve Siyasete Dair* kitabında.)

[107] Yazılma amacı bu olmasa da o dönemi anlatan ve bugün "Bir Be- yaz Türk günlüğü" olarak okunabilecek kaynak Ertuğrul Özkök'ün pazar yazılarından oluşan *Artakalan Zamanda* kitabıdır. Zeytinyağından pop müziğe, şarapçılıktan hazır giyime kadar bütün "yükselen değerler" kendilerine bu kitapta yer buldu. Yapı Kredi Yayınları: 1997.

[108] Rıfat N. Bali, *Tarz-ı Hayattan Lifestyle'a*, İletişim Yayınları: 2002.

[109] Orhan Pamuk'un Nobel almasını hızlandıran demeci olarak yorumlanan "1 milyon Ermeni'yi kestik, 30 bin Kürt'ü öldürdük," sözleri Türkiye'deki popülaritesinin düşüşünün başlangıcı oldu.

[110] Liberallerle AKP'nin ayrışması konusunda bu kitapta yer alan makaleleri inceleyebilirsiniz.

[111]. Ertuğrul Özkök, "Ben 'Beyaz Türkler'in yazarıyım", 16 Eylül 2010, *Hürriyet.*

[112] Ertuğrul Özkök, "Beyaz Türklere şaşırtıcı bir teklif", 30 Eylül 2010, *Hürriyet*

[113] Ertuğrul Özkök dizinin yayından kaldırılmasını şöyle yorumluyor: "Yönetmen iyiydi de, AK Parti sempatizanı danışmanlar mı felaketti? Yoksa insanlar 12 Eylül denince, askeri darbe kadar başka şeyleri de mi hatırlıyor veya hissediyor? Yani bölünen sokakları, öldürülen öğretim üyelerini, sendikacıları, gençleri..." Ertuğrul Özkök, "O kitabı yeniden yayınlamak isterdim", 15 Mayıs 2010, *Hürriyet.*

[114] "Artık liberallere ihtiyaç yok" cümlesinin açık açık telaffuz edildiği *Zaman*'daki bir yazı: "Liberallerin AK Parti hükümetine verdikleri destek geçmişte kritik bir destek idi. Laikliği tehlikede görerek niyet sorgulamasına girişenler ve bu yolla darbe kışkırtıcılığı yapanların dengesini, liberallerin koyduğu ağırlık bozdu. *Taraf*'ın darbe karşıtlığı, bu yüzden çok etkili ve inandırıcı roller üstlendi. Laiklik endişesi olanların darbe tezgâhlarını deşifre etmesi toplumun ortalaması için etkileyici idi. Siyasetin reel şartları bugün farklı. AK Parti'nin liberallere ihtiyacı yok." Mümtaz'er Türköne, "Liberallerin Kızılelması var mı?", 25 Ocak 2011, *Zaman.*

[115] Kutlu Esendemir, "Şimdi olsa örtünür müydüm bilmiyorum: Ayşe Böhürler'le söyleşi", 26 Temmuz 2009, *Habertürk*.

[116] Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, "Davulcuyu ve zurnacıyı arayacak günlerdeyiz sayın başbakan!", 24 Temmuz 2009, *Yeni Şafak*.

[117] Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, "Kadın meselesini kadın bakış açısının dışında düşünememek", 18 Ağustos 2006, *Yeni Şafak*: "[Ş]eyhinin tavsiyesiyle son derece donanımlı bilgili, nazik, sanat erbabı genç kız evlendiriliyor. Yakışıklı, ihtisasını yurt dışında yapmış, iyi geliri olan bir delikanlıyla. Dışarıdan her şey güzel gibi gözüküyor. Öyle mi? Hayır. Çünkü genç kızın yıllardır biriktirdiği hiçbir şeyin kıymeti yok damadın gözünde. Bir aylık evliyken kendisine lens parası veriyor. Sibel Can'a benzemesi için."

[118] Cengiz Semercioğlu, "*Milliyet*'e türbanlı yazar olur mu", 27 Ekim 2007, *Hürriyet-Kelebek.*

[119] Emre Aköz, "Kebap yemek için İstanbul'a kaçtık", 10 Mart 2004, *Sabah.*

[120] İsmail Küçükkaya, "Başbakan ambargoyu başlatmış bile", 24 Şubat 2009, Akşam.

[121] Emre Aköz, "Başbakan'ın uçağında", 24 Şubat 2009, *Sabah*.

[122] Nur Çintay A., "Hapishane sifonundan dönen makarna", 28 Şubat 2005, *Radikal*.

[123]. Tufan Türenç, "TRT de 'yandaş medya'ya katıldı", 25 Ekim 2010, *Hürriyet.*

[124] Bu kitabın eklerinde TRT'ye transfer edilen gazetecilerin listesini bulabilirsiniz.

[125] "Başbakan'a göre hani TRT artık özel TV gibiydi", 11 Kasım 2010, odatv.com.

[127] "Hakan Şükür, TRT'den yılda 728 bin TL kazandı", 11 Kasım 2010, odatv.com. Sözleşme belgesi kitabın ekler bölümünde.

[128] Murat Tokay, "Gülen cemaatiyle tanışmam hayatımı, hayata bakışımı etkiledi: Serdar Turgut'la söyleşi", 27 Haziran 2010, *Zaman* Pazar.